

LOKALNA STRATEGIA ROZWOJU
LOKALNEJ GRUPY DZIAŁANIA
„Ziemia Lubawska”

Kurzętnik 2009

Opracowanie:

*Lokalna Grupa Działania „Ziemia Lubawska”
Kurzętnik, ul. Wybudowanie 4,
13-306 Kurzętnik*

Zespół konsultantów:

*Zbigniew Brodziński
Jolanta Sobiech
Aneta Joanna Janikowska
Alicja Rogowska
Adam Pawlewicz
Monika Borawska
Joanna Balcerzak-Kalata*

Przy współpracy:

„ZB” Centrum Szkoleniowo-Doradcze

Przy wsparciu:

Gminy Grodziczno

Gminy Kurzętnik

Gminy Lubawa

Gminy Nowe Miasto Lubawskie

Gminy Rybno

Osoby, które brały aktywny udział w konsultacjach i pracach nad LSR

1. *Anczykowska Magdalena*
2. *Andrzejewska Zofia*
3. *Andrzejewski Andrzej*
4. *Bednarczyk Artur*
5. *Buliński Marcin*
6. *Danelczyk Maria*
7. *Dereszewski Wojciech*
8. *Draśpa Karol*
9. *Ewertowski Tomasz*
10. *Furmanek Adrianna*
11. *Głowacki Adam*
12. *Grześ Barbara*
13. *Jędrycka Jolanta*
14. *Kalisz-Górkowska Ewa*
15. *Kłosowska Bożena*
16. *Kłosowski Andrzej*
17. *Konicz Kazimierz*
18. *Kulpa Kamila*
19. *Kurzyńska Lidia*
20. *Lewicki Zbigniew*
21. *Ligman Edmund*
22. *Łapiński Michał*
23. *Łukwiński Bogusław*
24. *Machujski Krzysztof*
25. *Makowska Hanna*
26. *Markowski Michał*
27. *Markuszevska Irena*
28. *Milewska Hanna*
29. *Nowaczyk Renata*
30. *Nowińska Dorota*
31. *Ostrowski Andrzej*
32. *Rogowska Alicja*
33. *Roznerski Adam*
34. *Szczawiński Wiesław*
35. *Szymańska Barbara*
36. *Trąpczyński Roman*
37. *Tuchalska Ewelina*
38. *Więckiewicz Mirosław*
39. *Willkomm Edyta*
40. *Zapałowski Adam*
41. *Zieliński Kazimierz*
42. *Zieliński Łukasz*

Spis treści

Wprowadzenie

1. Charakterystyka lokalnej grupy działania jako jednostki odpowiedzialnej za realizację strategii rozwoju	5
1.1. Nazwa i status prawny LGD oraz data i numer wpisu do KRS	5
1.2. Opis procesu budowania partnerstwa	5
1.3. Charakterystyka członków i partnerów LGD oraz sposób rozszerzania składu LGD.....	7
1.4. Struktura rady	11
1.5. Zasady i procedury funkcjonowania LGD oraz organu decyzyjnego.....	12
1.6. Kwalifikacje i doświadczenie osób wchodzących w skład organu decyzyjnego.....	20
1.7. Doświadczenie LGD Ziemia Lubawska oraz jej członków w realizacji operacji.....	26
2. Opis obszaru objętego LSR wraz z uzasadnieniem jego wewnętrznej spójności	35
2.1. Wykaz gmin wchodzących w skład LGD „Ziemia Lubawska”	35
2.2. Uwarunkowania przestrzenne, geograficzne, przyrodnicze, historyczne i kulturowe. Uwarunkowania historyczne i kulturowe	36 38
2.3. Ocena społeczno-gospodarcza obszaru, w tym potencjału demograficznego i gospodarczego obszaru oraz poziomu aktywności społecznej.....	40
2.4. Specyfika obszaru.....	53
3. Analiza SWOT dla obszaru objętego LSR i wnioski z analizy	55
4. Określenie celów ogólnych i szczegółowych LSR oraz wskazanie planowanych przedsięwzięć	58
4.1. Wizja, cele ogólne i szczegółowe LSR.....	58
4.2. Planowane przedsięwzięcia.....	67
4.3. Matryce logiczne dla poszczególnych przedsięwzięć LSR.....	73
5. Określenie misji LGD	82
6. Wykazanie spójności specyfiki obszaru z celami LSR	83
7. Uzasadnienie podejścia zintegrowanego dla przedsięwzięć planowanych w ramach LSR	85
8. Uzasadnienie podejścia innowacyjnego dla przedsięwzięć planowanych w ramach LSR	87
9. Określenie procedur i kryteriów	89
9.1. Procedura przyjmowania wniosków o dofinansowanie operacji w ramach wdrażania LSR.....	90
9.2. Określenie procedury wyboru operacji	93
9.3. Określenie zasad zmiany lokalnych kryteriów wyboru	99
9.4. Określenie zasad wyłączenia członka Rady z udziału w wyborze operacji.....	99
9.5. Określenie procedury odwołania się od rozstrzygnięć organu decyzyjnego w sprawie wyboru operacji.....	100
10. Określenie budżetu LSR dla każdego roku realizacji	102
11. Opis procesu przygotowania i konsultowania LSR	108
12. Opis procesu wdrażania i aktualizacji strategii	112
13. Zasady i sposób dokonywania ewaluacji własnej	114
14. Powiązania LSR z innymi dokumentami planistycznymi związanymi z obszarem objętym LSR	116
15. Wskazanie planowanych działań, przedsięwzięć lub operacji realizowanych przez LGD w ramach innych programów wdrażanych na obszarze objętym LSR	121
16. Przewidywany wpływ realizacji LSR na rozwój regionu i obszarów wiejskich	123
17. Informacja o załącznikach	125

Szanowni Państwo,

Z satysfakcją przedstawiamy Państwu Lokalną Strategię Rozwoju przygotowaną w ramach działania LEADER Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

Niniejszy dokument to rezultat kilkumiesięcznej, intensywnej pracy członków Lokalnej Grupy Działania, przedstawicieli gmin i mieszkańców oraz zespołu konsultantów.

Strategia zbudowana jest wokół trzech głównych celów zakładających dywersyfikację i rozwój aktywności gospodarczej mieszkańców wsi zrównoważone wykorzystanie i promocję walorów przyrodniczych oraz dziedzictwa kulturowego Ziemi Lubawskiej, a także wspieranie rozwoju kapitału społecznego. Szeroki wachlarz opracowanych działań będzie wdrażała powołana w tym celu Lokalna Grupa Działania Ziemia Lubawska. Stowarzyszenie to będzie kontynuować wcześniejszy dorobek Lokalnej Grupy Działania na Rzecz Rozwoju Gmin Kurzętniki Grodziczno działającej w zakresie aktywizacji i integracji środowisk wiejskich tego obszaru.

Zachęcamy Państwa do zaangażowania się w realizację zapisanych w Strategii pomysłów i przedsięwzięć. Żywimy nadzieję, że dzięki mieszkańcom Ziemi Lubawskiej zawarte w tym dokumencie założenia zostaną zrealizowane i przyczynią się do rozkwitu Naszej Pięknej Ziemi.

*Prezes Zarządu
LGD Ziemia Lubawska*

dr inż. Michał Markowski

1. Charakterystyka lokalnej grupy działania jako jednostki odpowiedzialnej za realizację strategii rozwoju

1.1. Nazwa i status prawny LGD oraz data i numer wpisu do KRS

Lokalna Grupa Działania Ziemia Lubawska jest stowarzyszeniem funkcjonującym na terenie 5 gmin wiejskich położonych w południowo-zachodniej części województwa warmińsko-mazurskiego. Obszar funkcjonalny obejmuje teren gmin wiejskich Grodziczno, Kurzętnik, Lubawa, Nowe Miasto Lubawskie i Rybno. Do dnia 31.12.2008 r. stowarzyszenie działało pod nazwą Lokalna Grupa Działania na rzecz Rozwoju Gmin Kurzętnik i Grodziczno. Zostało zarejestrowane w dniu 27 marca 2006 r., pod numerem KRS 0000253650. Aktualnie działa pod nazwą LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA ZIEMIA LUBAWSKA (statut Stowarzyszenia i odpis z KRS stanowią zał. nr 1.1 i 1.2).

Stowarzyszenie jest dobrowolnym i samorządnym zrzeszeniem o celach niedochodowych. Samodzielnie określa swoje cele, programy działania i struktury organizacyjne oraz uchwała akty wewnętrzne dotyczące jego działalności, opierając się na pracy społecznej członków. LGD Ziemia Lubawska jest organizacją apolityczną.

Celem LGD Ziemia Lubawska jest działalność na rzecz wspierania i upowszechniania zrównoważonego rozwoju, społeczeństwa obywatelskiego, rozwoju gospodarki opartej na wiedzy, budowaniu partnerstwa i dialogu oraz podejmowaniu działań na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców obszarów wiejskich. LGD działając na rzecz rozwoju obszarów wiejskich, uwzględnia ochronę oraz promocję środowiska przyrodniczego i wartości historyczno-kulturowych, a także rozwój turystyki oraz popularyzację i rozwój produkcji wyrobów regionalnych. Realizacja celów odbywa się m.in. poprzez opracowanie LSR i wspieranie działań na rzecz jej wykonania, propagowanie podejścia do rozwoju obszarów wiejskich opartego na zasadach stosowanych w programach wsparcia strukturalnego Unii Europejskiej typu „LEADER”; promocję obszarów wiejskich, mobilizowanie ludności do aktywnego udziału w procesie rozwoju obszarów wiejskich oraz upowszechnienie i wymianę informacji o inicjatywach związanych z aktywnością ludności na obszarach wiejskich.

1.2. Opis procesu budowania partnerstwa

Lokalna Grupa Działania Ziemia Lubawska jest formalnym następcą stowarzyszenia pod nazwą „Lokalna Grupa Działania na Rzecz Rozwoju Gmin Kurzętnik i Grodziczno”. Stowarzyszenie to powstało wiosną 2006 r. w ramach Pilotażowego Programu LEADER+. Wnioskodawcą i koordynatorem działań na rzecz utworzenia Lokalnej Grupy Działania było Stowarzyszenie Młodych na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w Olsztynie, które to 27 września 2005 r. podpisało umowę o dofinansowanie projektu pod nazwą „Aktywna i odpowiedzialna wieś” i tym samym weszło w Schemat I Pilotażowego Programu LEADER+. Kwota dotacji, przeznaczona na zawiązanie stowarzyszenia i opracowanie strategii wyniosła 146 982,00 zł. Elementem ww. projektu było opracowanie Zintegrowanej Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich. W pracach nad dokumentem brali udział przedstawiciele samorządów lokalnych i przedsiębiorców z gmin: Kurzętnik i Grodziczno, a także przedstawiciele lokalnych organizacji, grup nieformalnych i osoby prywatne. Informacje o rozpoczęciu projektu „Aktywna i odpowiedzialna wieś” w ramach Pilotażowego Programu LEADER+ były przekazywane mieszkańcom obszaru, przedstawicielom władz lokalnych, na spotkaniach i konferencjach, które odbywały się jesienią 2005 r. Ponadto informacje o budującym się partnerstwie przekazano na Sesjach Rad Gmin Kurzętnik i Grodziczno. Wiadomości o podjętej inicjatywie i budowaniu ZSROW zamieszczono w lokalnej gazecie (Gazeta

Nowomiejska) oraz zarejestrowano audycję w Radio Olszyn. Informacje pojawiły się również na stronach internetowych samorządów. Dnia 11 marca 2006 r. odbyło się zebranie założycielskie, na którym przyjęto nazwę i statut stowarzyszenia. Kolejne Walne Zebranie Członków miało miejsce 21 kwietnia 2006 r., podczas którego dokonano wyboru władz LGD oraz Komisji Rewizyjnej. Stowarzyszenie nie przystąpiło do Schematu II Pilotażowego Programu LEADER+, jednakże w latach 2006-2008 realizowało projekty dofinansowane z różnych źródeł.

Od wiosny 2008 r. władze Stowarzyszenia podjęły starania skierowane na rozbudowanie partnerstwa i dostosowanie LGD do wymogów osi 4 PROW. Efektem tych działań było podczas Nadzwyczajnego Walnego Zebrania Członków dnia 6 listopada 2008 r. przyjęcie pięciu gmin jako członków zwyczajnych LGD. Podczas tego Zebrania dokonano niezbędnych zmian statutowych, wybrano nowe władze Stowarzyszenia (Zarząd, Komisję Rewizyjną oraz Radę) oraz ustanowiono nową nazwę – LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA ZIEMIA LUBAWSKA.

Działalność projektowa LGD jak do tej pory skupiała się na inicjatywach o charakterze społeczno-kulturalnym skierowanych głównie do młodzieży. Stowarzyszenie zrealizowało w minionych latach następujące projekty:

- „Cyfrowy świat wokół nas” finansowany ze środków Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji – Narodowej Agencji Programu Młodzież w Działaniu, kwota pomocy wyniosła 19 972,50 EURO. Projekt polegał na przeprowadzeniu warsztatów fotograficznych i wymianie młodzieży z Litwy, Łotwy, Węgier i Polski. W ramach projektu poza warsztatami młodzież doskonaliła znajomość języka angielskiego i zorganizowała wystawę swoich prac.
- „Chodź pomaluj mój świat...” finansowany ze środków Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji – Narodowej Agencji Programu Młodzież w Działaniu, kwota pomocy wyniosła 3 500,00 EURO. Projekt dotyczył promowania aktywności obywatelskiej wśród młodzieży poprzez przeprowadzenie warsztatów plastycznych.
- „Tu na razie jest ściernisko” finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL, kwota pomocy wyniosła 60 202,00 PLN. Projekt dotyczył wykształcenia lokalnych animatorów z różnych zakątków naszego kraju. Został wysoko oceniony przez donatora (3. miejsce w kraju), czego efektem było nagranie filmu o projekcie.
- „Młodzi Globtroterzy – przyszli liderzy rynku turystyki aktywnej w Powiecie Nowomiejskim” wsparcie udzielone przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu finansowego, a także ze środków budżetu Rzeczypospolitej Polskiej w ramach Funduszu dla Organizacji Pozarządowych, kwota dofinansowania 162 000,00 PLN, projekt w realizacji. Zakłada ożywienie lokalnego rynku turystyki aktywnej poprzez wyłonienie oraz wykształcenie przyszłych liderów działających na rzecz tego obszaru.

W celu zaprezentowania dotychczasowej działalności i osiągniętych rezultatów realizowanych projektów Zarząd LGD zapraszał przedstawicieli lokalnych władz oraz mediów na spotkania otwierające projekty i je podsumowujące.

LGD od samego początku uczestniczy w przedsięwzięciach, które mają na celu przyczynienie się do wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich. Oprócz realizowanych grantów Stowarzyszenie współpracuje z innymi instytucjami i organizacjami z terenu kraju. 26 czerwca 2007 r. zawarło porozumienie o współpracy z Warmińsko-Mazurską Agencją Rozwoju Regionalnego S.A. W ramach porozumienia strony zobowiązały się do wspierania inicjatyw lokalnych mających na celu rozwój gospodarczy oraz tworzenie i popieranie

prowadzenia działalności gospodarczej na Warmii i Mazurach. Dnia 8 stycznia 2008 r. LGD przystąpiło do porozumienia na rzecz aktywizacji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym w powiecie nowomiejskim. Sygnatariuszami tego porozumienia są także Powiatowy Urząd Pracy w Nowym Mieście Lubawskim, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Nowym Mieście Lubawskim, Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Nowym Mieście Lubawskim, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Biskupcu, Grodzicznie, Kurzętniku, Mszanowie, Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Lokalnych zs. w Nowym Mieście Lubawskim oraz Nowomiejskie Stowarzyszenie „Salveo”. Celem zawianego partnerstwa jest poprawa funkcjonowania rodziny poprzez aktywizację społeczną i zawodową jej członków oraz zwiększenie wewnętrznej spójności rodzin powiatu nowomiejskiego. Kolejnym cennym działaniem tworzącym podwaliny partnerskie jest współtworzenie od jesieni 2008 r. Sieci Wspierania Rozwoju Lokalnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego „HEROLD”. Nie jest to organizacja formalna a jedynie porozumienie, które służy wzajemnemu wsparciu, nauce i wymianie doświadczeń oraz wspólnym inicjatywom organizacji pozarządowych.

1.3. Charakterystyka członków i partnerów LGD oraz sposób rozszerzania składu LGD

Charakterystyka członków LGD

Lp.	Nazwa członka	Sektor pochodzenia poszczególnych członków	Rodzaj prowadzonej działalności przez członków LGD	Funkcja, jaką pełnią poszczególne członkowie w strukturze LGD
1.	Gmina Grodzicznie – Karol Draśpa	Publiczny	Jednostka samorządu terytorialnego	Członek zwyczajny posiadający swojego przedstawiciela w Zarządzie LGD (sekretarz)
2.	Gmina Kurzętnik – Hanna Makowska	Publiczny	Jednostka samorządu terytorialnego	Członek zwyczajny posiadający swojego przedstawiciela w Radzie
3.	Gmina Lubawa _ Adam Roznerski	Publiczny	Jednostka samorządu terytorialnego	Członek zwyczajny posiadający swojego przedstawiciela w Radzie
4.	Gmina Nowe Miasto Lubawskie – Andrzej Andrzejewski	Publiczny	Jednostka samorządu terytorialnego	Członek zwyczajny posiadający swojego przedstawiciela w Radzie
5.	Gmina Rybno – Edyta Willkomm	Publiczny	Jednostka samorządu terytorialnego	Członek zwyczajny posiadający swojego przedstawiciela w Zarządzie LGD (skarbnik)
6.	Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Kurzętnik – Maria Danelczyk	Społeczny	Działania na rzecz zrównoważonego rozwoju społeczno-kulturalnego i gospodarczego, wspieranie demokracji i budowanie społeczeństwa obywatelskiego w Gminie Kurzętnik	Członek zwyczajny posiadający swojego przedstawiciela w Radzie

Lp.	Nazwa członka	Sektor pochodzenia poszczególnych członków	Rodzaj prowadzonej działalności przez członków LGD	Funkcja, jaką pełnią poszczególni członkowie w strukturze LGD
7.	Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Wsi Hartowiec – Grzegorz Różański	Społeczny	Wspieranie zrównoważonego rozwoju oświatowego (społeczno-kulturalnego) i gospodarczego, wspieranie demokracji i budowanie społeczeństwa obywatelskiego w lokalnej społeczności	Członek zwyczajny
8.	Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Gminy Rybno – Wiesław Szczawiński	Społeczny	Działalność na rzecz kultury, a w tym działania na rzecz zachowania i rozwoju lokalnej tożsamości, tradycji, obyczajów i dóbr kultury. Propagowanie proekologicznego, zdrowego stylu życia i rozrywki wśród społeczności lokalnych zwłaszcza dzieci i młodzieży.	Członek zwyczajny posiadający swojego przedstawiciela w Radzie
9.	Gminne Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe w Lubawie – Łukasz Zieliński	Społeczny	Wszelkie działania na rzecz krzewienia kultury fizycznej i turystyki, ze szczególnym uwzględnieniem problemów środowiska wiejskiego. Upowszechnianie i rozwijanie rekreacji ruchowej, sportu i turystyki oraz innych form aktywnego wypoczynku, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci, młodzieży, niepełnosprawnych, uczestniczenie w ochronie przyrody, krajobrazu, zabytków kultury i naturalnego środowiska człowieka.	Członek zwyczajny
10.	Stowarzyszenie „AMAZONKI” w Nowym Mieście Lubawskim – Beata Kujawska	Społeczny	Pomoc osobom dotkniętym chorobą nowotworową, współpraca z placówkami służby zdrowia, edukacja zdrowotna	Członek zwyczajny
11.	Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Lokalnych zs. w Nowym Mieście Lubawskim – Ewelina Tuchalska	Społeczny	Prowadzenie działalności w zakresie m.in: edukacji, oświaty i wychowania, kultury, sztuki i twórczości artystycznej, sportu, turystyki i rekreacji, pomocy społecznej, działalności charytatywnej, przeciwdziałania patologiom społecznym, wspierania rozwoju demokracji i społeczeństwa obywatelskiego, upowszechniania praw i wolności człowieka, promocji i organizacji wolontariatu, integracji europejskiej.	Członek zwyczajny
12.	Euro Consulting Sp z o.o. – Hanna Milewska	Gospodarczy	Usługi doradczo-szkoleniowe dla przedsiębiorców	Członek zwyczajny posiadający swojego przedstawiciela w Radzie
13.	Kacze Bagno – Miejsce Inicjatyw Pozytywnych – Michał Łapiński	Gospodarczy	Działalność w zakresie kultury i edukacji, zwłaszcza młodych ludzi	Członek zwyczajny posiadający swojego przedstawiciela w Radzie
14.	Gabinet Weterynaryjny S.C. G. Palczewski, Z. Zakrzewski	Gospodarczy	Działalność weterynaryjna	Członek zwyczajny

Lp.	Nazwa członka	Sektor pochodzenia poszczególnych członków	Rodzaj prowadzonej działalności przez członków LGD	Funkcja, jaką pełni poszczególni członkowie w strukturze LGD
15.	Firma Handlowo-Transportowa Mederski Marian	Gospodarczy	Działalność w zakresie handlu i usług transportowych	Członek zwyczajny
16.	Bednarczyk Artur	Społeczny	Osoba fizyczna	Członek zwyczajny
17.	Dereszewski Wojciech	Społeczny	Osoba fizyczna	Członek zwyczajny, Wiceprezes
18.	Furmanek Adrianna	Społeczny	Osoba fizyczna	Członek zwyczajny
19.	Głowacki Adam	Społeczny	Osoba fizyczna	Członek zwyczajny
20.	Jankowski Piotr	Społeczny	Osoba fizyczna	Członek zwyczajny
21.	Kalisz-Górzowska Ewa	Społeczny	Osoba fizyczna	Członek zwyczajny, członek Rady
22.	Kłosowska Bożena	Społeczny	Osoba fizyczna	Członek zwyczajny
23.	Kłosowska Karolina	Społeczny	Osoba fizyczna	Członek zwyczajny
24.	Kłosowski Andrzej	Społeczny	Osoba fizyczna	Członek zwyczajny
25.	Knitter Tomasz	Społeczny	Osoba fizyczna	Członek zwyczajny
26.	Kozłowski Wojciech	Społeczny	Osoba fizyczna	Członek zwyczajny
27.	Krajewska Joanna	Społeczny	Osoba fizyczna	Członek zwyczajny
28.	Krupińska Elżbieta	Społeczny	Osoba fizyczna	Członek zwyczajny
29.	Kulpa Kamila	Społeczny	Osoba fizyczna	Członek zwyczajny, członek Zarządu
30.	Kurzyńska Lidia	Społeczny	Osoba fizyczna	Członek zwyczajny
31.	Laskowska Helena	Społeczny	Osoba fizyczna	Członek zwyczajny
32.	Leśniewski Paweł	Społeczny	Osoba fizyczna	Członek zwyczajny
33.	Lewicki Roman	Społeczny	Osoba fizyczna	Członek zwyczajny
34.	Lewicki Zbigniew	Społeczny	Osoba fizyczna	Członek zwyczajny, członek KR
35.	Machujski Krzysztof	Społeczny	Osoba fizyczna	Członek zwyczajny
36.	Maliszewska Anna	Społeczny	Osoba fizyczna	Członek zwyczajny

Lp.	Nazwa członka	Sektor pochodzenia poszczególnych członków	Rodzaj prowadzonej działalności przez członków LGD	Funkcja, jaką pełni poszczególni członkowie w strukturze LGD
37.	Markowski Michał	Spółeczny	Osoba fizyczna	Członek zwyczajny, Prezes
38.	Markuszczyńska Irena	Spółeczny	Osoba fizyczna	Członek zwyczajny, członek Rady
39.	Mroczek Jan	Spółeczny	Osoba fizyczna	Członek zwyczajny
40.	Nowińska Dorota	Spółeczny	Osoba fizyczna	Członek zwyczajny, Przewodnicząca KR
41.	Ossowski Jan Lech	Spółeczny	Osoba fizyczna	Członek zwyczajny
42.	Ostrowski Andrzej	Spółeczny	Osoba fizyczna	Członek zwyczajny
43.	Patalon Anna	Spółeczny	Osoba fizyczna	Członek zwyczajny
44.	Różański Przemysław	Spółeczny	Osoba fizyczna	Członek zwyczajny
45.	Rydel Piotr	Spółeczny	Osoba fizyczna	Członek zwyczajny
46.	Rynkowski Andrzej	Spółeczny	Osoba fizyczna	Członek zwyczajny
47.	Sulej Teresa	Spółeczny	Osoba fizyczna	Członek zwyczajny
48.	Szymańska Barbara	Spółeczny	Osoba fizyczna	Członek zwyczajny
49.	Taszarz Iwona	Spółeczny	Osoba fizyczna	Członek zwyczajny
50.	Titz Jarosław	Spółeczny	Osoba fizyczna	Członek zwyczajny
51.	Więckiewicz Mirosław	Spółeczny	Osoba fizyczna	Członek zwyczajny, Sekretarz KR
52.	Wiśniewski Edward Józef	Spółeczny	Osoba fizyczna	Członek zwyczajny
53.	Zagórski Henryk	Spółeczny	Osoba fizyczna	Członek zwyczajny
54.	Zapałowski Adam	Spółeczny	Osoba fizyczna	Członek zwyczajny
55.	Zieliński Kazimierz	Spółeczny	Osoba fizyczna	Członek zwyczajny

LGD zakłada rozszerzenie swojego składu, a sposób rozszerzenia zawarto w Statucie LGD Ziemia Lubawska. Statut stanowi, że nabycie członkostwa w stowarzyszeniu następuje na podstawie uchwały Zarządu lub w przypadku jednostek samorządu terytorialnego na mocy uchwały Walnego Zebrania Członków, natomiast utrata członkostwa przez członka zwyczajnego następuje w skutek:

- dobrowolnego wystąpienia zgłoszonego na piśmie Zarządowi,
- skreślenia z listy członków przez Zarząd za zaleganie z zapłatą składek członkowskich przez okres roku, mimo pisemnego upomnienia,
- wykluczenia ze Stowarzyszenia, na mocy uchwały Zarządu, za rażące naruszenie postanowień statutu, regulaminów lub uchwał władz Stowarzyszenia lub skazania prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwa umyślne,
- śmierci członka lub likwidacji osoby prawnej.

Od uchwały Zarządu o skreśleniu z listy członków lub wykluczeniu, członek ma prawo odwołania się do najbliższego Walnego Zebrania w ciągu 30 dni od dnia doręczenia uchwały. Członkostwo wspierające lub honorowe wygasa na skutek dobrowolnego zrzeczenia się zgłoszonego na piśmie do Zarządu lub utraty osobowości prawnej, lub śmierci członka.

1.4. Struktura rady

Stowarzyszenie oprócz Walnego Zebrania Członków, Zarządu i organu kontroli wewnętrznej posiada Radę, do której wyłącznej właściwości należy wybór operacji, zgodnie z art. 62 ust. 4 rozporządzenia nr 1698/2005, które będą realizowane w ramach opracowanej przez Stowarzyszenie Lokalnej Strategii Rozwoju.

Organ decyzyjny w liczbie 9 członków został wybrany przez Walne Zebranie Członków LGD w dniu 6 listopada 2008 r. spośród członków zebrania, zgodnie z właściwymi wytycznymi.

Skład organu decyzyjnego LGD

Lp.	Imię i nazwisko	Funkcja	Nazwa reprezentowanej gminy	Reprezentowany sektor i nazwa członka
1.	Adam Roznerski	Przewodniczący	Lubawa	Publiczny Gmina Lubawa
2.	Hanna Milewska	Wiceprzewodniczący	Nowe Miasto Lubawskie	Gospodarczy Euro Consulting sp. z o.o.
3.	Hanna Makowska	Sekretarz	Kurzętnik	Publiczny Gmina Kurzętnik
4.	Maria Danelczyk	Członek	Kurzętnik	Społeczny Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Kurzętnik
5.	Ewa Kalisz-Górzowska	Członek	Grodziczno	Społeczny Osoba fizyczna, członek LGD
6.	Irena Markuszewska	Członek	Grodziczno	Społeczny Osoba fizyczna, członek LGD
7.	Andrzej Andrzejewski	Członek	Nowe Miasto Lub.	Publiczny Gmina Nowe Miasto Lubawskie
8.	Michał Łapiński	Członek	Kurzętnik	Gospodarczy Kacze Bagno – Miejsce Inicjatyw Pozytywnych
9.	Wiesław Szczawiński	Członek	Rybno	Społeczny Stowarzyszenie Na Rzecz Rozwoju Gminy Rybno

Zgodnie z postanowieniami Statutu pierwsze zebranie Rady zostało zwołane przez Prezesa Zarządu i odbyło się dnia 8 stycznia 2009 r. Na posiedzeniu tym doszło do ukonstytuowania się Rady. Członkowie Rady zapoznali się z zaproponowanym przez Zarząd Regulaminem jej pracy i jednogłośnie przyjęli jego treść.

Organ decyzyjny LGD w swoim składzie posiada reprezentantów trzech sektorów. Partnerzy społeczni i gospodarczy stanowią 66,66 % składu rady. Reprezentatywność poszczególnych sektorów w składzie Rady przedstawia poniższa tabela.

Reprezentatywność poszczególnych sektorów w składzie LGD

Lp.	Sektor	Liczba członków Rady LGD	% składu LGD
1.	Publiczny	3	33,34
2.	Społeczny	4	44,44
3.	Gospodarczy	2	22,22
Łącznie		9	100

W Radzie reprezentowane są wszystkie gminy obszaru objętego LSR. Kwestie związane z kompetencjami Rady oraz wyborem jej członków reguluje statut, natomiast szczegółowe zapisy dotyczące funkcjonowania organu decyzyjnego zostały zawarte w regulaminie Rady. Rada składa roczne sprawozdania ze swojej działalności Walnemu Zebraniu Członków oraz Zarządowi. Odpowiedzialność za swoją pracę ponosi przed Walnym Zebraniem Członków. Członkowie Rady nie mogą być równocześnie pracownikiem biura LGD, członkiem organu kontroli wewnętrznej Lokalnej Grupy Działania ani jej Zarządu oraz pozostawać z nimi w stosunku pokrewieństwa, powinowactwa lub podległości z tytułu zatrudnienia. Procedura wyłączenia członka rady od udziału w dokonywaniu wyboru operacji w razie zaistnienia okoliczności, które mogą wywołać wątpliwości co do jego bezstronności została zamieszczona w podrozdziale 9.4.

1.5. Zasady i procedury funkcjonowania LGD oraz organu decyzyjnego

Lokalna Grupa Działania Ziemia Lubawska, jest stowarzyszeniem, którego forma prawna oraz struktura partnerstwa i proces powoływania organów zostały uregulowane w statucie. Dla właściwego funkcjonowania LGD posiada odpowiednią strukturę, na którą składają się:

- Walne Zebranie Członków,
- Zarząd,
- Komisja Rewizyjna,
- Rada.

Wszyscy członkowie LGD tworzą Walne Zebranie Członków, które jest najwyższą władzą stowarzyszenia. Członkowie dzielą się na zwyczajnych, wspierających i honorowych. Jedynie członkowie zwyczajni posiadają prawo wyborcze. Członkowie wspierający i honorowi posiadają głos doradczy, mogą również zgłaszać wnioski do władz

stowarzyszenia. Kompetencje organów LGD określa statut. Kadencja Zarządu, Komisji Rewizyjnej i Rady trwa 3 lata. Wszystkie organy statutowe LGD posiadają własne wewnętrzne regulaminy pracy (zał. 1.3, 1.4 i 1.5, 1.6). Rada Stowarzyszenia działa opierając się na pracy społecznej członków. Do prowadzenia swoich spraw może zatrudniać pracowników na zasadzie odpłatności, w tym mogą to być członkowie LGD. Dodatkowo stowarzyszenie jest organizacją pozarządową spełniającą wymagania ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie.

Do kompetencji Zarządu należy:

- reprezentowanie Stowarzyszenia na zewnątrz oraz działanie w jego imieniu,
- kierowanie bieżącą pracą Stowarzyszenia, zgodnie ze Statutem oraz uchwałami Walnego Zebrania,
- zwoływanie zwyczajnego i nadzwyczajnego Walnego Zebrania, proponowanie ich porządku dziennego i regulaminu obrad oraz regulaminu wyboru władz naczelnych,
- przedstawianie własnych wniosków oraz wniosków zgłoszonych Zarządowi na Walne Zebranie przez członków Stowarzyszenia,
- występowanie z wnioskami do Walnego Zebrania o nadawanie godności członka honorowego,
- ustalanie i uchylanie regulaminów innych niż zastrzeżone dla Walnego Zebrania,
- ustalanie wzorów odznak organizacyjnej i honorowej oraz nadawanie odznak honorowych Stowarzyszenia,
- zawieszanie w czynnościach swoich członków w przypadkach dokonania czynności wykraczających przeciwko uchwałom władz Stowarzyszenia,
- podejmowanie uchwał o prowadzeniu przez Stowarzyszenie działalności gospodarczej z określeniem jej formy oraz udzielanie zezwoleń na prowadzenie działalności gospodarczej,
- składanie sprawozdań Walnemu Zebraniu ze swojej działalności w okresie kadencji,
- przyjmowanie członków zwyczajnych, za wyjątkiem podmiotów posiadających osobowość prawną, będących jednostkami samorządu terytorialnego,
- wykluczanie członków zwyczajnych,
- inicjowanie organizacji szkoleń i projektów.

W skład Zarządu wchodzi:

1. Michał Markowski – Prezes
2. Wojciech Dereszewski – Wiceprezes
3. Edyta Willkomm – Skarbnik
4. Karol Draśpa – Sekretarz
5. Kamila Kulpa - Członek Zarządu

Komisja Rewizyjna jest trzecim organem niezbędnym do funkcjonowania stowarzyszenia. Obecny jej skład tworzą:

1. Dorota Nowińska – Przewodnicząca
2. Mirosław Więckiewicz – Sekretarz
3. Zbigniew Lewicki – Członek Komisji

Do zadań Komisji Rewizyjnej należy:

- kontrolowanie, co najmniej raz do roku, całokształtu działalności Stowarzyszenia ze szczególnym uwzględnieniem gospodarki finansowej, stanu majątkowego i sposobu zarządzania tym majątkiem przez Zarząd, oraz realizacji uchwał Walnego Zebrania,
- występowanie do Walnego Zebrania z odpowiednimi wnioskami pokontrolnymi,
- składanie na Walnym Zebraniu sprawozdania ze swojej działalności i występowanie z wnioskiem w sprawie udzielenia absolutorium ustępującemu Zarządowi,
- wybór biegłego rewidenta,
- występowanie z wnioskiem o zwołanie Walnego Zebrania.

W statucie Stowarzyszenia rozdzielono funkcję decyzyjną od zarządczej oraz powołano, obok istniejącego już Zarządu, organ decyzyjny. Co najmniej 50% składu tego organu stanowią przedstawiciele partnerów społecznych i gospodarczych. (kwalifikacje i doświadczenie osób wchodzących w skład organu decyzyjnego przedstawiono w podrozdz. 1.6). Zasady powołania członków organu decyzyjnego, odwołania poszczególnych jego członków reguluje Statut Stowarzyszenia, zaś procedurę wyłączenia członka organu decyzyjnego od udziału w dokonywaniu wyboru operacji w razie zaistnienia okoliczności, które mogą wywołać wątpliwości, co do jego bezstronności, zawiera Regulamin Funkcjonowania Rady. Zasadę rozdzielenia zatrudnienia w biurze LGD i organie decyzyjnym zawarto w Regulaminie Funkcjonowania Rady.

Aktualnie w LGD Ziemia Lubawska nie zatrudnia się żadnych osób. Jednakże Zarząd LGD zamierza po przyznaniu pomocy w ramach PROW 2007-2013 otworzyć Biuro i zatrudnić pracowników. W tym celu podjęto starania o pozyskanie stosownego lokalu. Docelowo Biuro stowarzyszenia będzie się mieściło tuż obok Urzędu Gminy w Kurzętniku. Do dyspozycji LGD będzie lokal o pow. 57 m². Jest to budynek wyremontowany, dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych. Aktualnie mieści się w nim siedziba Centrum Kształcenia na Odległość. Posiada jedno duże pomieszczenie, magazyn oraz sanitariat. Istnieje również możliwość wydzielenia dodatkowego pomieszczenia dla potrzeb LGD. W budynku są niezbędne sprzęty do prowadzenia biura, z których Władze i członkowie LGD mogą korzystać bez ograniczeń. Władze LGD Ziemia Lubawska podpisały stosowną przedwstępną umowę najmu tegoż lokalu.

Na etapie organizacji biura LGD będą utworzone trzy etaty:

1. Dyrektor Biura

Bezpośredni przełożony – Prezes Zarządu LGD

Dyrektor Biura będzie odpowiedzialny za prawidłowe zarządzanie sprawami Stowarzyszenia – w ramach posiadanych uprawnień i nie zastrzeżonych dla innych organów Stowarzyszenia – oraz Biurem LGD i należyłą realizacją następujących zadań:

- wykonywanie uchwał Walnego Zebrania Członków, Zarządu Stowarzyszenia oraz Rady,

- realizacja zadań określonych przez Zarząd, w tym innych programów przyczyniających się do realizacji założeń LSR¹,
- prowadzenie bieżących spraw Stowarzyszenia,
- gromadzenie i udostępnianie informacji z zakresu działalności Stowarzyszenia,
- prowadzenie działalności wydawniczej,
- wydawanie wewnętrznych materiałów informacyjnych i problemowych,
- ogólne poradnictwo prawne, finansowe, organizacyjne i inne w oparciu o własny bank danych oraz zamawiane ekspertyzy i opinie specjalistyczne,
- przygotowywanie materiałów na Walne Zebranie Członków, zebrania Zarządu Stowarzyszenia oraz Rady,
- opracowywanie projektów zmian w statucie i regulaminach organizacyjnych,
- obsługa Walnego Zebrania Członków,
- prowadzenie dokumentacji Walnego Zebrania Członków, Zarządu oraz Rady,
- sporządzanie odpisów uchwał Walnego Zebrania Członków i wydawanie ich uprawnionym organom,
- prowadzenie dokumentacji członkowskiej,
- obsługa Zarządu oraz Rady,
- sporządzanie syntetycznych protokołów z zebrań Zarządu,
- prowadzenie rejestru uchwał Walnego Zebrania Członków, Zarządu, Rady, Komisji Rewizyjnej,
- opracowywanie planów pracy, budżetu oraz sprawozdań merytorycznych i finansowych,
- przygotowywanie i prowadzenie korespondencji,
- udział w różnego rodzaju naradach, sympozjach, szkoleniach, uroczystościach związanych z działalnością Stowarzyszenia,
- utrzymywanie stałego kontaktu z członkami wspierającymi i honorowymi Stowarzyszenia,
- prowadzenie spraw kadrowych i dokumentacji Stowarzyszenia,
- sprawowanie pieczy nad sprzętem biurowym oraz zlecenie przeprowadzenia jego konserwacji lub naprawy.

Dyrektor Biura LGD przy wykonywaniu swoich zadań działać będzie w oparciu o udzielone pełnomocnictwo ogólne obejmujące umocowanie do zwykłego zarządu sprawami Biura w imieniu Stowarzyszenia.

Dyrektor Biura jest upoważniony do:

- reprezentowania Stowarzyszenia w granicach umocowania,
- prowadzenia zwykłego zarządu sprawami Stowarzyszenia,
- podpisywania bieżącej korespondencji,

---

¹ Zgodnie z obowiązującymi przepisami dotyczącymi mechanizmów zabezpieczających przed nakładaniem się pomocy finansowej z dwóch różnych źródeł. Patrz podrozdział 9.4.

- dokonywania samodzielnych zakupów bieżących, po akceptacji Zarządu,
- zawierania umów-zleceń i o dzieło, po akceptacji Zarządu,
- kierowania pracą i nadzoru nad pracownikami Biura i zleceniobiorcami,
- składania oświadczeń woli w sprawach majątkowych, jak: podpisywanie dokumentów o charakterze finansowo-rozliczeniowym (łącznie z księgowym Biura),
- współdziałania z przedstawicielami środków masowego przekazu oraz informowania ich o działalności i zamierzeniach Stowarzyszenia,
- organizowania konferencji prasowej,
- koordynowania sprawami funkcjonowania rad i komisji problemowych,
- podejmowania decyzji dotyczących działalności Stowarzyszenia w zakresie nie zastrzeżonym dla innych organów.,
- inicjowanie przedsięwzięć wpisujących się w realizację LSR, nie finansowanych w ramach osi Leader.

Dodatkowo w Biurze LGD pracować będą:

2. Główny Księgowy

Bezpośredni przełożony – Dyrektor Biura LGD

Główny Księgowy zobowiązany będzie do prowadzenia pełnej obsługi finansowo-księgowej LGD Ziemia Lubawska według zasad określonych w stosownych przepisach o gospodarce finansowej i rachunkowości oraz wewnętrznych przepisów LGD.

Główny Księgowy odpowiedzialny będzie za prawidłowe i bieżące prowadzenie księgowości oraz sprawozdawczości finansowej, terminowe dokonywanie rozliczeń finansowych zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa a w szczególności za:

- prowadzenie rachunkowości zgodnie ustawą o rachunkowości z dnia 29 września 1994 r. (Dz. U. Nr 121 poz. 591, z późniejszymi zmianami),
- wykonywanie obowiązków sprawozdawczych ustalonych przez Główny Urząd Statystyczny,
- przestrzeganie ścisłej dyscypliny finansowej i budżetowej LGD,
- staranne ewidencjonowanie i zabezpieczenie dokumentów księgowych, ksiąg rachunkowych, sprawozdań finansowych oraz środków pieniężnych,
- prowadzenie księgowości z zastosowaniem racjonalnej organizacji pracy i techniki przetwarzania danych,
- analizę dokumentów finansowych i ich bieżącą kontrolę pod względem formalno-rachunkowym,
- podejmowanie działań zmierzających do usunięcia nieprawidłowości stwierdzonych w toku sprawowania kontroli i nadzoru,
- dokonywanie zamknięcia rocznego ksiąg oraz sporządzanie wymaganych zasadami rachunkowości sprawozdań finansowych, w tym GUS,
- sporządzanie sprawozdań dotyczących zatrudnienia i funduszu płac,
- prowadzenie dokumentacji składek członków zwyczajnych i wspierających,

- opracowywanie projektu planu finansowego oraz sprawozdań z realizacji budżetu,
- czuwanie nad prawidłowym przebiegiem wykonania planu finansowego LGD,
- wnioskowanie wraz z uzasadnieniem o wprowadzenie zmian w planie finansowym,
- nadzór nad prawidłowym prowadzeniem kasy gotówkowej zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa,
- prowadzenie systematycznej kontroli wewnętrznej dokumentów zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

3. Pracownik ds. administracji i promocji

Bezpośredni przełożony – Dyrektor Biura LGD

Specjalista ds. administracji i promocji wykonywał będzie swoje zadania zgodnie z zakresem czynności (opracowanym przez Dyrektora Biura i zatwierdzonym przez Prezesa Zarządu), oraz zgodnie z bieżącymi poleceniami w sprawie trybu i sposobu realizacji powierzonych zadań a w szczególności zajmował się będzie:

- obsługą administracyjno-biurową Biura LGD,
- sporządzaniem pism, sprawozdań i informacji dotyczących realizacji działań LGD,
- sporządzaniem umów, aneksów i porozumień wymaganych przy realizacji działań LGD,
- uzupełnianiem i aktualizacją informacji na stronie internetowej stowarzyszenia,
- przygotowywaniem projektów graficznych materiałów promocyjnych i informacyjnych o LGD Ziemia Lubawska,
- przygotowywaniem posiedzeń Zarządu, Walnego Zebrania Członków, oraz (rozesyłanie materiałów, sporządzanie protokołów i projektów uchwał),
- prowadzeniem akt osobowych pracowników zatrudnionych w Biurze,
- gromadzeniem dokumentacji związanej z naborem do pracy w Biurze,
- wykonywaniem innych czynności zleconych przez Prezesa Zarządu, Zarząd, bądź Dyrektora Biura.

Regulamin funkcjonowania biura LGD stanowi załącznik nr 1.7, zaś procedura rekrutacji pracowników biura znajduje się w załączniku nr 1.8. W załączniku nr 1.9 określono dodatkowo procedurę postępowania w sytuacji wystąpienia trudności w zatrudnieniu pracowników.

Procedury rekrutacji pracowników

Procedura Rekrutacji Pracowników przyjęta uchwałą Zarządu Stowarzyszenia określa zasady naboru pracowników do pracy w Biurze, a także na ewentualne przyszłe stanowiska tworzone w zależności od potrzeb. Celem określenia niniejszych procedur jest ustalenie przejrzystych kryteriów oraz zagwarantowanie równego dostępu do miejsc pracy w Biurze LGD Ziemia Lubawska.

Ustalono następujące etapy procedury rekrutacyjnej pracowników:

1. Podjęcie decyzji o rozpoczęciu procedury rekrutacyjnej pracowników

Decyzję o rozpoczęciu procedury rekrutacyjnej podejmie Zarząd Stowarzyszenia LGD Ziemia Lubawska w oparciu o wniosek złożony przez Dyrektora Biura (zał. 1.8.a).

Dyrektor Biura przedkłada wraz z wnioskiem do akceptacji Zarządowi opis stanowiska pracy wraz z zakresem czynności. Zgoda Zarządu na zatrudnienie pracownika powoduje rozpoczęcie procedury rekrutacyjnej pracowników.

2. Ogłoszenie o naborze na wolne stanowisko

Ogłoszenie o rozpoczęciu procedury rekrutacyjnej umieszcza się na stronie internetowej LGD oraz na tablicach ogłoszeń w urzędach jednostek samorządu terytorialnego będących członkami LGD „Ziemia Lubawska”, co najmniej na 7 dni przed ostatecznym terminem składania ofert. Ogłoszenie na wolne stanowisko zawiera w szczególności (zał. 1.8.b):

- dane identyfikacyjne pracodawcy,
- opis stanowiska,
- określenie wymagań związanych ze stanowiskiem, ze wskazaniem, które z nich są niezbędne, a które dodatkowe,
- wskazanie zakresu zadań wykonywanych na stanowisku,
- wskazanie wymaganych dokumentów,
- określenie terminu i miejsca składania ofert.

3. Przyjmowanie dokumentów aplikacyjnych

Przyjmowanie ofert aplikacyjnych od kandydatów zainteresowanych pracą na wolnym stanowisku następuje w Biurze LGD w zaklejonych kopertach. Na dokumenty aplikacyjne składają się:

- list motywacyjny,
- CV z dokładnym opisem przebiegu pracy zawodowej,
- oryginał kwestionariusza osobowego,
- kserokopie dokumentów potwierdzające wykształcenie i kwalifikacje zawodowe (poświadczone „za zgodność z oryginałem”),
- oświadczenie o wyrażeniu zgody na przetwarzanie danych osobowych,
- inne dokumenty o posiadanych kwalifikacjach i umiejętnościach.

Oferty aplikacyjne (w formie pisemnej) składane przez osoby ubiegające się o zatrudnienie mogą być przyjmowane tylko po ukazaniu się ogłoszenia o rozpoczęciu procedury rekrutacyjnej. Nie przyjmuje się ofert złożonych po terminie określonym w ogłoszeniu o rozpoczęciu procedury rekrutacyjnej oraz przesłanych drogą elektroniczną.

4. Wstępna ocena dokumentów aplikacyjnych

Procedurę rekrutacyjną przeprowadza się w dwóch etapach:

- a) w pierwszym etapie procedury Komisja Rekrutacyjna dokonuje analizy ofert aplikacyjnych pod względem formalnym oraz ustala listę kandydatów dopuszczonych do II etapu konkursu (zał. 1.8c);
- b) wyłonienie kandydata odbywa się w ramach II etapu składającego się z:
  - oceny merytorycznej złożonych ofert aplikacyjnych,
  - rozmowy kwalifikacyjnej.

W skład Komisji wchodzi:

- Członkowie powołani przez Zarząd LGD,
- Dyrektor Biura LGD

Komisja pracuje w składzie co najmniej 3-osobowym, w tym przy udziale Przewodniczącego lub Wiceprzewodniczącego. W pracy Komisji Rekrutacyjnej nie może uczestniczyć osoba, która jest małżonkiem, krewnym lub powinowatym, do drugiego stopnia włącznie, osoby, której dotyczy postępowanie konkursowe. W pracy Komisji nie może także uczestniczyć osoba, która pozostaje wobec niej w stosunku prawnym lub faktycznym, który budzić może uzasadnione wątpliwości co do jej bezstronności.

Analiza formalna ofert aplikacyjnych polega na zapoznaniu się przez Komisję Rekrutacyjną z aplikacją złożoną przez kandydata. Celem analizy dokumentów jest porównanie danych zawartych w aplikacji z wymaganiami formalnymi określonymi w ogłoszeniu. Wynikiem analizy formalnej dokumentów jest dopuszczenie kandydata do dalszego etapu postępowania rekrutacyjnego

5. *Ogłoszenie listy kandydatów, którzy spełniają wymogi formalne*

Po upływie terminu na złożenie ofert, określonego w ogłoszeniu o rozpoczęciu procedury rekrutacyjnej, i wstępnej selekcji ofert umieszcza się listę kandydatów, którzy spełniają wymagania formalne określone w ogłoszeniu umieszczonym na stronie internetowej LGD. Sporządzona w porządku alfabetycznym lista zawiera imiona i nazwiska kandydatów oraz ich miejsca zamieszkania w rozumieniu Kodeksu Cywilnego. Kandydaci niezakwalifikowani do drugiego etapu zostają o tym fakcie powiadomieni w formie pisemnej.

6. *Postępowanie sprawdzające*

Oceny merytorycznej złożonych ofert aplikacyjnych dokonuje każdy Członek Komisji Rekrutacyjnej przydzielając kandydatowi punkty w skali 1-10, przy czym najwyżej oceniani są kandydaci posiadający:

- wykształcenie wyższe (specjalistyczne, niezbędne na zajmowanym stanowisku),
- szczególne kwalifikacje przez wskazanie zakresu wiedzy ogólnej i specjalistycznej, wymagane uprawnienia i egzaminy zawodowe, doświadczenie zawodowe.

7. *Rozmowa kwalifikacyjna*

Celem rozmowy kwalifikacyjnej jest nawiązanie bezpośredniego kontaktu z kandydatem, weryfikacja informacji zawartych w aplikacji oraz ocena:

- predyspozycji i umiejętności kandydata gwarantujących prawidłowe wykonywanie powierzonych obowiązków,
- posiadanej wiedzy na temat organizacji, w której ubiega się na stanowisko,
- rodzaju obowiązków i zakresu odpowiedzialności na stanowiskach zajmowanych poprzednio przez kandydata,
- celów zawodowych kandydata.

Ocena kandydata prowadzona jest po zakończonych rozmowach kwalifikacyjnych.

8. *Sporządzenie protokołu z przeprowadzonego naboru*

Po przeprowadzeniu procedury rekrutacyjnej Komisja Rekrutacyjna ustala wynik konkursu, wskazując kandydata, który uzyskał największą sumaryczną ilość punktów. Z przeprowadzonej procedury rekrutacyjnej Komisja sporządza protokół, który podpisują wszyscy członkowie Komisji obecni na posiedzeniu (zał. 1.8d). Protokół zawiera w szczególności:

- określenie stanowiska, na które był przeprowadzony nabór, liczbę kandydatów oraz imiona, nazwiska i adresy nie więcej niż 5 najlepszych kandydatów, uszeregowanych według liczby uzyskanych punktów,
- informację o zastosowanych metodach i technikach naboru oraz uzasadnienie danego wyboru.

9. *Ogłoszenie wyników naboru*

Informację o wynikach naboru upowszechnia się w terminie 14 dni od dnia wyłonienia kandydata lub zakończenia procedury naboru, w przypadku, gdy w jego wyniku nie doszło do zatrudnienia żadnego kandydata. Informacja ta zawiera (zał. 1.8.d):

- nazwę i adres pracodawcy,
- określenie stanowiska,

- imię i nazwisko wybranego kandydata oraz jego miejsce zamieszkania,
- uzasadnienie dokonanego wyboru.

Informację o wyniku naboru umieszcza się na stronie internetowej LGD „Ziemia Lubawska” przez okres co najmniej 1 miesiąca.

Jeżeli stosunek pracy osoby wyłonionej w drodze naboru ustał w ciągu 3 miesięcy od dnia nawiązania stosunku pracy, możliwe jest zatrudnienie na tym stanowisku kolejnej osoby spośród najlepszych kandydatów wymienionych w protokole tego naboru.

10. Podjęcie decyzji o zatrudnieniu i podpisaniu umowy o pracę

Umowę o pracę z kandydatem wybranym w wyniku procedury rekrutacji pracowników w imieniu LGD „Ziemia Lubawska” podpisuje Prezes Zarządu.

Oferty aplikacyjne kandydata wyłonionego w procesie rekrutacji zostaną dołączone do jego akt osobowych. Oferty aplikacyjne osób, które w procesie rekrutacji zakwalifikowały się do II etapu i zostały umieszczone w protokole będą przechowywane przez okres 2 lat a pozostałe nie odebrane osobiście przez zainteresowanych – przez okres 3 miesięcy od daty zakończenia naboru.

Zmiany Procedury rekrutacji pracowników przysługują Zarządowi LGD. W momencie decyzji podjętej przez Zarząd LGD o uruchomieniu Biura w pierwszej kolejności zostanie przeprowadzone postępowanie mające na celu wyłonienie odpowiedniej osoby oraz jej zatrudnienie na stanowisku Dyrektora Biura LGD. Zarząd LGD przygotowuje i zatwierdza opis stanowiska oraz ogłosi decyzję o rozpoczęciu procedury rekrutacyjnej. Procedura konkursowa będzie przebiegała w oparciu o wyżej opisany schemat naboru pracownika.

1.6. Kwalifikacje i doświadczenie osób wchodzących w skład organu decyzyjnego

Rada LGD Ziemia Lubawska liczy dziewięciu członków. Spośród jej składu 4 osoby są zameldowane na pobyt stały na terenie objętym LSR w okresie ostatnich trzech lat. Jedna osoba zaświadcza, że posługuje się biegle w mowie i piśmie językiem niemieckim. Wszyscy członkowie Rady działają na obszarze objętym LSR. Większość z nich posiada wiedzę z zakresu rozwoju obszarów wiejskich i podejścia LEADER, a także posiada doświadczenie w realizacji projektów w tym z zakresu rozwoju obszarów wiejskich.

Kwalifikacje i doświadczenie osób wchodzących w skład organu decyzyjnego

Lp.	Nazwisko i imię/imiona członka organu decyzyjnego LGD	Wiedza i doświadczenie	Dokumenty potwierdzające wiedzę i doświadczenie	Liczba	Język roboczy UE i dokument potwierdzający jego znajomość	Liczba	Oświadczenie o co najmniej 3-letnim zameldowaniu na pobyt stały na obszarze LSR	Nazwa reprezentowanej gminy	Sektor, którego przedstawicielem jest członek organu decyzyjnego LGD	Dokument potwierdzający przedstawicielstwo danego sektora	Liczba
1	Andrzej Andrzejewski	1. Szkolenie z zakresu osi LEADER PROW 2007-2013 2. Jak pozyskać fundusze na obiekty i wyposażenie związane z kulturą z Programów Operacyjnych MKiDN i Programów: Finansowy EOG i Norweski mechanizm Finansowy? 3. Opis wykonywanych czynności 4. Opis zrealizowanych projektów 5. Opis zrealizowanych projektów 6. Dyplom ukończenia studiów wyższych	1. Zaświadczenie 2. Zaświadczenie 3. Zaświadczenie 4. Zaświadczenie 5. Zaświadczenie 6. Odpis dyplomu	6	-	-	-	Nowe Miasto Lubawskie	Publiczny	Uchwała Nr XXV/121/08 Rady Gminy Nowe Miasto Lubawskie zs. w Mazanowie z dnia 28 października 2008 r.	1
2	Maria Danelczyk	1. Szkolenie z zakresu osi LEADER PROW 2007-2013 2. Zaświadczenie o koordynowaniu projektu 3. Zarządzanie organizacją pozarządową	1. Zaświadczenie 2. Zaświadczenie 3. Certyfikat	3	-	-	x	Kurzętnik	Społeczny	Uchwała Zarządu Stowarzyszenia Rozwoju Gminy Kurzętnik, deklaracja członkowska	2
3	Ewa Kalisz-Górzowska	1. Szkolenie z zakresu osi LEADER PROW 2007-2013 2. Zamówienia publiczne, monitoring i sprawozdawczość w SPO RZL	1. Zaświadczenie 2. Zaświadczenie	11	-	-	-	Grodziczno	Społeczny	Deklaracja członkowska	1

		<p>3. Fundusze strukturalne Unii Europejskiej szansą powiatu nowomiejskiego</p> <p>4. Rozliczanie projektów ZPORR z elementami zamówień publicznych – aspekty praktyczne</p> <p>5. Szkolenia z zakresu tworzenia projektów i wsparcia unijnego</p> <p>6. Wspieranie rozwoju lokalnych partnerstw na rzecz kształcenia zawodowego</p> <p>Nowa Szkoła – Lepsza Praca</p> <p>7. Udział w projektach jako wykładowca</p> <p>8. Autor projektu Masz szansę – wykorzystaj ją</p>	<p>3. Certyfikat</p> <p>4. Certyfikat</p> <p>5. Certyfikat (3 szt.)</p> <p>6. Certyfikat</p> <p>7. Umowa o pracę (2 szt.)</p> <p>8. Zaświadczenie</p>								
4	Michał Łapiński	<p>1. Pozyskiwanie funduszy pomocowych</p> <p>2. Źródła dofinansowania działalności gospodarczej z funduszy pomocowych Unii Europejskiej</p> <p>3. Tworzenie projektów i pisanie wniosków grantowych z zakresu Programu operacyjnego Kapitał Ludzki</p> <p>4. Udział w Projekcie „Mała firma szansą na godne życie” jako beneficjent ostateczny</p> <p>5. Szkolenie z zakresu osi LEADER PROW 2007-2013</p> <p>6. Dyplom ukończenia studiów wyższych I i II stopnia w zakresie nauk rolniczych</p> <p>7. Zarządzanie organizacją pozarządową</p>	<p>1. Certyfikat</p> <p>2. Certyfikat</p> <p>3. Certyfikat</p> <p>4. Umowa o dofinansowanie projektu</p> <p>5. Zaświadczenie</p> <p>6. Dyplom (2 szt.)</p> <p>7. Certyfikat</p>	8	-	-	-	Kurzętnik	Gospodarczy	Deklaracja członkowska oraz zaświadczenie o wpisie do ewidencji podmiotów gospodarczych	2

5	Hanna Makowska	<p>1. Szkolenie z zakresu osi LEADER PROW 2007-2013</p> <p>2. Potwierdzenie o koordynowaniu projektu</p> <p>3. Potwierdzenie koordynowania projektów</p> <p>4. Zarządzanie oświatą i marketing</p>	<p>1. Zaświadczenie</p> <p>2. Zaświadczenie</p> <p>3. Potwierdzenie</p> <p>4. Dyplom</p>	3	-	-	x	Kurzętnik	Publiczny	Uchwała Nr XXV/115/08 Rady Gminy w Kurzętniku z dnia 4 listopada 2008r.	1
6	Irena Markuszevska	<p>1. Cele PROW 2007-2013 oraz Osi 4 LEADER</p> <p>2. Umowa o pracę na kierowanie projektem</p> <p>3. Dyplom ukończenia studiów wyższych w zakresie nauk rolniczych</p> <p>4. Zaświadczenie o prowadzeniu gospodarstwa rolnego</p> <p>5. Zakres czynności pracownika</p> <p>6. Szkolenie z zakresu osi LEADER PROW 2007-2013</p>	<p>1. Zaświadczenie</p> <p>2. Umowa o pracę</p> <p>3. Dyplom</p> <p>4. Zaświadczenie</p> <p>5. Zaświadczenie</p> <p>6. Zaświadczenie</p>	6	-	-	-	Grodziczno	Spółeczny	Deklaracja członkowska	1
7	Hanna Milewska	<p>1. Szkolenie z zakresu osi LEADER PROW 2007-2013</p> <p>2. Pozyskiwanie środków z funduszy przedakcesyjnych i strukturalnych</p> <p>3. Równość szans w procesie integracji z Unią Europejską oraz praktyki skutecznego zarządzania projektami EFS</p> <p>4. Europejskie standardy zarządzania instytucjami rynku pracy dla kadr kierowniczych</p> <p>5. Kształtowanie wojewódzkiej polityki wspierania rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw</p>	<p>1. Zaświadczenie</p> <p>2. Zaświadczenie</p> <p>3. Certyfikat</p> <p>4. Certyfikat</p> <p>5. Certyfikat</p>	11	Język niemiecki – oświadczenie	1	x	Nowe Miasto Lubawskie	Gospodarczy	Deklaracja członkowska, Odpis z KRS, Uchwała Zarządu	3

		6. Realizacja projektów infrastrukturalnych w gminach wiejskich 7. Integracja społeczna i wykluczenie społeczne 8. Włoskie doświadczenia w rozwoju regionalnym i lokalnym: instrumenty wdrażania strategii rozwoju lokalnego 9. Umowa o pracę na kierowanie projektem	6. Dyplom 7. Certyfikat 8. Certyfikat 9. Umowa o pracę (3 szt.)								
8	Adam Roznerski	1. Szkolenie z zakresu osi LEADER PROW 2007-2013 2. Technologie informacyjne w rozwoju społeczności lokalnych 3. Nasza wspólnota-Nasza wieś-Nasza świetlica 4. Szkolenia z zakresu tworzenia projektów i wsparcia unijnego 5. Praktyki skutecznego zarządzania projektami Europejskiego Funduszu Społecznego 6. Przygotowanie i rozliczanie projektu – cykl zarządzania projektem 7. CAL jako metoda integracji i przeciwdziałania wykluczeniu społecznym 8. Zastosowanie jobcoachingu w pracy z osobami w wieku 45 lat i więcej 9. Profesjonalne zarządzanie OPS 10. Integracja społeczna i wykluczenie społeczne 11. Równość szans w procesie integracji z Unią Europejską oraz	1. Zaświadczenie 2. Zaświadczenie 3. Zaświadczenie 4. Certyfikat (4 szt.) 5. Certyfikat 6. Certyfikat 7. Certyfikat 8. Zaświadczenie 9. Certyfikat 10. Certyfikat 11. Certyfikat	18	-	-	-	Lubawa	Publiczny	Uchwała Nr XX/114/08 Rady Gminy Lubawa z dnia 30 października 2008 r.	1

		<p>praktyki skutecznego zarządzania projektami EFS</p> <p>12. Tworzenie planu marketingowego gminy i powiatu</p> <p>13. Pozyskiwanie środków unijnych dla rozwoju regionalnego (studia podyplomowe)</p> <p>14. Zarządzanie gospodarką społeczną (studia podyplomowe)</p> <p>15. Organizacja pomocy społecznej</p>	<p>12. Certyfikat</p> <p>13. Świadectwo</p> <p>14. Świadectwo</p> <p>15. Świadectwo</p>								
9	Wiesław Szczawiński	<p>1. Szkolenie z zakresu osi LEADER PROW 2007-2013</p> <p>2. Doświadczenie w realizacji projektów</p> <p>3. Zarządzanie projektem w fazie przedinwestycyjnej dla beneficjentów RPO Warmia i Mazury 2007-2013</p> <p>4. Praktyka modelowego stosowania Prawa Zamówień Publicznych po nowelizacji</p> <p>5. Tworzenie partnerstw lokalnych na rzecz rozwoju społeczno-gospodarczego</p> <p>6. Zarządzanie funduszami unijnymi (studia podyplomowe)</p>	<p>1. Zaświadczenie</p> <p>2. Zaświadczenie</p> <p>3. Certyfikat</p> <p>4. Certyfikat</p> <p>5. Świadectwo</p> <p>6. Świadectwo</p>	6	-	-	x	Rybno	Społeczny	<p>Uchwała Nr 8/2008 Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia na Rzecz Rozwoju Gminy Rybno z dnia 6 listopada 2008 r.;</p> <p>Uchwała Nr 9/2008 Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia na Rzecz Rozwoju Gminy Rybno z dnia 20 listopada 2008 r.;</p> <p>Deklaracja członkowska</p>	3

1.7. Doświadczenie LGD Ziemia Lubawska oraz jej członków w realizacji operacji

Zarówno LGD, jak i jego członkowie posiadają pokaźne doświadczenie w realizacji projektów, w tym związanych z rozwojem obszarów wiejskich oraz aktywizacją społeczności lokalnych. Realizowane operacje w większości były współfinansowane ze środków Unii Europejskiej oraz innych źródeł. Gros środków zostało pozyskane z funduszy strukturalnych, tj. Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej, dane zamieszczono w poniższej tabeli.

Doświadczenie członków LGD w zakresie realizacji projektów

Lp.	Nazwisko i imię/imiona członka albo nazwa członka/partnera	Nazwa realizowanego projektu lub jego ogólny zakres	Czas realizacji projektu	Miejsce realizacji projektu	Koszty realizacji projektu	Źródła finansowania/program
1.	LGD na Rzecz Rozwoju Gmin Kurzętnik i Grodziczno	Cyfrowy świat wokół nas	2006-2007	Zakopane	19 972,50 EURO	Finansowany ze środków Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji i Narodowej Agencji Programu MŁODZIEŻ
2.	LGD na Rzecz Rozwoju Gmin Kurzętnik i Grodziczno	Chodź pomaluj mój świat	2007	Kurzętnik	3 500,00 EURO	Finansowany ze środków Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji i Narodowej Agencji Programu MŁODZIEŻ W DZIAŁANIU
3.	LGD na Rzecz Rozwoju Gmin Kurzętnik i Grodziczno	Tu na razie jest ściernisko	lutymaj 2008	Kurzętnik	59 702,00 PLN	Finansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL
4.	LGD na Rzecz Rozwoju Gmin Kurzętnik i Grodziczno/LGD Ziemia Lubawska	Młodzi Globtroterzy – przyszli liderzy rynku turystyki aktywnej w Powiecie Nowomiejskim	październik 2008 - lipiec 2009	Powiat Nowomiejski	180 000,00 PLN	Wsparcie udzielone przez Islandię, Liechtenstein i Norwegię poprzez dofinansowanie ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu finansowego, a także ze środków budżetu Rzeczypospolitej Polskiej w ramach Funduszu dla Organizacji Pozarządowych
5.	Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Kurzętnik	Obchody rocznicy odzyskania niepodległości przez Polskę	listopad 2005	Kurzętnik	1 500, 00 PLN	Zarząd Powiatu Nowomiejskiego/Ochrona i pielęgnowanie dziedzictwa kulturowego i tradycji patriotycznych
6.	Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Kurzętnik	Kurzętnik 1410 – bitwa której nie było	lipiec 2006	Kurzętnik	800,00 PLN	Zarząd Powiatu Nowomiejskiego/ Pielęgnowanie tradycji kulturowych
7.	Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Kurzętnik	III Konferencja organizacji pozarządowych Powiatu Nowomiejskiego	wrzesień 2006	Kurzętnik	1000,00 PLN	Zarząd Powiatu Nowomiejskiego/ Promowanie działalności organizacji pozarządowych
8.	Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Kurzętnik	Hi, Hi, Ha, Ha (przeгляд kabaretów)	czerwiec 2007	Kurzętnik	6 313,90 EURO	Finansowany ze środków Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji i Narodowej Agencji Programu MŁODZIEŻ W DZIAŁANIU

Lp.	Nazwisko i imię/imiona członka albo nazwa członka/partnera	Nazwa realizowanego projektu lub jego ogólny zakres	Czas realizacji projektu	Miejsce realizacji projektu	Koszty realizacji projektu	Źródła finansowania/program
9.	Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Kurzętnik	Na nauce i rozrywce spędzisz ferie w Wielkich Bałówkach	styczeń-luty 2008	Wielkie Bałówki	2 000,00 PLN	Fundacja Wspomagania Wsi
10.	Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Kurzętnik	Zachowanie i kultywowanie ludowych tradycji Wielkanocnych w regionie	marzec 2008	Kurzętnik	6 860,00 PLN	Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego
11.	Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Kurzętnik	Kabaret, Kabaret, Kabaret	2008	Kurzętnik	52 200,09 PLN	Finansowany ze środków Fundacji Rozwoju Systemu Edukacji i Narodowej Agencji Programu MŁODZIEŻ W DZIAŁANIU
12.	Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Kurzętnik	III Przegląd Kabaretów Wiejskich	2008	Kurzętnik	8 000,00 PLN	Gmina Kurzętnik w ramach programu wsparcia organizacji pozarządowych
13.	Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Kurzętnik	Kreatywny zawrót głowy	2008	Kurzętnik	3 000,00 PLN	Gmina Kurzętnik w ramach programu wsparcia organizacji pozarządowych
14.	Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Kurzętnik	Teatr tańca	2008	Kurzętnik	3 000,00 PLN	Gmina Kurzętnik w ramach programu wsparcia organizacji pozarządowych
15.	Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Kurzętnik	Kurs makrobiotyczny – dieta a uzależnienia i nałogi	2008	Kurzętnik	2 900,00 PLN	Gmina Kurzętnik w ramach programu wsparcia organizacji pozarządowych
16.	Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Kurzętnik	Do Betlejem pospieszajcie	2008	Kurzętnik	3 500,00 PLN	Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego
17.	Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Kurzętnik	Chciałbym zostać redaktorem	2008	Kurzętnik	2 835,00 PLN	Wojewoda Warmińsko-Mazurski/Program Rządowy Rozwój Edukacji na Obszarach Wiejskich
18.	Stowarzyszenie „AMAZONKI” w Nowym Mieście Lubawskim	Razem w teatrze	maj 2007	Toruń	700,00 PLN	Zarząd Powiatu Nowomiejskiego/ Integracja i aktywizacja osób niepełnosprawnych
19.	Stowarzyszenie „AMAZONKI” w Nowym Mieście Lubawskim	Piękniejszy Dom	październik 2007	Nowe Miasto Lubawskie	1 500,00 PLN	Zarząd Powiatu Nowomiejskiego/Ochrona i pielęgnowanie dziedzictwa kulturowego i tradycji patriotycznych
20.	Stowarzyszenie „AMAZONKI” w Nowym Mieście Lubawskim	Dieta w chorobie nowotworowej	listopad 2007	Kurzętnik	2 000,00 PLN	Zarząd Powiatu Nowomiejskiego/Promowanie zdrowego stylu życia
21.	Stowarzyszenie „AMAZONKI” w Nowym Mieście Lubawskim	Pielęgnowanie tradycji Wielkanocnych	marzec 2008	Pacółtowo (Dom Dziecka)	2 000,00 PLN	Zarząd Powiatu Nowomiejskiego/Ochrona i pielęgnowanie dziedzictwa kulturowego i tradycji patriotycznych
22.	Stowarzyszenie „AMAZONKI” w Nowym Mieście Lubawskim	I Ty też potrafisz	lipiec 2008	Kurzętnik	1 900,00 PLN	Zarząd Powiatu Nowomiejskiego/ Integracja i aktywizacja osób niepełnosprawnych

Lp.	Nazwisko i imię/imiona członka albo nazwa członka/partnera	Nazwa realizowanego projektu lub jego ogólny zakres	Czas realizacji projektu	Miejsce realizacji projektu	Koszty realizacji projektu	Źródła finansowania/program
23.	Stowarzyszenie „AMAZONKI” w Nowym Mieście Lubawskim	Rozmawiaj ze swoją mamą, rozmawiaj ze swoją córką	wrzesień-grudzień 2008	Nowe Miasto Lubawskie	2 500,00 PLN	Gmina miejska Nowe Miasto Lubawskie/Promocja zdrowia
24.	Gminne Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe w Lubawie	Powierzenie organizacji imprez sportowych w 2008 roku w zakresie rozwijania i krzewienia kultury fizycznej i sportu	2008	Obszar Gminy Lubawa	123 650,00 PLN	Dotacja z budżetu Gminy Lubawa
25.	Gminne Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe w Lubawie	Mistrzostwa Gminy w Piłce Siatkowej Piłkowej o Puchar Wójta Gminy Lubawa oraz Budowa dwóch boisk do piłki siatkowej plażowej oraz zorganizowanie mistrzostw	2008	Rożental, Grabowo	7 419,00 PLN	Program Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności realizowany przez Akademię Rozwoju Filantropii w Polsce i Lokalna Organizację Grantową Stowarzyszenia „Przystań” w Łławie
26.	Gminne Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe w Lubawie	Powierzenie organizacji imprez sportowych w 2008 roku w zakresie rozwijania i krzewienia kultury fizycznej i sportu	2007	Obszar Gminy Lubawa	106.500,00 zł	Dotacja z budżetu Gminy Lubawa
27.	Gminne Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe w Lubawie	Powierzenie organizacji imprez sportowych w 2008 roku w zakresie rozwijania i krzewienia kultury fizycznej i sportu	2006	Obszar Gminy Lubawa	70 000,00 PLN	Dotacja z budżetu Gminy Lubawa
28.	Gminne Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe w Lubawie	Powierzenie organizacji imprez sportowych w 2008 roku w zakresie rozwijania i krzewienia kultury fizycznej i sportu	2005	Obszar Gminy Lubawa	45 000,00 PLN	Dotacja z budżetu Gminy Lubawa
29.	Gminne Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe w Lubawie	Powierzenie organizacji imprez sportowych w 2008 roku w zakresie rozwijania i krzewienia kultury fizycznej i sportu	2004	Obszar Gminy Lubawa	49 000,00 PLN	Dotacja z budżetu Gminy Lubawa
30.	Gminne Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe w Lubawie	Powierzenie organizacji imprez sportowych w 2008 roku w zakresie rozwijania i krzewienia kultury fizycznej i sportu	2003	Obszar Gminy Lubawa	49 000,00 PLN	Dotacja z budżetu Gminy Lubawa
31.	Gminne Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe w Lubawie	Powierzenie organizacji imprez sportowych w 2008 roku w zakresie rozwijania i krzewienia kultury fizycznej i sportu	2002	Obszar Gminy Lubawa	15 300,00 PLN	Dotacja z budżetu Gminy Lubawa
32.	Gmina Grodziczno	Rozbudowa Szkoły podstawowej i Gimnazjum o salę gimnastyczną, sale dydaktyczne z częścią administracyjno-socjalną	2005	Mroczo	2 036 000,00 PLN	MENiS, Dotacja z rezerwy budżetowej, Gmina Grodziczno
33.	Gmina Grodziczno	Budowa Wiejskiego Ośrodka Zdrowia	2005	Grodziczno	725 752,00 PLN	Europejski Fundusz Rozwoju Wsi Polskiej, Gmina Grodziczno

Lp.	Nazwisko i imię/imiona członka albo nazwa członka/partnera	Nazwa realizowanego projektu lub jego ogólny zakres	Czas realizacji projektu	Miejsce realizacji projektu	Koszty realizacji projektu	Źródła finansowania/program
34.	Gmina Grodziczno	Modernizacja i rozbudowa świetlicy - remizy	2006-2007	Grodziczno	673 610,00 PLN	Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej, Związek Ochotniczych Straży Pożarnej RP, Komenda Wojewódzka Państwowej Straży Pożarnej, Gmina Grodziczno
35.	Gmina Grodziczno	Przebudowa świetlicy wiejskiej wraz z infrastrukturą towarzyszącą	2008	Montowo	224 930,00 PLN	Sektorowy Program Operacyjny "Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006" Działanie 2.3
36.	Gmina Grodziczno	Usługi społeczne dla mieszkańców	2008	Gmina Grodziczno	311 477,00 PLN	Program Integracji Społecznej Poakcesyjny Program Wsparcia Obszarów Wiejskich
37.	Gmina Grodziczno	Przebudowa drogi gminnej	2008	Grodziczno	279 967,00 PLN	Fundusz Ochrony Gruntów Rolnych, Gmina Grodziczno
38.	Gmina Grodziczno	Wioska internetowa	2008	Grodziczno, Mroczno	200 000,00 PLN	EFS/SPO RZL Działanie 2.1
39.	Gmina Grodziczno	Szkoła dla Ciebie-zadbaj o swoją przyszłość	2008	Obszar Gminy Grodziczno	230 870,00 PLN	EFS/PO KL Działanie 9.1.2
40.	Gmina Grodziczno	Likwidacja barier w zakresie umożliwienia osobom niepełnosprawnym poruszanie się	2008	Grodziczno	37 451,00 PLN	PFRON, Gmina Grodziczno
41.	Gmina Grodziczno	Likwidacja barier w zakresie umożliwienia osobom niepełnosprawnym w poruszanie się	2008	Zwiniarz	19 684,00 PLN	PFRON, Gmina Grodziczno
42.	Gmina Grodziczno	Budowa sieci wodociągowej z przyłączami	2004r	Boleszyn - Kowaliki	1 011 082,00 PLN	Przedakcesyjny Program SAPARD
43.	Gmina Kurzętnik	Remont z modernizacją i wyposażenie świetlicy wiejskiej w m. Tereszewo	luty-lipiec 2006	Tereszewo	144 334,66 PLN	Sektorowy Program Operacyjny "Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006" Działanie 2.3
44.	Gmina Kurzętnik	Remont z modernizacją i wyposażenie świetlicy wiejskiej w m. Małe Bałówki	kwiecień-wrzesień 2007	Małe Bałówki	207 675,75 PLN	Sektorowy Program Operacyjny "Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006" Działanie 2.3
45.	Gmina Kurzętnik	Rozbudowa budynku socjalno-szatniowego na stadionie sportowym w m. Kurzętnik	maj 2007-styczeń 2008	Kurzętnik	571 493,30 PLN	Sektorowy Program Operacyjny "Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006" Działanie 2.3
46.	Gmina Kurzętnik	Zakup samochodu ratowniczo-gaśniczego dla OSP w Tereszewie	grudzień 2006-styczeń 2007	Tereszewo	120 000,00 PLN	Fundacja Wspomagania Wsi

Lp.	Nazwisko i imię/imiona członka albo nazwa członka/partnera	Nazwa realizowanego projektu lub jego ogólny zakres	Czas realizacji projektu	Miejsce realizacji projektu	Koszty realizacji projektu	Źródła finansowania/program
47.	Gmina Kurzętnik	Zakup sprzętu medycznego, rehabilitacyjnego, komputerowego i oprogramowania dla GSZOZ w Kurzętniku	styczeń-sierpień 2007	Kurzętnik	307 315,13 PLN	Fundacja Wspomagania Wsi
48.	Gmina Kurzętnik	Zakup wyposażenie i zapewnienie rocznego funkcjonowania dwóch Publicznych Punktów Dostępu do Internetu w Kurzętniku i Marzęcicach	grudzień 2006- styczeń 2008	Kurzętnik Marzęcice	81 780,00 PLN	Fundacja Wspomagania Wsi
49.	Gmina Kurzętnik	Zakup strojów ludowych i instrumentów muzycznych dla zespołów wokально-instrumentalnych	marzec-maj 2008	Kurzętnik	88 298,88 PLN	Sektorowy Program Operacyjny "Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006" Działanie 2.3
50.	Gmina Kurzętnik	Rodzinne Biesiadowanie	czerwiec 2008	Tereszewo	2 699,16 PLN	Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego - Aktywna Wieś Warmii i Mazur
51.	Gmina Kurzętnik	Powitanie Lata	czerwiec 2008	Małe Bałówki	2 698,76 PLN	Zarząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego - Aktywna Wieś Warmii i Mazur
52.	Gmina Kurzętnik	Centra kształcenia na odległość na wsiach Realizator: CKUiP w Zielonej Górze oraz 4system Polska Sp. z o.o. Beneficjent: Gmina Lubawa	luty-czerwiec 2008	Kurzętnik	-	Europejski Fundusz Społeczny oraz Budżet Państwa/SPORZL Działanie 2.1
53.	Gmina Lubawa	Utworzenie i prowadzenie Gminnej Świetlicy Socjoterapeutycznej w Złotowie	maj-grudzień 2005	Złotowo	33 589,56 PLN	Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego/ Gmina Lubawa
54.	Gmina Lubawa	Ośrodki Przedszkolne - szansa na dobry start Realizator: Fundacja Rozwoju Dzieci im. Jana Amosa Komeńskiego Beneficjent: Gmina Lubawa	grudzień 2005- luty 2008	Grabowo-Wałdyki, Kazanice, Prątnica	-	Europejski Fundusz Społeczny oraz Budżet Państwa/SPORZL Działanie 2.1
55.	Gmina Lubawa	Aktywność drogą do sukcesu	czerwiec-listopad 2006	Gmina Lubawa	35 505,64 PLN	Budżet Państwa/Gmina Lubawa
56.	Gmina Lubawa	Akcja przedszkolak Realizator: Demokratyczna Unia Kobiet Rada Krajowa, Beneficjent: Gmina Lubawa	kwiecień2007-maj 2008	Samplawa, Rumienica, Tuszewo	-	Europejski Fundusz Społeczny oraz Budżet Państwa/SPORZL Działanie 2.1
57.	Gmina Lubawa	Ja też jestem przedszkolakiem Realizator: Demokratyczna Unia Kobiet Rada Krajowa, Beneficjent: Gmina Lubawa	wrzesień 2008-sierpień 2009	Samplawa, Rumienica, Tuszewo	-	Europejski Fundusz Społeczny oraz Budżet Państwa/SPORZL Działanie 2.1

Lp.	Nazwisko i imię/imiona członka albo nazwa członka/partnera	Nazwa realizowanego projektu lub jego ogólny zakres	Czas realizacji projektu	Miejsce realizacji projektu	Koszty realizacji projektu	Źródła finansowania/program
58.	Gmina Lubawa	Aktywna rodzina	sierpień 2008- grudzień 2008	Gmina Lubawa	229 880,00 PLN	Europejski Fundusz Społeczny oraz Budżet Państwa POKL Działanie 7.1
59.	Gmina Lubawa	Centra kształcenia na odległość na wsiach Realizator: CKUiP w Zielonej Górze oraz 4system Polska Sp. z o.o. Beneficjent: Gmina Lubawa	luty- czerwiec 2008	Kazanice	-	Europejski Fundusz Społeczny oraz Budżet Państwa/SPORZL Działanie 2.1
60.	Gmina Lubawa	Partnerstwo na rzecz dzieci i młodzieży MOST DO PRZYSZŁOŚCI	sierpień- grudzień 2008	Prątnica, Rakowice, Szczepankowo, Mordegi, Rożental, Samplawa, Złotowo, Grabowo-Wałdyki Kazanice	51 177,92 PLN	Budżet Państwa/Gmina Lubawa
61.	Gmina Lubawa	Budowa wielofunkcyjnego boiska sportowego ogólnie dostępnego dla dzieci i młodzieży w miejscowości Byszwałd	luty-sierpień 2008	Byszwałd	427 018,48 PLN	Budżet Państwa/Gmina Lubawa
62.	Gmina Lubawa	Budowa stacji uzdatniania wody z rurociągami doprowadzającymi w m. Łążyn	sierpień- grudzień 2006	Łążyn	1.019.431,09 zł	ZPORA
63.	Gmina Nowe Miasto Lub.	Budowa drogi gminnej o nawierzchni bitumicznej Nowy Dwór-Skarlin	2003	Nowy Dwór, Skarlin	821 717,00 PLN	Przedakcesyjny Program SAPARD
64.	Gmina Nowe Miasto Lub.	Budowa sieci wodociągowej we wsi Skarlin-Lekarty	2004	Skarlin, Lekarty	1 383 069,11 PLN	Przedakcesyjny Program SAPARD
65.	Gmina Nowe Miasto Lub.	Budowa drogi gminnej Mszanowo-Bratian	2004	Mszanowo, Bratian	1 205 090,62 PLN	Przedakcesyjny Program SAPARD
66.	Gmina Nowe Miasto Lub.	Remont i modernizacja świetlicy wiejskiej w Skarlinie	2006	Skarlin	299 496,00 PLN	Sektorowy Program Operacyjny "Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006" Działanie 2.3
67.	Gmina Nowe Miasto Lub.	Remont i modernizacja świetlicy wiejskiej w Jamielniku	2006	Jamielnik	196 461,00 PLN	Sektorowy Program Operacyjny "Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006" Działanie 2.3
68.	Gmina Nowe Miasto Lub.	Zagospodarowanie centrum wsi Pacółtowo	2006	Pacółtowo	189 772,00 PLN	Sektorowy Program Operacyjny "Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006" Działanie 2.3

Lp.	Nazwisko i imię/imiona członka albo nazwa członka/partnera	Nazwa realizowanego projektu lub jego ogólny zakres	Czas realizacji projektu	Miejsce realizacji projektu	Koszty realizacji projektu	Źródła finansowania/program
69.	Gmina Nowe Miasto Lub.	Przebudowa, rozbudowa i nadbudowa Gminnego Centrum Kultury w Mszanowie	2006	Mszanowo	407 435,00 PLN	Sektorowy Program Operacyjny "Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006" Działanie 2.3
70.	Gmina Nowe Miasto Lub.	Remont i modernizacja świetlicy wiejskiej w Mszanowie	2007	Mszanowo	148 551,59 PLN	Sektorowy Program Operacyjny "Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006" Działanie 2.3
71.	Gmina Nowe Miasto Lub.	Remont i modernizacja świetlicy wiejskiej w Pacółtowie	2007	Pacółtowo	192 788,66 PLN	Sektorowy Program Operacyjny "Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006" Działanie 2.3
72.	Gmina Nowe Miasto Lub.	Remont biblioteki gminnej w Skarlinie	2008	Skarlin	122 773,94 PLN	Sektorowy Program Operacyjny "Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006" Działanie 2.3
73.	Gmina Rybno	Zakup oprogramowania komputerowego	2004	Szkoły z terenu Gminy Rybno	7 808,00 PLN	Program Aktywizacji Obszarów Wiejskich
74.	Gmina Rybno	Szkoła da się lubić	2008	Szkoły z terenu Gminy Rybno	200 724,00 PLN	EFS / PO KL Działanie 9.1.2
75.	Gmina Rybno	Przebudowa drogi gminnej Rybno Kolonia- Prusy, Szczupliny	2003	Rybno, Prusy, Szczupliny	687 139,13 PLN	Przedakcesyjny Program SAPARD
76.	Gmina Rybno	Przebudowa/modernizacja drogi gminnej KG 002 Hartowiec-Granica Gminy Rybno	lipiec-sierpień 2004	Hartowiec	421 605,01 PLN	Przedakcesyjny Program SAPARD
77.	Gmina Rybno	Zagospodarowanie terenu w centrum Rybna w publiczną infrastrukturę turystyczną cz.1	czerwiec - wrzesień 2004	Rybno	211 953,04 PLN	Przedakcesyjny Program SAPARD
78.	Gmina Rybno	Przebudowa drogi gminnej KG 005 Grabacz do skrzyżowania z drogą wojewódzka nr 538 w Rybnie	czerwiec-wrzesień 2004	Grabacz, Rybno	499 693,24 PLN	Przedakcesyjny Program SAPARD, Lasy Państwowe
79.	Gmina Rybno	Przebudowa dróg gminnych, ulice w Rybnie oraz rozbudowa kanalizacji sanitarnej	maj-sierpień 2005	Rybno	1 082 527,88 PLN	ZPORR, Budżet Państwa,
80.	Gmina Rybno	Zagospodarowanie terenów zielonych i wypoczynku publicznego -plaża w Rybnie	kwiecień-czerwiec 2007	Rybno	86 898,55 PLN	Sektorowy Program Operacyjny "Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006" Działanie 2.3

Lp.	Nazwisko i imię/imiona członka albo nazwa członka/partnera	Nazwa realizowanego projektu lub jego ogólny zakres	Czas realizacji projektu	Miejsce realizacji projektu	Koszty realizacji projektu	Źródła finansowania/program
81.	Gmina Rybno	Budowa obiektu kultury fizycznej sala sportowa przy SP w Rumianie	wrzesień 2004- sierpień 2005	Rumian	496 420,46 PLN	Przedakcesyjny Program SAPARD,
82.	Gmina Rybno	Budowa obiektu kulturalnego- biblioteka	maj-listopad 2006	Rybno	511 888,15 PLN	Sektorowy Program Operacyjny "Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006" Działanie 2.3
83.	Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Lokalnych zs. w Nowym Mieście Lubawskim	Mądrze ratujesz -życie darujesz	maj-grudzień 2005	Obszar Powiatu Nowomiejskiego	3 700,00 PLN	Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie
84.	Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Lokalnych zs. w Nowym Mieście Lubawskim	O AIDS wszystko wiesz - długo żyjesz	wrzesień- październik 2005	Powiat nowomiejski	1 072,97 PLN	Krajowe Centrum ds. AIDS w Warszawie
85.	Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Lokalnych zs. w Nowym Mieście Lubawskim	Mądrze ratujesz -życie darujesz	czerwiec- grudzień 2007	Obszar Powiatu Nowomiejskiego	11 718,89 PLN	Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie
86.	Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Lokalnych zs. w Nowym Mieście Lubawskim	Akademia Seniora w Nowym Mieście Lubawskim	wrzesień 2008- sierpień 2009	Miasto Nowe Miasto Lubawskie	49 999,00 PLN	EFS/PO KL Działanie 7.3
87.	Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Lokalnych zs. w Nowym Mieście Lubawskim	Akademia Seniora w Bratianie	wrzesień 2008- sierpień 2009	Obszar Gminy Nowe Miasto Lubawskie zs. w Mszanowie	49 999,00 PLN	EFS/PO KL Działanie 7.3
88.	Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Lokalnych zs. w Nowym Mieście Lubawskim	Nordic Walking - aktywny sposób spędzania wolnego czasu dla osób niepełnosprawnych w każdym wieku	kwiecień- wrzesień 2008	Obszar Powiatu Nowomiejskiego	2 240,00 PLN	Zarząd Powiatu Nowomiejskiego
89.	Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Lokalnych zs. w Nowym Mieście Lubawskim	Dostarczanie żywności dla najuboższej ludności UE	marzec- grudzień 2008	Gmina miejska Nowe Miasto Lubawskie, Gmina Nowe Miasto Lubawskie zs. w Mszanowie , Gmina Lubawa	259 986,52 PLN	Bank Żywności w Olsztynie
90.	Stowarzyszenie Wspierania Inicjatyw Lokalnych zs. w Nowym Mieście Lubawskim	Jak walczyć z zespołem wypalenia zawodowego wśród pracowników instytucji społecznych	lipiec- grudzień 2007	Dębówka	22 020,00 PLN	Wojewoda Warmińsko-Mazurski
91.	Euro Consulting Sp. z o.o. w Nowym Mieście Lub.	Szkolenia z EFS alternatywa dla rolnictwa regionu	luty 2006- styczeń 2007	Nowe Miasto Lubawskie	353 121,04 PLN	ZPORR Działanie 2.1

Lp.	Nazwisko i imię/imiona członka albo nazwa członka/partnera	Nazwa realizowanego projektu lub jego ogólny zakres	Czas realizacji projektu	Miejsce realizacji projektu	Koszty realizacji projektu	Źródła finansowania/program
92.	Euro Consulting Sp. z o.o. w Nowym Mieście Lub.	Mała firma szansą na godne życie	sierpień 2006-marzec 2008	Nowe Miasto Lubawskie	773 564,10 PLN	ZPORR Działanie 2.5
93.	Euro Consulting Sp. z o.o. w Nowym Mieście Lub.	Twój angielski w powiecie brodnickim	grudzień 2006-marzec 2008	Brodnica	437 296,49 PLN	ZPORR Działanie 2.1
94.	Kacze Bagno – Miejsce Inicjatyw Pozytywnych Kurzętnik – Kacze Bagno	Mała firma szansą na godne życie (beneficjent ostateczny)	kwiecień 2007-marzec 2008	Kurzętnik	20 000,00 PLN	ZPORR Działanie 2.5

2. Opis obszaru objętego LSR wraz z uzasadnieniem jego wewnętrznej spójności²

2.1. Wykaz gmin wchodzących w skład LGD „Ziemia Lubawska”

Lokalna Grupa Działania „Ziemia Lubawska”, powołana w formie stowarzyszenia, obejmuje swym zasięgiem 3 powiaty południowo-zachodniej części województwa warmińsko-mazurskiego. W jej skład LGD wchodzi 5 gmin wiejskich (tab. 2.1).

Obszar funkcjonowania tej grupy cechuje korzystne położenie geograficzne, na co ma wpływ bezpośrednio sąsiedztwo województw kujawsko-pomorskiego i mazowieckiego (od strony powiatu działdowskiego) oraz skrzyżowanie ważnych kolejowych i drogowych szlaków komunikacyjnych. Subregion Ziemia Lubawska graniczy od zachodu z gminą Biskupiec położoną na terenie powiatu nowomiejskiego, od północy z powiatami: iławskim i ostródzkim (z tym ostatnim graniczy również od wschodu), od południa z powiatami: działdowskim i brodnickim – wchodzącym w skład województwa kujawsko-pomorskiego.

Granice administracyjne gmin obszaru objętego LSR oraz gmin z nimi sąsiadujących Stan na 1.01.2008 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Tabela 2.1. Gminy objęte obszarem działania LGD „Ziemia Lubawska”

Nazwa gminy/powiatu	Rodzaj gminy	Powiat	Liczba osób zameldowanych na pobyt stały na dzień 31. 12. 2006 r.
Rybno	wiejska	działdowski	7320
Lubawa	wiejska	iławski	10555
Grodziczno	wiejska	nowomiejski	6379
Kurzętnik	wiejska	nowomiejski	8794
Nowe Miasto Lubawskie	wiejska	nowomiejski	8169
Razem			41217

² Cechy wykorzystane w opisie obszaru LSR, według gmin i lat, stanowią załącznik nr 2.1.

2.2. Uwarunkowania przestrzenne, geograficzne, przyrodnicze, historyczne i kulturowe

Uwarunkowania przestrzenne

W 2006 r. łączna powierzchnia obszaru objętego diagnozą wynosiła 825 km², co stanowiło 3,4% powierzchni województwa warmińsko-mazurskiego. Od 1999 r. powierzchnia ta utrzymuje się prawie na identycznym poziomie. Analizując procentowy udział wielkości poszczególnych gmin w ogólnej powierzchni subregionu, należy zauważyć, że największy obszar zajmują gminy powiatu nowomiejskiego, tj. 53,5% (441 km²). Z kolei gmina powiatu działdowskiego obejmuje 17,9% (148 km²), a iławskiego 28,6% (236 km²). Na podkreślenie zasługuje fakt, że sama gmina Lubawa zajmuje prawie 30% powierzchni analizowanego terenu. Najmniejszą zaś obszarowo gminą subregionu jest gmina Nowe Miasto Lubawskie stanowiąca 16,8% powierzchni „Ziemi Lubawskiej”. Obszar Ziemi Lubawskiej jest spójny przestrzennie, gdyż znajduje się w jednym obrysie.

Sieć osadnicza tych terenów jest ściśle powiązana z przebiegającymi przez nie szlakami komunikacyjnymi oraz uwarunkowaniami krajobrazowymi. Na terenie analizowanego obszaru w 2006 r. znajdowało się 121 miejscowości wiejskich, których liczba w porównaniu do 1999 r. zmniejszyła się o 1. Należy tutaj zauważyć, że na terenie tym nie funkcjonuje żadne miasto.

Uwarunkowania geograficzne i przyrodnicze

Według podziału Polski na krainy fizyczno-geograficzne subregion Ziemia Lubawska leży na pograniczu czterech jednostek: Pojezierza Chełmińskiego, Pojezierza Iławskiego, Garbu Lubawskiego i Pojezierza Dobrzyńskiego. Wyróżnić tu można krajobraz pojezierny, pagórkowate wysoczyzny morenowe z równinami sandrowymi, rozcięte przez rynny polodowcowe z jeziorami oraz doliny rzeczne z systemem teras, z madami i glebami bagiennymi. W krajobrazie miejscowo wyróżniają się równiny akumulacji biogenicznej, na których występują obszary podmokłe i bagiennie. Morfologiczne granice między wysoczyzną, a dolinami są bardzo wyraźne i posiadają charakter silnie urzeźbionych stromych stopni terenowych o wysokości względnej do 60 m.³

Zróżnicowaniu rzeźby terenu towarzyszy urozmaicona sieć hydrograficzna. Teren ten w przeważającej części znajduje się w dorzeczu Drwęcy, najdłuższego (207 km) i największego prawego dopływu Wisły w północnej Polsce. Ponadto, przez obszar ten przepływają inne rzeki. Ważną rolę w sieci hydrograficznej odgrywają również liczne jeziora. Przeważają zbiorniki małe, kilku- lub kilkunastohektarowe. Największym jeziorem analizowanego obszaru są Wielkie Partęczyny o powierzchni 340 ha. Inne większe akweny to: jezioro Rumian – 305,8 ha, jezioro Grądy – 112,7 ha oraz Radomno – 110,6 ha. Zdecydowana większość jezior subregionu Ziemia Lubawska to zbiorniki eutroficzne.⁴

Na terenie omawianych gmin panują specyficzne warunki klimatyczne charakterystyczne dla całego województwa warmińsko-mazurskiego, jakkolwiek klimat tego obszaru cechuje się większym kontynentalizmem. Wyróżnia go duża zmienność, na co wpływ mają zlokalizowane na tym terenie rozległe powierzchnie leśne oraz liczne zbiorniki wodne. Średnia roczna temperatura wynosi około 7,0–7,5°C. Najcieplejszym miesiącem jest lipiec, ze średnią temperaturą oscylującą w okolicy 17,5°C, a najzimniejszymi styczeń i luty (ok. –4°C). Długość okresu wegetacyjnego jest zróżnicowana i wynosi od 165 dni w gminach powiatu nowomiejskim do 204 dni w gminie Rybno. Przeciętne wieloletnie sumy opadów wahają się od 550 do 600 mm, a liczba dni z opadami zamyka się w granicach od 150 do 160 w roku. Na terenie tym obserwuje się przewagę wiatrów zachodnich. Najmniejszy natomiast jest udział wiatrów południowych i północnych. Prędkość wiatrów jest najczęściej mała

³ Puwalski K., *Przyroda powiatu nowomiejskiego*, Polskie Wydawnictwo Reklamowe, 2007.

⁴ *Program Ochrony Środowiska Nowomiejskiego*, Zarząd Powiatu w Nowym Mieście Lubawskim, Listopad 2003.

i umiarkowana. Głębokość przemarzania gruntu w tym rejonie wynosi ok. 1 m.⁵ Występuje tu znaczna liczba dni mroźnych i z przymrozkami, a pokrywa średnia zalega do dwóch tygodni dłużej.

Ważnym czynnikiem środowiska naturalnego są gleby. Na terenie subregionu Ziemia Lubawska występują głównie gleby pseudobielicowe (płowe) i brunatne, które powstały z piasków, żwirów i glin zwałowych. Najbardziej przydatne dla rolnictwa są gleby wytworzone z glin. Część gleb pochodzenia mineralnego, wytworzona z piasków, posiada niższe klasy bonitacyjne i ze względu na słabą przydatność rolniczą jest zalesiana. Gleby o najniższej bonitacji, tj. V i VI klasy zajmują stosunkowo duże powierzchnie. Ze względu na duże nachylenia terenu znaczne obszary gruntu nie nadają się do uprawy⁶.

Zasoby kopalin subregionu Ziemia Lubawska są skromne i niewystarczająco udokumentowane. Kopaliny o znaczeniu gospodarczym występujące na tym obszarze zalegają głównie w przypowierzchniowej warstwie osadów czwartorzędowych. Największe bezsprzecznie są zasoby kruszywa naturalnego oraz kredy jeziornej i torfu, te ostatnie znajdują zastosowanie głównie w rolnictwie. Pozostałe kopaliny używane są głównie w budownictwie (kruszywa naturalne, piaski kwarcowe do produkcji cegły wapienno-piaskowej i betonów komórkowych, surowce ilaste do ceramiki budowlanej i do produkcji kruszywa lekkiego). Wykorzystanie ich z uwzględnieniem potrzeb innych regionów (np. mazowieckie) jest szansą na ich eksploatację na skalę przemysłową przy racjonalnej gospodarce, rekultywacji wyrobisk i ochronie środowiska.⁷

Teren działania LGD „Ziemia Lubawska” znajduje się w granicach obszaru funkcjonalnego Zielone Płuca Polski (ZPP)⁸. **Jedną z ważniejszych atrakcji przyrodniczych, a także turystycznych gmin subregionu Ziemia Lubawska są tereny leśne.** Powierzchnia lasów w 2006 r. na analizowanym terenie wynosiła 14,8 tys. ha, co stanowiło 2,0% powierzchni lasów województwa warmińsko-mazurskiego, na terenie którego średnia lesistość wynosiła 30,1%. Natomiast średni wskaźnik zalesienia na obszarze Ziemi Lubawskiej wynosił 17,9%. Na uwagę zasługuje fakt, że w porównaniu do 2004 r. powierzchnia zajmowana przez lasy wzrosła o 7,7%. Od kilku lat bowiem intensywnie wdrażany jest program zwiększania lesistości, ukierunkowany głównie na zalesienia marginalnych gruntów porolnych. We wszystkich gminach objętych diagnozą wskaźnik lesistości utrzymywał się na poziomie niższym od średniej w województwie. Udział lasów w ogólnej powierzchni poszczególnych gmin oscylował w granicach od 13,5% w gminie Lubawa do 25,3% w gminie Rybno.

Teren objęty diagnozą, jak i całe województwo warmińsko-mazurskie, charakteryzuje się wysokim potencjałem przyrodniczym, co przyczyniło się do stworzenia na tym terenie licznych obszarów prawnie chronionych. Powierzchnia tych obszarów w 2006 r. wynosiła 35,3 tys. ha, tj. 42,7% ogólnej powierzchni subregionu Ziemia Lubawska, podczas gdy w województwie wskaźnik ten kształtował się średnio na poziomie 46,3%. Na 1 mieszkańca subregionu przypadało 8,7 tys. m², podczas gdy średnio w kraju 2,6 tys. m². W porównaniu do 1999 r. w większości gmin, jak i na całym terenie objętym analizą, powierzchnia obszarów prawnie chronionych uległa zmniejszeniu. Jedynie w gminie Rybno odnotowano wzrost ich powierzchni. Udział obszarów prawnie chronionych w ogólnej powierzchni gmin kształtował

---

⁵ Puwalski K., *Przyroda powiatu nowomiejskiego*, Polskie Wydawnictwo Reklamowe, 2007.

⁶ Tamże.

⁷ Tamże.

⁸ Zielone Płuca Polski są niepowtarzalnym obszarem, który może stać się polskim swoistym „towarem” eksportowym. Cechy wyróżniające ten obszar stanowią szczególny, złożony, niezwykle atrakcyjny produkt. Tworzą go: niska gęstość zaludnienia dostosowana do warunków naturalnych; zrównoważona sieć osadnicza; spokój i czyste powietrze; dobra jakość środowiska przyrodniczego; unikatowa różnorodność systemu przyrodniczego; atrakcyjne kompleksy lasów, jezior i użytków zielonych; możliwość obcowania z przyrodą nie zmienioną przez cywilizację; bogactwo oraz różnorodność kultur i obyczajów; dobra tradycyjna kuchnia; rozwijająca się infrastruktura usługowa; korzystne warunki do produkcji zdrowej żywności i lokalizacji „czystego przemysłu”.

się od 17,2% w gminie Kurzętnik do 71,3% w gminie Rybno. Na terenie działania tej grupy występują prawie wszystkie formy ochrony przyrody, za wyjątkiem parku narodowego.

Na analizowanym terenie ochroną w systemie NATURA 2000⁹ objęte zostały: Dolina Drwęcy (Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk) (gminy Nowe Miasto Lubawskie, Grodziczno, Lubawa i Kurzętnik, Jezioro Karaś (Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk) (na terenie gminy Nowe Miasto Lubawskie, Przełomowa Dolina Rzeki Wel (Obszary Specjalnej Ochrony) (teren gminy Grodziczno), Dolina Kakaju (teren gminy Nowe Miasto Lubawskie), Ostoja Welska w gminie Rybno.

Generalnie środowisko naturalne subregionu Ziemia Lubawska jest mało przekształcone i stosunkowo mało zanieczyszczone, dlatego z ekologicznego punktu widzenia rozwój tych terenów powinien zmierzać w kierunku rozwoju zrównoważonego, którego jednym z zadań jest powstrzymanie procesów degradacji środowiska oraz likwidacja istniejących w tym zakresie zagrożeń. Region ten, będąc jednym z ostatnich w Europie obszarów o nieskażonej przyrodzie i dużych walorach krajobrazowych, jest równocześnie częścią Polski słabo rozwiniętą gospodarczo. Dążenie do rozwoju tych terenów przez uprzemysłowienie mogłoby narazić jego cenną przyrodę na nieodwracalne straty. Dlatego dalszy rozkwit tych terenów najprawdopodobniej związany będzie ze wzrostem znaczenia funkcji turystycznych i rolniczych, którym towarzyszyć będzie wzrost znaczenia drobnej przedsiębiorczości.

Uwarunkowania historyczne i kulturowe

Ziemia Lubawska pod względem tożsamości historycznej nie jest zwartym i jednorodnym regionem. Stanowi połączenie historycznych ziem: sasińskiej, pomeziańskiej, chełmińskiej, lubawskiej i michałowskiej. W XIV w. były tu ziemie biskupów chełmińskich oraz wójtostwa krzyżackiego. Historia obszaru objętego diagnozą wiąże się z obecnością na tych ziemiach zarówno prasłowian, jak i plemion Prusów czy Sasinów. Na wielu terenach w starszym pokoleniu zauważa się naleciałości językowe, w tym germanizmy i elementy gwary lubawskiej.

Obszary gminy **Rybno i Lubawa** zamieszkałe były przez Sasinów. Tereny te były w kręgu zainteresowań książąt mazowieckich, którzy wielokrotnie najeżdżali i pustoszyli ziemię Sasinów. W 1226 r. Konrad Mazowiecki sprowadził do Polski Krzyżaków, którzy zaczęli podbijać ziemię Prusów. Od tej pory ziemią pruską rządził Zakon, sprowadzając swoich osadników. W większości żyła tu jednak ludność polska, która przybyła na te tereny z ziemi chełmińskiej, Mazowsza i Podlasia. W 1257 r. książę kujawsko-łęczycki odstąpił ziemię sasińską biskupowi chełmińskiemu, a w 1303 r. nastąpił podział tej ziemi pomiędzy Krzyżaków i biskupa chełmińskiego. Zachodnia część ziemi sasińskiej przypadła biskupowi chełmińskiemu, pozostała należała do wójtostwa dąbrowieńskiego, a następnie działdowskiego. Pozostałością po Sasinach na tych terenach są wzniesienia obronne ziemnodrewniane, które można zobaczyć na granicy gminy Rybno i Lubawy. W 1410 r. na polach pobliskiego Grunwaldu została stoczona bitwa pomiędzy wojskami Jagiełły i krzyżackimi. Wielkie znaczenie dla ziemi lubawskiej miała wojna trzynastoletnia (1454-1466). Wiek XVII to okres wojen polsko-szwedzkich. Wojny te sprowadziły na ziemie obecnych gmin cholerę, która spowodowała wyludnienie wielu wsi. W 1807 r. traktatem w Tylży ziemia lubawska weszła w skład Księstwa Warszawskiego i należała administracyjnie do departamentu bydgoskiego w powiecie michałowskim. Od początku XIX w. występowały przypadki germanizacji ludności polskiej w Prusach. W wyniku traktatu wersalskiego w 1919 r. ziemia lubawska wróciła do Polski¹⁰.

---

⁹ W Polsce obszary NATURA 2000, jako nowa forma ochrony przyrody, istniejąca już wcześniej w Unii Europejskiej została wprowadzona ustawą o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku (Dz. U. z 2004 r. Nr 92, poz. 880).

¹⁰ Informacje Urzędu Gminy Rybno.

Historia Gminy **Lubawa** wiąże się ściśle z historią miasta Lubawa, czyli sięga XIII w. Ziemię wokół Lubawy należały od początku do biskupstwa chełmińskiego. Teren dzisiejszej Gminy Lubawa należał do tzw. Klucza lubawskiego tego biskupstwa, a jedynie południowo-zachodnia część (okolice Targowiska i Samplawy) należała do Wójtostwa bratiańskiego, należącego do Zakonu Krzyżackiego. Pod koniec panowania krzyżackiego (w połowie XV w.), które tutaj miało duże wpływy, prawie wszystkie wsie na terenie klucza lubawskiego posiadały prawo chełmińskie, z wyraźną dominacją ludności polskiej. Po I rozbiórce Polski Ziemia Lubawska przeszła pod panowanie pruskie i należała do Prus aż do uzyskania niepodległości w 1920 r. (z krótkim okresem przynależności do Księstwa Warszawskiego w latach 1807--1815). Około 1918 r. powstał powiat lubawski, wchodzący w skład rejencji kwidzyńskiej. Z dniem 1 stycznia 1992 r. dokonano się wydzielenie Urzędu Miasta Lubawy z dotychczasowej struktury administracyjnej miasta i gminy, a Urząd Gminy Lubawa objął swoim zasięgiem 37 miejscowości, tworzących 27 wsi sołectkich, o łącznej powierzchni 236,6 km². Gmina w latach siedemdziesiątych i osiemdziesiątych należała do woj. olsztyńskiego.¹¹

Pierwsze wzmianki o miejscowościach gminy **Grodziczno** pochodzą z 1338 r. Etymologia nazwy, jak i badania archeologiczne, świadczą o istnieniu przedkrzyżackiego grodu. W XIV w. Grodziczno zostało oddane przez Krzyżaków w dzierżawę, a w 1466 r. stanowiło własność szlachecką. W latach 1423-1434 leżało w wójtostwie nowomiejskim. W dobie Rzeczypospolitej szlacheckiej wieś pozostała w granicach powiatu michałowskiego województwa chełmińskiego. W okresie międzywojennym ziemia grodziczańska wchodziła w skład powiatu lubawskiego i należała do województwa pomorskiego z siedzibą w Toruniu. W 1950 r. powiat nowomiejski, a wraz z nim teren gminy Grodziczno wcielono do województwa olsztyńskiego. Reforma administracyjna z 1975 r. wprowadziła kolejną zmianę: teren gminy wszedł w skład województwa toruńskiego. Od 1 stycznia 1999 r. gmina Grodziczno położona jest w województwie warmińsko-mazurskim.¹²

Początkowo wieś **Kurzętnik** była prawdopodobnie własnością biskupa chełmińskiego, potem kapituły chełmińskiej. Pierwsza wzmianka o niej pojawiła się w 1291 r. Około 1330 r. osada, która powstała przy zamku uzyskała prawa miejskie. Herb i pierwsza znana pieczęć pochodzą z XIV w. (wizerunek koguta). Po bitwie grunwaldzkiej Kurzętnik znalazł się pod zarządem rycerza Jana Kretkowskiego. Jednak na mocy postanowień I pokoju toruńskiego znalazł się nadal w granicach państwa zakonu krzyżackiego. Do Polski obszar dzisiejszej gminy przyłączono dopiero po II pokoju toruńskim. W czasie potopu szwedzkiego Kurzętnik został spalony przez wojska szwedzkie i spustoszony. Wraz z I rozbiorem Polski obszary dzisiejszej gminy zostały wcielone do państwa pruskiego. Po I wojnie światowej Traktatem Wersalskim z dnia 28 czerwca 1919 r. powiat lubawski wraz z Kurzętnikiem został przyznany Polsce.¹³

Na terenach wchodzących w skład gminy **Nowe Miasto Lubawskie** zamieszkiwali prawdopodobnie prasłowianie z kręgu kultury łużyckiej. We wczesnym średniowieczu żyły tu plemiona Prusów. Wraz z ekspansją polską (mającą na celu chrystianizację pogańskich Prusów) i podbojem krzyżackim mieszkańcy tych ziem rozproszyli się. Krzyżacy opanowali tereny obecnej gminy już w XIII w., przystępując do systematycznej kolonizacji i chrystianizacji. Wielka bitwa stoczona w 1410 r. osłabiła potęgę najeźdźców, ale nie przywróciła tych ziem Polsce. Do Macierzy powróciły one dopiero w wyniku wojny trzynastoletniej i II pokoju toruńskiego w 1466 r. Wiek XVII i początek XVIII w. to czasy najazdów szwedzkich, powodujących wielkie straty i zniszczenia. W 1772 r. dokonano pierwszego rozbioru Polski i ziemię obecnej gminy weszły w skład państwa pruskiego. Traktat wersalski z 1919 r. przyznał tereny gminy Polsce. Faktyczne przejście władzy przez polską administrację nastąpiło w styczniu 1920 r. Teren gminy wszedł w skład powiatu nowomiejskiego należącego do województwa pomorskiego. W czasie II wojny światowej, jako że położony był w sąsiedztwie

---

¹¹ Informacje Urzędu Gminy w Lubawie.

¹² www.grodziczno.pl.

¹³ www.wikipedia.org

Prus Wschodnich, doświadczył wielu okrucieństw i zniszczeń, łącznie z eksterminacją miejscowej ludności, aresztowaniami, przesłuchaniami i przejmowaniem gospodarstw rolnych. Teren gminy spod okupacji hitlerowskiej wyzwoliły wojska II Frontu Białoruskiego w styczniu 1945 r. Po wyzwoleniu gmina weszła w skład województwa pomorskiego z siedzibą w Bydgoszczy. W 1950 r. powiat nowomiejski, a wraz z nim tereny gminy wcielono w skład województwa olsztyńskiego.¹⁴

2.3. Ocena społeczno-gospodarcza obszaru, w tym potencjału demograficznego i gospodarczego obszaru oraz poziomu aktywności społecznej

Potencjał demograficzny

Sytuacja demograficzna zaliczana jest do najistotniejszych czynników determinujących rozwój społeczno-gospodarczy danego terenu. **Według stanu na dzień 31 grudnia 2006 r. na terenie subregionu Ziemia Lubawska, po zsumowaniu danych z Banku Danych Regionalnych Głównego Urzędu Statystycznego, zameldowanych było łącznie 41217 osób**¹⁵, co stanowiło 2,9% ludności woj. warmińsko-mazurskiego. Warto tutaj podkreślić, że od kilku lat na tym terenie obserwuje się powolny wzrost liczby ludności. W stosunku do 1999 r. liczba ludności zwiększyła się o 0,9 tys., tj. o 2,2%. Główną przyczyną tego zjawiska jest znaczna przewaga liczby urodzeń nad zgonami. Jednak prognozy demograficzne przygotowane przez Główny Urząd Statystyczny nie są optymistyczne. Według nich na przestrzeni lat 2010-2030 populacje powiatów działdowskiego i iławskiego zmniejszą się, natomiast liczba ludności w powiecie nowomiejskim po okresie wzrostu do 2025 r. także zacznie spadać. Tendencja taka obserwowana będzie w całym kraju. Analizując przestrzenne rozmieszczenie ludności subregionu „Ziemia Lubawska” odnotowano, iż w 2006 r. największy odsetek ludności mieszkał na terenie gminy Lubawa (25,6% ludności obszaru objętego diagnozą)¹⁶.

Przeciętna gęstość zaludnienia na terenie Ziemi Lubawskiej w 2006 r. wynosiła 49 osób na km² i była znacznie niższa niż ta sama wartość dla województwa warmińsko-mazurskiego, gdzie kształtowała się na poziomie 59. Wartość tego wskaźnika była zróżnicowana terytorialnie i wahała się od 40 osób na 1 km² w gminie Grodziczno do 58 osób na 1 km² w gminie Kurzętnik.

Warto zwrócić uwagę na relacje liczbowe pomiędzy zbiorowością mężczyzn i kobiet. Warunkują one bowiem przyszłe procesy demograficzne, a przede wszystkim liczbę urodzeń i zgonów. Odgrywają także ważną rolę w społeczno-gospodarczym rozwoju regionu. Bardzo dobrym miernikiem opisującym relację liczby mężczyzn do liczby kobiet jest współczynnik feminizacji. W strukturze ludności mieszkającej na terenie działania analizowanej grupy udział mężczyzn i kobiet utrzymywał się na prawie identycznym poziomie, w wyniku czego na każdych 100 mężczyzn przypadało 99 kobiet, podczas gdy w województwie 105. Jedynie w gminie Kurzętnik liczba kobiet przewyższała liczbę mężczyzn.

Kolejnym ważnym podziałem populacji jest struktura ludności według grup wieku. Wyodrębniając określone grupy wiekowe można kierować się cechami ekonomicznymi i stosować podział ludności według ekonomicznych grup wieku, wyróżniając ludność w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat), produkcyjnym (mężczyźni – 18-64 lat; kobiety – 18-59 lat) i poprodukcyjnym (mężczyźni – 65 lat i więcej; kobiety – 60 lat i więcej). Zmiany w strukturze wieku ludności dokonujące się według takiego ujęcia poznawczego są ściśle związane z wnioskami dla procesów podażowych rynku pracy. Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku na terenie obszaru objętego diagnozą jest zbliżona do

---

¹⁴ Informacje Urzędu Gminy w Nowym Mieście Lubawskim.

¹⁵ Źródło: Bank Danych regionalnych

¹⁶ W dalszej części podrozdziału prezentowane dane dotyczą liczby ludności według faktycznego miejsca zamieszkania.

struktury w województwie warmińsko-mazurskim. Ludność w wieku przedprodukcyjnym w 2006 r. stanowiła 26,5% ogółu populacji mieszkającej na tym terenie (w województwie 21,9%), w wieku produkcyjnym 60,2% (w województwie 64,5%), a w wieku poprodukcyjnym 13,2% (w województwie 13,6%). Na uwagę zasługuje fakt, że **udział ludności w wieku przedprodukcyjnym jest znacznie wyższy niż przeciętnie w województwie, co wskazuje, że społeczeństwo subregionu Ziemia Lubawska jest stosunkowo młode**. Jednak w porównaniu do 1999 r. zanotowano spadek liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym, a wzrost liczby ludności w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym, co może świadczyć o zachodzącym na tym terenie procesie starzenia się społeczeństwa.

Najkorzystniejszą strukturą ludności według ekonomicznych grup wieku charakteryzują się gminy Lubawa oraz Nowe Miasto Lubawskie, w których występuje największy odsetek ludności w wieku przedprodukcyjnym i najmniejszy w wieku poprodukcyjnym.

Wskaźnik obciążenia demograficznego, który ilustruje stosunek liczby ludności w wieku nieprodukcyjnym (przed i poprodukcyjnym) do liczby ludności w wieku produkcyjnym w 2006 r. na terenie Ziemi Lubawskiej osiągnął wartość 66, podczas gdy w województwie 55. Najwięcej osób w wieku nieprodukcyjnym na każde 100 osób w wieku produkcyjnym przypadało w gminach Grodziczno i Lubawa, odpowiednio 71 i 69 osób. We wszystkich gminach wartość tego wskaźnika w porównaniu do 1999 r. zmalała.

Przyrost naturalny mierzony różnicą pomiędzy liczbą żywych urodzeń a liczbą zgonów, w 2006 r. na terenie obszaru objętego diagnozą, jak i w całym województwie, był dodatni i kształtował się na poziomie 239. Natomiast w przeliczeniu na 1000 osób wyniósł on 6 osób. Wartość tego wskaźnika na obszarze Ziemi Lubawskiej w analizowanych latach oscylowała na bardzo zróżnicowanym poziomie, jednak należy tutaj podkreślić, że we wszystkich gminach liczba urodzeń każdego roku przewyższała liczbę zgonów. W 2006 r. przyrost naturalny kształtował się na poziomie od 13 osób w gminie Rybno do 57 osób w gminie Lubawa.

Struktury demograficzne i społeczne oraz stosunki ludnościowe ulegają dość zasadniczym zmianom w następstwie ruchu migracyjnego ludności. Migracje mogą stawać się znaczącym, a nawet dominującym czynnikiem wzrostu populacji określonych regionów. **Saldo migracji na obszarze objętym analizą jest ujemne** i w 2006 r. wynosiło (-2,5) w przeliczeniu na 1000 ludności, podczas gdy w województwie kształtowało się na poziomie (-3,5), czyli odpływ ludności z obszaru objętego diagnozą był mniejszy aniżeli średnio w regionie. Ujemne saldo migracji utrzymywało się prawie we wszystkich gminach analizowanego obszaru i wahało się w granicach od -67 osób w gminie Kurzętnik do -1 na terenie gminy Nowe Miasto Lubawskie. Dodatnie saldo migracji zanotowano jedynie w gminie Lubawa (5 osób).

Potencjał gospodarczy

Podmioty gospodarcze

Rozwój gospodarki lokalnej jest procesem złożonym, w którym władze lokalne przy zaangażowaniu partnerów zewnętrznych (kapitał) stymulują rozwój gospodarczy danej jednostki terytorialnej. Możliwości gospodarczego rozwoju subregionu „Ziemia Lubawska” tkwią przede wszystkim w zasobach naturalnych oraz kapitale ludzkim. Jak już podkreślono we wcześniejszych rozdziałach lokalizacja tego terenu w jednym z najczystszych ekologicznie regionów Polski, wśród licznych jezior i lasów, stanowi podstawowy atut na rzecz rozwoju funkcji rolniczych i turystycznych. Unikalne walory przyrodnicze nie kolidują także z rozwojem działalności o charakterze produkcyjnym oraz z szeroko rozumianymi usługami rynkowymi. **Szczególne znaczenie na tym terenie może mieć przetwórstwo rolno-spożywcze, leśnictwo, przetwórstwo drewna, handel oraz usługi budowlane.**

Liczba i struktura efektywnie działających na tym terenie podmiotów gospodarczych decydują o sile gospodarki danego regionu i jego potencjale. W 2006 r. na obszarze tym funkcjonowało 1750 podmiotów gospodarczych, co stanowiło zaledwie 1,6% ogółu podmiotów województwa warmińsko-mazurskiego. Średnio na 1000 mieszkańców na tym terenie przypadają 43 podmioty, natomiast w województwie 78. Można więc powiedzieć, że obszar ten jest dość słabo rozwinięty gospodarczo. Należy jednak podkreślić, że w porównaniu do 1999 r. liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących w regionie zwiększyła się o 21,7%. Analizując ich przestrzenne zróżnicowanie można zauważyć, że największe zagęszczenie podmiotów znajdowało się w gminach Kurzętnik (27,0%) oraz Nowe Miasto Lubawskie (22,9%). W tych samych gminach zanotowano również najwyższy wskaźnik liczby podmiotów przypadających na 1000 mieszkańców, wynoszący odpowiednio 54,2 i 50,8. Wskaźnik ten na terenie pozostałych gmin obszaru Ziemi Lubawskiej był bardzo zróżnicowany i wahał się od 32,9 w gminie Grodziczno do 42,3 w gminie Rybno.

Analizując podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON według sektorów ekonomicznych zaobserwowano, że spośród wszystkich jednostek działających na terenie Ziemi Lubawskiej największa ich liczba w 2006 r. zarejestrowana była w sektorze usług rynkowych (52,5%) oraz przemysłowym (27,3%). Usługi nierynkowe i rolnictwo stanowiły odpowiednio 10,6% i 9,6%. Na przestrzeni analizowanych lat zanotowano spadek jedynie liczby jednostek w sektorze rolniczym, tj. o 37,1%. Na uwagę zasługuje fakt, że w porównaniu do 1999 r. liczba jednostek zarejestrowanych w sektorze usług nierynkowych wzrosła dwukrotnie.

Rozpatrując przestrzenne rozmieszczenie podmiotów zarejestrowanych w sektorze usługowym, największy ich odsetek wśród ogółu podmiotów danej gminy zanotowano na terenach gminy Nowe Miasto Lubawskie (66,5%) oraz Kurzętnik (64,2%). W pozostałych gminach ich udział wahał się od 56,9% w gminie Rybno do 63,8% w gminie Lubawa.

Gmina Rybno jest typową gminą rolniczo-turystyczną. Należy ona do regionów słabo uprzemysłowionych. Rozwija się tu głównie drobna działalność handlowa i usługowa. Dominującą grupę podmiotów gospodarczych stanowią osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą m.in. w zakresie budownictwa, cukiernictwa, usług transportowych. Największe zakłady przemysłowe zlokalizowane są w Rybnie i Gralewie. Usytuowana wokół jezior gmina Rybno jest doskonałym miejscem na wypoczynek, a dzięki swojej niepowtarzalnej przyrodzie i turystycznej atrakcyjności należy bez wątpienia do jednego z piękniejszych regionów Polski. Posiada ona doskonałe warunki do uprawiania turystyki pieszej, rowerowej, a także wodnej. Jest idealnym miejscem wypoczynku zarówno dla osób lubiących ciszę i spokój, jak i dla tych, którzy spędzają aktywnie swój urlop. Gmina Rybno ma dobrze rozwiniętą infrastrukturę. Istnieją tu sklepy, restauracje, ośrodek zdrowia, apteka, poczta, komisariat policji, stacje paliw, wypożyczalnia sprzętu turystycznego, stadion sportowy oraz ścieżki rowerowe.¹⁷

Gmina Lubawa ma charakter rolniczy. Przewodzącą gałęzią produkcji jest chów trzody chlewnej. Położenie gminy w rejonie Zielonych Płuc Polski sprzyja również rozwojowi funkcji turystycznych. Gmina posiada dobrze utrzymaną sieć dróg lokalnych, a wszystkie miejscowości wchodzące w jej skład podłączone są do sieci wodociągowej i telefonicznej, co sprzyja rozwojowi turystyki. Ponadto przez gminę przebiegają ważne drogi o znaczeniu ponadregionalnym i regionalnym.¹⁸

Wiodącą funkcją **gminy Grodziczno** jest funkcja rolnicza, a uzupełniającą obsługa ruchu turystyczno-wypoczynkowego. Gmina Grodziczno charakteryzuje się bardzo dużymi walorami przyrodniczymi oraz krajobrazowymi, co sprzyja rozwojowi turystyki. Przez jej teren przepływa rzeka Wel – największy lewobrzeżny dopływ Drwęcy. Ponadto na obszarze gminy znajduje się ponad 20 jezior o powierzchni powyżej 1 ha. Poza tym znajdują się tutaj

---

¹⁷ www.gminarybno.pl

¹⁸ www.gminalubawa.pl

również zakłady produkcyjne zajmujące się: wyrobem mebli łazienkowych i kuchennych; wyrobem stolarki otworowej i stelaży kompletów wypoczynkowych; tartacznictwem i produkcją prądu elektrycznego; wydobywaniem żwiru i kredy pojeziernej. Funkcjonują również zakłady przetwórstwa spożywczego specjalizujące się w zakresie: uboju zwierząt rzeźnych, młynarstwie, piekarnictwie i cukiernictwie.¹⁹

Kolejna z gmin subregionu Ziemia Lubawska **gmina Kurzętnik** również ma charakter rolniczo-turystyczny. Na jej terenie działało w 2006 r. prawie 400 podmiotów, wśród nich najprężniej funkcjonowały: Przedsiębiorstwo Przemysłu Betonów „PREFABET” Sp. z o.o., Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Usługowe „Alsybet” Sp. z o.o., Lawapol Sp. z o.o., Przedsiębiorstwo Produkcyjne „Expom” S.A., Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska, Firma Handlowo-Produkcyjna „Centrala Nasienna” Kurzętnik. Do czynników, które ograniczają rozwój turystyki i przedsiębiorczości na tym terenie należą: zły stan szlaków komunikacyjnych, brak sieci gazowej, słabo rozwinięta sieć kanalizacyjna, gospodarka odpadami oraz infrastruktura turystyczna, niewystarczająca informacja turystyczna, brak „tradycji” turystycznej na wsi oraz słabe wykorzystanie dziedzictwa kulturowego.²⁰

Położenie **gminy Nowe Miasto Lubawskie** predysponuje ją do rozwoju na jej terenie funkcji rolniczo-turystycznych. Podobnie, jak gmina Kurzętnik, boryka się ona z podobnymi problemami związanymi ze stanem infrastruktury technicznej i turystycznej. Inwestorzy mogą tutaj jednak liczyć na działania pomocowe ze strony władz samorządowych, m.in. na udzielenie ulg podatkowych oraz na pomoc w różnego rodzaju czynnościach organizacyjnych.

Klimat dla przedsiębiorczości

We wszystkich gminach obszaru LGD „Ziemia Lubawska” przedsiębiorcy mogą liczyć na pomoc ze strony pracowników urzędów gmin w zakresie rozpoczynania i prowadzenia działalności gospodarczej. Ponadto gmina Kurzętnik gwarantuje pomoc w uzyskaniu terenów oraz szybkie załatwienie spraw związanych z lokalizacją i uzgodnieniami planowanych inwestycji. Rada Gminy podejmuje również uchwały o zwolnieniach w podatkach dla przedsiębiorców.

W gminie Nowe Miasto Lubawskie inwestorzy mogą liczyć na działania pomocowe ze strony władz samorządowych w formie udzielania ulg podatkowych, co ma stanowić zachętę do podejmowania decyzji o lokalizacji inwestycji. Wsparcie udzielane jest zarówno przedsiębiorcom zagranicznym, jak i krajowym. Inwestorzy, którzy decydują się na rozpoczęcie działalności na tym terenie, mogą także otrzymać pomoc przy uzyskiwaniu zezwoleń, koncesji, świadczone są na ich rzecz usługi informacyjne i doradcze oraz stosowane są ułatwienia w nabyciu gruntów na własność lub użytkowanie wieczyste. Ponadto każdy inwestor może liczyć na pomoc w wyszukaniu odpowiedniej działki, jak też pomoc w ewentualnym uzbrajaniu terenu w media.

Wyposażenie w infrastrukturę techniczną

Dobrze rozwinięta infrastruktura techniczna sprzyja właściwemu rozwojowi niemal wszystkich dziedzin życia gospodarczego i społecznego. Zależności pomiędzy poziomem rozwoju infrastruktury a warunkami życia ludności są ze sobą ściśle powiązane. Znaczenie infrastruktury w procesie wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich wynika z faktu, że stanowi ona podstawę wszelkiej działalności gospodarczej, warunkując jej zakres, strukturę i przestrzenne rozmieszczenie. W tym też kontekście poziom jej rozwoju może decydować

---

¹⁹ www.grodziczno.pl

²⁰ www.kurzetnik.pl

o atrakcyjności lub nieatrakcyjności regionu, gminy, wsi, a więc stanowi o szansach lub barierach ich dalszego rozwoju.²¹

Transport jest jednym z najważniejszych czynników determinujących rozwój gospodarczy kraju. Sprawnie funkcjonujący system transportowy aktywizuje gospodarke, natomiast poważne zaniedbania w tej dziedzinie istotnie ograniczają możliwość jej dalszego rozwoju. Warto zasygnalizować tutaj fakt, że gęstość dróg często jest ograniczona możliwościami zagospodarowania obszaru, w tym warunkami przyrodniczymi, np. występowaniem zwartych kompleksów leśnych, bagien i jezior. Uwarunkowania te mają ogromny wpływ na stopień koncentracji podmiotów gospodarczych na danym terenie. Im lepiej skomunikowana jest dana jednostka podziału terytorialnego, tym liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących na tym terenie jest większa. Prawidłowo działająca sieć drogowa musi zapewniać zarówno dojazd z terenów odległych, jak i możliwość swobodnego poruszania się na terenie przeznaczonym pod zagospodarowanie turystyczne. Korzystający z usług turystycznych, a więc nabywcy tych usług przybywają najczęściej z odległych regionów kraju i z zagranicy, dlatego należy zapewnić im wysoką dostępność obszaru.

Przez obszar subregionu Ziemia Lubawska przebiegają drogi krajowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne. Do dróg o największym znaczeniu komunikacyjnym należy droga krajowa nr 15 relacji Trzebnica – Gniezno – Toruń – Brodnica – Nowe Miasto Lubawskie – Ostróda i dalej do Olsztyna, a także drogi wojewódzkie relacji Łasin – Nowe Miasto Lubawskie – Uzdowo – Rozdroże oraz drogi z Lubawy do Grunwaldu i Lidzbarka Welskiego. Przez teren ten przebiega również ważny szlak kolejowy (linia kolejowa E-65 Gdańsk – Warszawa) łącząca ten obszar z innymi regionami Polski.

Jednym z najważniejszych elementów infrastruktury technicznej jest dostępność mieszkańców do wody bieżącej z sieci wodociągowej. Długość sieci wodociągowej na obszarze objętym diagnozą w 2006 r. wynosiła 761,5 km², co stanowiło 6,2% ogólnej długości sieci wodociągowej w województwie. Natomiast jej gęstość wynosiła 92,3 km na 100 km² przy średniej dla województwa kształtującej się na poziomie 50,8. Na całym obszarze działania tej grupy z sieci wodociągowej przeciętnie korzystało 79,9% osób. Najwięcej ludności miało dostęp do tej sieci na terenach gmin Lubawa (97,6%) i Kurzętnik (82,9%). W porównaniu do 1999 r. zanotowano wzrost długości sieci wodociągowej i korzystającej z niej ludności.

Kolejnym elementem wpływającym na standard życia mieszkańców oraz wskazującym na stan środowiska naturalnego jest dostępność sieci kanalizacyjnej na danym terenie. Uwarunkowania te wyznaczają bowiem pozycję i rangę regionu, jako miejsca korzystnego do zamieszkania, inwestycji lub wypoczynku. Na terenie analizowanego subregionu w 2006 r. długość sieci kanalizacyjnej wynosiła 58,3 km i było to zaledwie 1,4% długości tej sieci w województwie. Gęstość sieci kanalizacyjnej na terenie subregionu Ziemia Lubawska była dwukrotnie mniejsza niż wynosiła średnia wojewódzka. Tylko w gminie Grodziczno, brak jest sieci kanalizacyjnej.

Na obszarze objętym analizą z sieci kanalizacyjnej w 2006 r. korzystało średnio 14,3% ogółu ludności. Analizując przestrzenne rozmieszczenie ludności mającej dostęp do tej sieci odnotowano, że najwięcej ludności było jej użytkownikami w gminach Rybno (35,6%) i Kurzętnik (31,3%). W gminie Lubawa i Nowe Miasto Lubawskie sieć kanalizacyjną użytkowało tylko nieco ponad 2% ludności.

Trudno się więc spodziewać, że na obszarze o tak zróżnicowanej strukturze użytkowania gruntów gęstość sieci zarówno wodociągowej, jak i kanalizacyjnej będzie znaczna. Stąd też gminy koncentrują się raczej na inwestycjach zapewniających poprawę

---

²¹ Kropsz I., *Analiza stanu infrastruktury obszarów wiejskich Dolnego Śląska. Zastosowania metod statystycznych w badaniach naukowych II*, Kraków 2003, StatSoft.

stanu jakościowego, nie zaś na fizycznym wzroście długości sieci. Na obszarze subregionu Ziemia Lubawska, za wyjątkiem gminy Lubawa, brak jest rozdzielczej sieci gazowej.

Funkcjonowanie otoczenia biznesu

Na otoczenie biznesu, czyli wszystkie instytucje i jednostki wspomagające przedsiębiorczość regionalną oraz współpracujące z lokalnymi firmami, składają się zarówno podmioty o zasięgu ogólnowojeńdzkim, które swe siedziby mają w stolicy województwa lub większych miastach, jak również instytucje umiejscowione na terenach gmin objętych diagnozą. Do instytucji wojewódzkich, na pomoc których mogą liczyć osoby prowadzące działalność gospodarczą w gminach LGD „Ziemia Lubawska” zaliczyć można²²:

- Warmińsko-Mazurską Agencję Rozwoju Regionalnego S.A. w Olsztynie, która jest punktem konsultacyjnym Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości (PARP) na terenie Warmii i Mazur, zaangażowanym we wdrażanie Sektorowego Programu Operacyjnego „Wzrost Konkurencyjności Przedsiębiorstw” oraz świadcząca usługi finansowe (tj. udzielanie pożyczek), usługi informacyjne, doradcze o charakterze ogólnym, proinnowacyjnym i szkoleniowe;
- Fundację „Wspieranie i Promocja Przedsiębiorczości na Warmii i Mazurach”, prowadzącą usługi informacyjne, szkoleniowe, doradcze o charakterze ogólnym, świadczone w ramach Krajowego Systemu Usług PARP oraz udzielającą funduszy pożyczkowych;
- Warmińsko-Mazurską Izbę Rzemiosła i Przedsiębiorczości w Olsztynie świadcząca usługi informacyjne i szkoleniowe;
- Warmińsko-Mazurski Zakład Doskonalenia Zawodowego w Olsztynie, prowadzący usługi szkoleniowe;
- Zrzeszenie Prywatnego Handlu i Usług, które świadczy usługi doradcze o charakterze ogólnym i usługi szkoleniowe;
- regionalne ośrodki Europejskiego Funduszu Społecznego: w Elblągu (obejmuje swym działaniem powiat iławski i nowomiejski) oraz w Olsztynie (podlega mu m.in. powiat działowski), udzielające projektodawcom pomocy w przygotowaniu i realizacji projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego;
- Regionalny Fundusz Pożyczkowy w Olsztynie udzielający funduszy pożyczkowych;
- Regionalny System Wspierania Innowacji w Olsztynie, który jest ośrodkiem szkoleniowo-doradczym wspierającym innowacyjność;
- Elbląski Inkubator Nowoczesnych Technologii Informatycznych.

Instytucją lokalną otoczenia biznesu jest między innymi Powiatowy Punkt Konsultacyjny Regionalnego Systemu Wspierania Innowacji w Lubawie, który mieści się w siedzibie Iławskiej Izby Gospodarczej. Przedsiębiorcy mogą w nim uzyskać informacje dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej oraz pozyskania dofinansowania z funduszy unijnych oraz środków krajowych.²³ Ponadto w gminie Kurzętnik mikropożyczek z Fundacji Wspomagania Wsi osobom prowadzącym działalność gospodarczą udziela prywatny przedsiębiorca.

Sektor rolniczy

Rolnictwo terenu objętego diagnozą, jak i w całej Polsce, odznacza się znacznym rozdrobnieniem gospodarstw, dużą liczbą pracujących, przewagą gleb o średniej i małej przydatności rolniczej, a także stosunkowo niskim zużyciem przemysłowych środków

---

²² Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości: www.parp.gov.pl

²³ Informacje Urzędu Gminy w Lubawie.

produkcji. Znaczna część rolników, zwłaszcza posiadających małe obszarowo gospodarstwa, prowadzi nadal produkcję metodami tradycyjnymi, przeznaczając je głównie na samozaopatrzenie własnych rodzin. Specyficzne warunki przyrodnicze panujące w całym województwie warmińsko-mazurskim stawiają przed rolnikami wymóg wysokiego poziomu uzbrojenia technicznego i powodują, że jednostkowe koszty produkcji rolniczej są wyższe, a dochodowość jest mniejsza niż w innych regionach kraju. Jednak właśnie te uwarunkowania sprawiają, że produkty rolne wytworzone na tym terenie kojarzone są jako „czyste ekologicznie”, a co za tym idzie uznawane są za zdrową żywność. To wpływa na fakt, że Warmia i Mazury znajdują się w krajowej czołówce producentów rolnych. Ponadto do początku lat 90-tych rolnictwo na terenie gmin objętych diagnozą stanowiło podstawowe źródło utrzymania dla około 80% ludności, będąc wiodącą funkcją gospodarczą. Jednocześnie, większość użytków rolnych pozostawało w gestii państwowych i spółdzielczych przedsiębiorstw rolnych. Przeobrażenia ustrojowe, zapoczątkowane w 1989 r. przyniosły radykalne zmiany tej sytuacji. Najważniejszym ich czynnikiem stała się likwidacja PGR-ów i spółdzielni produkcyjnych. Obecnie rozwojowi rolnictwa sprzyja możliwość korzystania ze środków Unii Europejskiej, co stwarza przed rolnikami nowe możliwości.

Ocena uwarunkowań przyrodniczych dla rolnictwa jest zadaniem bardzo złożonym i bardzo trudnym. Wymaga ona bowiem szczegółowych klasyfikacji nie tylko poszczególnych komponentów środowiska przyrodniczego, tj. jakości i przydatności rolniczej gleb, agroklimatu, rzeźby terenu i warunków wodnych, ale także ich ujęcia syntetycznego. Miarodajnym wyznacznikiem, opartym na tych cechach, jest wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej, który przybiera wartości od 0 do 100 punktów. Ogólny wskaźnik jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej powiatu nowomiejskiego jest nieznacznie niższy od średniej wojewódzkiej, która wynosi 65,5 pkt. Wartość punktowa przestrzeni produkcyjnej w powiecie tym kształtuje się na poziomie od 55-60 pkt. dla gmin Grodziczno i Kurzętnik do 60-65 pkt. dla gminy Nowe Miasto Lubawskie²⁴. Sumaryczna ocena jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej powiatu działdowskiego, na terenie którego położona jest gmina Rybno, pozwala zaliczyć powiat ten do rejonów o gorszych niż przeciętne w województwie warunkach do produkcji rolnej. Wartość tego wskaźnika w powiecie tym wynosi 57,5 pkt. i jest niższa o 8,0 pkt. niż przeciętna w województwie²⁵. Ze względu na brak danych dotyczących jakości rolniczej przestrzeni produkcyjnej w gminie Lubawa niemożliwe jest dokonanie analizy porównawczej z pozostałymi gminami obszaru objętego diagnozą.

Według danych Powszechnego Spisu Rolnego (statystyka nie dysponuje bowiem danymi z bieżącej sprawozdawczości na tak niskim poziomie agregacji jakim jest gmina) na terenie gmin subregionu Ziemia Lubawska w 2002 r. było 5519 gospodarstw rolnych o łącznej powierzchni użytków rolnych wynoszącej 61,6 tys. ha. Największa ich liczba skupiała się w gminach Lubawa (29,6%) i Kurzętnik (20,8%), najmniej gospodarstw funkcjonowało zaś w gminie Rybno (14,3%). Średnia powierzchnia jednego gospodarstwa rolnego na terenie gmin objętych diagnozą wahała się od 9,1 ha w gminie Kurzętnik do 12,7 ha w gminie Lubawa.

Analizując strukturę obszarową gospodarstw rolnych terenu działania grupy Ziemia Lubawska odnotowano, że przeważały gospodarstwa małe, do 5 ha, które stanowiły prawie 50% wszystkich gospodarstw, a zajmowały 6,4% ogółu powierzchni gospodarstw rolnych Ziemi Lubawskiej. Natomiast gospodarstwa o areale powyżej 50 ha, stanowiły zaledwie 1,4%, a zajmowały 15,5% powierzchni gospodarstw rolnych subregionu Ziemia Lubawska.

---

²⁴ Program Ochrony Środowiska...

²⁵ Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Działdowskiego zrealizowana w ramach projektu Inicjatywy Proeuropejskie w Ramach Programu PHARE'97.

Wszystkie gminy obszaru objętego diagnozą zostały uznane za obszary o niekorzystnych warunkach gospodarowania²⁶. Rolnictwo tych terenów, tak jak w całym kraju, napotyka wiele problemów, w związku z czym coraz więcej rolników z tego terenu poszukuje źródeł dochodów poza rolnictwem, a więc jest zainteresowanych rozwojem agroturystyki, drobnej przedsiębiorczości wiejskiej, zalesianiem gruntów najsłabszych oraz rozwojem drobnej retencji wodnej.

Turystyka

Dogodne położenie obszaru gmin LGD, naturalne cechy środowiska, bogactwo lasów, jezior, obszarów prawnie chronionych, terenów wchodzących w skład obszarów NATURA 2000, a także przyjazny stosunek społeczności lokalnej do działalności turystycznej, predestynuje Ziemię Lubawską do podejmowania tego rodzaju aktywności gospodarczej. Przeszkodą może być jednak zbyt słabo rozwinięta infrastruktura turystyczna. Według danych GUS na obszarze objętym diagnozą funkcjonował tylko jeden obiekt zbiorowego zakwaterowania – w gminie Lubawa. Dysponował on 18 miejscami noclegowymi, z których w 2006 r. skorzystało 882 turystów (w tym tylko 7 cudzoziemców). Turystom udzielono 1089 noclegów, z czego wynika, że przeciętna długość ich pobytu wynosiła 1,2 dnia.

Według badań Instytutu Turystyki²⁷ w gminach należących do LGD funkcjonowało w 2006 r. 16 kwater agroturystycznych (4 w gminie Rybno, 6 – Lubawa, 1 – Grodziczno, 2 – Kurzętnik i 3 – Nowe Miasto Lubawskie). Dla turystów przygotowanych w nich było 160 miejsc noclegowych. W 2007 r. funkcjonowało 17 kwater, dysponujących 151 miejscami.

Osoby zainteresowane noclegami w pokojach gościnnych w 2006 r. miały do wyboru 4 pokoje (3 w gminie Rybno i 1 – Nowe Miasto Lubawskie) z 23 miejscami. W 2007 r. zauważyć można znaczny przyrost liczby pokoi w prywatnych domach – turyści mogli skorzystać z 12 pokoi i 98 miejsc noclegowych.

Atrakcjami turystycznymi dla osób odwiedzających region są organizowane imprezy kulturalne i folklorystyczne, imprezy sportowe i sportowo-rekreacyjne oraz obserwacje przyrodnicze np. wycieczki przyrodnicze o charakterze krajoznawczym, wycieczki specjalistyczne, głównie na obszarze parków krajobrazowych. Przygotowywane są również inscenizacje wydarzeń historycznych.

Poziom aktywności społecznej

Aktywność na rynku pracy

Podstawową aktywnością społeczności lokalnej, niezbędną ze względu na otrzymywane z niej wynagrodzenie, jest udział w rynku pracy. Mimo że dla mieszkańców obszarów LGD jest to rynek niezwykle trudny, w 2006 r. w podmiotach zatrudniających powyżej 9 osób (bez pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie oraz fundacjach, stowarzyszeniach i innych organizacjach) pracowały 3593 osoby (o 13,3% więcej niż w 1999 r.). Wśród osób posiadających pracę 58,4% stanowili mężczyźni.

Sektorowa analiza zatrudnienia w firmach średnich i dużych pokazuje, iż w 2006 r. w usługach pracowały 1883 osoby, a pozostałe 47,6% – w sektorze rolniczym i przemysłowym. Ze względu na brak dokładnych danych dla niektórych gmin obszaru ze względu na objęcie ich tajemnicą statystyczną, charakterystyka została rozszerzona o rok 2005. Okazało się, iż z 3296 osób zamieszkujących region w rolnictwie pracowało 3,7% społeczności, 43,6% – w sektorze przemysłowym, a 52,7% – w usługowym

---

²⁶ Od 2004 r., zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 29 czerwca 2004 r., Dz. U. Nr 73, poz. 657 i Nr 158, poz. 1652 z późn. zm., na terenie Polski są wydzielone obszary o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW). Bezpośrednim powodem wydzielenia tych obszarów była możliwość finansowego wsparcia w ramach PROW, w celu zapewnienia ciągłości użytkowania ziemi, zachowania walorów krajobrazowych obszarów wiejskich oraz promocji rolnictwa przyjaznego środowisku.

²⁷ Dane Instytutu Turystyki w Warszawie: www.intur.com.pl.

(w tym w usługach rynkowych 563 osoby, a pozostali – w nierynkowych). Analizując sektory własności pod względem liczby pracujących w nich osób zaobserwować można, iż w 2005 r. 40,0% populacji osób posiadających pracę skupione było w sektorze publicznym, a 60,0% – w prywatnym. Należy pamiętać, że powyższa charakterystyka nie obejmuje pracujących w małych podmiotach, zatrudniających do 9 osób, których w strukturze gospodarki jest najwięcej. Z tego też względu sformułowanie wniosków jedynie na podstawie takich informacji posiadanych przez GUS może być niewystarczające dla oceny stanu zatrudnienia.

W powiatowych urzędach pracy w 2006 r. zarejestrowanych było 3430 mieszkańców obszaru LGD, w tym 64,2% stanowiły kobiety. W 2007 r. liczba bezrobotnych spadła do 2437 osób, czyli aż o 29,0%. Najwyższy spadek zanotowano w Gminie Lubawa, a następnie Nowe Miasto Lubawskie.

Bieżące badania statystyczne nie pokazują jednak pełnego obrazu rynku pracy, należy więc wiedzę o liczbie osób aktywnych i biernych zawodowo uzupełnić o wyniki Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2002 r. Łącznie w gminach Ziemi Lubawskiej wśród 30399 osób w wieku 15 lat i więcej zanotowano 17474 osoby aktywne zawodowo (13336 osoby które miały pracę i 4137 bezrobotnych) oraz 12720 biernych zawodowo, a więc takich, które pozostawały poza siłą roboczą (w tygodniu przeprowadzania spisu powszechnego nie pracowały, nie miały pracy i jej nie poszukiwały, bądź nie pracowały, poszukiwały pracy, ale nie były zdolne/gotowe do jej podjęcia w tygodniu badanym i następnym).

Współczynnik aktywności zawodowej, czyli udział osób aktywnych zawodowo w liczbie ludności w wieku 15 lat i więcej, na badanym terenie wyniósł od 55,6% w gminie Rybno do 60,5% w gminie Lubawa. Wskaźnik zatrudnienia (udział liczby pracujących w grupie osób w wieku 15 lat i więcej) najniższy był w gminach: Rybno (38,6%) i Nowe Miasto Lubawskie (40,9%), a najwyższy w gminie Lubawa (52,0%).

Stopa bezrobocia, określająca udział osób pozostających bez pracy w ludności aktywnej zawodowo, wyniosła na badanym obszarze według wyników NSP 2002 od 14,1% w gminie Lubawa, poprzez 21,0% w Grodzicznie, 26,9% – w Kurzętniku i 28,9% – w Nowym Mieście Lubawskim, aż do 30,7% w gminie Rybno.

Sytuacja ekonomiczna rodzin

Finansową sytuację gospodarstw domowych w gminach obszaru LGD ustalić można poprzez analizę danych dotyczących głównych źródeł utrzymania ludności, dostępnych z Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2002 r. oraz pośrednio poprzez porównanie przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w powiatach (badanego w podmiotach zatrudniających powyżej 9 osób, nie obejmującego zatrudnionych za granicą, fundacji, stowarzyszeń i innych organizacji) w 2006 r. W 2002 r. z pracy utrzymywało się łącznie 25444 mieszkańców gmin LGD (czyli 63,6% ludności w wieku 15 lat i więcej). Źródła pozapłacowe były dochodem dla 36,2% ludności, w tym dla 5142 były to emerytury, a dla 5363 – renty. Wśród osób otrzymujących przychody z pracy 57,3% ludności utrzymywało się z pracy najemnej, a 42,7% – z pracy na rachunek własny (w tym 9218 osoby – z pracy w swoim gospodarstwie rolnym lub na działce rolnej) lub przychodów z najmu.

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie pracowników zatrudnionych w średnich i dużych podmiotach na terenie całego obszaru LGD było niższe w badanym okresie od średniego w województwie. W 2006 r. przeciętne wynagrodzenie w powiecie działdowskim wyniosło 1973,47 zł, iławskim – 1903,96 zł, a nowomiejskim – 1824,65 zł, podczas gdy średnie płace w województwie kształtowały się na poziomie 2218,32 zł. W 2007 r. zanotowano wzrost płac w powiecie działdowskim o ok. 215 zł (w województwie średnia płaca wzrosła o ok. 180 zł). W iławskim i nowomiejskim płace również były wyższe niż rok wcześniej, ale dynamika wzrostu była niższa od wojewódzkiej.

Infrastruktura społeczna

Na infrastrukturę społeczną gmin obszaru Ziemi Lubawskiej składają się między innymi obiekty edukacyjne, ochrony zdrowia i opieki społecznej oraz kultury i rekreacji. Poziom zaopatrzenia w elementy infrastruktury społecznej może być swoistym wyznacznikiem jakości życia mieszkańców regionu.

a) edukacja

Początkiem drogi edukacyjnej jest wychowanie przedszkolne. Do dyspozycji ludności obszaru LGD w 2006 r. pozostawały 33 przedszkola i oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych (o 6 mniej niż w 1999 r.), do których uczęszczało 635 dzieci (o 9,8% mniej niż na początku badanego okresu).

Obowiązkowymi etapami kształcenia są szkolnictwo podstawowe i gimnazjalne. W 2006 r. na terenie Ziemi Lubawskiej funkcjonowały 32 szkoły podstawowe i 12 gimnazjów. W szkołach podstawowych uczyło się 1984 uczniów, a w gimnazjach – 653. W porównaniu z rokiem 1999 zanotowano spadek liczby dzieci w szkołach podstawowych o 27,9%, a od 2004 r. spadała także liczba gimnazjalistów.

Współczynnik skolaryzacji brutto dla szkół podstawowych, wyrażający stopień powszechności nauczania, największą wartość osiągnął dla gmin: Grodziczno (113,97%) i Rybno (102,91%). Również dla tych dwóch gmin zanotowano najwyższe wskaźniki skolaryzacji w gimnazjach.

Wskaźnikiem określającym poziom z informatyzowania szkół może być natomiast liczba uczniów w szkołach podstawowych (lub w gimnazjach) przypadających na 1 komputer. W 2006 r. szkoły podstawowe i gimnazja wyposażone były w 449 komputerów (o 115 więcej niż w 2004 r.), w tym 86,4% z nich było podłączonych do Internetu. Na 1 komputer w szkołach podstawowych przypadało 103 uczniów w Gminie Nowe Miasto Lubawskie, 20 w gminie Kurzętnik, a 13 w Grodzicznie, 12 w Rybnie i 10 w Lubawie. W gimnazjach największą dostępność zanotowano w gminach Grodziczno (15 uczniów na 1 komputer) oraz Nowe Miasto Lubawskie i Lubawa (po 20).

W ramach projektu „Kultura Informacja Sukces – Sieć PIAP w województwie warmińsko-mazurskim”, we współpracy z Wojewodą Warmińsko-Mazurskim, w pięciu bibliotekach szkolnych w gminie Rybno zainstalowano nowoczesne zestawy komputerowe oraz urządzenia wielofunkcyjne ze stałym dostępem do Internetu. W Zespole Szkół w Rybnie i Szkole Podstawowej w Rybnie działa również Internetowe Centrum Informacji Multimedialnej.

Kształceniem na poziomie wyższym niż podstawowy i gimnazjalny zajmował się w 2006 r. na terenie gmin LGD jedynie Zespół Szkół w Rybnie, do którego uczęszczało 56 osób. Zainteresowani nauką ponadgimnazjalną muszą wybierać szkoły w gminach sąsiadujących – przede wszystkim w miastach Lubawa i Nowe Miasto Lubawskie.

b) ochrona zdrowia i pomoc społeczna

Zadania z zakresu ochrony zdrowia i pomocy społecznej w gminach Ziemi Lubawskiej w 2006 r. realizowało 7 zakładów opieki zdrowotnej, 4 apteki oraz placówki pomocy społecznej. Jednostkami organizacyjnymi gminy **Rybno** są Samodzielny Publiczny Gminny Zakład Opieki Zdrowotnej oraz Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. W gminie **Lubawa** funkcjonuje Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Lubawa. Opiekę zdrowotną zapewnia mieszkańcom Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej s. c. w Rożentalu oraz Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Prątnicy. Do dyspozycji mieszkańców gminy **Grodziczno** pozostaje Dom Pomocy Społecznej w Grodzicznie oraz Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Grodzicznie. W **Kurzętniku** natomiast istnieje Gminny Samodzielny Zakład Opieki

Zdrowotnej, w którym można skorzystać zarówno z pomocy lekarza rodzinnego, jak i specjalistów z dziedziny ginekologii, neurologii, pediatrii, pulmonologii, stomatologii i chorób wewnętrznych. GSZOZ posiada również filię ośrodka zdrowia w Tereszewie. Działa tu również Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kurzętniku. Jednostką gminy **Nowe Miasto Lubawskie** jest natomiast Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

c) kultura i rekreacja

Elementem wyróżniającym gminy obszaru objętego diagnozą jest duży nacisk zarówno władz lokalnych, jak i instytucji, pozostałych jednostek oraz społeczności położony na działalność kulturalną i rekreacyjno-sportową. Działalność ta realizowana była w 2006 r. przez 14 bibliotek, dysponujących łącznie 147864 woluminami książek i obsługującymi 5212 czytelników (o 7,5% więcej niż w 1999 r.). Dane statystyczne wskazują także na istnienie ośrodka kultury w gminie Kurzętnik, który w 2007 r. zorganizował 32 imprezy, w których uczestniczyło 2639 osób.

Z informacji urzędów gmin wynika, że działalność kulturalna i rekreacyjna w regionie jest znacznie bardziej rozwinięta niż na to wskazują dane statystyczne. Gmina **Rybno** realizuje ją za pośrednictwem Samodzielnej Instytucji Kultury Gminnej Biblioteki Publicznej w Rybnie. Jej siedzibą jest nowo wybudowany budynek w 2006 r., którego realizacja była współfinansowana ze środków UE. Gminna Biblioteka Publiczna oferuje szeroką gamę rozrywek organizując liczne konkursy m.in. fotograficzny, muzyczny czy też np. Szopkę Bożonarodzeniową. Poza wypożyczaniem książek i umożliwieniem korzystania z Internetu, instytucja ta uczestniczy w organizowaniu wolnego czasu dla dzieci i młodzieży poprzez projekcje filmów, zajęcia przy komputerze, karaoke oraz zajęcia taneczne. Przy bibliotece działa również Młodzieżowa Orkiestra Dęta z Rybna licząca 30 muzyków. W nowoczesnej hali sportowej znajduje się siedziba Ośrodka Sportu i Rekreacji, który organizuje cykliczne imprezy sportowe, takie jak: liga piłki halowej, siatkowej czy Bieg Niepodległości w dniu 11 listopada.

W gminie **Lubawa** na rzecz kultury aktywnie działa Gminne Zrzeszenie Ludowe – Zespoły Sportowe w Lubawie, którego celem statutowym jest wszechstronne krzewienie kultury fizycznej i turystyki ze szczególnym naciskiem na problemy środowiska wiejskiego i osób niepełnosprawnych. LZS czynnie uczestniczy w lokalnym życiu społecznym i kulturalnym. Prowadzi działalność na rzecz ochrony środowiska naturalnego i zabytków kultury. Organizuje również imprezy masowe i sportowe, takie jak: Igrzyska Samorządowe o puchar Marszałka Województwa, Dzień Olimpijczyka, wyścigi kolarskie, Igrzyska Mieszkańców Wsi – zimowe Zawody lekkoatletyczne, festyny sportowe, turnieje brydżowe, piłkarskie, tenisa stołowego oraz realizuje program „Organizator imprez sportowo-rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży oraz sportu osób niepełnosprawnych w środowisku wiejskim”. Działalność kulturalną i rekreacyjną wspomagają także Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej Ludowych Zespołów Sportowych (poprzez organizację i prowadzenie sekcji sportowych, szkoleń sportowych, zawodów oraz imprez sportowych i sportowo-rekreacyjnych, zlotów, obozów, festynów, turniejów, konkursów, spartakiad oraz innych masowych imprez w strefie kultury fizycznej), a także Stowarzyszenie Twórców Kultury Ziemi Lubawskiej (poprzez propagowanie twórczości wśród mieszkańców Ziemi Lubawskiej, rozwijanie kultury i stwarzanie warunków twórczych).

Zadania związane z kulturą i rekreacją w gminie **Grodziczno** realizuje Gminna Biblioteka Publiczna w Grodzicznie, Stowarzyszenie Gminna Rada Kobiet Wiejskich w Grodzicznie oraz osiem Kół Gospodyń Wiejskich. Działa tu także Parafialno-Gminna Młodzieżowa Orkiestra Dęta Grodziczno, w której gra 38 muzyków.

Ważnym animatorem kultury w gminie **Kurzętnik** jest Gminne Centrum Kultury (GCK) w Kurzętniku. Organizuje ono liczne imprezy dla lokalnej społeczności, między innymi

„Ferie z kogutem”, rodzinny turniej tenisa stołowego, Dni Drwęcy, cykl imprez letnich „Lato z Kogutem” (rozpoczęcie lata, plener plastyczny, piknik rowerowy, turniej szachowy i warcabowy, wycieczki, zawody wędkarskie, festiwal piosenki o Bursztynowego Kogucika, pożegnanie lata) oraz Święto Pieczonego Ziemniaka. Letnie imprezy o charakterze lokalnym organizują również rady sołeckie, zwłaszcza we wsiach Brzozie Lubawskie, Sugajenko, Tereszewo i Mikołajki. Przy GCK działają również zespoły wokально-instrumentalne „Anibabki” „Kurczaczki” oraz Młodzieżowa Orkiestra Dęta. Ważną rolę w rozwoju społecznym pełni również Kacze Bagno – Miejsce Inicjatyw Pozytywnych, choć jest przedsięwzięciem komercyjnym to skupia różne środowiska chcące działać na rzecz rozwoju lokalnego zwłaszcza w zakresie kultury.

W gminie **Nowe Miasto Lubawskie** działa oddany do użytku w 2006 r. nowo rozbudowany i wyremontowany budynek Gminnego Centrum Kultury w Mszanowie. Inwestycja została sfinansowana w 80% z Unii Europejskiej. Nowa jednostka działalność rozpoczęła 1 kwietnia 2007 r. Od tego czasu zorganizowała już takie imprezy, jak: Idol nowomiejski – konkurs wokalny, „Bo ja tańczyć chcę” – konkurs taneczny, „Afera na zamku Bratian” – inscenizację obłężenia, ogólnopolski festiwal muzyki rockowej Festczad, „Marsz na Grunwald” – inscenizację marszu wojsk na Grunwald oraz liczne koncerty, warsztaty, festyny, konkursy, spotkania kulturalne. W gminie działają również zespoły kulturalne i artystyczne. Ponadto funkcjonuje sieć wiejskich świetlic i bibliotek. Na terenie gminy prężnie działa Gminna Biblioteka Publiczna w Gwiżdżinach z filiami w Bratianie, Skarlinie, Radomnie, Jamielniku. W bibliotece prowadzona jest działalność kronikarska, zbierane są dokumenty z życia społecznego gminy. Osoby zainteresowane mogą skorzystać z Internetu. W filii biblioteki w Jamielniku znajduje się dodatkowo Punkt Informacji Europejskiej.

Bezpieczeństwo publiczne

Zadania związane z ochroną ludności, zapobiegania zagrożeniom życia i zdrowia oraz zapewnienia bezpieczeństwa publicznego na terenie gmin Ziemi Lubawskiej realizują jednostki straży pożarnej i policji. Każde z miast powiatowych funkcjonujących na analizowanym terenie posiada Komendę Powiatową Straży Pożarnej oraz Komendę Powiatową Policji. Warto tu podkreślić, że jednostki Straży Pożarnej działające w Działdowie, Łławie i Nowym Mieście Lubawskim, wspierane są przez liczne jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej działające na obszarze objętym diagnozą. Ze względu na brak danych statystycznych dotyczących działalności tych jednostek na poziomie gminy, nie można dokonać oceny ich działania.

Gmina Lubawa znajduje się w zasięgu działania Komendy Powiatowej Straży Pożarnej w Łławie, gmina Rybno – Komendy Powiatowej Straży Pożarnej w Działdowie, a gminy: Grodziczno, Kurzętnik i Nowe Miasto Lubawski – Komendy Powiatowej Straży Pożarnej w Nowym Mieście Lubawskim. Ponadto na terenie gminy Lubawa funkcjonuje 18 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej, gmin Rybno i Kurzętnik po 9 jednostek, Nowe Miasto Lubawskie – 10, brak jest natomiast informacji na temat liczby tych jednostek na terenie gminy Grodziczno.

Komendy Powiatowe Policji w Łławie, Działdowie i Nowym Mieście Lubawskim zasięgiem swego działania obejmują odpowiednio obszar gminy Lubawa; gminy Rybno; gmin: Grodziczno, Kurzętnik i Nowe Miasto Lubawskie. Do każdej z tych gmin przydzielony jest dzielnicowy.

Działalność organizacji pozarządowych²⁸

Na rzecz społeczności lokalnej na obszarze każdej gminy Ziemi Lubawskiej działa szereg organizacji pozarządowych. Według danych pochodzących z internetowego portalu organizacji pozarządowych²⁹ na całym obszarze LGD zarejestrowane są 153 organizacje pozarządowe (łącznie z gminami miejskimi Lubawa i Nowe Miasto Lubawskie).

W gminie **Rybno** najaktywniej działa Uczniowski Klub Sportowy „Szuwarek” we wsi Hartowiec, Stowarzyszenie na rzecz rozwoju wsi Hartowiec oraz Stowarzyszenie na rzecz rozwoju Gminy Rybno. W gminie **Lubawa** funkcjonują między innymi: Gminne Zrzeszenie Ludowe – Zespoły Sportowe w Lubawie, Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej Ludowych Zespołów Sportowych, Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Samplawa oraz Stowarzyszenie Twórców Kultury Ziemi Lubawskiej. Na rzecz gminy **Grodziczno** działają: Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych w Grodzicznie oraz Parafialno-Gminna Orkiestra Dęta Grodziczno. W gminie **Kurzętnik** działalność prowadzą: Klub Sportowy „ZAMEK”, Uczniowski Klub Sportowy „START” w Tereszewie, Uczniowski Klub Sportowy „KOGUT” w Kurzętniku, Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Kurzętnik oraz Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania na Rzecz Rozwoju Gmin Kurzętnik i Grodziczno, a w gminie **Nowe Miasto Lubawskie** najaktywniejsze są: KIWANIS International Club „Ruda” Poland z siedzibą w Rudzie, Uczniowskie Kluby Sportowe „ŻAK” w Jamielniku, „TĘCZA” w Skarlinie, „Tornado” w Gwiździnach i „Sprint” w Tylicach, Towarzystwo Miłośników Ziemi Nowomiejskiej, Gminne Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe w Nowym Mieście Lubawskim z/s w Mszanowie oraz Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Bratian z/s w Bratianie.

Ponadto w każdej gminie działają jednostki ochotniczej straży pożarnej i koła gospodyń wiejskich, kółka rolnicze oraz grupy nieformalne, które skupiają osoby w różnym wieku.

Aktywność obywatelska

Stopień aktywności obywatelskiej mieszkańców gmin, wchodzących w skład Ziemi Lubawskiej określić można na podstawie analizy frekwencji wyborczej w wyborach rządowych i samorządowych. Udział w głosowaniu w dniu 21.10.2007 r. w wyborach do Sejmu RP wzięło łącznie 13379 osób. Frekwencja wyniosła średnio 43,45% i była niższa od wojewódzkiej o 4,55 pp. W wyborach samorządowych (w głosowaniu z dnia 12.11.2006 r.) udział wzięło 50,78% mieszkańców uprawnionych do głosowania. Był to o 4,43 pp. wyższy odsetek niż w województwie, co może świadczyć o dość wysokiej świadomości społecznej i odpowiedzialności za rozwój regionu.

Tabela 2.2. Frekwencja w wyborach do Sejmu RP i w wyborach samorządowych

WYSZCZEGÓLNIENIE	Wybory do Sejmu RP z 21.10.2007 r.			Wybory samorządowe - głosowanie w dn. 12.11.2006 r.		
	liczba uprawnionych do głosowania	liczba wydanych kart	frekwencja wyborcza w %	liczba uprawnionych do głosowania	liczba wydanych kart	frekwencja wyborcza w %
Rybno	5495	2430	44,22	5512	3067	55,64
Lubawa (gm. wiejska)	7760	3503	45,14	7698	3942	51,21
Grodziczno	4839	1976	40,83	4809	2746	57,10
Kurzętnik	6767	2977	43,99	6735	3021	44,86
Nowe Miasto Lubawskie (gm. wiejska)	5933	2493	42,02	5873	2777	47,28
Razem	30794	13379	43,45	30627	15553	50,78
Województwo	1133071	543928	48,00	1120129	519159	46,35

Źródło: Dane Państwowej Komisji Wyborczej: www.wybory2007.pkw.gov.pl, www.wybory2006.pkw.gov.pl

²⁸ Spis deklarujących współpracę z LGD „Ziemia Lubawska” organizacji pozarządowych stanowi załącznik nr 2.2.

²⁹ www.ngo.pl

2.4. Specyfika obszaru

Ogólną, specyficzną cechą LGD „Ziemia Lubawska” jest sieć osadnicza tych terenów, ściśle powiązana z przebiegającymi przez nie szlakami komunikacyjnymi oraz uwarunkowaniami krajobrazowymi.

a) Specyfika geograficzna i środowiskowa

O specyficie geograficznej i środowiskowej obszaru stanowią:

- położenie na pograniczu czterech jednostek: Pojezierza Chełmińskiego, Pojezierza Ławskiego, Garbu Lubawskiego i Pojezierza Dobrzyńskiego. Występowanie zróżnicowanego krajobrazu (wyróżnić tu można krajobraz pojezierny, pagórkowate wysoczyzny morenowe z równinami sandrowymi, rozcięte przez rynny polodowcowe z jeziorami oraz doliny rzeczne z systemem teras, z madami i glebami bagiennymi),
- specyficzne warunki klimatyczne (duża zmienność warunków, na co wpływ mają zlokalizowane na tym terenie rozległe powierzchnie leśne oraz liczne zbiorniki wodne),
- wysoki potencjał przyrodniczy, o którym stanowią występujące tu liczne obszary prawnie chronione. Powierzchnia tych obszarów w 2006 r. wynosiła 35,3 tys. ha, tj. 42,7% ogólnej powierzchni subregionu Ziemia Lubawska.
- mało przekształcone i stosunkowo mało zanieczyszczone środowisko naturalne.

b) Specyfika historyczna i kulturowa

Ziemia Lubawska pod względem tożsamości historycznej stanowi połączenie historycznych ziem: sasińskiej, pomezkańskiej, chełmińskiej, lubawskiej i michałowskiej. W XIV w. były tu ziemie biskupów chełmińskich oraz wójtostwa krzyżackiego. Historia obszaru wiąże się z obecnością na tych ziemiach zarówno prasłowian, jak i plemion Prusów i Sasinów. Na wielu terenach w starszym pokoleniu zauważa się naleciałości językowe, w tym germanizmy i elementy gwary lubawskiej. Ziemie wokół Lubawy należały, od początku istnienia chrześcijaństwa do biskupstwa chełmińskiego. Po pierwszym rozbiórce Polski Ziemia Lubawska przeszła pod panowanie pruskie i należała do Prus aż do uzyskania niepodległości w 1920 r. (z krótkim okresem przynależności do Księstwa Warszawskiego w latach 1807-1815). Ok. 1918 r. powstał powiat lubawski, wchodzący w skład rejencji kwidzińskiej. Gmina LGD „Ziemia Lubawska” w latach siedemdziesiątych i osiemdziesiątych XX w. należała do woj. olsztyńskiego.

Analizując uwarunkowania kulturowe obszaru należy zauważyć, że o specyficie obszaru, w tym względzie, świadczy wielowiekowa tradycja „pogranicza” prusko-polskiego. Mieszkańców obszaru „Ziemi Lubawskiej” charakteryzuje duży poziom zróżnicowania pod względem kulturowym i historycznym (ze względu na przynależność gmin, przed reformą administracyjną, do różnych województw). W przeciwieństwie do większości obszaru woj. warmińsko-mazurskiego, mamy tu do czynienia z ludnością osiadłą na tej ziemi od wielu pokoleń. W okresie międzywojennym obszar subregionu „Ziemi Lubawskiej” stanowił jeden powiat z siedzibą w Nowym Mieście Lubawskim.

c) Specyfika społeczna i gospodarcza

Jak już podkreślono lokalizacja tego terenu w jednym z najczystszych ekologicznie regionów Polski, wśród licznych jezior i lasów, stanowi podstawowy atut na rzecz rozwoju funkcji rolniczych i turystycznych. Unikalne walory przyrodnicze nie kolidują także z rozwojem działalności o charakterze produkcyjnym oraz z szeroko rozumianymi usługami rynkowymi. Szczególne znaczenie na tym terenie ma przetwórstwo rolno-spożywcze, leśnictwo, przetwórstwo drewna, handel oraz usługi budowlane. We wszystkich gminach obszaru LGD „Ziemia Lubawska” przedsiębiorcy mogą liczyć na pomoc ze strony

pracowników urzędów gmin w zakresie rozpoczynania i prowadzenia działalności gospodarczej.

Rolnictwo tego terenu odznacza się znacznym rozdrobnieniem gospodarstw, dużą liczbą pracujących, przewagą gleb o średniej i małej przydatności rolniczej, a także stosunkowo niskim zużyciem przemysłowych środków produkcji. Specyficzne warunki przyrodnicze sprawiają, że produkty rolne wytworzone na tym terenie kojarzone są jako „czyste ekologicznie”, a co za tym idzie uznawane są za zdrową żywność.

Dogodne położenie obszaru gmin LGD, naturalne cechy środowiska, bogactwo lasów, jezior, obszarów prawnie chronionych, terenów wchodzących w skład obszarów NATURA 2000, a także przyjazny stosunek społeczności lokalnej do działalności turystycznej, predestynuje Ziemię Lubawską do podejmowania tego rodzaju aktywności gospodarczej.

3. Analiza SWOT dla obszaru objętego LSR i wnioski z analizy

Analiza SWOT, sporządzona w ramach prac nad Lokalną Strategią Rozwoju „Ziemi Lubawskiej” pozwoliła na uporządkowanie informacji dotyczących zasobów tego obszaru oraz możliwości ich wykorzystania na rzecz realizacji LSR. Dotyczy ona całego spektrum zagadnień środowiskowo-kulturowych i społeczno-gospodarczych subregionu. Uczestnicy spotkań konsultacyjnych i warsztatów wykorzystali zapisy analizy SWOT do sformułowania celów i przedsięwzięć niniejszego programu strategicznego.

Silne strony

- Subregion atrakcyjny turystycznie (przyroda, historia, zabytki, położenie, krajobraz),
- Wysoki poziom kultury rolnej i kultury pracy (wyrosły z tradycji pruskiej),
- Kapitał społeczny (osoby chętne do działania) oraz kultywowana aktywność w klubach sportowych, OSP, KGW,
- Dobra baza edukacyjna, sportowa, społeczna (szkoły, boiska, kluby, świetlice, remizy itp.),
- Doświadczenie samorządów lokalnych w zakresie wdrażania programów na rzecz osób niepełnosprawnych i osób starszych.
- Dobre wyniki produkcyjne gospodarstw rolnych, przy względnie mało korzystnej strukturze obszarowej.

Szanse

- Wzrost popularności imprez o charakterze (batalistycznym, historycznym, kulturalnym),
- Popularyzowanie zdrowego, aktywnego stylu życia (trend – popularność żywności ekologicznej),
- Różne, zewnętrzne źródła wsparcia inicjatyw społeczno-gospodarczych,
- Tworzenie systemu wspierania przedsiębiorczości i edukacji ustawicznej,
- Wzrost aktywności społeczności lokalnych dzięki inicjatywie Leader i innym (wzrost partycypacji społecznej mieszkańców wsi),
- Promocja regionu, produktów lokalnych, usług i walorów przyrodniczo-kulturowych,
- Wspieranie działań proekologicznych i procesu informatyzacji na obszarach wiejskich.
- Rozwój społeczeństwa informacyjnego.

Słabe strony

- Infrastruktura (niska jakość internetu, dróg, bazy noclegowej, komunikacji, bazy turystycznej),
- Niski poziom świadomości ekologicznej, szczególnie wśród osób dorosłych,
- Niezadowalający poziom aktywności społecznej (kulturalnej, współpracy, postawy roszczeniowej wśród niektórych grup),
- Mało skuteczny system informacji, promocji, poradnictwa,
- Mało wydolny system edukacji ustawicznej i dobrze funkcjonującej - przedszkolnej,
- Niezadowalający poziom współpracy i wsparcia przedsiębiorczości, NGO (3 sektory) oraz inicjatyw pozytywnych,
- Niedostatecznie rozwinięty sektor usług,
- Brak promocji pozaszkolnej aktywności sportowej.

Zagrożenia

- Problem braku partnerstwa (kooperacji) – samorządy różnych szczebli, organizacje pozarządowe,
- Znaczne wahania cen na produkty rolne,
- Migracja zewnętrzna szczególnie wśród młodzieży i osób wykształconych,
- Niestabilne źródła finansowania lokalnego rozwoju (limity, ograniczenia, opóźnienia),
- Wysoki poziom bezrobocia, ukryte bezrobocie i bezrobocie długotrwałe
- Niestabilność rozwiązań prawnych w sferze gospodarczej i publicznej,
- Niski poziom zamożności mieszkańców ściany wschodniej.

Wnioski z analizy SWOT

Analiza SWOT Ziemi Lubawskiej wskazuje, że mocne strony oraz szanse tego obszaru są związane przede wszystkim z rolniczym charakterem regionu oraz z atrakcyjnością turystyczną wynikającą z położenia geograficznego, bogatego dziedzictwa przyrodniczego, kulturowego i historycznego.

Słabe strony są związane przede wszystkim z opóźnieniami inwestycyjnymi oraz niskim poziomem świadomości i zamożności mieszkańców oraz przedsiębiorstw, które to problemy przekładają się również na niski poziom dochodów samorządów lokalnych. Z kolei zagrożenia wpisują się w listę ogólnych problemów „Ściany Wschodniej” Polski.

Położenie Ziemi Lubawskiej w jednym z najczystszych ekologicznie regionów Polski, przy jednoczesnej funkcjonującej w tym subregionie znacznej grupy gospodarstw o charakterze towarowym produkcji (mimo generalnie obszarowo niewielkiej ich powierzchni), sprzyjać będzie rozwojowi przetwórstwa rolno-spożywczego oraz produkcji żywności metodami ekologicznymi. Należy wykorzystać tendencję wzrostu świadomości społecznej w zakresie ekologii i zwiększające się zapotrzebowanie na produkty ekologiczne. Obecnie w rolnictwie odchodzi się od tradycyjnych form gospodarowania na rzecz poszukiwania nowych, dodatkowych źródeł dochodu, co stwarza nowe możliwości wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich. Należy podjąć działania mające na celu stworzenie sprawnego systemu wspierania przedsiębiorczości opartego na doradztwie prawnym, podatkowym i księgowym, ulgach podatkowych oraz preferencyjnych źródłach finansowania różnych form aktywności gospodarczej mieszkańców. Rozwój przedsiębiorczości wspierany będzie dzięki wykorzystaniu funduszy unijnych kierowanych na obszary wiejskie ze wskazaniem na różnicowanie działalności nierolniczej oraz mikroprzedsiębiorstwa. Przyczyni się to do zaktywizowania lokalnego rynku pracy, w tym przede wszystkim stworzenia nowych miejsc pracy poza rolnictwem.

Mieszkańców gmin obszaru Ziemia Lubawska charakteryzuje, w opinii zespołu pracującego nad LSR, niezadowalający poziom aktywności społecznej (notowane są jednak liczne inicjatywy związane ze sportem, rekreacją, działaniami na rzecz osób niepełnosprawnych itp.). Wysokie bezrobocie oraz migracja młodych i wykształconych osób przyczyniają się do kształtowania postaw biernych wśród niektórych grup mieszkańców. Znaczną część regionu zajmują obszary popegeerowskie, gdzie problemem pozostają, mimo upływu wielu lat od zmiany systemu gospodarczego w kraju, bierność zawodową i postawy roszczeniowe. Czynnikiem aktywizującym i integrującym społeczność lokalną Ziemi Lubawskiej będzie organizacja różnego rodzaju imprez regionalnych – kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych. Region dysponuje dobrą bazą edukacyjną, sportową i społeczną, która może zostać w tym celu wykorzystana. Na terenie LGD aktywnie działają liczne kluby sportowe. Należy zwrócić również uwagę na fakt, że zarówno władze lokalne, jak i inne instytucje kładą duży nacisk na rozwój działalności kulturalnej i rekreacyjno-sportowej. Na wzrost aktywności społeczności lokalnych będzie miała znaczący wpływ realizacja projektów w ramach inicjatywy Lidera.

Ziemia Lubawska pod względem tożsamości historycznej nie jest zwartym i jednorodnym regionem. Niezbędne są zatem działania aktywizujące i integrujące społeczności lokalne poprzez promocję twórczości kulturalnej i artystycznej, z wykorzystaniem dziedzictwa kulturowego, historycznego i przyrodniczego obszaru. Organizacje pozarządowe funkcjonujące na terenie gmin „Ziemi Lubawskiej” aktywnie uczestniczą w życiu społecznym i gospodarczym regionu. Problemem są jednak liczne przykłady braku kooperacji między samorządami gmin i organizacjami pozarządowymi. Potrzebne jest zatem podjęcie działań mających na celu wspieranie sektora pozarządowego, rozwijanie partnerstwa trójsektorowego dzięki wsparciu doradczemu i szkoleniu liderów oraz animatorów lokalnych, a także promocję wolontariatu. Ważnym czynnikiem pobudzającym aktywność społeczną będzie rozwijanie potrzeb edukacyjnych społeczności

lokalnych dzięki podejmowaniu różnorodnych inicjatyw edukacyjnych i edukacji nieformalnej.

Obszar Ziemi Lubawskiej wyróżnia się walorami przyrodniczymi, o których stanowią: zróżnicowane ukształtowanie powierzchni, bogactwo lasów, jezior, czyste powietrze oraz tereny wchodzące w skład obszarów NATURA 2000 i znajdujące się w granicach obszaru funkcjonalnego Zielone Płuca Polski. Czynniki te predestynują subregion „Ziemia Lubawska” do rozwijania działalności turystycznej, agroturystycznej i produkcji żywności metodami ekologicznymi. W związku z posiadanymi walorami jest szczególnie ważny rozwój turystyki w oparciu o propagowanie różnorodnych form aktywnego i zdrowego stylu życia. Obserwuje się rosnące zainteresowanie turystów różnymi formami turystyki aktywnej. Przeszkodą pozostaje jednak słabo rozwinięta infrastruktura turystyczna, w tym głównie baza pobytowa i rekreacyjna.

Bogate i różnorodne zasoby kulturowe i środowiskowe obszaru, wzbogacone walorami oryginalnej, tradycyjnej kuchni Ziemi Lubawskiej należy promować i pielęgnować, gdyż jest to element integrujący i wyróżniający nasz subregion. Do tej pory funkcjonował mało skuteczny system informacji i promocji obszaru. W przyszłości należałoby podjąć kompleksowe działania promocyjne mające na celu wypromowanie markowego produktu turystycznego pod nazwą „Ziemia Lubawska”.

Niewątpliwym atutem umożliwiającym zintensyfikowanie ruchu turystycznego jest korzystne położenie geograficzne obszaru, na co ma wpływ bezpośrednio sąsiedztwo województwa kujawsko-pomorskiego i Mazowsza oraz lokalizacja przy ważnych szlakach komunikacyjnych. Rozwój przedsiębiorczości ukierunkowanej na potrzeby turystów (usługi noclegowe, gastronomiczne, rękodzieło) może mieć wpływ na zmniejszenie bezrobocia oraz może być czynnikiem ograniczającym niekorzystne zjawisko migracji z subregionu osób młodych i wykształconych.

Poprawa jakości życia mieszkańców obszaru Ziemi Lubawskiej jest uzależniona od stanu obiektów pełniących funkcje publiczne oraz stanu infrastruktury towarzyszącej. Jak wynika z analizy SWOT są niezbędne: zagospodarowanie terenów mogących pełnić funkcje wypoczynkowo-rekreacyjne, dalsza rozbudowa infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej oraz rozwój społeczeństwa informacyjnego. Ważnym, dostrzeganym wyzwaniem będzie również wspieranie procesu informatyzacji obszaru Ziemi Lubawskiej. Obecnie wskaźnik określający poziom zainformatyzowania szkół na terenie gmin LGD jest stosunkowo niski. Tak więc poprawa jakości życia na terenach wiejskich objętych LSR będzie ważnym elementem aktywizacji i integracji społeczności lokalnych oraz zwiększy atrakcyjność turystyczną tego obszaru.

4. Określenie celów ogólnych i szczegółowych LSR oraz wskazanie planowanych przedsięwzięć

4.1. Wizja, cele ogólne i szczegółowe LSR

W trakcie przeprowadzonych spotkań i warsztatów przedstawiciele LGD „Ziemia Lubawska” określili główny kierunek rozwoju obszaru na lata 2009–2015 wyznaczając następującą wizję:

„ZIEMIA LUBAWSKA – AKTYWNI MIESZKAŃCY I PRZYJAZNE ŚRODOWISKO”

Tak określona wizja wpisuje się w przyjęte do realizacji trzy cele ogólne LSR. Określając cele ogólne i szczegółowe w LSR posłużono się wynikami przygotowanej, w trakcie warsztatów, analizy SWOT. Wykorzystując wnioski analizy SWOT obszaru Lokalnej Grupy Działania „Ziemia Lubawska” sformułowano następujące cele ogólne:

- 1. Dywersyfikacja i rozwój aktywności gospodarczej mieszkańców wsi**
- 2. Zrównoważone wykorzystanie i promocja walorów przyrodniczych oraz dziedzictwa kulturowego Ziemi Lubawskiej**
- 3. Wspieranie rozwoju kapitału społecznego**

Przyjęte cele są zgodne z założeniami osi 4 Leader określonymi w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007–2013 i wpisują się w realizację kolejnych celów Osi 4 w sposób następujący:

– poprawa jakości życia –	Cel 1, 2 i 3 LSR,
– różnicowanie działalności gospodarczej, tworzenie pozarolniczych miejsc pracy –	Cel 1 LSR,
– aktywizacja mieszkańców, wzmocnienie kapitału społecznego –	Cel 3 LSR,
– zachowanie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego wsi –	Cel 2 LSR,
– polepszenie zarządzania lokalnymi zasobami i ich waloryzacja –	Cel 1, 2, 3 LSR,
– poprawa samoorganizacji i zarządzania na poziomie lokalnym –	Cel 1, 3 LSR.

Cele ogólne i cele szczegółowe przyjęte w Lokalnej Strategii Rozwoju będą służyć realizacji 3 przedsięwzięć. Wizję, wraz ze strukturą przyjętych celów i przedsięwzięć, przedstawiono na zamieszczonym poniżej schemacie.

WIZJA

ZIEMIA LUBAWSKA – AKTYWNI MIESZKAŃCY I PRZYJAZNE ŚRODOWISKO

Cel ogólny 1.

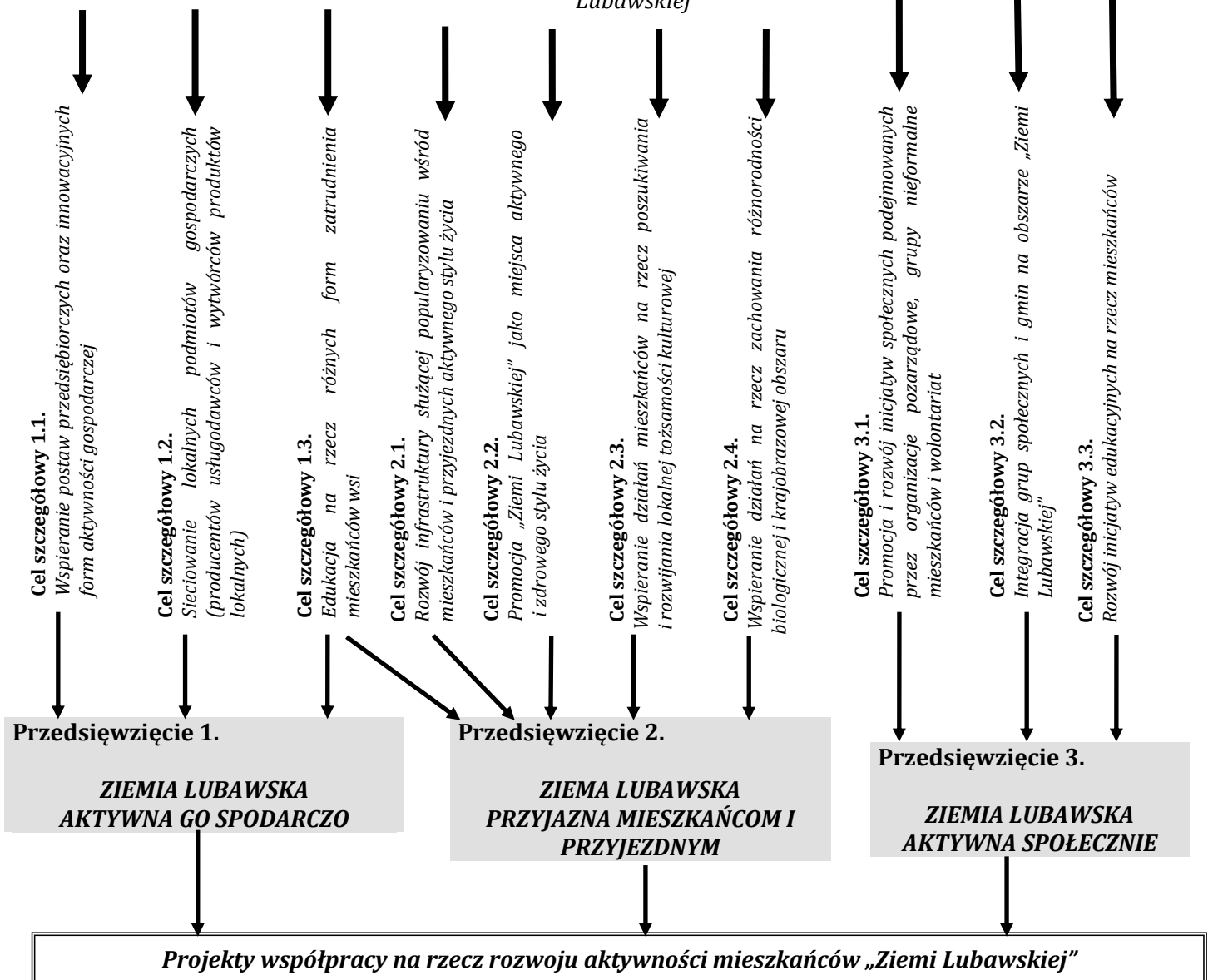
Dywersyfikacja i rozwój aktywności gospodarczej mieszkańców wsi

Cel ogólny 2.

Zrównoważone wykorzystanie i promocja walorów przyrodniczych oraz dziedzictwa kulturowego Ziemi Lubawskiej

Cel ogólny 3.

Wspieranie rozwoju kapitału społecznego

Dokonując wyboru celów do realizacji zespół roboczy zwracał szczególną uwagę na zapisy analizy SWOT, a także wytyczne zawarte w rozporządzeniach, w tym głównie w:

- Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 23 maja 2008 roku w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013,
- Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dn. 31 lipca 2008 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłat pomocy finansowej w ramach działania „Funkcjonowanie lokalnej grupy działania” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013,
- Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dn. 17 lipca 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłat pomocy finansowej w ramach działania „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013,
- Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dn. 6 maja 2008 r. zmieniającym rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłat pomocy finansowej w ramach działania „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013,
- Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dn. 25 czerwca 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłat pomocy finansowej w ramach działania „Wdrażanie projektów współpracy” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

Cel ogólny 1.

Dywersyfikacja i rozwój aktywności gospodarczej mieszkańców wsi

Gminy obszaru LGD „Ziemia Lubawska” i ich mieszkańcy nie czerpią znacznych dochodów z turystyki tak jak w innych subregionach województwa warmińsko-mazurskiego, gdzie turystyka stała się jednym z głównych źródeł dochodu mieszkańców. Ziemia Lubawska jest obszarem typowo rolniczym, o relatywnie wysokim poziomie kultury rolnej. Generalnie jednak objęty LSR obszar charakteryzuje rozdrobniona struktura obszarowa gospodarstw, przewaga gleb o niskiej przydatności rolniczej, stosunkowo niskim zużyciem przemysłowych środków produkcji w rolnictwie, a także duży odsetek osób pracujących w rolnictwie. Znacząca część rolników, szczególnie właściciele małych gospodarstw, prowadzi je metodami tradycyjnymi. Prezentowane względy, przy jednoczesnej lokalizacji obszaru LGD w jednym z najczystszych ekologicznie regionów Polski sprawiają, że „Ziemia Lubawska” posiada predyspozycje do produkcji żywności ekologicznej. Należałoby więc wykorzystać ten atut z uwagi chociażby na fakt, że w ostatnich kilku latach jest obserwowany systematyczny wzrost popytu na żywność ekologiczną. Ponadto wzrasta w społeczeństwie przekonanie o potrzebie prowadzenia zdrowego i aktywnego stylu życia. Dla rolników produkcja żywności ekologicznej może stanowić ważne źródło dochodu poprawiające ich dotychczasową sytuację materialną. Trudna sytuacja dochodowa w rolnictwie powoduje również, że coraz większa grupa producentów rolnych poszukuje innych źródeł dochodów poza rolnictwem lub w jego otoczeniu, co sprzyja przeznaczaniu gruntów użytkowanych rolniczo na cele produkcji nieżywnościowej (zalesianie gruntów, produkcja roślin energetycznych), podejmowaniu inicjatyw w zakresie agroturystyki i turystyki wiejskiej, rozwijaniu drobnego przetwórstwa i produkcji, a także całej gamy usług.

Ze względu na potrzebę stymulowania wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich „Ziemi Lubawskiej” jest ważne zarówno aktywizowanie mieszkańców na rzecz dywersyfikacji

źródeł dochodu, jak również popularyzowanie różnych form współpracy i kooperacji gospodarczej oraz upowszechnienie wiedzy w zakresie istniejących możliwości pozyskania zewnętrznego wsparcia działań o charakterze gospodarczym.

Realizacji celu ogólnego „**Dywersyfikacja i rozwój aktywności gospodarczej mieszkańców wsi**” służą następujące cele szczegółowe:

- 1.1. *Wspieranie postaw przedsiębiorczych oraz innowacyjnych form aktywności gospodarczej*
- 1.2. *Sieciowanie lokalnych podmiotów gospodarczych (producentów, usługodawców i wytwórców produktów lokalnych)*
- 1.3. *Edukacja na rzecz różnych form zatrudnienia mieszkańców wsi*

Opis celów szczegółowych

Cel szczegółowy 1.1.

Wspieranie postaw przedsiębiorczych oraz innowacyjnych form aktywności gospodarczej

W ramach realizacji tego celu ważne jest wspieranie osób, które zamierzają uruchomić bądź rozwinąć działalność gospodarczą. Chodzi tu głównie o przedsięwzięcia charakteryzujące się nowymi rozwiązaniami mającymi znamiona innowacji produktowych i rynkowych. Ze względu na walory rolnicze subregionu oraz mało przekształcone i zanieczyszczone środowisko naturalne będą preferowane produkcja żywności i przetwórstwo produktów ekologicznych. Należy pamiętać, że gminy objęte LSR „Ziemi Lubawskiej” nie są obszarem, na którym ruch turystyczny pozwoliłby na zapewnienie utrzymania względnie dużej liczbie mieszkańców. W związku z tym istnieje potrzeba ukierunkowania działań sektora usług przede wszystkim na kompleksową obsługę mieszkańców tego obszaru oraz osób będących tu przejazdem. By zwiększyć wewnętrzny popyt na dobra i usługi jest ważne stymulowanie tworzenia nowych miejsc pracy, o charakterze pozarolniczym. Jak już wcześniej sygnalizowano, produkcja żywności ekologicznej oraz lokalnych produktów może stać się dla rolników prowadzących gospodarstwa metodami tradycyjnymi (jak również innych mieszkańców subregionu) szansą na pozyskanie dodatkowych źródeł dochodu. Wsparcia wymaga nie tylko aktywizowanie gospodarcze pojedynczych podmiotów gospodarczych działających na obszarach wiejskich „Ziemi Lubawskiej”, ale przede wszystkim odpowiednia organizacja systemu zaopatrzenia i dystrybucji produktów i usług.

Na uwagę zasługuje korzystna lokalizacja subregionu „Ziemi Lubawskiej”, co zwiększa szanse lokalnych przedsiębiorców na znalezienie atrakcyjnych rynków zbytu własnych wyrobów i usług. Należy dołożyć starań, aby mieszkańcy subregionu, tak tworzący miejsca pracy, jak i świadczący pracę byli w stanie budować stabilny, a zarazem rozwijający się sektor gospodarczy.

Realizacja tego celu wymagać będzie szerokiego rozpowszechniania wiedzy o możliwościach pozyskania środków finansowych na działalność inwestycyjną w przedsiębiorstwach. Planowane są szkolenia z tego zakresu oraz wsparcie doradcze dla przedsiębiorców w zakresie przewycięzania trudności związanych z funkcjonowaniem na rynku.

Cel szczegółowy 1.2.

Sieciowanie lokalnych podmiotów gospodarczych (producentów, usługodawców i wytwórców produktów lokalnych)

Na terenie objętym LSR notowane są liczne przykłady oryginalnych przedsięwzięć, których inicjatorzy wykorzystując lokalne surowce sporządzają specyficzne produkty (np. sok z buraków), zajmują się hodowlą nietypowych ras zwierząt lub prowadzą specjalistyczne gospodarstwa rolne (głównie trzodziarskie). Ze względu na zasoby surowców lokalnych (głównie o charakterze rolniczym) istnieją tu znaczne możliwości rozwoju przetwórstwa rolno-spożywczego. Jest szczególnie ważne stworzenie korzystnego klimatu gospodarczego i społecznego umożliwiającego „siecowanie” podmiotów gospodarczych. Realizując tak sformułowany cel jest planowana inwentaryzacja producentów i usługodawców w celu wskazania możliwości współpracy oraz przygotowanie wspólnych ofert skierowanych do odbiorców produktów. Podczas imprez organizowanych przez LGD producenci lokalnych produktów będą mieli możliwość nawiązania współpracy, wspólnej promocji, czy tworzenia łańcuchów produkcyjnych i marketingowych.

Konsekwentny rozwój drobnej przedsiębiorczości przy wykorzystaniu efektu synergii, do jakiego przyczyni się realizacja celu, będzie sprzyjać zarówno powstawaniu nowych miejsc pracy jak i rozwijaniu alternatywnych i dodatkowych źródeł dochodu mieszkańców wsi.

Cel szczegółowy 1.3.

Edukacja na rzecz różnych form zatrudnienia mieszkańców

Na terenie Ziemi Lubawskiej występują duże zasoby siły roboczej, w tym głównie wśród ludności rolniczej o niskich kwalifikacjach. Z diagnozy obszaru LGD wynika również, że udział ludności w wieku przedprodukcyjnym jest tu znacznie wyższy niż przeciętnie w województwie, co wskazuje, że społeczeństwo subregionu jest stosunkowo młode.

Głównym zadaniem będzie zatem uruchomienie działań sprzyjających podnoszeniu kompetencji, szczególnie ludzi młodych na rzecz zapewnienia im korzystnych warunków konkurencyjności na rynku pracy. Mając na względzie potrzebę kreowania innowacyjnych form zatrudnienia jest ważne podjęcie działań na rzecz ustawicznej edukacji osób dorosłych z uwzględnieniem potrzeb zmieniającego się rynku pracy.

Cel ogólny 2.

Zrównoważone wykorzystanie i promocja walorów przyrodniczych oraz dziedzictwa kulturowego Ziemi Lubawskiej

Obszar „Ziemi Lubawskiej” jest regionem atrakcyjnym turystycznie. Decydują o tym przede wszystkim historia, zabytki, naturalne cechy środowiska, bogactwo lasów i jezior oraz tereny wchodzące w skład obszarów NATURA 2000 (Dolina Drwęcy, Jezioro Karaś, Przełomowa Dolina Rzeki Wel). Pomimo licznych walorów turystyka nie jest tu dominującą sferą aktywności gospodarczej mieszkańców. Niewątpliwą przeszkodą istniejącej sytuacji jest zbyt słabo rozwinięta infrastruktura turystyczna oraz niewystarczająca promocja subregionu jako miejsca o znaczących walorach przyrodniczo-kulturowych. Przede wszystkim notowany jest deficyt, a raczej względnie niska liczba miejsc noclegowych w obiektach zbiorowego zakwaterowania i w kwaterach prywatnych. Według danych GUS w 2006 r. turyści odwiedzający „Ziemie Lubawską” przebywali tu bardzo krótko (średnio nie dłużej niż 1,2 dnia). W związku z tym jest prawdopodobne, że powodem pobytu tutaj są głównie względy służbowe, tranzyt itp.

Biorąc pod uwagę te aspekty oraz mając na względzie posiadane zasoby kulturowo-przyrodnicze, należy podjąć działania mające na celu podniesienie atrakcyjności turystycznej subregionu. Wskazane będzie wzmocnienie i ożywianie lokalnej tożsamości kulturowej dzięki

ochronie i pielęgnowaniu lokalnego dziedzictwa historyczno-kulturowego. Wspierane będą inicjatywy mające na celu odtworzenie zwyczajów, pieśni, legend, obrzędów charakterystycznych dla Ziemi Lubawskiej. Atrakcjami turystycznymi dla osób odwiedzających region będą organizowane imprezy kulturalne i folklorystyczne, imprezy sportowe i sportowo-rekreacyjne, inscenizacje wydarzeń historycznych oraz obserwacje przyrodnicze np. wycieczki przyrodnicze.

Jak zauważono, coraz większe znaczenie dla współczesnej turystyki mają miejsca charakteryzujące się unikatowymi cechami środowiska przyrodniczego i kulturowego. Położenie obszaru „Ziemi Lubawskiej” na terenie Zielonych Płuc Polski jest wartością, którą należałoby umiejętnie wykorzystać. W związku z tym jest ważna promocja obszaru LSR jako miejsca o czystym środowisku, różnorodnym kulturowo, posiadającego sprzyjające warunki do produkcji żywności ekologicznej. Ze względów marketingowych jest wskazane wprowadzenie na rynek specyficznych produktów ekologicznych oraz turystycznych opartych na zdrowym i aktywnym stylu życia, które będą nośnikami marki obszaru pn.: „Ziemia Lubawska”. Marka pozwoli wyróżnić ten subregion podkreślając jego unikalne cechy przyrodnicze, kulturowe i historyczne, zbuduje wizerunek obszaru LGD oraz wzmocni poczucie wartości i tożsamości jego mieszkańców.

W ramach zrównoważonego wykorzystania walorów przyrodniczo-kulturowych obszaru LGD „Ziemia Lubawska” podstawowym będzie założeniem optymalnego wykorzystanie ww. potencjału oraz likwidacja istniejących zagrożeń. Budując koncepcję zrównoważonego podejścia do rozwoju będziemy propagowali w swoich działaniach zasady: sprawiedliwości międzygeneracyjnej, integralności środowiska, efektywności ekologiczno-ekonomicznej, etapowania i wyboru priorytetów, prewencji i reagowania na istniejące zagrożenia, partycypacji społecznej. Przestrzegając ww. zasad, w ramach celu ogólnego drugiego: **„Zrównoważone wykorzystanie i promocja walorów przyrodniczych oraz dziedzictwa kulturowego Ziemi Lubawskiej”** będą realizowane następujące cele szczegółowe:

- 2.1. *Rozwój infrastruktury służącej popularyzowaniu wśród mieszkańców i przyjezdnych aktywnego stylu życia*
- 2.2. *Promocja „Ziemi Lubawskiej” jako miejsca aktywnego i zdrowego stylu życia*
- 2.3. *Wspieranie działań mieszkańców na rzecz poszukiwania i rozwijania lokalnej tożsamości kulturowej*
- 2.4. *Wspieranie działań na rzecz zachowania różnorodności biologicznej i krajobrazowej obszaru*

Opis celów szczegółowych

2.1. *Rozwój infrastruktury służącej popularyzowaniu wśród mieszkańców i przyjezdnych aktywnego stylu życia*

Jednym z celów działania programu Leader jest poprawa szeroko rozumianej jakości życia na terenach wiejskich. Na obszarze „Ziemi Lubawskiej” wymagają wsparcia w postaci remontów oraz działań organizacyjnych świetlice wiejskie a także infrastruktura publiczna i sportowa w poszczególnych miejscowościach. Obiekty te pełnią szczególną rolę w życiu wsi jako miejsca spotkań, wydarzeń sportowych, czy kultywowania miejscowych tradycji. To ich jakość decyduje o poczuciu dumy i przywiązania mieszkańców do swojej miejscowości.

Ze względu walory środowiskowe „Ziemi Lubawskiej” planowane są działania marketingowe mające na celu zbudowanie wizerunku subregionu jako miejsca zapewniającego doskonałe warunki do uprawiania aktywnych form wypoczynku. Ważnym elementem będą działania mające na celu rozwój niezbędnej infrastruktury. Zostaną między

innymi zagospodarowane tereny wypoczynku i rekreacji, wyznaczone ścieżki rowerowe wraz z infrastrukturą towarzyszącą oraz przygotowane specjalne ścieżki zdrowia.

2.2. Promocja „Ziemi Lubawskiej” jako miejsca aktywnego i zdrowego stylu życia

Aktualnie tylko nieliczni turyści zainteresowani są wypoczynkiem na terenie Ziemi Lubawskiej. Omawiany stan jest związany przede wszystkim z mało skutecznym systemem promocji obszaru oraz, jak wspomniano wcześniej, ze słabo rozwiniętą bazą noclegową i generalnie niedostatecznie rozwiniętą infrastrukturą turystyczną. Pomimo tych mankamentów nasz subregion dysponuje unikalnymi walorami, które należałoby wykorzystać i które mogą stanowić istotny czynnik rozwoju turystyki. Rozwój funkcji turystycznych związanych z możliwością stworzenia miejsc sprzyjających różnorodnym form aktywnego wypoczynku i zdrowego stylu życia wydaje się jak najbardziej uzasadniony i wskazany. Nie bez znaczenia jest fakt, że propagowanie aktywnego i zdrowego stylu życia jest tendencją rozwojową tak w Europie jak również w Polsce i w regionie. W związku z powyższym jest niezbędne podjęcie, w ramach realizacji LSR, intensywnych działań promujących subregion jako miejsce zdrowego i aktywnego wypoczynku w oparciu o wyjątkowo czyste środowisko naturalne.

2.3. Wspieranie działań mieszkańców na rzecz poszukiwania i rozwijania lokalnej tożsamości kulturowej

Tożsamość kulturowa społeczności wiejskich opiera się w głównej mierze na zbiorowej pamięci o istotnych wydarzeniach historycznych z życia wspólnoty, a także na specyficznych elementach codzienności, takich jak: obyczaje, stroje, gwara i potrawy regionalne. Trendem sprzyjającym rozwojowi tożsamości wiejskiej jest wzrastające zapotrzebowanie na produkty lokalne. Działania związane z odnową tożsamości regionalnej w oparciu o posiadane unikalne zasoby „Ziemi Lubawskiej” będą czynnikiem niewątpliwie zwiększającym atrakcyjność turystyczną obszaru.

U podstaw wszelkich działań podejmowanych przez LGD znajdować się musi aktywność społeczna i zaangażowanie szerokiego grona mieszkańców. Kultura oraz dziedzictwo historyczne jest dobrym spoiwem społecznym do integrowania mieszkańców i wzmacniania kapitału ludzkiego. „Ziemia Lubawska” pod względem tożsamości historycznej i kulturowej nie jest zwartym i jednorodnym regionem. Obszar ten zamieszkały jest przez osoby o różnym nastawieniu życiowym od osób biernych (środowiska byłych PGR) do osób, które angażują się w rozwój lokalny działając w licznych organizacjach pozarządowych, klubach sportowych, kołach gospodyń wiejskich itp.

Niezbędne są zatem działania aktywizujące i integrujące społeczności lokalne przez promowanie twórczości kulturalnej i artystycznej, z wykorzystaniem dziedzictwa kulturowego, historycznego i przyrodniczego obszaru. Wspierane będą inicjatywy w zakresie kultywowania i promocji kultury lokalnej, w tym sztuki ludowej, tradycyjnych zawodów, rękodzieła ludowego, kuchni regionalnej oraz edukacji związanej z poznawaniem tradycji historycznych i wiedzy o dziedzictwie kulturowym subregionu, a także funkcjonowanie lokalnych zespołów teatralnych, orkiestr itp. Imprezy adresowane będą przede wszystkim do miejscowej społeczności, która będzie miała możliwość lepszego poznania ważnej dla historii i tożsamości „Ziemi Lubawskiej” tradycji. Rolą LGD „Ziemia Lubawska” jest ochrona potencjału kulturowego tego terenu. Zaplanowano renowację i ochronę zabytków oraz miejsc historycznych wraz z ich oznakowaniem i lepszym udostępnieniem dla turystów, wsparcie zespołów ludowych, przygotowanie i druk materiałów informacyjnych oraz szkolenia.

2.4. Wspieranie działań na rzecz zachowania różnorodności biologicznej i krajobrazowej obszaru

Ziemie Lubawską charakteryzuje wysoki potencjał przyrodniczy, o którym w głównej mierze decydują znajdujące się tu obszary prawnie chronione (Zielone Płuca Polski, Natura 2000). Występuje tu zróżnicowany krajobraz pojezierny, pagórkowate wysoczyzny morenowe oraz malownicze doliny rzeczne. Specyficzne warunki klimatyczne mają wpływ na znajdujące się na tym terenie duże powierzchnie leśne oraz liczne zbiorniki wodne. Produkcja rolnicza prowadzona w znacznym stopniu metodami tradycyjnymi oraz brak uciążliwych zakładów przemysłowych powodują, że teren ten jest mało zanieczyszczony i przekształcony. Zachowane, dotychczas w dobrym stanie, różnorodność biologiczna i krajobrazowa obszaru, powinny być chronione przede wszystkim dla społeczności lokalnej i przyszłych pokoleń. Wskazane jest podjęcia działań na rzecz ochrony rzadkich gatunków roślin i zwierząt poprzez ochronę ich siedlisk. Kolejnym kierunkiem działań będzie wspieranie postaw społecznych sprzyjających ochronie środowiska.

Cel ogólny 3.

Wspieranie rozwoju kapitału społecznego

Kolejną ważną kwestią, na którą zwrócili uwagę mieszkańcy zaangażowani w proces tworzenia Lokalnej Strategii Rozwoju „Ziemi Lubawskiej” jest niski, generalnie niezadowolający poziom aktywności społecznej w środowisku wiejskim. Omawiany stan ma swoje przyczyny głównie w procesie zmian, które nastąpiły w ostatnich latach we wzajemnych relacjach mieszkańców. Jest obserwowany zanik więzi sąsiedzkich, zanikają różne istniejące wcześniej formy życia zbiorowego i w konsekwencji spada poziom zaufania społecznego tak do innych mieszkańców, grup społecznych, jak i lokalnej władzy. Omawiana sytuacja nie dotyczy wyłącznie mieszkańców obszaru „Ziemi Lubawskiej”, jest ona jednym z ważnych problemów współczesnej polskiej wsi. W związku z tym należy poszukiwać możliwości rozbudzania aktywności i wspierania inicjatyw społecznych. Jak wskazuje diagnoza obszar objętego LSR, pod względem tożsamości kulturowej, nie jest on zwarty i jednorodny, co utrudnia proces integracji. Znaczną część omawianego subregionu zajmują obszary popegeerowskie, gdzie zamieszkała ludność cechuje się biernością zawodową i przewagą postaw roszczeniowych. Relatywnie wysokie bezrobocie sprzyja również migracji (głównie młodzieży) do innych regionów.

Analizując przedstawione problemy, należy zauważyć, że podstawową aktywnością społeczności lokalnej jest jej udział w rynku pracy. Obszar „Ziemi Lubawskiej” to teren o relatywnie wysokiej stopie bezrobocia. W okresie 2006-2007 zanotowano jednak znaczny spadek liczby bezrobotnych między innymi w gminie Lubawa i Nowe Miasto Lubawskie. Wskaźnik zatrudnienia najniższy był w gminie: Rybno (38,6%), a najwyższy w gminie Lubawa (52,0%). Biorąc pod uwagę liczbę oraz strukturę funkcjonujących na tym terenie podmiotów gospodarczych można stwierdzić, że jest to teren słabo rozwinięty gospodarczo, co z kolej ma głównie swoje przyczyny w jakości kapitału ludzkiego.

Mając na względzie prezentowane powyżej uwarunkowania cel ogólny 3 **“Wspieranie rozwoju kapitału społecznego”** będzie realizowany poprzez następujące cele szczegółowe:

- 3.1. *Promocja i rozwój inicjatyw społecznych podejmowanych przez organizacje pozarządowe, grupy nieformalne mieszkańców i wolontariat*
- 3.2. *Integracja grup społecznych i gmin na obszarze „Ziemi Lubawskiej”*
- 3.3. *Rozwój inicjatyw edukacyjnych na rzecz mieszkańców*

Opis celów szczegółowych

3.1. Promocja i rozwój inicjatyw społecznych podejmowanych przez organizacje pozarządowe, grupy nieformalne mieszkańców i wolontariat

Na obszarze „Ziemi Lubawskiej” działa wiele organizacji pozarządowych wspierających różne sfery życia społeczno-gospodarczego mieszkańców. Są to przede wszystkim stowarzyszenia rozwoju poszczególnych miejscowości, zespoły sportowe, ochotnicze straże pożarne i koła gospodyń wiejskich. Na szczególną uwagę zasługuje duża aktywność klubów sportowych działających w oparciu o dobrze przygotowaną bazę sportową i społeczną. W poszczególnych gminach są jeszcze osoby zainteresowane podjęciem działań na rzecz społeczności lokalnych. Należy wykorzystać w przyszłości ten potencjał do realizacji niniejszej LSR.

Jednym z ważnych problemów organizacji pozarządowych subregionu „Ziemi Lubawskiej” jest niezadawalający poziom współpracy między tymi organizacjami oraz brak wypracowanych metod współpracy z samorządami lokalnymi. Wskazane jest zatem utworzenie platformy współpracy funkcjonujących organizacji pozarządowych i grup nieformalnych. Inicjatywa ta pozwoli na lepszą koordynację podejmowanych działań oraz wspólną organizację różnorodnych imprez. Niezbędne jest również budowanie partnerstwa pomiędzy samorządami i organizacjami pozarządowymi. Utworzenie i funkcjonowanie sprawnego, dwukierunkowego systemu przepływu informacji samorząd – organizacje pozarządowe ułatwi ten proces.

Mając na względzie znaczą nadreprezentację w omawianym subregionie grupy osób w wieku przedprodukcyjnym (w stosunku do średniej dla województwa warmińsko-mazurskiego) podejmowane będą działania aktywizujące młodzież obszaru „Ziemi Lubawskiej” przez promocję idei wolontariatu oraz edukacji nieformalnej (grupy teatralne, taneczne itp.). Postępujący proces depopulacji w regionie, spowodowany migracją młodych i wykształconych osób powodują, że włączenie ludzi młodych w nurt życia społeczno-gospodarczego jest potrzebne i uzasadnione. Bez rozwoju kapitału społecznego jest niemożliwe zbudowanie społeczeństwa obywatelskiego zdolnego do aktywnego włączenia się w zrównoważony rozwój regionu.

3.2. Integracja grup społecznych i gmin na obszarze „Ziemi Lubawskiej”

Gminy zlokalizowane na terenie „Ziemi Lubawskiej” pod względem tożsamości kulturowej nie są zwartym i jednorodnym regionem. Zmiany dotyczące podziałów administracyjnych kraju spowodowały, że gminy te położone były do 1999 r. na terenie dwóch województw tj. olsztyńskiego i toruńskiego, co determinowało kierunki ich rozwoju, a także lokalną specyfikę. Podziały te przyczyniły się do tego, że brakuje tradycji współpracy tak między organizacjami społecznymi jak i gminami obszaru funkcjonowania LGD. Przez ostatnie lata nie nawiązywano kontaktów pomiędzy instytucjami i organizacjami sąsiadującymi ze sobą gmin. W związku z integracją grup społecznych i gmin na obszarze LGD „Ziemia Lubawska” zaplanowano wsparcie projektów partnerskich oraz organizację spotkań integracyjnych. Z myślą o mieszkańcach omawianego subregionu będą organizowane duże imprezy folklorystyczne, muzyczne i sportowe promujące „Ziemie Lubawską” i integrujące lokalną społeczność.

3.3. Rozwój inicjatyw edukacyjnych na rzecz mieszkańców

Działania edukacyjne mają wpływ przede wszystkim na podniesie świadomości społecznej mieszkańców przyczyniając się do zwiększenia poziomu ich zaangażowania

w rozwiązywanie lokalnych problemów oraz do dbałości o zasoby kulturowe, historyczne i przyrodnicze. „Ziemia Lubawska” to obszar rolniczy, który posiada interesujące walory przyrodniczo-kulturowe, co powinno stanowić podstawę działań edukacyjnych na rzecz społeczności lokalnych. Realizowane będą szkolenia dla lokalnych liderów i animatorów oraz prowadzona będzie pomoc doradcza w pozyskaniu środków finansowych z UE na lokalne inicjatywy społeczne.

Mając na względzie fakt, że podnoszenie poziomu świadomości społecznej mieszkańców będzie sprzyjać rozwojowi partnerstwa podejmowane będą wszelkie inicjatywy sprzyjające wielokierunkowej edukacji mieszkańców obszaru.

4.2. Planowane przedsięwzięcia³⁰

Przedsięwzięcie	Cele szczegółowe
1. ZIEMIA LUBAWSKA AKTYWNA GOSPODARCZO	1.1. <i>Wspieranie postaw przedsiębiorczych oraz innowacyjnych form aktywności gospodarczej</i>
	1.2. <i>Sieciowanie lokalnych podmiotów gospodarczych (producentów, usługodawców i wytwórców produktów lokalnych)</i>
	1.3. <i>Edukacja na rzecz różnych form zatrudnienia mieszkańców wsi</i>
2. ZIEMIA LUBAWSKA PRZYJAZNA MIESZKAŃCOM I PRZYJEZDNYM	1.3. <i>Edukacja na rzecz różnych form zatrudnienia mieszkańców wsi</i>
	2.1. <i>Rozwój infrastruktury służącej popularyzowaniu wśród mieszkańców i przyjezdnych aktywnego stylu życia</i>
	2.2. <i>Promocja „Ziemi Lubawskiej” jako miejsca aktywnego i zdrowego stylu życia</i>
	2.3. <i>Wspieranie działań mieszkańców na rzecz poszukiwania i rozwijania lokalnej tożsamości kulturowej</i>
	2.4. <i>Wspieranie działań na rzecz zachowania różnorodności biologicznej i krajobrazowej obszaru</i>
3. ZIEMIA LUBAWSKA AKTYWNA SPOŁECZNIE	3.1. <i>Promocja i rozwój inicjatyw społecznych podejmowanych przez organizacje pozarządowe, grupy nieformalne mieszkańców i wolontariat</i>
	3.2. <i>Integracja grup społecznych i gmin na obszarze „Ziemi Lubawskiej”</i>
	3.3. <i>Rozwój inicjatyw edukacyjnych na rzecz mieszkańców</i>

³⁰ Charakterystyka głównych założeń działań PROW, które będą służyły realizacji operacji w ramach poszczególnych przedsięwzięć znajduje się w załączniku nr 4.1.

Przedsięwzięcie I.

ZIEMIA LUBAWSKA AKTYWNA GOSPODARCZO

Przedsięwzięcie służy realizacji celu ogólnego *"Dywersyfikacja i rozwój aktywności gospodarczej mieszkańców wsi"*.

Uzasadnienie przedsięwzięcia

„Ziemia Lubawska” to obszar typowo rolniczo o relatywnie niskiej dochodowości gospodarstw rolnych i dużej liczbie osób pracujących w rolnictwie. Niewątpliwym atutem jest położenie subregionu na terenie Zielonych Płuc Polski. Produkcja żywności ekologicznej w oparciu o czyste środowisko naturalne może stać się szansą na pozyskanie dodatkowych źródeł dochodu dla rodzin rolniczych. Ze względu na walory przyrodnicze i zasoby surowców lokalnych jest wskazane podejmowanie działań w zakresie agroturystyki i turystyki wiejskiej, rozwijania drobnego przetwórstwa rolno-spożywczego i produkcji, a także całej gamy usług dla społeczności lokalnych.

Zgodnie z założeniami PROW na lata 2007-2013 realizacja tego typu przedsięwzięć stworzy korzystne warunki do dywersyfikacji działalności gospodarczej i poprawy zatrudnienia na terenie „Ziemi Lubawskiej”, przyczyniając się tym samym do zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego tego subregionu.

Grupy docelowe beneficjentów:

Zgodnie z definicją beneficjentów dla poszczególnych działań Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

Lista rekomendowanych operacji

Przedsięwzięcie I. ZIEMIA LUBAWSKA AKTYWNA GOSPODARCZO	
Działania PROW:	Lista rekomendowanych operacji:
Odnowa i rozwój wsi	zagospodarowanie terenów atrakcyjnych turystycznie (chodniki i ścieżki rowerowe, parkingi, place zabaw, boiska), wyposażenie plaż w sprzęt wodny, hangary na sprzęt, adaptacja obiektów i ich wyposażenie na cele funkcjonowania „inkubatorów kuchennych” i „inkubatorów przedsiębiorczości”, budowa, przebudowa lub remont obiektów na cele promocji lokalnych produktów i usług.
Małe projekty	<ul style="list-style-type: none"> – szkolenia dotyczące pozyskiwania środków na działalność gospodarczą, – kursy, szkolenia i inne inicjatywy na rzecz organizowania się przedsiębiorców, – szkolenia w zakresie zakładania i funkcjonowania gospodarstw agroturystycznych, – wsparcie podjęcia lub rozwoju działalności w zakresie gospodarstw agroturystycznych, – punkty doradztwa dla przedsiębiorców w każdej gminie (pozyskiwanie środków, tworzenie biznesplanów), – opracowanie wspólnej oferty producentów i wytwórców, – stworzenie bazy danych o producentach produktów lokalnych

	<p>i usługodawcach,</p> <ul style="list-style-type: none"> – prowadzenie promocji i sprzedaży produktów lokalnych na imprezach lokalnych i regionalnych (jarmarki, targi), – tworzenie miejsc sprzedaży produktów lokalnych (punkty informacji turystycznej, miejsca obsługi turystów), – popularyzowanie innowacyjnych przedsięwzięć gospodarczych, – inicjowanie powstawania, przetwarzania oraz wprowadzania na rynek produktów i usług opartych o zasoby lokalne, – szkolenia i inne przedsięwzięcia edukacyjne i warsztaty dla mieszkańców związane z przedsiębiorczością, w tym z produktami ekologicznymi.
Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	<ul style="list-style-type: none"> – zapewnienie warunków sprzyjających nowym inwestycjom związanym z przetwórstwem produktów rolnych i leśnych (w tym ekologicznych) oraz usługami na rzecz lokalnej społeczności, rzemiosłem, turystyką i wypoczynkiem, – usługi związane ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem, – inne określone w działalności osi 3 Leader, wynikające z potrzeby i celów LSR.
Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	<ul style="list-style-type: none"> – wspieranie sektora usług pozarolniczych, rzemiosła i rękodzielnictwa oraz usług związane ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem, – wspieranie oryginalnych innowacyjnych przedsięwzięć gospodarczych wynikających z potrzeb lokalnych oraz celów (określonych w osi 3 Leader).
Projekty współpracy	<ul style="list-style-type: none"> – dotyczące promocji gospodarczej obszaru, na którym jest realizowana LSR, w skali ponadlokalnej, – związane z wdrażaniem „dobrych praktyk” sprzyjających podnoszeniu aktywności gospodarczej mieszkańców.
Nabywanie umiejętności i aktywizacja	<ul style="list-style-type: none"> – działania związane z informowaniem i doradztwem w zakresie przygotowania wniosku, a następnie prawidłowego zrealizowania przewidzianej w nim operacji, – badania i analizy gospodarcze dotyczące obszaru objętego LSR, – prace związane z aktualizacją strony internetowej LGD pod względem popularyzowania różnych form aktywności gospodarczej w subregionie, – opracowanie, druk i dystrybucja materiałów informujących o działaniach LGD, – szkolenia pracowników i członków LGD w zakresie form aktywizacji gospodarczej mieszkańców, – organizacja i udział w wydarzeniach promujących sektor gospodarczy obszaru objętego LSR, realizację LSR oraz działalność LGD.

Przedsięwzięcie II.

ZIEMIA LUBAWSKA PRZYJAZNA MIESZKAŃCÓM I PRZYJEZDNYM

Uzasadnienie przedsięwzięcia

Mało skuteczny system promocji subregionu Ziemi Lubawskiej oraz względnie słabo rozwinięta baza turystyczna powodują, że tylko nieliczni turyści odwiedzają nasz subregion.

Analiza SWOT, przeprowadzona na potrzeby niniejszej strategii, wskazuje na potrzebę podjęcia działań mających na celu promocję subregionu „Ziemia Lubawska” jako miejsca aktywnego i zdrowego stylu życia. Specyfika ta została określona w oparciu o posiadane unikalne zasoby środowiska naturalnego i przyrodniczego obszaru. Propagowanie aktywnego i zdrowego stylu życia jest obecnie tendencją rozwijającą się zarówno w kraju jak i w Europie. W związku z tym jest planowane zagospodarowanie terenów wypoczynku i rekreacji, wyznaczenie ścieżek rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą oraz przygotowanie kompleksowego systemu „ścieżek zdrowia”, które w przyszłości staną się naszym produktem markowym.

Podejmowane będą również działania na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców obszaru „Ziemi Lubawskiej” w zakresie wspierania świetlic wiejskich oraz infrastruktury publicznej i sportowej.

Grupy docelowe beneficjentów:

Zgodnie z definicją beneficjentów dla poszczególnych działań Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

Przedsięwzięcie II. ZIEMIA LUBAWSKA PRZYJAZNA MIESZKAŃCOM I PRZYJEZDNYM	
Działania PROW	Lista rekomendowanych operacji:
Odnowa i rozwój wsi	<ul style="list-style-type: none"> – ochrona i renowacja obiektów zabytkowych i miejsc historycznych, – urządzenie centrów wsi (świetlice, chodniki i ścieżki rowerowe, place zabaw, boiska sportowe, ogrodzenia, utwardzenie terenu, wiaty biesiadne, tereny zielone), – wyznaczenie i przygotowanie „ścieżek zdrowia”, – odnowa obiektów charakterystycznych dla subregionu lub jego tradycji na cele społeczne, – wyznaczenie ścieżek rowerowych oraz budowa infrastruktury towarzyszącej, – wyposażenie i remont remiz strażackich oraz domów kultury, – rewitalizacja budynków zabytkowych użytkowanych na cele publiczne, obiektów małej architektury, – zagospodarowanie cieków i zbiorników wodnych na cele rekreacji i wypoczynku, – zakup towarów służących przedsięwzięciom związanym z kultywowaniem tradycji społeczności lokalnych lub tradycyjnych zawodów.
Małe projekty	<ul style="list-style-type: none"> – budowa, przebudowa i oznakowanie małej infrastruktury turystycznej

	<ul style="list-style-type: none"> - tworzenie i modernizacja bazy informacji turystycznej, - udostępnienie urządzeń i sprzętu komputerowego w celu umożliwienia dostępu do Internetu, - organizacja imprez kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych o zasięgu ponadlokalnym, w tym m.in.: Dni kultury polsko - francuskiej, Przeglądu twórczości dziecięcej i młodzieżowej, Rycerskich wakacji, „Biegu Niepodległości”, imprez batalistycznych, takich jak m.in. „bitwa której nie było”, „marsz na Grunwald”, przegląd kabaretów wiejskich, Jarmark różnaitości, Festiwal Wielu Kultur, Eko-dożynki, przeglądów i wystaw artystycznych, - oznakowanie i zabezpieczenie dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego.
Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	<ul style="list-style-type: none"> - wspieranie rozwoju oferty gospodarstw agroturystycznych, - wspieranie innych określonych, w założeniach osi 3 Leader, operacji nakierowanych na rozszerzenie oferty usług służących mieszkańcom i przyjezdnym, - inne określone w działalności osi 3 Leader, wynikające z potrzeby i celów LSR.
Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	<ul style="list-style-type: none"> - wspieranie powstawania i rozwoju mikroprzedsiębiorstw działających w sektorze turystycznym oraz związanych ze sportem i rekreacją (np. wypożyczalni sprzętu itp.), - wspieranie podmiotów zatrudniających osoby niepełnosprawne, - inne określone w działalności osi 3 Leader, wynikające z potrzeby i celów LSR.
Projekty współpracy	<ul style="list-style-type: none"> - promujące lokalne zasoby kulturowe, historyczne i przyrodnicze, - spotkania Europejskich Gmin z Kogutem w Herbie
Nabywanie umiejętności i aktywizacja	<ul style="list-style-type: none"> - działania związane z informowaniem i doradztwem w zakresie przygotowania wniosku, a następnie prawidłowego zrealizowania przewidzianej w nim operacji, - badania i analizy dotyczące jakości życia na obszarze objętym LSR, - prace związane z kompleksową promocją walorów przyrodniczych i kulturowych obszaru, - opracowanie, druk i dystrybucja materiałów informujących o działaniach LGD związanych z niniejszym przedsięwzięciem, - studia i plany wykonalności dla przedsięwzięć związanych z organizacją sieci „ścieżek zdrowia”, - organizacja i udział w wydarzeniach promujących obszar objęty LSR, realizację LSR oraz działalność LGD w zakresie zrównoważonego rozwoju.

Przedsięwzięcie III.

ZIEMIA LUBAWSKA AKTYWNA SPOŁECZNIE

Uzasadnienie przedsięwzięcia

Analiza SWOT wykazała, że społeczność lokalną obszaru „Ziemi Lubawskiej” charakteryzuje niewystarczający poziom aktywności społecznej wynikający z niekorzystnych zmian, które nastąpiły na terenach wiejskich oraz z uwarunkowań historycznych i kulturowych. Ważnym jednak atutem omawianego obszaru są dobrze funkcjonujące, liczne kluby sportowe, orkiestry, jednostki OSP i KGW. Zawiązanie współpracy przez samorządy, podmioty gospodarcze i organizacje społeczne, w tym różne grupy nieformalne, stwarza możliwość połączenia wysiłków na rzecz budowy wspólnej tożsamości, więzi współpracy i zaufania, a także wymiany doświadczeń. Operacje zaplanowane w ramach przedsięwzięcia „Ziemia Lubawska aktywna społecznie” mają za zadanie zintegrować grupy społeczne na tym terenie i zwiększyć ich aktywność.

Grupy docelowe beneficjentów:

Zgodnie z definicją beneficjentów dla poszczególnych działań Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

Przedsięwzięcie III. ZIEMIA LUBAWSKA AKTYWNA SPOŁECZNIE	
Działania PROW:	Lista rekomendowanych operacji:
Odnowa i rozwój wsi	<ul style="list-style-type: none"> – zagospodarowanie terenów wypoczynku i rekreacji, – organizacja i budowa placów zabaw, ścieżek edukacyjnych, remont świetlic, bibliotek, informatyzacja ww. obiektów (kafejki internetowe)
Małe projekty	<ul style="list-style-type: none"> – organizacja imprez, w tym: dożynek, przeglądu twórczości dziecięcej i młodzieżowej, Turnieju Rad Sołeckich (piłki nożnej, podnoszenia ciężarów, piłowania kłody itp.), Turnieju Rad Sołeckich (piłki nożnej, podnoszenia ciężarów, piłowania kłody itp.), Zabawy „pod gołym niebem”, – rozwój aktywności społeczności lokalnej głównie poprzez: <ul style="list-style-type: none"> • promocję lokalnej twórczości ludowej, kulturalnej i artystycznej z wykorzystaniem lokalnego dziedzictwa kulturowego, historycznego i przyrodniczego, • kultywowanie miejscowych tradycji, obrzędów i zwyczajów, kultywowanie tradycyjnych zawodów i rzemiosła, – inicjatywy sportowe na Ziemi Lubawskiej, w tym cykliczne turnieje drużynowe, – szkolenia dla liderów lokalnych i animatorów lokalnych w zakresie aktywizowania społeczności lokalnych, – wsparcie wiejskich orkiestr, – promowanie działalności wolontariatu, – wspieranie działań podejmowanych przez Ochotniczą Straż Pożarną i Koła Gospodyń Wiejskich na rzecz miejscowości wiejskich, – wspieranie edukacji nieformalnej w postaci programów dla amatorskich grup teatralnych, tanecznych itp.,

	<ul style="list-style-type: none"> – wspieranie inicjatyw edukacyjnych kierowanych do różnych grup wiekowych „od przedszkola do seniora”, – działania na rzecz kształtowania obszaru przestrzeni publicznej oraz odnawiania zabytków, – organizacja Dnia Seniora – występy artystyczne połączone ze spotkaniami integracyjnymi dla seniorów, – organizacja imprezy krajoznawczej pn. „Piękna Nasza Polska Cała” – wspieranie działań mających na celu odtworzenie zwyczajów, obyczajów, pieśni, legend, obrzędów charakterystycznych dla regionu „Ziemi Lubawskiej” (zakup strojów i instrumentów ludowych, organizacja przeglądów i występów)
Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	<ul style="list-style-type: none"> – wspieranie form zespołowej przedsiębiorczości rolników, – inne określone w działalności osi 3 Leader, wynikające z potrzeby i celów LSR.
Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	<ul style="list-style-type: none"> – wspieranie powstawania i rozwoju mikroprzedsiębiorstw podejmujących się organizacji przedsięwzięć angażujących lokalną społeczność na zasadach klubowych, w tym m.in. strzelnic sportowych, itp. tworzących sieci kooperacyjne lokalnych firm, – inne określone w działalności osi 3 Leader, wynikające z potrzeby i celów LSR.
Projekty współpracy	<ul style="list-style-type: none"> – uczestnictwo w sieciach krajowych i międzynarodowych obejmujących organizacje działające na obszarach wiejskich
Nabywanie umiejętności i aktywizacja	<ul style="list-style-type: none"> – badania i analizy dotyczące aktywności społecznej na obszarze objętym LSR, – stworzenie programu aktywizacji społeczności lokalnej, – opracowanie, druk i dystrybucja materiałów informujących o działaniach LGD związanych z niniejszym przedsięwzięciem, – szkolenia pracowników i członków LGD w zakresie programowania rozwoju, – organizacja i udział w wydarzeniach promujących realizację LSR oraz działalność LGD w zakresie aktywizacji społecznej, – wsparcie przy tworzeniu projektów partnerskich realizowanych przez różne grupy mieszkańców, – aktualizacja i rozbudowa serwisu informacyjnego LGD „Ziemia Lubawska”, – wsparcie doradcze dla organizacji pozarządowych dotyczące opracowywania projektów, pozyskania wsparcia na działalność statutową i realizacji.

4.3. Matryce logiczne dla poszczególnych przedsięwzięć LSR

Matryca logiczna jest skutecznym narzędziem zarówno planowania działań projektowych, jak i późniejszego zarządzania realizacją projektu. Podstawowym jej celem jest

uszczegółowienie i operacjonalizacja wygenerowanych pomysłów. Logika pionowa matrycy określa, co przedsięwzięcie ma realizować, wyjaśnia związki przyczynowe oraz określa założenia i potencjalne problemy mające wpływ na przedsięwzięcie, ale od niego niezależne. Logika pozioma dotyczy pomiaru skutków przedsięwzięcia oraz zasobów wykorzystanych do jego realizacji za pomocą wskaźników i źródeł, o ile są one weryfikowalne.

Matryca logiczna dla przedsięwzięcia I. ZIEMIA LUBAWSKA AKTYWNA GOSPODARCZO

Opis celu	Wskaźniki realizacji celów w ramach przedsięwzięcia I	Źródła weryfikacji wskaźników	Założenia i ryzyko (niezależne od LGD)
<p><u>Cel ogólny 1:</u> <i>Dywersyfikacja i rozwój aktywności gospodarczej mieszkańców wsi</i></p>	<p><u>wskaźniki oddziaływania</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -do 2015 r. wzrośnie poziom przedsiębiorczości na obszarach wiejskich, -do 2015 r. wzrośnie liczba produktów i usług opartych o zasoby lokalne. 	<p>Dokumentacja projektowa w siedzibie beneficjenta i LGD.</p> <p>Dane z badań ankietowych (w siedzibie LGD).</p> <p>Artykuły w prasie regionalnej.</p> <p>Strony internetowe LGD i beneficjentów.</p>	<p>Wzrost aktywności gospodarczej mieszkańców, poszukiwanie nowych, alternatywnych źródeł dochodu.</p> <p>Załamaniem się koniunktury gospodarczej w kraju.</p> <p>Brak preferencji ekonom.-fin. dla firm.</p>
<p><u>Cel szczegółowy 1.1.</u> <i>Wspieranie postaw przedsiębiorczych oraz innowacyjnych form aktywności gospodarczej</i></p>	<p><u>wskaźniki rezultatu</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -do 2013 r. zostanie uruchomionych min. 6 mikroprzedsiębiorstw, -do 2013 r. zostanie założonych min. 5 podmiotów gospodarczych prowadzących działalność pozarolniczą, -do 2013 r. zostanie stworzonych min. 20 nowych miejsc pracy, -do 2013 r. zostaną podjęte min. 2 inicjatywy związane z produkcją żywności ekologicznej. 	<p>Dokumentacja projektowa w siedzibie LGD.</p> <p>Wpisy do ewidencji działalności gospodarczej w gminach, lista płac pracowników, umowy o pracę, deklaracja DRA do ZUS.</p>	<p>Niewystarczająca względem potrzeb dostępność środków zewnętrznych na inwestycje w innowacyjne przedsięwzięcia gospodarcze.</p> <p>Wydłużające się procedury administracyjne.</p>
<p><u>Cel szczegółowy 1.2.</u> <i>Sieciowanie lokalnych podmiotów gospodarczych (producentów, usługodawców i wytwórców produktów lokalnych)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> -do 2013 r. zostaną wprowadzone na rynek min. 4 produkty lub usługi oparte na wykorzystaniu zasobów lokalnych, -do 2014 r. zostanie opracowana wspólna oferta lokalnych producentów i wytwórców, -do 2011 r. zostanie stworzona baza danych o producentach produktów lokalnych i usługodawcach, -do 2015 r. w bazie danych zarejestruje się min. 20 producentów produktów lokalnych i usługodawców, -do 2015 r. zostaną wypromowane min. 2 produkty lokalne, -do 2011 r. min. 1 obiekt zostanie zaadoptowany na cele promocji lokalnych produktów i usług. 	<p>Dokumentacja projektowa w siedzibie beneficjenta i LGD.</p> <p>Artykuły w prasie regionalnej.</p> <p>Strony internetowe LGD i beneficjentów.</p> <p>Dokumenty odbioru wykonanych inwestycji znajdujące się w siedzibie LGD.</p>	<p>Duże zainteresowanie mieszkańców produktami lokalnymi.</p> <p>Trudna sytuacja gospodarcza regionu.</p> <p>Trudne warunki dla produkcji rolnej.</p> <p>Wydłużające się procedury administracyjne.</p> <p>Niechęć producentów, usługodawców do współpracy.</p>

<p><u>Cel szczegółowy 1.3.</u> <i>Edukacja na rzecz różnych form zatrudnienia mieszkańców wsi</i></p>	<p><u>wskaźniki rezultatu</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -do 2014 r. min. 30 osób zostanie przeszkolonych z zakresu podejmowania działalności pozarolniczej, -do 2014 r. min. 50 osób zostanie przeszkolonych z zakresu zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej, -do 2014 r. min. 20 osób zostanie przeszkolonych z zakresu zakładania i funkcjonowania gospodarstw agroturystycznych, -do 2014 r. zostanie przeprowadzonych min. 15 szkoleń, -do 2014 r. z doradztwa skorzysta min. 180 osób. 	<p>Dokumentacja projektowa w siedzibie LGD (sprawozdania ze szkoleń ,listy obecności, oświadczenia beneficjentów, certyfikaty).</p> <p>Dokumentacja z badań prowadzonych przez LGD.</p>	<p>Niewystarczająca względem potrzeb dostępność środków zewnętrznych na inicjatywy edukacyjne: szkolenia, warsztaty, konferencje, seminaria.</p> <p>Wzrost aktywności gospodarczej mieszkańców, poszukiwanie nowych, alternatywnych źródeł dochodu.</p> <p>Brak zainteresowania mieszkańców zdobywaniem nowych umiejętności i kwalifikacji.</p>
---	---	---	---

Działania PROW	Wskaźniki produktu	Źródła weryfikacji wskaźników	Założenia i ryzyko (niezależne od LGD)
<i>Odnowa i rozwój wsi</i>	Min. 2 zrealizowane operacje	Dokumenty odbioru wykonanych inwestycji znajdujące się w siedzibie LGD.	Niewystarczająca względem potrzeb dostępność środków zewnętrznych na inwestycje w innowacyjne przedsięwzięcia gospodarcze. Wydłużające się procedury administracyjne.
<i>Małe Projekty</i>	Min. 30 zrealizowanych operacji	Dokumentacja projektowa w siedzibie LGD (sprawozdania ze szkoleń ,listy obecności, oświadczenia beneficjentów, certyfikaty). Artykuły w prasie regionalnej. Strony internetowe LGD i beneficjentów.	Realizowanymi inicjatywami będą zainteresowane lokalne społeczności. Potencjalni beneficjenci będą zainteresowani przygotowaniem dokumentacji i realizacją małych projektów.
<i>Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw</i>	Min. 4 zrealizowane operacje	Dokumentacja projektowa w siedzibie LGD. Wpisy do ewidencji działalności gospodarczej w gminach, lista płac pracowników, umowy o pracę , deklaracja DRA do ZUS.	Mieszkańcy gmin obszaru Ziemi Lubawskiej zdecydują się uruchomić nową, bądź rozszerzyć dotychczasową działalność związaną z sektorem usług pozarolniczych
<i>Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej</i>	Mini. 3 zrealizowanych operacji	Dokumentacja projektowa w siedzibie LGD. Wpisy do ewidencji działalności gospodarczej w gminach, lista płac pracowników, umowy o pracę , deklaracja DRA do ZUS.	Rolnicy będą zainteresowani uruchomieniem nowej działalności gospodarczej w zakresie przetwórstwa rolno-spożywczego, produkcją żywności ekologicznej, usługami na rzecz lokalnej społeczności, bądź związanymi z turystyką i wypoczynkiem.
<i>Funkcjonowanie LGD, nabywanie umiejętności</i>	Min. 1 zrealizowana operacja	Dokumentacja w siedzibie LGD (np. listy obecności, broszury, badania, analizy itp.)	Członkowie i partnerzy LGD będą aktywnie działać w celu pobudzenia aktywności gospodarczej mieszkańców

<i>i aktywizacja</i>			Ziemia Lubawskiej. Apatia i niechęć mieszkańców do działania.
Wdrażanie projektów współpracy	Min. 1 zrealizowana operacja	Dokumentacja projektowa w siedzibie LGD oraz w siedzibach partnerów. Dokumentacja ze spotkań (listy obecności, program spotkania).	LGD będą zainteresowane wspólnymi przedsięwzięciami mającymi na celu podnoszenie aktywności gospodarczej mieszkańców.

Matryca logiczna dla przedsięwzięcia II. ZIEMIA LUBAWSKA PRZYJAZNA MIESZKAŃCOM I PRZYJEZDNYM

Opis celu	Wskaźniki realizacji celów w ramach przedsięwzięcia II	Źródła weryfikacji wskaźników	Założenia i ryzyko (niezależne od LGD)
<u>Cel ogólny 1:</u> Dywersyfikacja i rozwój aktywności gospodarczej mieszkańców wsi	<u>wskaźniki oddziaływania</u> -do 2015 r. wzrośnie poziom przedsiębiorczości na obszarach wiejskich, -do 2015 r. wzrośnie liczba produktów i usług opartych o zasoby lokalne.	Artykuły w prasie regionalnej. Strony internetowe LGD i beneficjentów. GUS	Mieszkańcy Ziemi Lubawskiej będą chętni do działania. Załamanie się koniunktury gospodarczej w kraju.
<u>Cel szczegółowy 1.3.</u> Edukacja na rzecz różnych form zatrudnienia mieszkańców wsi	<u>wskaźniki rezultatu</u> -do 2013 r. zostaną przeprowadzone min. 4 szkolenia dla posiadaczy gospodarstw agroturystycznych z zakresu rozwoju własnej oferty i działalności, -do 2013 r. w w/w szkoleniach weźmie udział min. 20 osób, -do 2013 r. zostaną przeprowadzone min. 3 cykle szkoleń z zakresu zakładania własnej działalności gospodarczej w sektorze turystycznym, -do 2013 r. w w/w szkoleniach weźmie udział min. 50 osób, -do 2015 r. zorganizowany zostanie cykl spotkań informacyjnych i doradczych z zakresu przygotowania wniosku o dofinansowanie, -do 2013 r. powstaną min. 5 nowe mikroprzedsiębiorstwa działające w sektorze turystycznym, -do 2013 r. powstanie 7 nowych miejsc pracy.	Dokumentacja projektowa w siedzibie beneficjenta i LGD. Dokumentacja szkoleniowa (listy obecności, zaświadczenia).	Liderzy i animatorzy lokalni będą aktywnie działać na rzecz zachęcenia mieszkańców do wzięcia udziału w szkoleniach. Niewystarczająca względem potrzeb dostępność środków zewnętrznych na szkolenia. Niechęć mieszkańców dotycząca uczestnictwa w tego rodzaju szkoleniach.
<u>Cel ogólny 2:</u> Zrównoważone wykorzystanie i promocja walorów przyrodniczych	<u>wskaźniki oddziaływania</u> -w latach 2009-2015 dwukrotnie wzrośnie liczba imprez kulturalnych, sportowych i rozrywkowych, -do 2015 r. wzrośnie poziom aktywności mieszkańców i organizacji,	Dokumentacja projektowa w siedzibie beneficjenta i LGD. Artykuły w prasie	Liderzy i animatorzy lokalni aktywnie działają w celu stworzenia ciekawej oferty imprez. Spadek zainteresowania

<p>oraz dziedzictwa kulturowego Ziemi Lubawskiej</p>	<ul style="list-style-type: none"> -do 2015 r. wzrośnie poczucie tożsamości i integracji społecznej, -do 2015 r. obszar Ziemi Lubawskiej będzie rozpoznawalny pod względem unikalnych walorów przyrodniczych i bogatego dziedzictwa kulturowego. 	<p>regionalnej.</p> <p>Strony internetowe LGD i beneficjentów.</p>	<p>wśród turystów obszarem Ziemi Lubawskiej.</p> <p>Niewystarczająca względem potrzeb dostępność środków zewnętrznych na imprezy turystyczne.</p>
<p><u>Cel szczegółowy 2.1.</u></p> <p>Rozwój infrastruktury służącej popularyzowaniu wśród mieszkańców przyjezdnych aktywnego stylu życia</p>	<p><u>wskaźniki rezultatu</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -do 2011 r. zostanie wyznaczona min. 1 ścieżka rowerowa, -do 2011 r. zostanie wyznaczona i przygotowana min. 1 „ścieżka zdrowia”, -do 2011 r. zostanie zagospodarowany min. 1 ciek lub zbiornik wodny na cele rekreacji i wypoczynku, -do 2014 r. zostaną wybudowane lub przebudowane i oznakowane min. 10 obiektów małej infrastruktury turystycznej, -do 2013 r. zostaną wybudowane min. 2 obiekty, które przyczynią się do rozwoju oferty usług służących mieszkańcom i przyjezdnym. 	<p>Dokumentacja projektowa w siedzibie beneficjenta i LGD.</p> <p>Artykuły w prasie regionalnej.</p> <p>Strony internetowe LGD i beneficjentów.</p> <p>Urząd Gminy</p>	<p>Aktywna działalność w celu rozszerzenia oferty turystycznej Ziemi Lubawskiej</p> <p>Niewystarczająca względem potrzeb dostępność środków zewnętrznych na inwestycje w turystyce.</p>
<p><u>Cel szczegółowy 2.2.</u></p> <p>Promocja „Ziemi Lubawskiej” jako miejsca aktywnego i zdrowego stylu życia</p>	<p><u>wskaźniki rezultatu</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -do końca 2014 r. min. 350 osób będzie uczestnikami imprez kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych na obszarze Ziemi Lubawskiej, -do końca 2014 r. zostanie zorganizowanych min. 35 imprez kulturalnych, rekreacyjnych i sportowych, -do 2014 r. zostanie stworzona baza informacji turystycznej, -do 2015 r. wydana zostanie broszura promująca walory przyrodnicze i kulturowe Ziemi Lubawskiej, -do 2015 r. opracowane zostaną min. 2 studia bądź plany wykonalności dla przedsięwzięć związanych z organizacją sieci „ścieżek zdrowia”, -do 2015 r. zostanie przeprowadzone min. 1 badanie bądź analiza dotycząca jakości życia na obszarze objętym LSR. 	<p>Dokumentacja projektowa w siedzibie beneficjenta i LGD (raporty z imprez, listy obecności, oświadczenia beneficjentów).</p> <p>Artykuły w prasie regionalnej.</p> <p>Strony internetowe LGD i beneficjentów.</p> <p>Wyniki badań, analiz.</p>	<p>Liderzy i animatorzy lokalni aktywnie działają w celu stworzenia ciekawej oferty imprez.</p> <p>Niewystarczająca względem potrzeb dostępność środków zewnętrznych na inwestycje w turystyce.</p>
<p><u>Cel szczegółowy 2.3.</u></p> <p>Wspieranie działań mieszkańców na rzecz poszukiwania i rozwijania</p>	<p><u>wskaźniki rezultatu</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -do 2011 r. zostanie zrewitalizowany min. 1 budynek zabytkowy użytkowany na cele publiczne, -do 2014 r. zostaną oznakowane i zabezpieczone min. 3 obiekty dziedzictwa kulturowego. 	<p>Dokumentacja projektowa w siedzibie LGD.</p> <p>Urząd Gminy</p>	<p>Realizowanymi inicjatywami będą zainteresowane lokalne społeczności.</p> <p>Potencjalni beneficjenci będą zainteresowani przygotowaniem</p>

lokalnej tożsamości kulturowej			dokumentacji i realizacją małych projektów. Wydłużające się procedury administracyjne.
<u>Cel szczegółowy 2.4.</u> Wspieranie działań na rzecz zachowania różnorodności biologicznej i krajobrazowej obszaru	wskaźniki rezultatu do 2014 r. zostaną oznakowane i zabezpieczone min. 3 obiekty dziedzictwa przyrodniczego.	Dokumentacja projektowa w siedzibie LGD. Urząd Gminy.	Realizowanymi inicjatywami będą zainteresowane lokalne społeczności. Potencjalni beneficjenci będą zainteresowani przygotowaniem dokumentacji i realizacją małych projektów. Wydłużające się procedury administracyjne. Postępująca degradacja środowiska przyrodniczego.

Działania PROW	Wskaźniki produktu	Źródła weryfikacji wskaźników	Założenia i ryzyko (niezależne od LGD)
Odnowa i rozwój wsi	Min. 6 zrealizowanych operacji	Dokumentacja projektowa w siedzibie beneficjenta i LGD. Artykuły w prasie regionalnej. Strony internetowe LGD i beneficjentów. Urząd Gminy	Niewystarczająca względem potrzeb dostępność środków zewnętrznych na inwestycje w turystyce. Wydłużające się procedury administracyjne.
Małe Projekty	Min. 62 zrealizowane operacje	Dokumentacja projektowa w siedzibie beneficjenta i LGD. Artykuły w prasie regionalnej. Strony internetowe LGD i beneficjentów. Urząd Gminy.	Realizowanymi inicjatywami będą zainteresowane lokalne społeczności. Potencjalni beneficjenci będą zainteresowani przygotowaniem dokumentacji i realizacją małych projektów. Niewystarczająca względem potrzeb dostępność środków zewnętrznych na inwestycje w turystyce. Wydłużające się procedury administracyjne.
Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	Min. 5 zrealizowanych operacji	Dokumentacja w siedzibie LGD. Wpisy do ewidencji działalności gospodarczej w urzędach gmin. Dokumentacja szkoleniowa (listy obecności,	Mieszkańcy gmin obszaru Ziemi Lubawskiej zdecydują się uruchomić nową, bądź rozszerzyć dotychczasową działalność związaną z sektorem usług pozarolniczych. Niewystarczająca względem potrzeb dostępność środków zewnętrznych na

		zaświadczenia).	szkolenia. Niechęć mieszkańców dotycząca uczestnictwa w tego rodzaju szkoleniach.
Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	Min. 6 zrealizowanych operacji	Dokumentacja projektowa w siedzibie beneficjenta i LGD. Dokumentacja szkoleniowa (listy obecności, zaświadczenia).	Rolnicy będą zainteresowanie uruchomieniem nowej działalności gospodarczej w zakresie przetwórstwa rolno-spożywczego. Niewystarczająca względem potrzeb dostępność środków zewnętrznych na szkolenia. Niechęć mieszkańców dotycząca uczestnictwa w tego rodzaju szkoleniach.
Funkcjonowanie LGD, nabywanie umiejętności i aktywizacja	Min. 4 zrealizowane operacje	Dokumentacja projektowa w siedzibie beneficjenta i LGD (badania i analizy). Dokumentacja szkoleniowa (listy obecności, zaświadczenia). Artykuły w prasie regionalnej. Strony internetowe LGD i beneficjentów.	Niewystarczająca względem potrzeb dostępność środków zewnętrznych na szkolenia. Niechęć mieszkańców dotycząca uczestnictwa w tego rodzaju szkoleniach. Niewystarczająca względem potrzeb dostępność środków zewnętrznych na inwestycje w turystyce.
Wdrażanie projektów współpracy	Min. 1 zrealizowana operacja	Dokumentacja projektowa w siedzibie beneficjenta i LGD. Dokumentacja ze spotkań (listy obecności, program spotkań).	Lokalne Grupy Działania będą zainteresowane współpracą z LGD Ziemia Lubawska w celu wymiany doświadczeń i realizacji wspólnych przedsięwzięć.

Matryca logiczna dla przedsięwzięcia III. ZIEMIA LUBAWSKA AKTYWNA SPOŁECZNIE

Opis celu	Wskaźniki realizacji celów w ramach przedsięwzięcia III	Źródła weryfikacji wskaźników	Założenia i ryzyko (niezależne od LGD)
<u>Cel ogólny 3:</u> <i>Wspieranie rozwoju kapitału społecznego</i>	<u>wskaźniki oddziaływania</u> – w latach 2009-2015 dwukrotnie wzrośnie liczba imprez kulturalnych, sportowych i rozrywkowych, – do roku 2015 wzrośnie poziom aktywności mieszkańców i lokalnych organizacji pozarządowych, – do 2015 r. wzrośnie poczucie tożsamości i integracji społecznej mieszkańców Ziemi Lubawskiej.	Dane w siedzibie LGD (gromadzona dokumentacja i badania ankietowe).	Liderzy i animatorzy lokalni będą aktywnie działać w celu stworzenia ciekawej oferty imprez. Niewystarczająca względem potrzeb dostępność środków zewnętrznych Niechęć mieszkańców do działania.
<u>Cel szczegółowy 3.1.</u> <i>Promocja i rozwój inicjatyw społecznych podejmowanych</i>	<u>wskaźniki rezultatu</u> – do 2014 r. min. 5 000 osób będzie uczestnikami imprez kulturalnych, sportowych i rekreacyjnych na obszarze	Dokumentacja projektowa w siedzibie LGD (raporty z imprez,	Liderzy i animatorzy lokalni będą aktywnie działać w celu stworzenia

<p>przez organizacje pozarządowe, grupy nieformalne mieszkańców i wolontariat</p>	<p>Ziemi Lubawskiej,</p> <ul style="list-style-type: none"> -do 2014 r. zostanie zorganizowanych min. 25 imprez kulturalnych, rekreacyjnych, bądź sportowych, -do 2014 r. min. 30 organizacji pozarządowych, grup nieformalnych mieszkańców bądź organizacji prowadzące wolontariat otrzyma wsparcie, -do 2014 r. zostaną zorganizowane min. 2 akcje promujące podejmowanie działań społecznie użytecznych. 	<p>listy obecności, oświadczenia beneficjentów).</p> <p>Artykuły w prasie regionalnej.</p> <p>Strony internetowe LGD i beneficjentów.</p>	<p>ciekawe oferty imprez.</p> <p>Niewystarczająca względem potrzeb dostępność środków zewnętrznych.</p>
<p><u>Cel szczegółowy 3.2.</u> Integracja grup społecznych i gmin na obszarze „Ziemi Lubawskiej”</p>	<ul style="list-style-type: none"> -do 2014 r. zostanie zorganizowanych min. 15 spotkań organizacyjnych przedstawicieli samorządów, organizacji społecznych oraz sektora gospodarki, -do 2014 r. min. 150 osób będzie uczestniczyło w spotkaniach integracyjnych, -do 2013 r. zostanie zorganizowane 1 szkolenie nt korzyści z rozwoju różnych form zespołowej przedsiębiorczości rolników, -do 2013 r. w w/w szkoleniu weźmie udział min. 20 rolników, -do 2013 r. powstanie min. 1 mikroprzedsiębiorstwo zajmujące się organizacją przedsięwzięć angażujących lokalną społeczność na zasadach klubowych (np. strzelnice sportowe). 	<p>Dokumentacja projektowa w siedzibie LGD (raporty ze spotkań, sprawozdania ze szkoleń, listy obecności, oświadczenia beneficjentów, certyfikaty).</p> <p>Artykuły w prasie regionalnej.</p> <p>Strony internetowe LGD i beneficjentów.</p> <p>Wpisy do ewidencji działalności gospodarczej w gminach.</p>	<p>Liderzy i animatorzy lokalni będą aktywnie działać na rzecz zachęcenia mieszkańców do wzięcia udziału w spotkaniach.</p> <p>Niewystarczająca względem potrzeb dostępność środków zewnętrznych</p> <p>Niechęć mieszkańców dotycząca uczestnictwa w tego rodzaju spotkaniach</p>
<p><u>Cel szczegółowy 3.3.</u> Rozwój inicjatyw edukacyjnych na rzecz mieszkańców</p>	<ul style="list-style-type: none"> -do 2014 r. zostanie zorganizowanych min. 5 szkoleń dla liderów i animatorów lokalnych w zakresie aktywizowania społeczności lokalnych, -do 2014 r. min. 75 liderów bądź animatorów lokalnych zostanie przeszkolonych z zakresu aktywizowania społeczności lokalnych, -do 2011 r. zostanie wyremontowanych min. 5 świetlic, bibliotek bądź innych obiektów wykorzystywanych w edukacji społeczności lokalnej. 	<p>Dokumentacja projektowa w siedzibie LGD (sprawozdania ze szkoleń ,listy obecności, oświadczenia beneficjentów, certyfikaty)</p> <p>Dokumenty odbioru wykonanych inwestycji znajdujące się w siedzibie LGD.</p>	<p>Niewystarczająca względem potrzeb dostępność środków zewnętrznych na inicjatywy edukacyjne: szkolenia, warsztaty, konferencje, seminaria.</p> <p>Aktywni liderzy i animatorzy lokalni będą podejmować inicjatywy edukacyjne na rzecz mieszkańców LGD.</p> <p>Brak zainteresowania mieszkańców zdobywaniem nowych umiejętności i kwalifikacji.</p>

Działania PROW	Wskaźniki produktu	Źródła weryfikacji wskaźników	Założenia i ryzyko
----------------	--------------------	-------------------------------	--------------------

			(niezależne od LGD)
<i>Odnowa i rozwój wsi</i>	Min. 2 zrealizowane operacje	Dokumentacja projektowa w siedzibie LGD i beneficjentów. Dokumenty odbioru wykonanych inwestycji znajdujące się w siedzibie LGD.	Niewystarczająca względem potrzeb dostępność środków zewnętrznych na inwestycje związane z zagospodarowaniem terenów wypoczynku i rekreacji oraz obiektów przeznaczonych na cele edukacyjne (np. świetlice, biblioteki). Wydłużające się procedury administracyjne.
<i>Małe Projekty</i>	Min. 80 zrealizowanych operacji	Dokumentacja projektowa w siedzibie LGD (raporty ze spotkań, sprawozdania ze szkoleń, listy obecności, oświadczenia beneficjentów, certyfikaty). Artykuły w prasie regionalnej. Strony internetowe LGD i beneficjentów.	Realizowanymi inicjatywami będą zainteresowane lokalne społeczności. Potencjalni beneficjenci będą zainteresowani przygotowaniem dokumentacji i realizacją małych projektów.
<i>Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw</i>	Min. 1 zrealizowana operacja	Dokumentacja projektowa w siedzibie LGD. Wpisy do ewidencji działalności gospodarczej w gminach, lista płac pracowników, umowy o pracę, deklaracja DRA do ZUS.	Mieszkańcy gmin obszaru Ziemi Lubawskiej zdecydują się uruchomić nową, bądź rozszerzyć dotychczasową działalność związaną organizacją przedsięwzięć angażujących lokalną społeczność na zasadach klubowych.
<i>Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej</i>	Min. 1 zrealizowana operacja	Dokumentacja projektowa w siedzibie LGD. Wpisy do ewidencji działalności gospodarczej w gminach, lista płac pracowników, umowy o pracę, deklaracja DRA do ZUS.	Rolnicy będą zainteresowani wymianą doświadczeń i współpracą z innymi przedsiębiorczymi rolnikami.
<i>Funkcjonowanie LGD, nabywanie umiejętności i aktywizacja</i>	Min. 2 zrealizowane operacje	Dokumentacja w siedzibie LGD (np. listy obecności, broszury, badania, analizy itp.)	Członkowie i partnerzy LGD będą aktywnie działać w celu pobudzenia aktywności mieszkańców Ziemi Lubawskiej. Apatia i niechęć mieszkańców do działania.
<i>Wdrażanie projektów współpracy</i>	Min. 1 zrealizowana operacja	Dokumentacja projektowa w siedzibie LGD oraz w siedzibach partnerów. Dokumentacja ze spotkań (listy obecności, program spotkania).	LGD będą zainteresowane wspólnymi przedsięwzięciami mającymi na celu podnoszenie aktywności mieszkańców obszaru objętego LSR.

5. Określenie misji LGD

Zanim określono misję LGD, zespół roboczy opracowujący Lokalną Strategię Rozwoju wypracował jej wizję. Wizja to pożądaný obraz danego obszaru w perspektywie najbliższych lat. Wizja w Lokalnej Strategii Rozwoju jest podstawą do wyznaczenia celów strategicznych oraz pełni funkcję integrującą procesy rozwojowe danego regionu z oczekiwaniami jego mieszkańców. W trakcie prac warsztatowych ich uczestnicy określili ramy czasowe LSR Ziemi Lubawskiej na lata 2009-2015, dlatego też tworzona Wizja obejmuje ten okres.

Wizja obszaru Ziemi Lubawskiej brzmi następująco:

„ZIEMIA LUBAWSKA – AKTYWNI MIESZKAŃCY I PRZYJAZNE ŚRODOWISKO”

„Ziemia Lubawska” to region charakteryzujący się czystym naturalnym środowiskiem, bogactwem lasów i jezior oraz terenami wchodzącymi w skład obszarów NATURA 2000. Działalność gospodarcza jest prowadzona w sposób zrównoważony, przy wykorzystaniu lokalnych zasobów, w sposób nie zagrażający równowadze ekologicznej. Ważnym źródłem dochodów mieszkańców jest rolnictwo. Ponadto istnieją tu potencjalne możliwości rozwoju turystyki, agroturystyki, przemysłu rolno-spożywczego oraz produkcji żywności metodami ekologicznymi.

Względnie słabo rozwinięta infrastruktura techniczna nie zapewnia odpowiedniego standardu życia społeczności lokalnej. Mieszkańcy subregionu mają jednak możliwość korzystania z relatywnie dobrze zorganizowanej bazy sportowej, edukacyjnej i obiektów pełniących funkcje społeczne. Funkcjonujący na obszarze LGD system edukacji ustawicznej wymaga dalszego rozwijania, co w przyszłości może się przyczynić do podniesienia poziomu wykształcenia mieszkańców, a także do wyrównania szans życiowych młodzieży i dorosłych w odniesieniu do rówieśników z ośrodków miejskich. Na terenie „Ziemi Lubawskiej” szczególnie SA aktywne kluby sportowe, OSP o KGW. Skoordynowanie działań ww. organizacji oraz budowa systemu współpracy organizacje – samorządy staje się ważnym wyzwaniem, o którym pamiętano formułując misję LGD.

Misja Lokalnej Grupy Działania „Ziemia Lubawska” przedstawia udział LGD w realizacji nakreślonej Wizji. Misja określa deklarowany sposób działania oraz filozofię grupy. Celem nadrzędnym LGD jest rozwój obszarów wiejskich „Ziemi Lubawskiej” w oparciu o aktywność jej mieszkańców i czyste naturalne środowisko.

Opracowana misja LGD „Ziemia Lubawska” brzmi następująco:

Wspieranie aktywności społeczno-gospodarczej mieszkańców oraz aktywnego i zdrowego stylu życia przez promowanie różnych form uczestnictwa społeczności lokalnych w życiu Ziemi Lubawskiej oraz organizowanie i rozpowszechnianie inicjatyw kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych.

6. Wykazanie spójności specyfiki obszaru z celami LSR

„Ziemia Lubawska” mimo że wchodzące w jej skład gminy przez wiele lat znajdowały się w różnych województwach, jest obszarem spójnym pod względem geograficznym, środowiskowym, kulturowo-historycznym, a także społecznym i gospodarczym. Na rzecz spójności (w różnych jej aspektach) specyfiki obszaru z celami LSR przemawiają następujące fakty:

Spójność środowiskowa i kulturowa

Ziemia Lubawska leży na pograniczu czterech jednostek: Pojezierza Chełmińskiego, Pojezierza Iławskiego, Garbu Lubawskiego i Pojezierza Dobrzyńskiego. Na tym obszarze dominuje krajobraz młodoglacjalny, powstały podczas ostatniego zlodowacenia. Charakterystyczne dla omawianego subregionu są pagórkowate wysoczyzny morenowe z równinami sandrowymi oraz doliny rzeczne. Teren ten w znacznej części jest zlokalizowany w dorzeczu Drwęcy. Na specyficzne i zmienne warunki klimatyczne subregionu mają duży wpływ zlokalizowane na tym terenie lasy oraz liczne zbiorniki wodne. Rozległe tereny leśne są jedną z ważniejszych atrakcji przyrodniczych obszaru. Dominują lasy iglaste, przeważnie sosnowe z domieszką świerka oraz dębu, brzozy i olchy. Średni wskaźnik zalesienia na obszarze wynosi 17,9%. Od kilku lat realizowany jest program zwiększania lesistości, ukierunkowany przede wszystkim na zalesienia marginalnych gruntów porolnych.

Gleby o najniższej bonitacji tj. V i VI klasy zajmują na terenie LGD stosunkowo duże powierzchnie. Obszar „Ziemi Lubawskiej” charakteryzuje się przede wszystkim wysokim potencjałem przyrodniczym z uwagi na występujące tu liczne obszary prawnie chronione (Zielone Płuca Polski, Natura 2000). Ochroną w systemie NATURA 2000 zostały objęte: Dolina Drwęcy (Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk), Jezioro Karaś (Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk), Przełomowa Dolina Rzeki Wel (Obszary Specjalnej Ochrony), Dolina Kakaju i Ostoja Welska. Powierzchnia obszarów chronionych stanowi ok. 42,7% ogólnej powierzchni subregionu „Ziemia Lubawska”. Należy zauważyć fakt, że jest to jedno z nielicznych miejsc w Europie o niskim zanieczyszczeniu środowiska oraz unikalnych walorach krajobrazowych. Objęty LSR obszar „Ziemi Lubawskiej” jest zlokalizowany w jednym z najczystszych ekologicznie regionów Polski, co stanowi ważny atut na rzecz rozwoju funkcji rolniczych i turystycznych. Wymienione cechy subregionu są elementami wyróżniającymi go na tle otoczenia zewnętrznego.

Analizując uwarunkowania kulturowe obszaru należy zauważyć, że o spójności w tym względzie świadczy wielowiekowa tradycja „pogranicza” prusko-polskiego. Jest jednak faktem, że mieszkańców obszaru „Ziemi Lubawskiej” charakteryzuje duży poziom zróżnicowania pod względem kulturowym i historycznym (ze względu na przynależność gmin, przed reformą administracyjną, do różnych województw). Z drugiej jednak strony, w przeciwieństwie do większości obszaru woj. warmińsko-mazurskiego, mamy tu do czynienia z ludnością osiadłą na tej ziemi od wielu pokoleń.

Wykorzystanie ww. cech będzie sprzyjać aktywizowaniu mieszkańców „Ziemi Lubawskiej”, w tym szczególnie w zakresie:

- rozwoju funkcji rekreacyjno-turystycznych związanych z możliwością stworzenia miejsc sprzyjających różnorodnym formom aktywnego wypoczynku i zdrowego stylu życia,
- ochrony dziedzictwa przyrodniczo-środowiskowego z wykorzystaniem jednocześnie posiadanych zasobów do budowy wizerunku subregionu,

- poszukiwania i rozwijania tożsamości kulturowej społeczności lokalnych.

Na bazie wykorzystania posiadanych zasobów przyrodniczo-środowiskowych „Ziemi Lubawskiej” sformułowano cel ogólny w brzmieniu: *„Zrównoważone wykorzystanie i promocja walorów przyrodniczych oraz dziedzictwa kulturowego Ziemi Lubawskiej”*

Cel ten będzie realizowany w ramach przedsięwzięcia *„Ziemia Lubawska przyjazna mieszkańcom i przyjeźdźnym”*.

Spójność gospodarcza i społeczna

Głównym źródłem utrzymania większości mieszkańców jest produkcja rolnicza prowadzona metodami tradycyjnymi. Te uwarunkowania sprawiają, że produkty rolne stają się ważnym źródłem utrzymania okolicznej ludności. Specyficzne warunki przyrodnicze panujące na obszarze LGD „Ziemia Lubawska” stawiają przed rolnikami wymóg wysokiego poziomu uzbrojenia technicznego pracy, co zwiększa jednostkowe koszty produkcji, powodując, że dochodowość gospodarstw kształtuje się na relatywnie niskim poziomie (za wyjątkiem gospodarstw specjalistycznych, w tym głównie zajmujących się chowem i hodowlą trzody chlewnej).

Z uwagi na znaczący odsetek osób zatrudnionych w rolnictwie, a także wyraźną nadreprezentację wśród mieszkańców osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym mobilnym, jest ważne podejmowanie działań mających na celu kreowanie postaw i zachowań przedsiębiorczych. Wskazane jest podejmowanie działań w zakresie agroturystyki i turystyki wiejskiej, rozwijania przetwórstwa rolno-spożywczego, a także całej gamy usług dla ludności. Jak wskazano analizie SWOT, dzięki funkcjonującym gospodarstwom specjalistycznym istnieje tutaj wysoki poziom kultury rolnej i kultury pracy (wzrosłe z tradycji pruskiej). Jest to spójny element dla całego obszaru „Ziemi Lubawskiej”, który należy wykorzystać wspierając głównie operacje charakteryzujące się nowymi rozwiązaniami mającymi znamiona innowacji produktowych i rynkowych.

Wśród organizacji pozarządowych wysoką aktywność, jak wspomniano już wcześniej, wykazują kluby sportowe, działające w oparciu o dobrze przygotowaną bazę sportową, rekreacyjną i społeczną. Z tego właśnie względu wysoki poziom aktywności sportowej mieszkańców obszaru należy uznać jako ważny element spójności społecznej. Ze względu na przeszłość (wieloletnią przynależność gmin do różnych województw) jest niezadowolający poziom współpracy pomiędzy organizacjami sportowymi. Brak wypracowanych metod współpracy staje się więc wyzwaniem dla LGD, która będzie dążyć do utworzenia platformy współpracy funkcjonujących organizacji pozarządowych i grup nieformalnych.

Ważnym problemem omawianego obszaru jest bezrobocie wśród społeczności lokalnych, zwłaszcza na obszarach po byłych PGR. Wspólną cechą bezrobocia na obszarze LGD jest relatywnie wysoki jego poziom oraz strukturalny jego charakter. Jest to zjawisko negatywne zarówno pod względem ekonomicznym jak i społecznym. Powoduje ono między innymi migrację wykształconych młodych osób do innych regionów.

Prezentowane powyżej wspólne cechy gmin „Ziemi Lubawskiej” były podstawą do sformułowanie dwóch celów ogólnych:

- *„Dywersyfikacja i rozwój aktywności gospodarczej mieszkańców wsi”,*
- *„Wspieranie rozwoju kapitału społecznego”.*

Wzmocnieniu spójności społecznej i gospodarczej obszaru będą służyły operacje realizowane w ramach dwóch przedsięwzięć: *„Ziemia Lubawska aktywna gospodarczo”* oraz *„Ziemia Lubawska aktywna społecznie”.*

7. Uzasadnienie podejścia zintegrowanego dla przedsięwzięć planowanych w ramach LSR

W ramach Lokalnej Strategii Rozwoju LGD „Ziemia Lubawska” przyjęto komplementarne podejście do realizacji wszystkich przedsięwzięć, tj.:

- „Ziemia Lubawska aktywna gospodarczo”,
- „Ziemia Lubawska przyjazna mieszkańcom i przyjeźdnym”
- „Ziemia Lubawska aktywna społecznie”.

Przyjęte przedsięwzięcia przyczynią się do realizacji wizji obszaru „Ziemi Lubawskiej”. Lokalna Strategia Rozwoju LGD „Ziemia Lubawska” uwzględnia zintegrowane podejście w zakresie celów, przedsięwzięć i operacji, które tworzą spójną i logiczną całość, dając efekt synergii.

Zintegrowany charakter LSR oznacza unikalne podejście do rozwiązywania problemów dzięki łączeniu istniejących zasobów i działań w trzech sferach: instytucjonalnej, społeczno-gospodarczej oraz przyrodniczo-kulturowej.

Lokalna Strategia Rozwoju „Ziemi Lubawskiej” ma charakter zintegrowany na poziomie:

- instytucjonalnym,
- finansowym,
- społecznym,
- wykorzystania zasobów lokalnych.

Poziom instytucjonalny dotyczy zaangażowania wszystkich instytucji życia publicznego w proces wdrażania LSR na etapie realizacji celów ogólnych, szczegółowych oraz konkretnych przedsięwzięć. Przedsięwzięcia będą realizowane przy współpracy na etapie planowania i wdrażania oraz na poziomie działań i operacji podmiotów z 3 sektorów, tj.: publicznego, społecznego i gospodarczego, w tym:

- przedsięwzięcie „*Ziemia Lubawska aktywna gospodarczo*” – z udziałem firm oraz osób rozpoczynających działalność gospodarczą z obszaru LGD, rolników rozpoczynających działalność gospodarczą w kierunku działalności nierolniczej i jednostek samorządu terytorialnego;
- przedsięwzięcie „*Ziemia Lubawska przyjazna mieszkańcom i przyjeźdnym*” – z udziałem samorządów gminnych, usługodawców turystycznych, nadleśnictw, związków wyznaniowych, mieszkańców, lokalnych organizacji pozarządowych i biura LGD;
- przedsięwzięcie „*Ziemia Lubawska aktywna społecznie*” – z udziałem liderów, organizacji pozarządowych, jednostek samorządu terytorialnego i instytucji kultury.

Planowane przedsięwzięcia w ramach LSR uwzględniają potrzeby przedsiębiorców dzięki promowaniu rozwoju przedsiębiorczości, zaś sektora społecznego poprzez wsparcie działań aktywizujących społeczność lokalne. Sektor publiczny może również mieć swój udział w realizacji LSR jako bezpośredni beneficjent działań, bądź jako inspirator lub podmiot wspierający inicjatywy lokalne. Tworzenie ofert partnerstwa publiczno-prywatnego i publiczno-społecznego może zainicjować projekty, które dzięki zaangażowaniu różnych sektorów i efektowi synergii będą mogły być realizowane efektywnie.

Poziom społeczny jest związany z integracją społeczności lokalnych oraz z szerokim ich udziałem w realizacji LSR. Od aktywności mieszkańców subregionu „Ziemia Lubawska” zależy powodzenie wdrażania wszystkich przyjętych celów oraz przedsięwzięć LSR. Zaangażowanie mieszkańców stanowi kluczowy czynnik w procesie zmiany dotychczasowej sytuacji społeczno-gospodarczej obszaru.

O podejściu zintegrowanym świadczy fakt wykorzystania dla realizacji celów strategii lokalnych zasobów historycznych, kulturowych, przyrodniczych, społecznych i gospodarczych. Przedsięwzięcia zaplanowane w LSR dotyczą wykorzystania miejsc i obiektów stanowiących dziedzictwo kulturowe i przyrodnicze (obiekty zabytkowe, lokalne tradycje i kultura, obszary objęte ochroną).

Planowane działania na rzecz rozwoju aktywnego i zdrowego trybu życia bazują na czystym środowisku naturalnym regionu z wykorzystaniem lokalnego dziedzictwa historycznego i kulturowego Ziemi Lubawskiej. Produkcja żywności na bazie zasobów rolniczych, będzie ważnym elementem stymulującym powstanie pozarolniczych miejsc pracy i wsparcie rozwoju mikroprzedsiębiorstw na obszarze Ziemi Lubawskiej.

Aktywizacja życia społecznego, w oparciu o świetlice wiejskie, a także infrastrukturę publiczną i sportową w poszczególnych miejscowościach sprzyjać będzie poprawie świadomości kulturowej społeczeństwa. Działania te przyczynią się do integracji społeczności lokalnych, dzięki czemu będzie można mówić o większej spójności społecznej obszaru w oparciu o wspólną tradycję i kulturę subregionu, który w okresie międzywojennym stanowił jeden powiat z siedzibą w Nowym Mieście Lubawskim.

Należy stwierdzić, że podejście zintegrowane do planowanych przedsięwzięć przedstawia spójny i logiczny system wdrażania wszystkich celów, przedsięwzięć, jak i związków między różnymi podmiotami uczestniczącymi w realizacji LSR.

8. Uzasadnienie podejścia innowacyjnego dla przedsięwzięć planowanych w ramach LSR

Jedną z zasad programu Leader jest innowacyjność w kontekście sposobów na poszukiwanie nowych pomysłów rozwiązywania problemów na obszarach wiejskich. Praktycznie wszystkie główne cele programu Leader wpisują się w nurt innowacyjnego traktowania przemian kulturowych i społecznych zachodzących na wsi. Niemniej jednak każdy obszar, w tym również „Ziemia Lubawska”, ma swoją specyfikę. Tylko innowacyjnych charakter podejmowanych przedsięwzięć może zapewnić optymalne wykorzystanie tej właśnie specyfiki do kreowania procesu rozwoju.

W ramach LSR obszaru „Ziemi Lubawskiej” przyjęto do realizacji trzy przedsięwzięcia, tj.:

- „Ziemia Lubawska aktywna gospodarczo”,
- „Ziemia Lubawska przyjazna mieszkańcom i przyjeźdźcom”
- „Ziemia Lubawska aktywna społecznie”.

Podejmowane w ramach ww. przedsięwzięć operacje, w kontekście wykorzystania innowacyjnych rozwiązań, można scharakteryzować następująco:

a) Rozwiązania innowacyjne nie stosowane wcześniej na obszarze LGD;

- pakiet usług dotyczących „Ziemi Lubawskiej” jako miejsca aktywnego i zdrowego stylu życia,
- tworzenie platformy współpracy organizacji pozarządowych i grupami nieformalnymi,
- sieciowanie lokalnych podmiotów gospodarczych,
- uruchomienie sieci kawiarenek internetowych,
- organizacja cyklicznych rozgrywek i zawodów sportowych,

b) Rozwiązania innowacyjne wykorzystujące lokalne zasoby przyrodnicze, kulturowe, społeczne i gospodarcze;

- przygotowanie ofert turystycznych w oparciu o dziedzictwo przyrodniczo-kulturowe obszaru (aktywne formy wypoczynku),
- stworzenie lokalnych systemów wspierania przedsiębiorczości w poszczególnych gminach,
- wprowadzenie Marki Lokalnej „Ziemia Lubawska”, w celu wyróżnienia lokalnych produktów i usług,
- realizacja projektów dotyczących produkcji zdrowej żywności,
- przygotowanie i wytyczenie sieci ścieżek, w tym głównie „ścieżek zdrowia”,
- inicjatywy na rzecz podniesienia różnorodności biologicznej obszaru LGD,

- programy edukacyjne z zakresu ekologii i dziedzictwa kulturowego, które będą się przyczyniały do poprawy spójności obszaru,

c) Rozwiązania innowacyjne do wykorzystania na innych obszarach:

- propozycje modelowego i innowacyjnego podejścia do zasobów lokalnych (preferowane będą operacje mające znamiona rozwiązań innowacyjnych,
- oferta pakietu usług związanych z aktywnym i zdrowym stylem życia,

d) Nowe sposoby zaangażowania lokalnej społeczności:

- powoływanie grup tematycznych przy LGD, które będą wypracowywały ważne problemy obszaru LGD,
- utworzenie platformy współpracy organizacji pozarządowych i grup nieformalnych, której zadaniem będzie koordynacja i wspieranie działań organizacji pozarządowych i grup nieformalnych.

9. Określenie procedur i kryteriów

W celu zorganizowania sprawnego i transparentnego dla potencjalnych beneficjentów systemu przyznawania wsparcia z budżetu LGD „Ziemia Lubawska”, ustalono następujący zestaw procedur:

- a) przyjmowanie i wstępna weryfikacja wniosków o dofinansowanie operacji w ramach wdrażania LSR (podrozdz. 9.1);
- b) wybór operacji, w tym (podrozdz. 9.2);
  - ocena zgodności operacji z LSR,
  - ocena operacji na podstawie lokalnych kryteriów wyboru, w tym ustalenie lokalnych kryteriów wyboru operacji z uwzględnieniem różnych działań,
- c) zasady zmiany lokalnych kryteriów wyboru (podrozdz. 9.3);
- d) zasady wyłączenia członka Rady z udziału w wyborze operacji w przypadku zaistnienia okoliczności podważających jego bezstronność w procesie oceny (podrozdz. 9.4);
- e) procedura odwołania się od rozstrzygnięć organu decyzyjnego w sprawie wyboru operacji (podrozdz. 9.5).

Zadaniem Lokalnej Grupy Działania jest przygotowanie i przekazywanie informacji potencjalnym beneficjentom o możliwościach skorzystania z części dotacji przewidzianych w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. W związku z tym LGD będzie m.in. organizować szkolenia i spotkania informacyjne. Szczegółowe warunki i tryb ubiegania się o dotację określać będą m.in.:

- beneficjentów uprawnionych do ubiegania się o dofinansowanie operacji,
- minimalne i maksymalne kwoty dotacji,
- wymagania dotyczące wkładu własnego,
- terminy i miejsce składania wniosków,
- procedurę odwoławczą,
- osoby do kontaktu.

Nabór wniosków o wsparcie realizacji projektów będzie prowadzony w sposób ciągły, w uzgodnieniu z Instytucją Wdrażającą, w terminach, o których LGD poinformuje na swojej stronie internetowej z odpowiednim wyprzedzeniem. Wzory wniosków wraz z dokumentacją konkursową będą dostępne na stronie LGD i w jej biurze. Wśród pracowników biura LGD „Ziemia Lubawska” zostanie wytypowana osoba, która będzie udzielała kompleksowej pomocy przy sporządzaniu wniosków o dofinansowanie.

Rada będzie dokonywała oceny zgodności operacji z LSR w oparciu o ustaloną procedurę, z zastosowaniem kryteriów lokalnych wyboru, określających przyjęte priorytety LGD. Ogólne kwestie związanych z procedurą wyboru operacji przez LGD zostały zawarte w Regulaminie Rady, stanowiącym załącznik nr 1.6 do LSR. Pozostałe kwestie reguluje przedstawiona w tym rozdziale LSR procedura.

9.1. Procedura przyjmowania wniosków o dofinansowanie operacji w ramach wdrażania LSR

LGD „Ziemia Lubawska” na podstawie informacji z Samorządu Województwa ustala termin składania wniosków o dofinansowanie operacji oraz treści ogłoszenia o naborze wniosków. Ogłoszenie terminu jest oparte na harmonogramie uwzględniającym terminy podawania do publicznej wiadomości informacji o możliwości składania wniosków.

Nabór jest poprzedzony szkoleniami dla potencjalnych beneficjentów i doradztwem dla zainteresowanych udziałem w realizacji operacji.

W odniesieniu do procedury przyjmowania wniosków przez LGD „Ziemia Lubawska” na działania: „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”, „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”, „Odnowa i rozwój wsi” oraz „Małe projekty”, tryb będzie następujący:

1. Zarząd LGD podejmuje uchwałę w sprawie ogłoszenia/rozpoczęcia naboru wniosków o pomoc w ramach środków przewidzianych na realizację LSR, zgodnie z ustaleniami Instytucji Wdrażającej;

2. LGD przygotowuje ogłoszenie, w którego treści będzie się znajdować odniesienie do stosownych dokumentów (rozporządzenie o wdrażaniu LSR, rozporządzenie o PROW 2007 - 2013, Lokalna Strategia Rozwoju). Treść ogłoszenia będzie zawierała informacje o tym;

- 2.1. kto ogłasza (nazwa LGD),
- 2.2. czego dotyczy nabór (wniosków o dofinansowanie projektów w ramach realizacji LSR),
- 2.3. jaki będzie termin składania wniosków o przyznanie pomocy (termin nie krótszy niż 14 dni i nie dłuższy niż 30 dni),
- 2.4. gdzie składane będą wnioski o przyznanie pomocy (biuro LGD: adres, godziny przyjmowania wniosków),
- 2.5. jakie są zasady ubiegania się o pomoc (informacje dotyczące kryteriów wyboru operacji, w tym lokalne kryteria przyznawania pomocy określone w LSR),
- 2.6. jakiego rodzaju operacje podlegają dofinansowaniu, kto będzie ich beneficjentem, jakie są limity dostępnych środków przeznaczonych na realizację operacji w ramach naboru i jaki jest przewidziany poziom dofinansowania),
- 2.7. gdzie można uzyskać szczegółowe informacje (strony internetowe: LGD i urzędów gmin; osoby do kontaktu w biurze LGD i urzędach gmin),
- 2.8. gdzie można pobrać dokumentację konkursową (w biurze LGD, ze strony internetowej LGD lub urzędów gmin itp.),
- 2.9. jakie dokumenty regulują proces aplikacyjny (wybrane rozporządzenia o wdrażaniu PROW, Lokalna Strategia Rozwoju, formularz wniosku o przyznanie pomocy, wzór umowy, inne obowiązkowe dokumenty),
- 2.10. kto może świadczyć pomoc i na jakich zasadach w przygotowaniu wniosku.

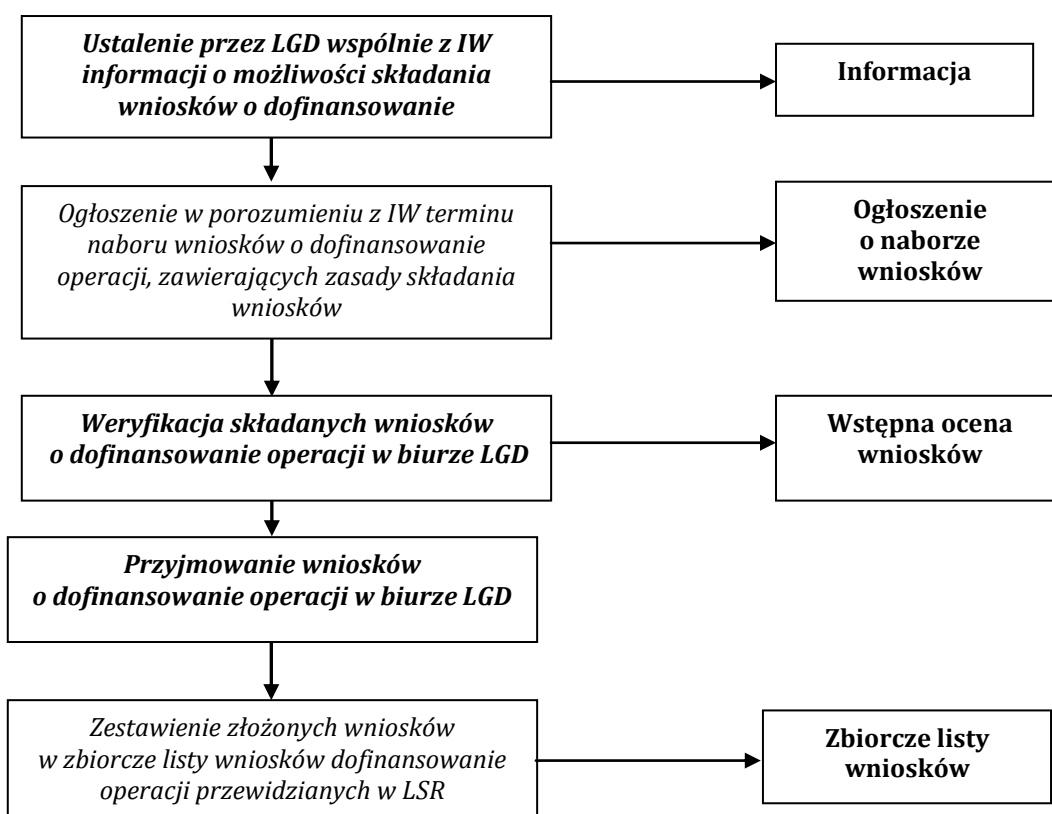
3. Ogłoszenie o naborze wniosków zostanie umieszczone na:

- 3.1. stronach internetowych: LGD oraz urzędów gmin obszaru „Ziemia Lubawska”,
- 3.2. tablicach ogłoszeń: j.w.,
- 3.3. w siedzibach członków/partnerów LGD.

Wnioski będą składane w Biurze LGD „Ziemia Lubawska”, w którym będą wyznaczone osoby do przyjmowania wniosków (pracownik biura i co najmniej jeden pełniący dyżur członek Rady). Proces przyjmowania wniosków będzie wyglądał następująco:

- po złożeniu wniosku (zgodnego z wymogami)³¹ upoważniona osoba wydaje potwierdzenie przyjęcia wniosku (zał. nr 9.1) i wpisuje wniosek na listę (zał. nr 9.2),
- na pierwszej stronie wniosku pracownik biura przystawia pieczętkę LGD, wpisuje datę oraz numer wniosku (znak sprawy) i liczbę załączników, następnie sporządza kopię wniosku (bez danych adresowych, ze znakiem sprawy),
- zamknięcie listy następuje w dniu zakończenia terminu składania wniosków.
- lista zostaje podkreślona i podpisana przez upoważnione osoby – Przewodniczącego Rady i Dyrektora Biura LGD (po uprzednim przeliczeniu wniosków i sprawdzeniu rejestru przyjmowania wniosków),
- biuro LGD przedkłada złożone wnioski, wraz ze zbiorczą listą wniosków o dofinansowanie operacji dla danego działania osi 4 Radzie LGD „Ziemia Lubawska”.

Poniżej przedstawiono graficzną i tabelaryczną postać procedury przyjmowania wniosków o dofinansowanie operacji w ramach wdrażania LSR.

Rys. 9.1. Ogólna procedura przyjmowania wniosków o dofinansowanie operacji w ramach wdrażania LSR

³¹ Podczas przyjmowania wniosku będzie miała miejsce jego weryfikacja wstępna, czy wniosek jest prawidłowo przygotowany, czy spełnia wymogi formalne. Weryfikację wstępną ułatwi wypełnienie zał. 9.1. Osoba/institucja składająca wniosek będzie informowana o brakach we wniosku i konieczności jego uzupełnienia lub okolicznościach niespełnienia kryteriów bezpośrednio lub drogą pocztową (zał. 9.2).

Tabela 9.1. Ogólna procedura przyjmowania wniosków o dofinansowanie operacji w ramach wdrażania LSR

Miejsce na pieczętkę		OGÓLNA PROCEDURA PRZYJMOWANIA WNIOSKÓW O DOFINANSOWANIE OPERACJI W RAMACH WDRAŻANIA LSR	
Cel procedury		Przyjęcie wniosków, ich kopii do wyboru operacji przez LGD w ramach posiadanego budżetu na realizację LSR	
Odpowiedzialność za procedurę		Dyrektor Biura LGD	
Zakres stosowania		Dotyczy wszystkich pracowników LGD biorących udział w przygotowaniu dokumentacji dotyczącej naboru oraz członków Zarządu	
Wejście		Lokalna Strategia Rozwoju, obowiązujące akty prawne dotyczące Leader PROW, personel biura LGD, sprzęt biurowy	
KROK	CZYNNOŚCI	OSOBA ODPOWIEDZIALNA	ZAPISY
1	Ustalenie przez LGD wspólnie z IW treści informacji o możliwości składania wniosków w Biurze LGD	Prezes Zarządu	Treść informacji o możliwości składania wniosków
2	Ogłoszenie w porozumieniu z IW terminu naboru wniosków o dofinansowanie operacji, zawierającego zasady składania wniosków	Prezes Zarządu	Informacja o naborze wniosków
3	Wstępna weryfikacja wniosków	Pracownik Biura	Załącznik nr 9.3
4	Przyjmowanie wniosków o dofinansowanie operacji dla danego działania osi 4 Leader	Dyżurujący członek Rady Pracownik Biura	Propozycje wniosków: oryginał, kopia oraz potwierdzenie przyjęcia wniosku
5	Zestawienie złożonych wniosków w zbiorczą listę wniosków o dofinansowanie operacji dla poszczególnych działań Leader	Pracownik Biura	Zbiorcze listy złożonych wniosków
Wyjście		Zbiorcza lista wniosków do dofinansowania	
Dokumenty związane z procedurą		Regulamin Biura Regulamin Zarządu Regulamin Rady	
Sprawdził: Dyrektor Biura		Zatwierdził: Prezes Zarządu	
Data:		Data:	

9.2. Określenie procedury wyboru operacji

Rada LGD „Ziemia Lubawska” dokona wyboru operacji, na posiedzeniu Rady, zwołanym zgodnie z jej regulaminem, w terminie 14 dni od dnia zakończenia składania wniosków. Członkowie Rady, w okresie 7 dni przed posiedzeniem Rady, będą mogli, w obecności upoważnionego pracownika biura, w siedzibie LGD, mieć wgląd do kopii wniosków przeprowadzając wstępną ich ocenę. Na kopiach wniosków będą zabezpieczone dane poufne (osobowe) wnioskodawców. Nie później niż w dniu posiedzenia Rady jej członkowie mają obowiązek (na podstawie przedstawionej listy wniosków):

- złożenia oświadczenia, że zobowiązują się do zachowania w tajemnicy informacji objętych wnioskiem oraz że zobowiązują się do bezstronnej oceny (zał. nr 1 do Regulaminu Funkcjonowania Rady),
- oświadczenia, że oceniającego nie łączą interesy z wnioskodawcą (art. 22, ust. 3 Regulaminu Funkcjonowania Rady).

Głosowania dotyczące oceny zgodności operacji z LSR oraz z uwzględnieniem kryteriów lokalnych przyjętych przez LGD „Ziemia Lubawska”, będą się odbywały zgodnie z Regulaminem Rady (odpowiednio art. 25, ust. 1 oraz art. 26, ust. 1), za pomocą odpowiednich kart oceny operacji stanowiących załączniki nr 9.4 i 9.5. Po zliczeniu punktów³² Rada sporządza listę rankingową operacji rekomendowanych do realizacji (załącznik nr 9.6) oraz podejmuje uchwałę z posiedzenia. Uchwała podjęta przez Radę jest przekazywana przez Przewodniczącego Rady Zarządowi LGD niezwłocznie. Następnie Zarząd LGD „Ziemia Lubawska” zamieszcza ranking z oceny wniosków na stronie internetowej LGD i informuje wnioskodawcę o:

- zgodności lub niezgodności operacji z LSR – wskazując przyczyny niezgodności (wzór stosownego pisma wysyłanego do wnioskodawców stanowi załącznik nr 9.7 oraz 9.8 do LSR),
- wybraniu albo nie wybraniu operacji – wskazując przyczyny nie wybrania (treść informacji wysyłanej do wnioskodawców stanowi załącznik 9.9 oraz 9.10),
- liczbie uzyskanych punktów i miejscu na liście (załącznik 9.11),
- procedurze odwoławczej, w przypadku niezakwalifikowania wniosku do dalszej procedury oceny³³.

Odwołania kierowane są do Rady za pośrednictwem Biura LGD.

Rada zbiera się na ponownym posiedzeniu w 12 dniu od ostatniego posiedzenia celem rozpatrzenia odwołań dotyczących miejsca w rankingu³⁴.

Po II (odwoławczym) posiedzeniu Rada LGD przekazuje właściwemu podmiotowi wdrażającemu listy wybranych i nie wybranych operacji oraz uchwały Rady LGD, wraz ze złożonymi wnioskami, w terminie 14 dni od dnia wyboru operacji (pierwszego posiedzenia).

Procedura oceny zgodności operacji z LSR

Na tym etapie członkowie Rady badają zgodność operacji z LSR. Procedura polega na dokonaniu oceny zgodności celów i zakresu operacji z celami ogólnymi, szczegółowymi i przedsięwzięciami zapisanymi w LSR.

---

³² Zasady liczenia punktów stanowiących o miejscu na liście są zawarte w art. 27, ust. 5, 6 i 7 Regulaminu Funkcjonowania Rady.

³³ W przypadku nie wybrania operacji wnioskodawcy przysługuje prawo odwołania od decyzji Rady, art. 29, ust. 6 Statutu Stowarzyszenia.

³⁴ Mówi o tym art. 13, ust. 1 Regulaminu Funkcjonowania Rady.

Ocena zgodności z LSR jest dokonywana indywidualnie przez członków Rady (na podstawie instrukcji)³⁵ poprzez zgodne z instrukcją wypełnienie imiennej karty oceny zgodności (zał. nr 9.4). W karcie oceny zgodności operacji z LSR, członkowie Rady odpowiadają na pytania czy realizacja operacji:

- a) przyczyni się do osiągnięcia celów ogólnych LSR?
- b) przyczyni się do osiągnięcia celów szczegółowych LSR?
- c) jest zgodna z przedsięwzięciami planowanymi w ramach LSR?

Operacja zostanie uznana za zgodną z LSR, jeżeli:

- a) jej realizacja przyczyni się do realizacji co najmniej jednego celu ogólnego,
- b) jej realizacja przyczyni się do realizacji co najmniej jednego celu szczegółowego,
- c) jest zgodna z co najmniej jednym przedsięwzięciem planowanym w ramach LSR.

Uznanie operacji za zgodną z LSR skutkuje przekazaniem wniosku do dalszej oceny według lokalnych kryteriów wyboru. Operacja, która nie zostanie uznana za zgodną z LSR nie podlega dalszej ocenie i zostaje zwrócona wnioskodawcy bez możliwości odwołania się od decyzji Rady.

Do dalszej oceny według lokalnych kryteriów wyboru zostaną przekazane operacje uznane przez Radę, bezwzględną większością głosów (50%+1), za zgodne z LSR.

Ocena operacji na podstawie lokalnych kryteriów wyboru

Procedura oceny operacji według lokalnych kryteriów polega na dokonaniu oceny operacji, zakwalifikowanych wcześniej, jako zgodnych z LSR, na podstawie lokalnych kryteriów wyboru operacji. Celem tej procedury jest wybór operacji, które w największym stopniu przyczynią się do realizacji założeń Lokalnej Strategii Rozwoju.

Ocena dokonywana jest indywidualnie przez członków Rady poprzez zgodne z instrukcją wypełnienie imiennych kart oceny operacji według lokalnych kryteriów wyboru³⁶ (zał. 9.5). Na podstawie średniej arytmetycznej wszystkich indywidualnych ocen zostaje sporządzona lista rankingowa operacji rekomendowanych do realizacji, która w ciągu 14 dni zostaje przekazana właściwemu podmiotowi wdrażającemu³⁷ (wzór listy rankingowej stanowi zał. nr 9.6).

O zakwalifikowaniu bądź nie zakwalifikowaniu danej operacji do finansowania wnioskodawca informowany jest w formie pisemnej, niezwłocznie po zebraniu Rady. Wzór pisma wysyłanego w tej sytuacji do wnioskodawcy stanowią załączniki nr 9.9 oraz 9.10 do LSR.

Opis lokalnych kryteriów wyboru operacji

Lokalna Grupa Działania „Ziemia Lubawska”, jako instytucja finansująca rozwój swojego obszaru, decyduje o przyjęciu odpowiedniego zestawu kryteriów, według których wybierane będą operacje realizowane w ramach wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju. Celem stworzenia zestawu kryteriów jest zapewnienie wyboru operacji, które w sposób najbardziej efektywny przyczynią się do realizacji celów strategii.

Ze względu na podobieństwa założeń programowych i charakter operacji zdecydowano się na opracowanie dwóch zestawów kryteriów, mianowicie dla oceny operacji w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” wspólnie z operacjami w ramach „Małych projektów” oraz „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” wspólnie z operacjami

---

³⁵ Omawianą ocenę reguluje również Regulamin Funkcjonowania Rady (art. 26, ust. 1).

³⁶ Omawianą ocenę reguluje również Regulamin Funkcjonowania Rady (art. 27, ust. 1).

³⁷ Należy pamiętać, że w 12 dni po pierwszym posiedzeniu Rady odbędzie się drugie posiedzenie poświęcone rozpatrzeniu ewentualnych odwołań.

w ramach działania „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”. Lokalne kryteria wyboru operacji dla poszczególnych działań zostały przedstawione w tab. 9.2. oraz 9.3. Karty oceny według przyjętych kryteriów lokalnych zawiera załącznik nr 9.5.

Tab. 9.2. Lokalne kryteria wyboru operacji dla działań „Odnowa i rozwój wsi” oraz „Małe projekty”

Lp.	KRYTERIA	Opis
1	DOŚWIADCZENIE	
	Kryterium to ocenia czy wnioskodawca ma odpowiednie doświadczenie w realizacji podobnych działań, czy potencjał wnioskodawcy zapewni realizację operacji – posiadanie odpowiednich zasobów ludzkich i finansowych? 0 – wnioskodawca nie realizował podobnych działań, nie przedstawił kadry zaangażowanej w realizację projektu oraz nie przedstawił dokumentów potwierdzających wymagany wkład własny, 1 – wnioskodawca spełnił 1 warunek z wymienionych powyżej, 2 – wnioskodawca spełnił 2 warunki z wymienionych powyżej, 3 – wnioskodawca spełnił wszystkie warunki z wymienionych powyżej.	Preferowane będą operacje, których wnioskodawca ma doświadczenie w realizacji podobnych działań, przedstawił kadrę zaangażowaną w realizację projektu oraz dokumenty potwierdzające wkład własny
2	ODDZIAŁYWANIE PROJEKTU	
	Kryterium to ocenia korzyści, jakie nastąpią w wyniku realizacji projektu. 0 – wnioskodawca nie przedstawił mierzalnych produktów projektu, nie przedstawił opisu rezultatów projektu, produkty i rezultaty projektu nie przyczynią się do poprawy sytuacji społeczności lokalnej, 1 – wnioskodawca spełnił 1 warunek z wymienionych powyżej, 2 – wnioskodawca spełnił 2 warunki z wymienionych powyżej, 3 – wnioskodawca spełnił wszystkie warunki z wymienionych powyżej.	Preferowane będą operacje, w których wnioskodawca przedstawił mierzalne produkty projektu i opis rezultatów i które przyczynią się do poprawy sytuacji społeczności lokalnej
3	WPŁYW NA POTENCJAŁ GOSPODARCZY	
	Jaki jest wpływ projektu na potencjał gospodarczy obszaru LGD? 0 – projekt nie przyczynia się do wzrostu poziomu aktywności społecznej mieszkańców, nie przyczynia się do poprawy infrastruktury (Internet, drogi, baza turystyczna, komunikacja), nie dotyczy tworzenia nowych miejsc pracy, 1 – projekt spełnia 1 warunek z wymienionych powyżej, 2 – projekt spełnia 2 warunki z wymienionych powyżej, 3 – projekt spełnia wszystkie warunki z wymienionych powyżej.	Preferowane będą operacje, które przyczynią się do: wzrostu poziomu aktywności społecznej mieszkańców, poprawy infrastruktury oraz tworzenia nowych miejsc pracy
4	WPŁYW NA ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO	
	Jaki jest wpływ projektu na rozwój kapitału społecznego? 0 – projekt nie wpływa na rozwój kapitału społecznego, 1 – projekt przyczynia się do integracji grup społecznych i gmin na obszarze Ziemi Lubawskiej, 2 – projekt przyczynia się do rozwoju inicjatyw społecznych podejmowanych m.in. przez organizacje pozarządowe, 3 – projekt przyczynia się do utworzenia nowego stowarzyszenia.	Preferowane będą operacje, które przyczynią się do rozwoju kapitału społecznego, głównie poprzez utworzenie nowego stowarzyszenia

5	WYKORZYSTANIE DZIEDZICTWA PRZYRODNICZEGO	
	<p>W jakim stopniu projekt wykorzystuje lokalne dziedzictwo przyrodnicze?</p> <p>0 – projekt nie przyczynia się do rozwoju infrastruktury służącej popularyzowaniu aktywnego stylu życia, nie podnosi świadomości ekologicznej mieszkańców, ani nie promuje walorów przyrodniczych obszaru,</p> <p>1 – projekt spełnia jeden warunek z wymienionych powyżej,</p> <p>2 – projekt spełnia dwa warunki z wymienionych powyżej,</p> <p>3 – projekt spełnia trzy warunki z wymienionych powyżej.</p>	<p>Preferowane będą operacje, które przyczynią się do: rozwoju infrastruktury służącej popularyzowaniu aktywnego stylu życia, wzrostu świadomości ekologicznej mieszkańców oraz promują walory przyrodnicze obszaru</p>

Tab. 9.3. Lokalne kryteria wyboru operacji dla działań „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” oraz „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”

Lp.	KRYTERIA	Opis
1	DOŚWIADCZENIE	
	<p>Kryterium to ocenia czy wnioskodawca ma odpowiednie doświadczenie w realizacji podobnych działań, czy potencjał wnioskodawcy zapewni realizację operacji – posiadanie odpowiednich zasobów ludzkich i finansowych?</p> <p>0 – wnioskodawca nie realizował podobnych działań, nie przedstawił kadry zaangażowanej w realizację projektu oraz nie przedstawił dokumentów potwierdzających wymagany wkład własny,</p> <p>1 – wnioskodawca spełnił 1 warunek z wymienionych powyżej,</p> <p>2 – wnioskodawca spełnił 2 warunki z wymienionych powyżej,</p> <p>3 – wnioskodawca spełnił wszystkie warunki z wymienionych powyżej.</p>	<p>Preferowane będą operacje, których wnioskodawca ma doświadczenie w realizacji podobnych działań, przedstawił kadrę zaangażowaną w realizację projektu oraz dokumenty potwierdzające wkład własny</p>
2	ODDZIAŁYWANIE PROJEKTU	
	<p>Kryterium to ocenia korzyści jakie nastąpią w wyniku realizacji projektu.</p> <p>0 – wnioskodawca nie przedstawił mierzalnych produktów projektu, nie przedstawił opisu rezultatów projektu, produkty i rezultaty projektu nie przyczynią się do poprawy sytuacji społeczności lokalnej,</p> <p>1 – wnioskodawca spełnił 1 warunek z wymienionych powyżej,</p> <p>2 – wnioskodawca spełnił 2 warunki z wymienionych powyżej,</p> <p>3 – wnioskodawca spełnił wszystkie warunki z wymienionych powyżej.</p>	<p>Preferowane będą operacje, w których wnioskodawca przedstawił mierzalne produkty projektu i opis rezultatów i które przyczynią się do poprawy sytuacji społeczności lokalnej</p>
3	WIELKOŚĆ DOTACJI	
	<p>Wnioskodawca zwraca się o udzielenie wsparcia w wysokości:</p> <p>1 – powyżej 100 tys. PLN,</p> <p>2 – od 50 tys. PLN do 100 tys. PLN,</p> <p>3 – od 30 tys. PLN do 50 tys. PLN,</p> <p>4 – poniżej 30 tys. PLN.</p>	<p>Preferowane będą operacje, których wartość kształtuje się poniżej 30 tys. PLN</p>
4	WPŁYW NA LOKALNĄ GOSDPODARKĘ	
	<p>Realizacja operacji spowoduje utworzenie:</p> <p>1 – mniej niż jednego miejsca pracy,</p> <p>2 – 1 miejsce pracy,</p> <p>3 – 2 miejsca pracy,</p> <p>4 – 3 i więcej miejsc pracy.</p>	<p>Preferowane będą operacje, których realizacja spowoduje utworzenie 3 i więcej miejsc pracy</p>

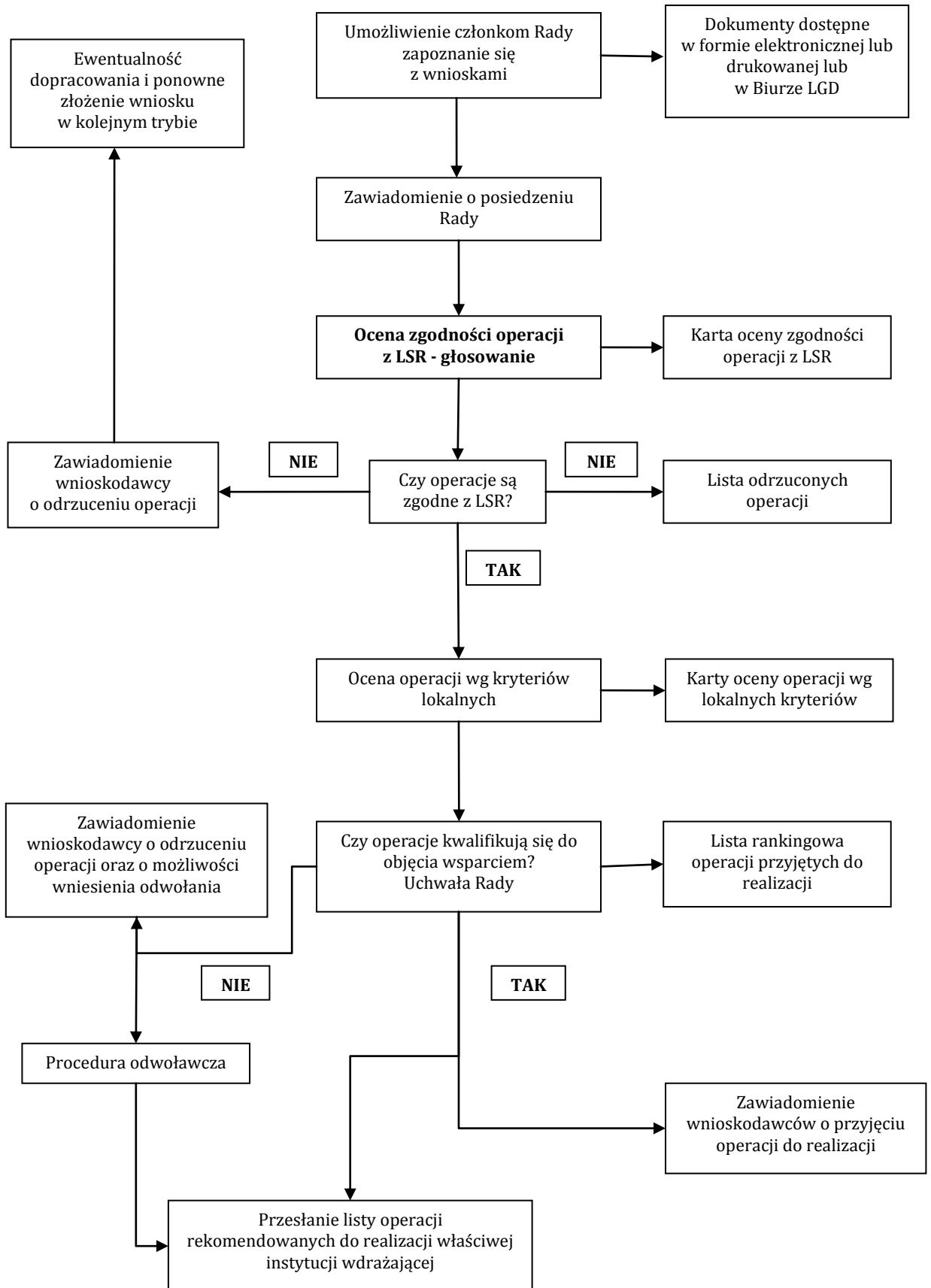
5	ZWIĄZEK DZIAŁANOŚCI Z ZASOBAMI OBSZARU	Preferowane będą operacje wykorzystujące zasoby dziedzictwa kulturowego
	Kryterium to ocenia czy działalność, której dotyczy dotacja, jest oparta o wykorzystanie lokalnego dziedzictwa kulturowego, historycznego lub przyrodniczego. 0 – projekt nie wykorzystuje żadnego lokalnego dziedzictwa, 1 – projekt wykorzystuje zasoby dziedzictwa historycznego, 2 – projekt wykorzystuje zasoby dziedzictwa przyrodniczego, 3 – projekt wykorzystuje zasoby dziedzictwa kulturowego.	
6	INNOWACYJNOŚĆ OPERACJI	Preferowane będą operacje, które na poziomie krajowym mają innowacyjny charakter
	Operacja ma charakter innowacyjny na poziomie: 0 – operacja nie ma innowacyjnego charakteru, 1 – lokalnym, 2 – regionalnym, 3 – krajowym.	

Ogólna procedura wyboru operacji została przedstawiona poniżej.

Tabela 9.4. Ogólna procedura wyboru operacji

Miejsce na pieczętkę		OGÓLNA PROCEDURA WYBORU OPERACJI DO DOFINANSOWANIA W RAMACH WDRAŻANIA LSR	
Cel procedury		Przejrzyste przeprowadzenie procesu wyboru operacji do dofinansowania przez LGD „Ziemia Lubawska” w ramach posiadanego budżetu na realizację LSR	
Odpowiedzialność za procedurę		Przewodniczący Rady	
Zakres stosowania		Dotyczy pracowników Biura LGD biorących udział w organizacji procesu wyboru operacji, członków Rady oraz członków Zarządu	
Wejście		Złożone operacje do dofinansowania, obowiązujące akty prawne dotyczące Leader PROW, Lokalna Strategia Rozwoju, personel biura, sprzęt biurowy	
KR OK	CZYNNOŚCI	OSOBA ODPOWIEDZIALNA	ZAPISY
1	Zapoznanie się przez członków Rady ze złożonymi wnioskami	Dyrektor Biura	Zbiorcza lista złożonych wniosków, strony WWW beneficjentów
2	Ocena wniosków o dofinansowanie projektów pod kątem zgodności z LSR	Przewodniczący Rady	Lista wniosków zgodnych z LSR. Lista wniosków odrzuconych z powodu braku zgodności z LSR
3	Ocena wniosków o dofinansowanie projektów według lokalnych kryteriów wyboru	Przewodniczący Rady	Uchwały Rady do każdej operacji. Lista wniosków, w tym lista rezerwowa ³⁸ .
	Rozpatrzenie ewentualnych odwołań od decyzji Rady w 12 dniu od pierwszego posiedzenia.	Przewodniczący Rady	Uchwała Rady dotycząca zatwierdzenia listy wniosków do finansowania.
4	Przekazanie listy wniosków wybranych do dofinansowania oraz nie wybranych i uchwał w/s wyboru operacji do IW	Biuro LGD	Zbiorcze listy złożonych wniosków
Wyjście		Lista rankingowa operacji wybranych do dofinansowania Lista wniosków nie wybranych do dofinansowania Uchwały Rady do operacji wybranych do dofinansowania	
Dokumenty związane z procedurą		Regulamin Rady Regulamin Zarządu Regulamin Biura	
Sprawdził: Dyrektor Biura		Zatwierdził: Prezes Zarządu	
Data:		Data:	

³⁸ Lista rezerwowa to, według decyzji Rady 1-5 operacji kwalifikujących się do finansowania w ramach danej puli operacji, które uzyskały najmniejszą liczbę punktów.

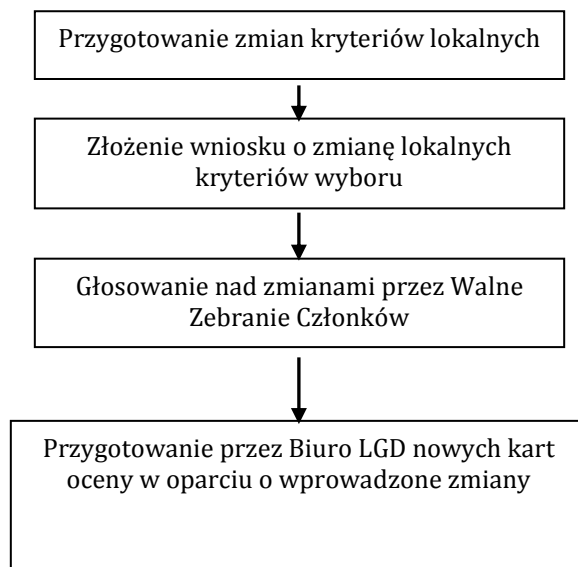

Rys. 9.2. Ogólna procedura wyboru operacji

9.3. Określenie zasad zmiany lokalnych kryteriów wyboru

Prawo do zmiany kryteriów w celu wyboru bardziej efektywniejszych operacji przyczyniających się do osiągnięcia założonych celów strategii ma Rada LGD „Ziemia Lubawska”. Uprawnionym do wystąpienia o zmianę jest każdy członek Rady, który zgłasza w tym celu pisemną propozycję zmian wraz ze szczegółowym uzasadnieniem.

Propozycje zmian są rozpatrywane i uchwalane na Walnym Zebraniu Członków. W przypadku zmiany nowe lokalne kryteria wyboru będą obowiązywać dla konkursów ogłoszonych po dniu zatwierdzenia zmian.

Rys. 9.3. Procedura zmiany lokalnych kryteriów wyboru

9.4. Określenie zasad wyłączenia członka Rady z udziału w wyborze operacji

W przypadku zaistnienia okoliczności, które mogą wywołać wątpliwości co do bezstronności członka Rady w procesie oceny wprowadza się procedurę wyłączenia członka Rady z udziału w wyborze operacji. Niniejsza procedura ma także zastosowanie w sytuacjach, w których członkowie Rady ocenialiby operacje złożone przez wnioskodawców, z którymi są w pewnych formalnych lub nieformalnych zależnościach, uzasadniających wątpliwość co do bezstronności w procesie oceny i wyboru.

Członkowie Rady każdorazowo przed posiedzeniem Rady poświęconym ocenie operacji złożą deklarację bezstronności i poufności, której wzór stanowi załącznik nr 1 do Regulaminu Funkcjonowania Rady. Deklaracja zawiera również oświadczenie członka Rady o zobowiązaniu do zachowania w tajemnicy wszystkich informacji i treści dokumentów dostępnych przy dokonywaniu oceny i wyboru.

9.5. Określenie procedury odwołania się od rozstrzygnięć organu decyzyjnego w sprawie wyboru operacji

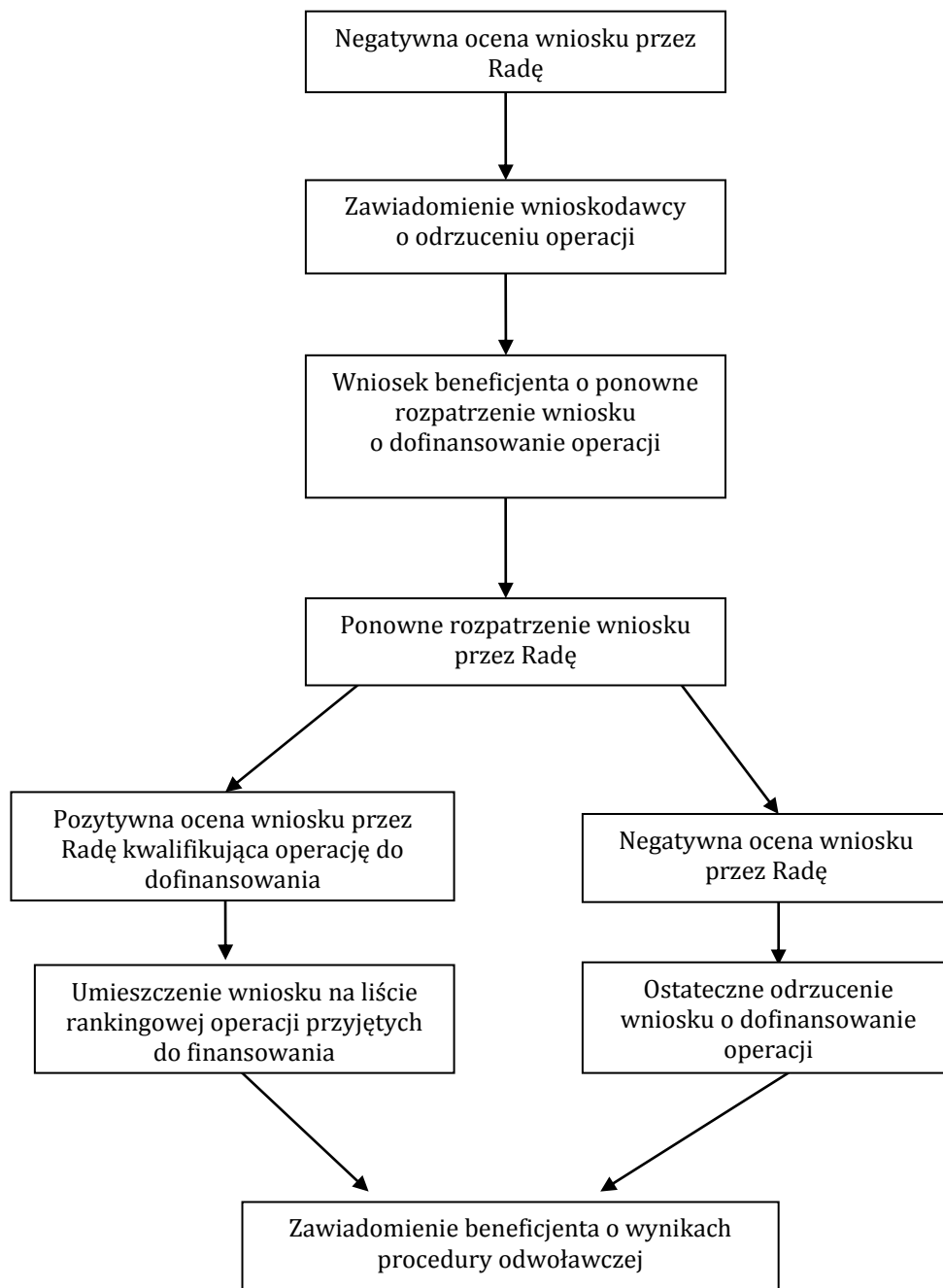
W przypadku odrzucenia wniosku przez Radę, Wnioskodawca jest informowany o tej decyzji w formie pisemnej niezwłocznie. Wzór pisma wysyłanego do beneficjenta stanowi załącznik nr 9.10 do LSR. Wnioskodawca może odwołać się od decyzji LGD w ciągu 7 dni od otrzymania pisma o odrzuceniu wniosku o dofinansowanie operacji, składając osobiście w Biurze LGD pisemny wniosek. W tym również czasie ma możliwość wglądu do protokołu oceny.

Beneficjent jest zobowiązany do uzasadnienia własnych zastrzeżeń, co do prawidłowości oceny wniosku o dofinansowanie operacji. Wniosek zostanie ponownie rozpatrzony przez członków Rady na najbliższym posiedzeniu (zwołanym 12 dni od ostatniego posiedzenia), na podstawie kryteriów obowiązujących w danym konkursie i tylko w tych jego elementach, których dotyczy uzasadnienie podane przez Wnioskodawcę.

Wniosek pozostanie bez rozpatrzenia w przypadku gdy:

- został wniesiony po terminie,
- został wniesiony przez nieuprawniony podmiot, tzn. nie będący wnioskodawcą, którego wniosek o dofinansowanie operacji podlegał ocenie,
- nie zawierał pisemnego uzasadnienia lub innych danych wymaganych we wniosku o ponowne rozpatrzenie.

Jeżeli w wyniku ponownego rozpatrzenia wniosek o dofinansowanie operacji uzyskał liczbę punktów kwalifikującą operację do dofinansowania w danym naborze, zyskuje on prawo dofinansowania w ramach dostępnych środków. Operacja zostaje umieszczona na liście rankingowej operacji rekomendowanych do realizacji przekazywanej właściwej instytucji wdrażającej. Wniosek o ponowne rozpatrzenie operacji o dofinansowanie może zostać złożony tylko jeden raz. Wnioskodawca zostaje poinformowany o wynikach ponownego rozpatrzenia wniosku w terminie 7 dni od dnia posiedzenia Rady, na którym wniosek był rozpatrywany. Decyzja Rady jest decyzją ostateczną, nie podlegającą kolejnemu odwołaniu.

Rys. 9.4. Procedura odwoławcza w przypadku decyzji o odrzuceniu wniosku o dofinansowanie

10. Określenie budżetu LSR dla każdego roku realizacji

Budżet LSR dla obszaru Lokalnej Grupy Działania „Ziemia Lubawska” został przedstawiony z podziałem na:

- a) środki planowane na operacje realizowane przez wnioskodawców ubiegających się o pomoc w ramach działań osi 4 Leader „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” (działanie 4.1/4.13), tj.:
  - „Odnowa i rozwój wsi”,
  - „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej”,
  - „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw”,
  - „Małe projekty”,
- b) środki planowane na operacje realizowane przez LGD w ramach „Wdrażania projektów współpracy” (działanie 4.21),
- c) środki planowane na operacje realizowane przez LGD w ramach działania „Funkcjonowanie lokalnej grupy działania” (działanie 4.31).

Na realizację programu Rozwoju Obszarów Wiejskich Osi 4 Lider, Lokalna Grupa Działania „Ziemia Lubawska” może dysponować kwotą w wysokości **6 100 116 zł**. Wielkość budżetu LSR wynika z iloczynu ogólnej liczby mieszkańców gmin należących do LGD zameldowanych na pobyt stały, na dzień 31 grudnia 2006 r. oraz kwoty alokacji. W związku z tym pula środków, która może być przeznaczona na realizację poszczególnych komponentów Osi Leader wynosi odpowiednio:

Kod wg PROW 2007-2013	Nazwa komponentu	Kwota alokacji na 1 mieszkańca w zł	Łączny budżet na realizację LSR w latach 2009-2015
413	Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju	116 zł	4 781 172 zł
4.21	Wdrażanie projektów współpracy	3 zł	123 651 zł
4.31	Funkcjonowanie LGD, nabywanie umiejętności, aktywizacja, w tym:	29 zł	1 195 293 zł
	<i>a) Koszty bieżące LGD</i>		910 000 zł
	<i>b) Nabywanie umiejętności, aktywizacja</i>		285293 zł
Razem budżet LSR		148 zł	6 100 116 zł

Podziału środków z działania 4.1/413 – „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” dokonano zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi, przeznaczając na poszczególne działania następujące kwoty:

Wyszczególnienie	Średnia wartość pomocy na operacje	Przewidywana liczba operacji	Łączna kwota przeznaczona na dofinansowanie operacji
Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	51 000 zł	10	525929 zł
Odnowa i rozwój wsi	200 000 zł	10	2008092 zł
Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	51 000 zł	10	525929 zł
Małe projekty	10 000 zł	172	1721222 zł

Jak można zauważyć, średnie wielkości dotacji do poszczególnych działań wyniosą odpowiednio:

- do operacji w zakresie „Różnicowania w kierunku działalności nierolniczej” – 525 929 zł,
- do operacji w zakresie „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” – 525 929 zł,
- do działania „Odnowa i rozwój wsi – 2 008 092 zł,
- do „Małych projektów” – 1 721 222 zł

Na funkcjonowanie biura Lokalna Grupa Działania „Ziemia Lubawska” przeznaczy, zgodnie z wytycznymi 14,92% wszystkich środków na wdrażanie LSR, co daje kwotę: 910 000 zł. Na pozostałą część tego zadania dotyczącą „Nabywania umiejętności i aktywizację” zostanie przeznaczona kwota w wysokości 285293 zł.

Szczegółowy budżet w rozbiciu na lata realizacji LSR oraz przedsięwzięcia dla obszaru LGD „Ziemia Lubawska” przedstawiają odpowiednie tabele.

Tabela 10.1. Budżet na realizację LSR w rozbiciu na działania i lata

Lata realizacji LSR	4.1/413 - Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju					4.21 Wdrażanie projektów współpracy	4.31 Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, w tym:			Razem OŚ 4
	operacje spełniające warunki przyznania pomocy dla działań:			Małe projekty	Razem 4.1/413		Funkcjonowanie LGD (koszty bieżące)	Nabywanie umiejętności i aktywizacja	Razem 4.31	
	Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	Tworzenie i rozwój mikro-przedsiębiorstw	Odnowa i rozwój wsi							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
2008-2009	0,00	0,00	208 092,00	180 000,00	388 092,00	3 651,00	80 000,00	54 293,00	134 293,00	526 036,00
2010	115 929,00	153 000,00	800 000,00	300 000,00	1 368 929,00	30 000,00	180 000,00	38 500,00	218 500,00	1 617 429,00
2011	153 000,00	115 929,00	1 000 000,00	300 000,00	1 568 929,00	30 000,00	130 000,00	38 500,00	168 500,00	1 767 429,00
2012	153 000,00	104 000,00	0,00	300 000,00	557 000,00	30 000,00	130 000,00	38 500,00	168 500,00	755 500,00
2013	104 000,00	153 000,00	0,00	350 000,00	607 000,00	30 000,00	130 000,00	38 500,00	168 500,00	805 500,00
2014	0,00	0,00	0,00	291 222,00	291 222,00		130 000,00	38 500,00	168 500,00	459 722,00
2015							130 000,00	38 500,00	168 500,00	168 500,00
2008-2015	525 929,00	525 929,00	2 008 092,00	1 721 222,00	4 781 172,00	123 651,00	910 000,00	285 293,00	1 195 293,00	6 100 116,00

Tabela 10.2. Szczegółowy budżet na realizację LSR

Rok	Kategoria kosztu/ wydatku	Działania Osi 4 Leader											Razem Oś 4
		4.1/413 Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju					4.21 Wdrażanie projektów współpracy			4.31 Funkcjonowanie lokalnej grupy działania			
		Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	Odnowa i rozwój wsi	Małe projekty	Razem 4.1/413	Przygotowanie projektów współpracy	Realizacja projektów współpracy	Razem 4.21	Funkcjonowanie LGD (koszty bieżące)	Nabywanie umiejętności i aktywizacja	Razem 4.31	
2008-2009	całkowite	0,00	0,00	277 456,00	257 143,00	534 599,00	3 651,00	0,00	3 651,00	80 000,00	54 293,00	134 293,00	672 543,00
	kwalfikowane	0,00	0,00	277 456,00	257 143,00	534 599,00	3 651,00	0,00	3 651,00	80 000,00	54 293,00	134 293,00	672 543,00
	do refundacji	0,00	0,00	208 092,00	180 000,00	388 092,00	3 651,00	0,00	3 651,00	80 000,00	54 293,00	134 293,00	526 036,00
2010	całkowite	231 858,00	306 000,00	1 066 667,00	428 572,00	2 033 097,00	5 000,00	25 000,00	30 000,00	180 000,00	38 500,00	218 500,00	2 281 579,00
	kwalfikowane	231 858,00	306 000,00	1 066 667,00	428 572,00	2 033 097,00	5 000,00	25 000,00	30 000,00	180 000,00	38 500,00	218 500,00	2 281 579,00
	do refundacji	115 929,00	153 000,00	800 000,00	300 000,00	1 368 929,00	5 000,00	25 000,00	30 000,00	180 000,00	38 500,00	218 500,00	1 617 429,00
2011	całkowite	306 000,00	231 858,00	1 333 334,00	428 572,00	2 299 764,00	7 500,00	22 500,00	30 000,00	130 000,00	38 500,00	168 500,00	2 498 264,00
	kwalfikowane	306 000,00	231 858,00	1 333 334,00	428 572,00	2 299 764,00	7 500,00	22 500,00	30 000,00	130 000,00	38 500,00	168 500,00	2 498 264,00
	do refundacji	153 000,00	115 929,00	1 000 000,00	300 000,00	1 568 929,00	7 500,00	22 500,00	30 000,00	130 000,00	38 500,00	168 500,00	1 767 429,00
2012	całkowite	306 000,00	208 000,00	0,00	428 572,00	942 572,00	10 000,00	20 000,00	30 000,00	130 000,00	38 500,00	168 500,00	1 141 072,00
	kwalfikowane	306 000,00	208 000,00	0,00	428 572,00	942 572,00	10 000,00	20 000,00	30 000,00	130 000,00	38 500,00	168 500,00	1 141 072,00
	do refundacji	153 000,00	104 000,00	0,00	300 000,00	557 000,00	10 000,00	20 000,00	30 000,00	130 000,00	38 500,00	168 500,00	755 500,00
2013	całkowite	208 000,00	306 000,00	0,00	500 000,00	1 014 000,00	15 000,00	15 000,00	30 000,00	130 000,00	38 500,00	168 500,00	1 212 500,00
	kwalfikowane	208 000,00	306 000,00	0,00	500 000,00	1 014 000,00	15 000,00	15 000,00	30 000,00	130 000,00	38 500,00	168 500,00	1 212 500,00
	do refundacji	104 000,00	153 000,00	0,00	350 000,00	607 000,00	15 000,00	15 000,00	30 000,00	130 000,00	38 500,00	168 500,00	805 500,00
2014	całkowite	0,00	0,00	0,00	416 032,00	416 032,00				130 000,00	38 500,00	168 500,00	584 532,00
	kwalfikowane	0,00	0,00	0,00	416 032,00	416 032,00				130 000,00	38 500,00	168 500,00	584 532,00
	do refundacji	0,00	0,00	0,00	291 222,00	291 222,00				130 000,00	38 500,00	168 500,00	459 722,00
2015	całkowite									130 000,00	38 500,00	168 500,00	168 500,00
	kwalfikowane									130 000,00	38 500,00	168 500,00	168 500,00
	do refundacji									130 000,00	38 500,00	168 500,00	168 500,00
2008-2015	całkowite	1 051 858,00	1 051 858,00	2 677 457,00	2 458 891,00	7 240 064,00	41 151,00	82 500,00	123 651,00	910 000,00	285 293,00	1 195 293,00	8 559 008,00
	kwalfikowane	1 051 858,00	1 051 858,00	2 677 457,00	2 458 891,00	7 240 064,00	41 151,00	82 500,00	123 651,00	910 000,00	285 293,00	1 195 293,00	8 559 008,00
	do refundacji	525 929,00	525 929,00	2 008 092,00	1 721 222,00	4 781 172,00	41 151,00	82 500,00	123 651,00	910 000,00	285 293,00	1 195 293,00	6 100 116,00

Tabela 10.3. Tabela pomocnicza do budżetu LSR „LGD Ziemia Lubawska”

Cele ogólne	Przedsięwzięcia	Planowana liczba operacji w ramach przedsięwzięcia	Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej	Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw	Odnowa i rozwój wsi	Małe projekty	Razem wdrażanie LSR (413)	Wdrażanie projektów współpracy (421)	Nabywanie umiejętności i aktywizacja (431)
1. Dywersyfikacja i rozwój aktywności gospodarczej mieszkańców wsi	ZIEMIA LUBAWSKA AKTYWNA GOSPODARCZO	Minimalna liczba operacji	3	4	2	30	39		1
		Wartość do refundacji	153 000	204 000	400 000	300 000	1 057 000		38 500
	ZIEMIA LUBAWSKA	Minimalna liczba operacji	4	3	2	10	19		1
		Wartość do refundacji	204 000	153 000	400 000	100 000	857 000		38 500
2. Zrównoważone wykorzystanie i promocja walorów przyrodniczych oraz dziedzictwa kulturowego Ziemi Lubawskiej	PRZYJAZNA MIESZKAŃCOM I PRZYJEZDNYM	Minimalna liczba operacji	2	2	4	52	60		3
		Wartość do refundacji	102 000	102 000	800 000	520 000	1 524 000		131 293
3. Wspieranie rozwoju kapitału społecznego	ZIEMIA LUBAWSKA AKTYWNA SPOŁECZNIE	Minimalna liczba operacji	1	1	2	80	84	2	
		Wartość do refundacji	66 929	66 929	408 092	801 222	1343 172	77 000	
Minimalna liczba operacji w ramach LSR			10	10	10	172	202	4	7
Wartość operacji w ramach LSR - ogółem			525 929	525 929	2 008 092	1 721 222	4 781 172	123 681	285 293

Tabela 10.4. Harmonogram przewidywanych terminów podawania do publicznej wiadomości informacji o możliwości składania wniosków o przyznanie pomocy w ramach działania 4.1/413 Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju

Lp.	Wyszczególnienie		2009				2010				2011				2012				2013				2014			
			I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV	I	II	III	IV
1	Operacje spełniające warunki przyznania pomocy dla działania:	Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej																								
2		Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw																								
3		Odnowa i rozwój wsi																								
4	Małe projekty																									

11. Opis procesu przygotowania i konsultowania LSR

Lokalna Strategia Rozwoju została opracowana zgodnie z odpowiednimi wytycznymi oraz normami jakimi kierują się autorzy przy tworzeniu dokumentów planistyczno-strategicznych. Proces tworzenia Lokalnej Strategii Rozwoju miał charakter społeczny. Brali w nim udział przedstawiciele samorządów gmin objętych LSR, organizacji pozarządowych, a także przedstawiciele sektora gospodarczego i osoby prywatne, zainteresowane rozwojem Ziemi Lubawskiej.

Przedstawiciele każdej z zainteresowanych stron uczestniczyli w poszczególnych fazach tworzenia LSR, na które składały się: opracowanie diagnozy, analiza SWOT, ujednoczenie i ustalenie hierarchii celów, działań, wskazanie oczekiwanych rezultatów, a także wybór przedsięwzięć ważnych dla rozwoju subregionu „Ziemia Lubawska”.

Należy zauważyć fakt, że cały proces budowania LSR rozpoczął się w latem 2008 r. Dnia 10 sierpnia 2008 r. odbyło się Nadzwyczajne Walne Zebranie Członków, na którym przedstawiono założenia LEADERA w nowym okresie. Kolejnym etapem było posiedzenie Zarządu LGD z Wójtami zainteresowanych Gmin, chcących przystąpić do Stowarzyszenia, gdzie przedstawiono informacje o możliwościach finansowania działań na rzecz rozwoju obszarów wiejskich w ramach wdrażania LSR. Końcowym etapem prac przygotowawczych było przyjęcie uchwały Walnego Zebrania Członków w dniu 6 listopada 2008 r. o przystąpieniu do budowania Lokalnej Strategii Rozwoju.

Schemat prac nad LSR wygląda następująco:

I. Prace przygotowawcze

Walne Zebranie Członków Wspólne posiedzenie
Zarządu LGD
z Wójtami Gmin Przyjęcie uchwały
o przystąpieniu do tworzenia LSR

sierpień-październik 2008 r.

II. Opracowanie dokumentu

Warsztaty nad LSR 9 spotkań:
Diagnoza problemów
Analizy SWOT i jej weryfikacja
Wizja, cele, misja LGD
Przedsięwzięcia i Kryteria wyboru operacji,
Budżet LSR

listopad-grudzień 2008 r.

III. Konsultacje i przyjęcie LSR

Konsultacje społeczne i Walne Zebranie Członków
LGD przyjmujące LSR

styczeń 2009 r.

W procesie tworzenia LSR uczestniczyły osoby i przedstawiciele instytucji, którzy znają lokalne uwarunkowania rozwojowe oraz posiadają niezbędną wiedzę do prac nad tego rodzaju dokumentami i często niejednokrotnie uczestniczyły w podobnych przedsięwzięciach.

Grupa osób uczestniczących w pracach nad LSR została przeszkolona z zasad stosowanych w Osi 4 LEADER. Prace nad strategią prowadzone były metodą warsztatową. Przeprowadzono łącznie 9 spotkań grupy roboczej, podczas których konsultowano zarówno zapisy diagnozy (sporządzonej przez konsultantów zewnętrznych), wypracowano zapisy analizy SWOT i na tej podstawie przyjęto zapisy celów, sprecyzowano przedsięwzięcia oraz dokonano wyboru preferowanych operacji. Społeczne konsultacje dokumentu LSR zostały przeprowadzone w postaci zamieszczenia LSR na stronach internetowych poszczególnych samorządów.

Podczas prac nad LSR pomiędzy uczestników procesu zostały podzielone zadania. **Grupa konsultantów zewnętrznych** była odpowiedzialni za:

- prowadzenie warsztatów i spotkań.
- przygotowanie struktury pracy na każdym etapie tworzenia LSR,
- przygotowywanie dokumentów niezbędnych podczas prac nad strategią,
- redakcją przyjętych założeń do LSR,

Członkowie **grupy roboczej** zajmowali się:

- zbieraniem danych źródłowych,
- rozpropagowywaniem informacji i dokumentów związanych z tworzeniem strategii,
- prowadzeniem warsztatów, konsultacji i spotkań na poziomie gmin,
- brali również aktywny udział w warsztatach dotyczących tworzenia strategii.

Grupa robocza, w której skład wchodził przedstawiciele wszystkich członków z obszaru LGD „Ziemia Lubawska” uczestniczyła we wszystkich etapach budowy strategii, m.in. w:

1. weryfikowaniu zapisów diagnozy stanu wyjściowego,
2. sporządzeniu i weryfikowaniu zapisów analizy SWOT,
3. wypracowaniu wizji i misji rozwoju LGD „Ziemia Lubawska”,
4. wyznaczeniu hierarchii celów strategii,
5. wskazaniu przedsięwzięć do realizacji w ramach strategii,
6. zidentyfikowaniu możliwości wdrażania operacji w ramach przedsięwzięć.

1. Diagnoza stanu wyjściowego

Diagnozę opracował zespół ekspertów. Jest to pierwsza część strategii, której celem jest identyfikacja, gromadzenie i analiza danych na temat obszaru i podmiotów objętych planowaniem. Wykonanie diagnozy umożliwiło całościową ocenę stanu oraz dotychczasowych tendencji rozwojowych, a także wskazanie głównych trendów i kierunków rozwoju w przyszłości. Ważną kwestią było opisanie i rozwinięcie elementów, które podkreślają specyficzne zasoby i szanse do rozwoju LGD „Ziemia Lubawska”.

Oprócz potencjału zewnętrznego zostały uwzględnione aktualne i przewidywane warunki zewnętrzne kreowane przez otoczenie. Przy przygotowywaniu diagnozy służącej opracowaniu Lokalnej Strategii Rozwoju LGD „Ziemia Lubawska” zostały wzięte pod uwagę wszystkie uwarunkowania rozwoju, a mianowicie:

- makroekonomiczne, związane z trendami o charakterze ogólnym na poziomie państwa lub nawet międzynarodowym – globalnym,
- regionalne, wynikające z polityki społeczno-gospodarczej województwa warmińsko-mazurskiego,
- subregionalne i lokalne, związane ze społecznym i gospodarczym potencjałem gmin wchodzących w skład LGD „Ziemia Lubawska” oraz jednostek ościennych.

Diagnoza stanu wyjściowego obszaru została opracowana m.in. na podstawie dokumentów i danych statystycznych pochodzących z różnych urzędów i instytucji. Jednak, aby diagnoza była wiarygodna sporządzono ją głównie na podstawie postrzegania obszaru przez jego mieszkańców. Brano pod uwagę wiedzę mieszkańców o swoim terenie oraz sposób postrzegania jego problemów. Poprzez zadawanie pytań i dyskusję dochodzi się do wypracowania wspólnie akceptowanych rozwiązań.

Podczas opracowywania diagnozy stanu wyjściowego stosowano następujące techniki:

a.   Badania ankietowe

Zastosowanie tej metody pozwoliło dotrzeć do wybranej reprezentatywnej grupy respondentów, dzięki którym dowiedzieliśmy się jakie są opinie mieszkańców na temat poszczególnych obszarów ważnych w budowaniu strategii. Respondenci wyrażali swoje opinie dotyczące: problemów na jakie napotykają będąc mieszkańcami tego obszaru, zalet gminy, sukcesów i porażek gminy oraz jak wyobrażają sobie gminę za 4 lata. Kwestionariusz ankiety stanowi załącznik nr 11.1 do Lokalnej Strategii Rozwoju.

b.   Spotkania informacyjne

Ich celem było poszerzanie wiedzy na temat zasad podejścia Leader i programu PROW oraz zrozumienie kwestii rozwoju lokalnego i potrzeby zmiany podejścia w rozwoju obszarów wiejskich. Podczas spotkań uczestnicy wymieniali opinie, dzięki czemu stopniowo kształtowały się poglądy na temat poruszanych zagadnień związanych z diagnozą obszaru.

c.   Praca grupowa – warsztaty

Współpraca uczestników oraz zdolności organizacyjne i psychologiczne konsultantów pozwoliły na określenie stanowisk i opinii uczestników oraz na wypracowanie konkretnych rozwiązań poruszanych kwestii.

2. Sporządzenie i weryfikowanie zapisów analizy SWOT

Analiza SWOT została przeprowadzona, po zapoznaniu się z diagnozą i po wyznaczeniu wizji, przez grupę roboczą przy pomocy konsultanta. Dzięki tej metodzie została dokonana ocena sytuacji strategicznej w dążeniu do osiągnięcia wizji. Podstawowym jej założeniem było określenie pozycji strategicznej subregionu w kontekście możliwości wykorzystania posiadanych unikalnych, tak w skali kraju jak i Europy, zasobów naturalnych i kulturowych.

3. Określenie wizji i misji

Mając na względzie zweryfikowaną w czasie spotkań i konsultacji społecznych analizę SWOT oraz wypracowaną wizję LSR, określono misję LGD „Ziemia Lubawska”. Została ona sformułowana jako określenie pożądanego stanu docelowego dla LGD.

4. Ustalenie wiązki celów

Jest to kolejny etap budowania strategii. Cele są rozszerzeniem misji – pokazują, w jaki sposób chcemy ją osiągnąć.

W niniejszej strategii sformułowano dwa rodzaje celów:

- cele ogólne,
- cele szczegółowe.

Cele ogólne określają, jak zrealizować misję, a cele szczegółowe, w jaki sposób zrealizować cele ogólne. Zostały one ustalone na spotkaniach lokalnej grupy roboczej z zewnętrznym konsultantem LSR.

W trakcie ustalania celów posłużono się opracowaną analizą SWOT oraz zwrócono szczególną uwagę na zgodność wyznaczonych celów z celami osi 3 i 4 PROW.

5. Wskazanie przedsięwzięć do realizacji w ramach strategii

W grudniu 2008 r. na spotkaniach w gronie przedstawicieli LGD „Ziemia Lubawska” zostały określone przedsięwzięcia, które będą podejmowane dla osiągnięcia poszczególnych celów. Do realizacji przedsięwzięć w ramach LSR wybrano operacje, które w zdecydowany sposób przyczynią się do rozwoju gmin wchodzących w skład LGD „Ziemia Lubawska”.

6. Wskazanie możliwych do wdrażania operacji w ramach przedsięwzięć

Do wyznaczenia zakresu realizacyjnego przedsięwzięć, którego wyrazem są preferowane operacje posłużono się matrycą logiczną, w budowaniu której brał udział zarząd LGD „Ziemia Lubawska” oraz zaproszone osoby reprezentujące różnych partnerów lokalnych, w tym przedstawiciele wszystkich gmin. Ponadto, przy określaniu możliwych do wdrażania operacji posłużono się wypełnionymi przez członków LGD „Ziemia Lubawska” Kartami Projektu, zawierającymi opis potrzebnych do realizacji działań. Wzór rozesłanej do członków LGD Karty Projektu stanowi załącznik nr 11.2 do LSR.

12. Opis procesu wdrażania i aktualizacji strategii

Na proces wdrażania i aktualizacji strategii składają się takie etapy jak informowanie o wdrażaniu LSR oraz sam proces aktualizacji LSR, z uwzględnieniem udziału mieszkańców.

1. Informowanie o wdrażaniu LSR

Lokalna Grupa Działania „Ziemia Lubawska” będzie realizować swoje cele statutowe m.in. przez opracowanie i realizację Lokalnej Strategii Rozwoju. Działania Stowarzyszenia skierowane na wdrażanie LSR uwzględniają aktywizację społeczną i gospodarczą mieszkańców naszego subregionu. Aby spełnić założony cel LGD „Ziemia Lubawska” będzie prowadziło działania informacyjne w następujący sposób:

- biuro LGD będzie właściwie oznakowane i zamieści nad siedzibą informację o godzinach pracy;
- biuro LGD będzie udzielało wszelkich informacji zainteresowanym osobom i instytucjom nt. działalności LGD, w tym udostępni wszelką dokumentację związaną z realizacją LSR;
- biuro LGD będzie przyjmować postulaty, wnioski i zapytania składane przez mieszkańców, dotyczące wdrożenia LSR;
- biuro LGD będzie niezwłocznie przekazywać informacje Gminom – członkom LGD i innym jednostkom samorządu terytorialnego, lokalnym i regionalnym mediom o ogłaszanych naborach wniosków i innych wydarzeniach i osiągnięciach LGD;
- strona internetowa LGD będzie zaopatrzona w możliwie szeroki wachlarz informacji z zakresu wdrażania LSR, terenu objętego działaniem LGD i innych informacji ważnych dla funkcjonowania LGD „Ziemia Lubawska” i jej partnerów oraz członków, wszystkie dokumenty i materiały oraz informacje zamieszczone będą systematycznie aktualizowane;
- LGD będzie prowadziło szkolenia i warsztaty dla mieszkańców z zakresu przygotowywania wniosków aplikacyjnych;
- dla wszystkich chętnych będą dostępne konferencje i seminaria propagujące aktywizowanie mieszkańców wsi i propagujące wdrożenie LSR;
- LGD „Ziemia Lubawska” będzie wydawało „gazetkę” (biuletyn) i materiały promocyjne (ulotki, plakaty, fiszki etc.). Będą one rozpropagowywane w biurze, gminach, sołectwach, organizacjach i instytucjach współpracujących z LGD oraz przekazywane w trakcie ważnych wydarzeń realizowanych przez LGD i jej członków;
- LGD „Ziemia Lubawska” zakłada, że w miarę potrzeby będzie odwoływała się do opinii mieszkańców przeprowadzając sondaże i wywiady.

Kompleksowa propozycja działań informacyjnych będzie dawała gwarancję, że zostaną zachowane zasady jawności, otwartości i przejrzystości. Sposób informowania opinii publicznej o realizacji LSR oraz działań podejmowanych przez LGD będzie rzetelny.

2. Aktualizacja LSR z uwzględnieniem udziału mieszkańców

Założenia osi 4 PROW uwzględniają aktualizację LSR. LGD „Ziemia Lubawska” chcąc dokonać aktualizacji dokumentu strategicznego będzie się kierować zapisami określonymi w umowie, a wszelkie poprawki wynikające z aktualizacji nie mogą wpłynąć na cele ogólne, misję LGD oraz limity środków przewidziane w ramach działania 4.1.

LGD „Ziemia Lubawska” będzie prowadzić proces aktualizacji LSR w następujący sposób:

- aktualizacja nie powinna być dokonywana częściej niż raz w roku, a jej ostatnia nowelizacja powinna się odbyć w 2013 r.;
- nowelizacja będzie się odbywać przy szerokim udziale członków LGD i mieszkańców obszaru „Ziemia Lubawska”;
- zgłaszane postulaty będą zbierane i dostarczane podczas spotkań, konferencji, szkoleń, przez Internet oraz bezpośrednio w Biurze LGD, a także w inny, wygodny dla mieszkańców naszego subregionu, sposób;
- na podstawie ww. uwag i opinii Rada i Walne Zebranie mogą zgłaszać wnioski i postulaty dotyczące aktualizacji LSR;
- Zarząd jako organ wykonawczy LGD będzie odpowiedzialny za wniesienie zmian do dokumentu LSR, po uprzednim ich uchwaleniu przez Walne Zebranie Członków, zgodnie z zapisami Statutu;
- nowelizacja LSR może odbywać się przy udziale ekspertów, a przed przystąpieniem do aktualizacji będzie wskazane przeprowadzenie odpowiednich badań lub analiz (jeśli to konieczne) i skorzystanie z wyników monitorowania realizacji LSR.

13. Zasady i sposób dokonywania ewaluacji własnej

Monitorowanie polega na stałym kontrolowaniu przebiegu realizacji strategii i służy uzyskaniu koniecznych informacji, z których właściwe organy LGD będą mogły dowiadywać się o występowaniu rozbieżności w realizacji planów i osiąganiu celów. LGD „Ziemia Lubawska” zakłada, że monitoringowi podlegać będą realizacja LSR oraz wydatkowanie środków na poszczególne operacje i działania. Dzięki informacjom z monitoringu LGD będzie oceniało na bieżąco swoją sytuację finansową i ewentualne podjęcie działania naprawcze (interwencyjne) gdy uzna, że występują niezgodności w realizacji LSR.

System monitoringu LSR będzie uwzględniać:

- a. gromadzenie danych na podstawie wniosków, informacji uzyskanych od podmiotów wdrażających (UM, ARiMR) o zawartych umowach i wysokości środków wypłacanych beneficjentom na realizację operacji;
- b. uzyskiwanie informacji na podstawie rozmów z beneficjentami, a także jeśli zajdzie potrzeba, wizyt w miejscu realizowania operacji;
- c. weryfikację rzeczywistych rezultatów w oparciu o mierzalne wskaźniki;
- d. sprawdzanie procedur wewnętrznych wdrożenia poszczególnych działań LSR;
- e. zbieranie danych o wydatkowaniu środków na funkcjonowanie LGD zgodnie z procedurą określoną w umowie z podmiotem wdrażającym.

Ponadto LGD uwzględni sposoby raportowania, na które złożą się:

- a. raporty pisemne i sprawozdania dotyczące realizacji operacji i funkcjonowania LGD;
- b. analiza dokumentów merytorycznych i finansowych dostępnych w biurze;
- c. sprawozdania z wywiadów i wizyt u beneficjentów.

Za monitorowanie będzie odpowiedzialny Zarząd LGD „Ziemia Lubawska”. Będzie mógł on również zlecić wykonanie niektórych zadań ekspertom zewnętrznym lub pracownikom Biura LGD.

Ewaluacja służy ocenie sukcesu LGD i LSR. Jej ramy obejmują ocenę odpowiedzialności, skuteczności, efektywności i oddziaływania projektu w stosunku do jego założeń.

W LGD „Ziemia Lubawska” ewaluacja będzie realizowana w postaci ocen:

- *ex ante*, która będzie dotyczyć operacji i działań znajdujących się w fazie planowania i podejmowania decyzji o ich realizacji. W takim przypadku będą analizowane spodziewane efekty pod kątem ich wpływu na osiąganie celów LSR. Podobnie będą oceniane efekty działań realizowanych w ramach funkcjonowania LGD i projektów współpracy;
- *ex post*, która będzie dotyczyć oceny działań w minionym okresie z perspektywy ich realizacji w latach 2009-2015. Pierwsza, gruntowna ocena *ex post* zostanie przeprowadzona po 3 latach realizacji LSR, a druga po 6 latach od rozpoczęcia realizacji LSR. Dodatkowo zakłada się, że będzie dokonywana ocena roczna (po zakończeniu każdego roku kalendarzowego), która uwzględni zrealizowane operacje i działania pod kątem efektów i osiągniętych celów, spójnych z LSR;

- *partnerstwa i sprawności funkcjonowania LGD* – gdzie będą oceniane takie elementy jak: funkcjonowanie biura i organów LGD, efektywność stosowanych procedur i umiejętność podejmowania decyzji, przepływ informacji.

Ciężar przeprowadzenia ewaluacji będzie spoczywał na Komisji Rewizyjnej. Komisja Rewizyjna będzie mogła zlecić wykonanie niektórych zadań Zarządowi LGD, pracownikom Biura LGD lub ekspertom zewnętrznym. Zgodnie z postanowieniami Statutu LGD „Ziemia Lubawska” organ kontroli wewnętrznej sporządzi stosowne sprawozdanie, uwzględniające charakter ewaluacji przed każdym rocznym Walnym Zebraniem Członków, na którym udziela się absolutorium Zarządowi. Sprawozdanie, oprócz oceny finansowej, będzie uwzględniało wykaz zrealizowanych operacji we wszystkich działaniach dotyczących naboru wniosków, ocenę efektów w porównaniu z założeniami, ocenę osiągnięcia celów zgodnych z LSR. Dodatkowo raport będzie zawierał wnioski w formie uwag i rekomendacji, które będą uwzględniały lepsze osiągnięcie celów LSR i wyższą skuteczność działania LGD. Sprawozdanie będzie udostępnione publicznie.

Wszystkie informacje uzyskane w trakcie monitoringu i ewaluacji będą wykorzystywane w procesie aktualizacji Lokalnej Strategii Rozwoju.

14. Powiązania LSR z innymi dokumentami planistycznymi związanymi z obszarem objętym LSR

W ramach oceny powiązań LSR z zapisami w innych dokumentach strategicznych przeprowadzono szczegółową analizę przyjętych celów ogólnych i szczegółowych oraz planowanych przedsięwzięć Lokalnej Strategii Rozwoju „Ziemia Lubawska” w odniesieniu do tych dokumentów.

Ocena została przygotowana w oparciu o dokumenty opracowane przede wszystkim przez samorząd województwa warmińsko-mazurskiego oraz gminy wchodzące w skład obszaru LGD.

W ramach analizy powiązań wzięto pod uwagę **Strategię Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Województwa Warmińsko-Mazurskiego** do 2020 roku.

Wszystkie działania strategiczne LSR powinny być zgodne z założeniami zdefiniowanymi w Strategii Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Województwa Warmińsko – Mazurskiego do 2020 roku

Wizja rozwoju województwa warmińsko – mazurskiego została zapisana w następująco:

Warmia i Mazury regionem w którym warto żyć...

Jest to wizja integrująca wszystkich mieszkańców Warmii i Mazur niezależnie od zróżnicowanego stanu posiadania, miejsca zamieszkania, wieku i wykształcenia, ale z równymi szansami dla wszystkich.

Dla niniejszej strategii kluczowe znaczenie ma również główny cel strategii, który zakłada rozwój Warmii i Mazur na rzecz spójności ekonomicznej, społecznej i przestrzennej w jednoczącej się Europie.

Wyodrębniono 3 główne cele strategiczne. Strategii Rozwoju Społeczno – Gospodarczego Województwa Warmińsko – Mazurskiego do 2020 roku

Cel 1. Wzrost konkurencyjności gospodarki :

Cel 2. Wzrost aktywności społecznej:

Cel 3. Wzrost liczby i jakości powiązań sieciowych:

Strategia realizowana jest poprzez Regionalny Program Operacyjny Warmia i Mazury na lata 2007-2013.

Regionalny Program Operacyjny Warmia i Mazury na lata 2007-2013.

Cele Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013 osiągnane będą poprzez realizację działań w ramach siedmiu merytorycznych osi priorytetowych, wspartych środkami pomocy technicznej.

Oś Priorytetowa 1: Przedsiębiorczość

Oś Priorytetowa 2: Turystyka

Oś Priorytetowa 3: Infrastruktura społeczna Oś Priorytetowa 4: Rozwój, restrukturyzacja i rewitalizacja miast.

Oś Priorytetowa 4: Rozwój, restrukturyzacja i rewitalizacja miast.

Oś Priorytetowa 5: Infrastruktura transportowa regionalna i lokalna

Oś Priorytetowa 6: Środowisko przyrodnicze

Oś Priorytetowa 7: Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego

Oś Priorytetowa 8: Pomoc techniczna

Z punktu widzenia LDG „Ziemia Lubawska” zgodnymi z celami LSR są następujące Osie Priorytetowe:

-Oś Priorytetowa 1.: Przedsiębiorczość

-Oś Priorytetowa 2.: Turystyka

-Oś Priorytetowa 3.: Infrastruktura społeczna

-Oś Priorytetowa 6.: Środowisko przyrodnicze

-Oś Priorytetowa 7: Infrastruktura społeczeństwa informacyjnego

Dokumenty strategiczne gmin LGD „Ziemia Lubawska”

Lokalna Strategia Rozwoju Ziemi Lubawskiej jest spójna z dokumentami strategicznymi gmin wchodzących w skład Lokalnej Grupy Działania.

W skład obszaru LSR wchodzi 5 gmin zlokalizowanych na terenie województwa warmińsko-mazurskiego, w tym: Rybno, Lubawa, Grodziczno, Kurzętnik oraz Nowe Miasto Lubawskie.

W ramach LSR określono 3 cele główne, które są spójne z celami przyjętymi w dokumentach strategicznych gmin.

<i>Cel 1. „Dywersyfikacja i rozwój aktywności gospodarczej mieszkańców wsi”</i>			
Lp.	Gmina	Dokument strategiczny	Cele strategiczne/operacyjne
1.	Grodziczno	Gminna Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Grodziczno na lata 2008-2013.	III. Rozwój przedsiębiorczości w gminie IV. Podniesienie wiedzy, umiejętności i kondycji społeczeństwa
2.	Grodziczno	Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Grodziczno na lata 2008-2018	1.Wzrost motywacji i szans na podjęcie pracy 2.Wzrost integracji społecznej i zawodowej osób niepełnosprawnych 3.Zwiększenie udziału ludzi młodych w życiu społecznym 5 Społeczność jest bardziej aktywna i zintegrowana
3.	Kurzętnik	Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Kurzętnik 2004-2013	10.Stworzenie systemu aktywizacji zawodowej dla grup zagrożonych wykluczeniem społecznym
4.	Kurzętnik	Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Kurzętnik do 2015	1.Zmniejszenie zjawiska wykluczenia społecznego wśród osób bezrobotnych
6.	Nowe Miasto Lubawskie	Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Wiejskiej Nowe Miasto Lubawskie do 2015	1.Ograniczenie wykluczenia społecznego wykluczenia społecznego grup zagrożonych marginalizacją z tytułu bezrobocia.
7.	Rybno	Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Rybno	Tworzenie warunków do rozwoju otoczenia biznesu.

		2004-2014	Podjęcie działań na rzecz tworzenia nowych miejsc pracy. Tworzenie warunków do integracji społecznej i gospodarczej mieszkańców gminy
--	--	-----------	--

Cel 2. „Zrównoważone wykorzystanie i promocja walorów przyrodniczych oraz dziedzictwa kulturowego Ziemi Lubawskiej”			
1.	Grodziczno	Gminna Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Grodziczno na lata 2008-2013.	II Gmina Grodziczno miejscem atrakcyjnym dla turystów V Ochrona zasobów środowiska
2.	Lubawa	Strategia Rozwoju Gminy Lubawa do 2010r.	2.Rozwój funkcji turystyczno-wypoczynkowej ze szczególnym uwzględnieniem agroturystyki.
3.	Lubawa	Strategia Rozwoju Gminy Lubawa do 2010r.	5.Rozwój form ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz promocji gminy.
4.	Rybno	Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Rybno 2004-2014	Umożliwienie rozwoju turystyki i agroturystyki w oparciu o czyste środowisko naturalne.

Cel 3. „Wspieranie rozwoju kapitału społecznego”			
1.	Grodziczno	Gminna Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Grodziczno na lata 2008-2013.	VII Rozwój zaplecza kulturalno – rozrywkowego
2.	Grodziczno	Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Grodziczno 207-2013	II Rozwój zaplecza kulturalno – rozrywkowego
3.	Kurzętnik	Plan Rozwoju Lokalnego Gminy Kurzętnik 2004-2013	7.Budowa i modernizacja gminnej bazy kulturalnej 7.Budowa i modernizacja gminnej bazy turystycznej 8.Poprawa stanu infrastruktury edukacyjnej , sportowej oraz ochrony zdrowia
4.	Lubawa	Strategia Rozwoju Gminy Lubawa do 2010r.	3.Unowocześnienie i rozwój infrastruktury społecznej.
5.	Nowe Miasto Lubawskie	Plan Rozwoju Lokalnego gminy Nowe Miasto Lubawskie 2004-2013	7.Budowa i modernizacja gminnej bazy kulturalnej 8.Budowa i modernizacja gminnej bazy turystycznej 9.Poprawa stanu lokalnej infrastruktury społecznej
6.	Rybno	Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Gminy Rybno 2004-2014	Podjęcie działań na rzecz uruchomienia placówek kulturalnych na terenie gminy.

Krajowy Plan Strategiczny Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013

Krajowy Plan Strategiczny Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 dla Polski został przygotowany zgodnie z Rozporządzeniem Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW). Plan ten na podstawie analizy sytuacji społecznej, gospodarczej i środowiskowej określa priorytety i kierunki rozwoju w zakresie rozwoju obszarów wiejskich.. Stanowi podstawę dla realizacji działań Programu Operacyjnego Rozwój Obszarów Wiejskich na lata 2007–2013.

W ramach priorytetowych kierunków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, zdefiniowano cztery główne osie:

- Oś 1: Poprawa konkurencyjności sektora rolnego i leśnego;
- Oś 2: Poprawa środowiska naturalnego i obszarów wiejskich;
- Oś 3: Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej;
- Oś 4: Leader,

W ramach PROW na lata 2007-2013 realizacja celów przyjętych w LSR LGD „Ziemia Lubawska” będzie finansowana z Osi 3 Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej oraz Osi 4 Leader, która polega na aktywizacji społeczności obszarów wiejskich poprzez inicjowanie lokalnych działań na rzecz tych społeczności.

Program Operacyjny „Kapitał Ludzki”

Celem głównym Programu jest: wzrost zatrudnienia i spójności społecznej a do osiągnięcia tego celu przyczynia się realizacja sześciu celów strategicznych, do których należą:

1. Podniesienie poziomu aktywności zawodowej oraz zdolności do zatrudnienia osób bezrobotnych i biernych zawodowo,
2. Zmniejszenie obszarów wykluczenia społecznego,
3. Poprawa zdolności adaptacyjnych pracowników i przedsiębiorstw do zmian zachodzących w gospodarce,
4. Upowszechnienie edukacji społeczeństwa na każdym etapie kształcenia przy równoczesnym zwiększeniu jakości usług edukacyjnych i ich silniejszym powiązaniu z potrzebami gospodarki opartej na wiedzy,
5. Zwiększenie potencjału administracji publicznej w zakresie opracowywania polityk i świadczenia usług wysokiej jakości oraz wzmocnienie mechanizmów partnerstwa,
6. Wzrost spójności terytorialnej.

Program Operacyjny „Innowacyjna gospodarka”

Głównym celem Programu jest rozwój polskiej gospodarki w oparciu o innowacyjne przedsiębiorstwa.

Cel ten zostanie osiągnięty poprzez realizację następujących celów szczegółowych:

1. Zwiększenie innowacyjności przedsiębiorstw,
2. Wzrost konkurencyjności polskiej nauki,
3. Zwiększenie roli nauki w rozwoju gospodarczym,
4. Zwiększenie udziału innowacyjnych produktów polskiej gospodarki w rynku międzynarodowym,
5. Tworzenie trwałych i lepszych miejsc pracy,
6. Wzrost wykorzystania technologii informacyjnych i komunikacyjnych w gospodarce.

Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej

Program ten stanowi dodatkowy element wsparcia z funduszy strukturalnych, który wzmocni działanie innych programów na obszarze pięciu następujących województw: warmińsko-mazurskiego, podlaskiego, lubelskiego, podkarpackiego oraz świętokrzyskiego.

Celem głównym Programu jest: „przyspieszenie tempa rozwoju społeczno-gospodarczego Polski Wschodniej w zgodzie z zasadą zrównoważonego rozwoju”.

Cel główny Programu osiągnąć będzie przez realizację następujących celów szczegółowych:

1. Stymulowanie rozwoju konkurencyjnej gospodarki opartej na wiedzy.
2. Zwiększenie dostępu do Internetu szerokopasmowego w Polsce Wschodniej.
3. Rozwój wybranych funkcji metropolitalnych miast wojewódzkich.
4. Poprawa dostępności i jakości powiązań komunikacyjnych województw Polski Wschodniej.
5. Zwiększenie roli zrównoważonej turystyki w gospodarczym rozwoju makroregionu.
6. Optymalizacja procesu wdrażania PO Rozwój Polski Wschodniej.

Zapisane w LSR obszaru Ziemia Lubawska cele i założenia są zbieżne z przedstawionymi wyżej dokumentami. Dzięki temu możliwa jest realizacja przez LGD dodatkowych projektów w ramach ww. programów. Będą one uzupełnieniem przedsięwzięć realizowanych w ramach Programu LEADER i przyczynią do kompleksowego i zrównoważonego rozwoju obszaru objętego strategią.

15. Wskazanie planowanych działań, przedsięwzięć lub operacji realizowanych przez LGD w ramach innych programów wdrażanych na obszarze objętym LSR

Program Operacyjny Kapitał Ludzki:

- szkolenia dla członków organizacji pozarządowych w zakresie tworzenia partnerstw oraz pisania i realizacji wniosków na realizację operacji, tworzenia i rejestracji stowarzyszeń i klastrow, organizacji imprez i obrzędów ludowych,
- szkolenia w zakresie pozyskiwania zewnętrznych źródeł dofinansowania oraz zasad realizacji projektów.
- szkolenia w zakresie usług okołoturystycznych
- szkolenia w zakresie tworzenia mikroprzedsiębiorstw, różnicowania działalności rolniczej na nierolniczą, tworzenia klastrow i grup producenckich,
- szkolenia dla w zakresie kontaktów międzyludzkich, organizacji imprez typu; targi, konferencje, seminaria itp.

Konkursy Ofert ogłaszane przez lokalne samorzady oraz samorząd województwa warmińsko-mazurskiego:

- projekty w zakresie promocji lokalnych produktów,
- projekty w zakresie organizacji i promocji imprez i obrzędów ludowych, organizacji konferencji dla przedsiębiorców,
- projekty w zakresie współpracy zagranicznej
- projekty w zakresie badania rynku usług

Podczas realizacji przez LGD działań i przedsięwzięć wpisujących się w cele LSR lecz realizowanych w ramach innych programów, będą przestrzegane zasady zabezpieczające przed nakładaniem się pomocy finansowej z dwóch różnych źródeł, a mianowicie:

- a) Osoby zatrudniane przez LGD w treści umowy o pracę będą miały wskazany;
- zakres obowiązków i zadań, ze wskazaniem programu oraz projektu na rzecz którego będą je wykonywały,
  - wymiar czasu pracy przeznaczony na wykonywanie obowiązków i zadań w ramach poszczególnych programów i projektów. W przypadku osób zaangażowanych jednocześnie w realizację dwóch lub więcej programów, w umowie o pracę z tą osobą zostanie wskazany wymiar czasu pracy, jaki ta osoba jest zobowiązana przeznaczyć na wykonanie zadań i obowiązków związanych z realizacją poszczególnych programów.
  - podaną kwotę wynagrodzenia ze wskazaniem programu z którego pochodzi.
- b) LGD utworzy odrębne rachunki bankowe do obsługi każdego programu, z którego może pozyskać środki;

- c) Na dokumentach księgowych stanowiącym dowód poniesienia kosztów będą zamieszczane informacje o pochodzeniu środków. W przypadku kosztów współfinansowanych z dwóch lub więcej programów będzie podana informacja o tym, jaką część tego kosztu finansują poszczególne programy;
- d) Każdy program będzie miał wyznaczonego Koordynatora odpowiedzialnego za całość działań z nim związanych. Koordynator będzie wykonywał swoją pracę w wymiarze pełnego etatu na czas danego programu, do którego realizacji zostanie zatrudniony. Jego wynagrodzenie będzie pochodziło z budżetu danego programu.

Dzięki stosowaniu w/w zasad w LGD będzie istniała przejrzysta sytuacja odnośnie wszystkich realizowanych projektów oraz źródeł ich finansowania, co uniemożliwi nakładanie się pomocy w ramach różnych programów.

16. Przewidywany wpływ realizacji LSR na rozwój regionu i obszarów wiejskich

Realizacja LSR w latach 2009-2015 wpłynie w korzystny sposób na rozwój gmin regionu Ziemi Lubawskiej.

W ramach LSR realizowane będą 3 przedsięwzięcia, których rezultaty przyczynią się do aktywizacji społeczności lokalnych i podniesienia jakości życia mieszkańców.

1. Przedsięwzięcie „Ziemia Lubawska aktywna gospodarczo” – planowane rezultaty:

- promocja lokalnych firm,
- wzrost ilości osób przygotowanych do prowadzenia własnej działalności gospodarczej,
- wzrost ilości firm w regionie LGD,
- wzrost ilości miejsc pracy w sektorach pozarolniczych m.in. agroturystyce,
- usługach związanych z realizacją aktywnego wypoczynku,
- pozyskanie nowego rynku zbytu poprzez sieciowanie podmiotów gospodarczych,
- zwiększenie dochodów gospodarstw rolnych ze źródeł pozarolniczych,
- wzrost dochodu podatkowego gmin obszaru LGD,
- zmniejszenie bezrobocia.

2. Przedsięwzięcie „Ziemia Lubawska przyjazna mieszkańcom i przyjeźdnym” – planowane rezultaty:

- większe wykorzystanie obiektów zabytkowych i miejsc historycznych oraz poprawa ich wyglądu i funkcjonalności,
- wykreowanie Marki Lokalnej „Ziemia Lubawska”,
- wyznaczenie i przygotowanie nowych ścieżek zdrowia, edukacyjnych i rowerowych,
- powstanie nowych boisk sportowych, placów zabaw i kąpielisk,
- rozwój bazy noclegowej i gastronomicznej,
- większy dostęp mieszkańców do Internetu,
- wzrost dostępności do informacji o atrakcjach przyrodniczo-kulturowych obszar,
- wzrost ilości osób zainteresowanych wypoczynkiem na terenie Ziemi Lubawskiej,
- zwiększenie wiedzy społeczności lokalnych o regionie,
- stworzenie więzi i poczucia regionalnej tożsamości kulturowej mieszkańców.

III. Przedsięwzięcie „Ziemia Lubawska aktywna społecznie” – planowane rezultaty:

- wzrost ilości organizacji pozarządowych oraz poprawa jakości ich funkcjonowania,
- zwiększona aktywność lokalnych społeczności,
- rozwój aktywności świetlic wiejskich , ośrodków kultury i bibliotek,
- wzrost ilości imprez promujących region,
- wzrost ilości inicjatyw sportowych,
- rozwój różnych form edukacji (nieformalna „od przedszkola do seniora”),
- przeprowadzenie szkoleń dla liderów lokalnych i animatorów,
- poprawa zarządzania LGD oraz rozwój członkostwa w stowarzyszeniu

17. Informacja o załącznikach

Załącznik 1.1 Statut LGD Ziemia Lubawska

Załącznik 1.2 Odpis z KRS

Załącznik 1.3 Regulamin Obrad i Wyborów Walnego Zebrania Członków LGD Ziemia Lubawska

Załącznik 1.4 Regulamin Zarządu LGD Ziemia Lubawska

Załącznik 1.5 Regulamin Komisji Rewizyjnej LGD Ziemia Lubawska

Załącznik 1.6 Regulamin Funkcjonowania Rady LGD Ziemia Lubawska

Załącznik 1.7 Regulamin Biura LGD Ziemia Lubawska

Załącznik 1.8 Procedura zatrudnienia pracownika

Załącznik 1.9 Procedura postępowania w sytuacji wystąpienia trudności w zatrudnieniu pracowników

Załącznik 2.1 Cechy charakteryzujące sytuację społeczno-gospodarczą w gminach subregionu

Załącznik 2.2 Lista organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie gmin Ziemi Lubawskiej

Załącznik 4.1 Charakterystyka głównych założeń działań PROW

Załącznik 9.1 Karta przyjęcia wniosku z załącznikami

Załącznik 9.2 Lista złożonych projektów

Załącznik 9.3 Karta weryfikacji wstępnej wniosku o dofinansowanie projektu

Załącznik 9.4 Karta oceny zgodności wniosku o dofinansowanie projektu z celami LSR

Załącznik 9.5 Karta oceny operacji według kryteriów lokalnych

Załącznik 9.6 Lista rankingowa złożonych projektów

Załącznik 9.7 Pismo do wnioskodawcy o zgodności operacji z LSR

Załącznik 9.8 Pismo do wnioskodawcy o niezgodności operacji z LSR

Załącznik 9.9 Informacja dla wnioskodawcy o przyjęciu operacji do realizacji

Załącznik 9.10 Informacja o negatywnej ocenie wniosku przez Radę

Załącznik 9.11 Pismo o wyniku oceny operacji

Załącznik nr 11.1 Kwestionariusz ankiety

Załącznik nr 11.2 Wzór rozesłanej do członków LGD Ziemia Lubawska Karty Projektu

STATUT STOWARZYSZENIA

pod nazwą

„LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA ZIEMIA LUBAWSKA”

R O Z D Z I A Ł I

Postanowienia ogólne

§1.

- a. Stowarzyszenie działające na podstawie niniejszego statutu nosi nazwę „LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA ZIEMIA LUBAWSKA”
- b. Stowarzyszenie może używać nazwy LGD ZIEMIA LUBAWSKA oraz nazwy w językach obcych.

§2.

1. Stowarzyszenie uzyskuje osobowość prawną z chwilą wpisania do Krajowego Rejestru Sądowego.
2. Stowarzyszenie zostaje powołane na czas nieokreślony.
3. Stowarzyszenie działa na podstawie przepisów ustawy Prawo o stowarzyszeniach.
4. Stowarzyszenie jest organizacją pozarządową spełniającą wymagania ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873 ze zm.) oraz niniejszego statutu.
5. Stowarzyszenie działa również na podstawie przepisów ustawy z 7 marca 2007 o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz. U. Nr 64, poz.427) oraz rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz.Urz. UE L 277 z 21.10.2005, str. 1).

§3.

Stowarzyszenie obejmuje swoim działaniem obszar Rzeczypospolitej Polskiej.

Dla właściwego realizowania swoich celów Stowarzyszenie może prowadzić działalność poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.

§4.

Siedzibą Stowarzyszenia jest: Kurzętnik – Wybudowanie 4.

§5.

1. Stowarzyszenie może być członkiem krajowych i międzynarodowych organizacji o takich samych lub podobnych celach statutowych.
2. Decyzję o członkostwie Stowarzyszenia w organizacjach, o których mowa w ust.1 podejmuje Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia.
3. W organizacjach tych Stowarzyszenie reprezentuje Zarząd.

§6.

1. Stowarzyszenie może używać: logo i pieczęci według wzoru ustanowionego przez Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia na zasadach określonych w obowiązujących przepisach.

2. Stowarzyszenie może ustanawiać znaki graficzne oraz odznaki organizacyjne i honorowe zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.

§ 7.

Stowarzyszenie działa opierając się na pracy społecznej członków.

Do prowadzenia swoich spraw Stowarzyszenie może zatrudniać pracowników na zasadzie odpłatności, w tym spośród swoich członków.

R O Z D Z I A Ł I I

Cele Stowarzyszenia i sposoby ich realizacji

§ 8.

1. Celem Stowarzyszenia jest działalność na rzecz wspierania i upowszechniania zrównoważonego rozwoju, społeczeństwa obywatelskiego, rozwoju gospodarki opartej na wiedzy, budowania partnerstwa i dialogu oraz podejmowanie działań na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców obszarów wiejskich.
2. LGD działając na rzecz rozwoju obszarów wiejskich, uwzględnia ochronę oraz promocję środowiska przyrodniczego i wartości historyczno-kulturowych, a także rozwój turystyki oraz popularyzację i rozwój produkcji wyrobów regionalnych.
3. Cele, o których mowa w ust.1, obejmują m.in. wykonywanie zadań w zakresie:
  - 1) realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju (LSR) opracowanej przez Lokalną Grupę Działania (LGD),
  - 2) aktywizacji gospodarczej i społecznej mieszkańców obszaru działania Stowarzyszenia,
  - 3) promocji systemu gospodarowania uwzględniającego zrównoważony rozwój oraz najnowsze osiągnięcia nauki i techniki,
  - 4) upowszechniania metod działalności gospodarczej zgodnych z zasadami ochrony środowiska,
  - 5) wymiany doświadczeń i współpracy pomiędzy mieszkańcami obszaru gmin wchodzących w skład Stowarzyszenia,
  - 6) współdziałania w wypracowywaniu rozwiązań i podejmowaniu inicjatyw w zakresie rozwoju przedsiębiorczości na obszarach wiejskich ze szczególnym uwzględnieniem obszaru gmin wchodzących w skład Stowarzyszenia,
  - 7) podejmowaniu działań mających na celu pomoc rolnikom i przedsiębiorcom w dostosowaniu się do wymogów Unii Europejskiej w szczególności w zakresie dostępności do unijnych rynków zbytu i pomocy finansowej,
  - 8) współdziałaniu z instytucjami i stowarzyszeniami zajmującymi się podobną problematyką,
  - 9) wspieraniu członków stowarzyszenia w ich dążeniach do zdobywania wiedzy i umiejętności przydatnych na rynku pracy,
  - 10) promocji obszaru działania Stowarzyszenia jako atrakcyjnego dla rozwoju małej przedsiębiorczości, działalności turystycznej, edukacyjnej i kulturalnej.

§ 9.

1. Stowarzyszenie realizuje swoje cele w szczególności poprzez:
  - 1) opracowanie Lokalnej Strategii Rozwoju i wspieranie działań na rzecz jej realizacji na terenie funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania,
  - 2) propagowanie podejścia do rozwoju obszarów wiejskich opartego na zasadach stosowanych w programach wsparcia strukturalnego Unii Europejskiej typu „LEADER”,
  - 3) przedkładanie władzom samorządowym postulatów i opinii wynikających z działalności Stowarzyszenia,

- 4) współpracę w zakresie realizacji celów stowarzyszenia z instytucjami oświatowymi, stowarzyszeniami, organami administracji rządowej i samorządami terytorialnymi oraz podmiotami gospodarczymi w kraju i za granicą,
  - 5) prowadzenie kursów, szkoleń i konferencji na temat rozwoju obszarów wiejskich,
  - 6) opracowywanie raportów, opinii i ocen na temat rozwoju obszarów wiejskich,
  - 7) organizowanie spotkań z przedstawicielami administracji rządowej i samorządowej, partii politycznych, parlamentarzystami w zakresie upowszechniania celów działania Stowarzyszenia,
  - 8) udział w konferencjach, sympozjach i innych imprezach organizowanych w kraju i za granicą,
  - 9) organizowanie działalności oświatowej, kulturalnej, sportowej i wydawniczej,
  - 10) organizowanie wystaw, targów, aukcji, festynów, festiwali itp.
  - 11) współpracę z organizacjami krajowymi i zagranicznymi w zakresie pozyskiwania środków, wymiany doświadczeń i realizacji wspólnych programów,
  - 12) rozwijanie innych form służących realizacji celów Stowarzyszenia.
2. Stowarzyszenie może prowadzić działalność gospodarczą w celu pozyskiwania funduszy na realizację Lokalnej Strategii Rozwoju.

R O Z D Z I A Ł I I I

Członkowie Stowarzyszenia, ich prawa i obowiązki

§ 10.

Członkowie Stowarzyszenia dzielą się na:

2. zwyczajnych,
3. wspierających,
4. honorowych.

§ 11.

1. Członkiem zwyczajnym lokalnej grupy działania może być osoba fizyczna która:
  - 1) złoży deklarację członkowską.
2. Członkiem zwyczajnym może być osoba prawna, w tym jednostka samorządu terytorialnego która:
  - 1) złoży deklarację członkowską oraz:
    - a) w przypadku jednostek samorządu terytorialnego przedłoży uchwałę o przystąpieniu do Stowarzyszenia podjętą przez miejscowy organ stanowiący jakim jest Rada i wskaże w niej swojego przedstawiciela,
    - b) w przypadku osób prawnych innych niż jednostki samorządu terytorialnego przedłoży oświadczenie woli lub uchwałę o przystąpieniu do Stowarzyszenia podjętą przez upoważniony do tego organ tejże osoby prawnej i wskaże w niej swojego przedstawiciela.
2. Członkowie założyciele Stowarzyszenia stają się członkami zwyczajnymi z chwilą uprawomocnienia się postanowienia sądu o zarejestrowaniu Stowarzyszenia.

§ 12.

1. Członkiem wspierającym może zostać:
  - 1) polska osoba fizyczna lub prawna (poprzez złożenie oświadczenia woli) popierająca działalność Stowarzyszenia, deklarująca gotowość aktywnego współdziałania,
2. Członek wspierający może zadeklarować pomoc rzeczową lub finansową na rzecz Stowarzyszenia. Formę i zakres wspierania Stowarzyszenia członkowie wspierający ustalają z Zarządem Stowarzyszenia.

§ 13.

Członkiem honorowym może zostać polska lub zagraniczna osoba fizyczna lub prawna szczególnie zasłużona dla Stowarzyszenia.

§ 14.

1. Członków zwyczajnych przyjmuje Zarząd (zwykłą większością głosów, w drodze uchwały) na podstawie pisemnej deklaracji złożonej przez kandydata.
2. Członków zwyczajnych posiadających osobowość prawną, będących jednostkami samorządu terytorialnego, przyjmuje Walne Zebranie Członków zwykłą większością głosów w drodze uchwały.
3. W przypadku odmowy przez Zarząd przyjęcia na członka zwyczajnego, kandydatowi przysługuje odwołanie do Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia.
4. O ponownym przyjęciu w poczet członków zwyczajnych osób, które były uprzednio członkami zwyczajnymi, rozstrzyga na podstawie uchwały Zarząd.
5. Członek Stowarzyszenia może być zawieszony przez Zarząd w prawach członkowskich w przypadku zalegania z zapłatą składek członkowskich przez okres jednego roku lub działania na niekorzyść Stowarzyszenia.
6. Członków wspierających przyjmuje na podstawie uchwały Zarząd, na podstawie pisemnego zgłoszenia. Członek wspierający może działać przez upoważnionego przedstawiciela.
7. Członek zwyczajny Stowarzyszenia posiada bierne i czynne prawo wyborcze.
8. Godność członka honorowego na wniosek Zarządu nadaje Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia na podstawie uchwały.

§ 15.

1. Członek zwyczajny ma prawo:
  - 1) uczestniczyć z głosem stanowiącym w Walnych Zebraniach Członków Stowarzyszenia,
  - 2) uczestniczyć w pracach Stowarzyszenia,
  - 3) zgłaszać do władz Stowarzyszenia wnioski dotyczące działalności Stowarzyszenia,
  - 4) korzystać z urządzeń Stowarzyszenia na warunkach określonych przez Zarząd,
  - 5) uczestniczyć w szkoleniach, odczytach, kursach, konferencjach i innych imprezach organizowanych przez Stowarzyszenie,
  - 6) korzystać z pomocy organizacyjno-technicznej oraz poradnictwa Stowarzyszenia,
  - 7) wglądu do protokołów Walnych Zebrań Członków Stowarzyszenia i sprawozdań z działalności Stowarzyszenia,
  - 8) używać odznaki Stowarzyszenia.
2. Członek honorowy i wspierający ma prawo:
  - 1) brać udział z głosem doradczym w Walnych Zebraniach Członków Stowarzyszenia,
  - 2) uczestniczyć w pracach Stowarzyszenia,
  - 3) zgłaszać wnioski dotyczące działalności Stowarzyszenia,
  - 4) uczestniczyć w szkoleniach, odczytach, kursach, konferencjach i innych imprezach organizowanych przez Stowarzyszenie,
  - 5) korzystać z pomocy organizacyjno-technicznej oraz poradnictwa Stowarzyszenia,
  - 6) wglądu do protokołów Walnych Zebrań i sprawozdań z działalności Stowarzyszenia,
  - 7) używać odznaki Stowarzyszenia.

§ 16.

1. Członek zwyczajny ma obowiązek:
  - 1) brać aktywny udział w życiu i pracach Stowarzyszenia i popierać jego cele,
  - 2) przestrzegać postanowień statutu oraz regulaminów i uchwał władz Stowarzyszenia,
  - 3) opłacać regularnie składki członkowskie,
  - 4) propagować cele Stowarzyszenia,
  - 5) troszczyć się o dobro i rozwój Stowarzyszenia,
  - 6) dbać o dobre imię Stowarzyszenia.
2. Członek honorowy i wspierający ma obowiązek:
  - 1) aktywnego włączania się do działalności statutowej Stowarzyszenia,
  - 2) stosować się do postanowień Statutu, regulaminów i uchwał władz Stowarzyszenia,

- 3) wspierać działalność Stowarzyszenia,
- 4) godnie reprezentować Stowarzyszenie.

§ 17.

1. Członkostwo zwyczajne wygasa na skutek:
  - 1) dobrowolnego wystąpienia zgłoszonego na piśmie Zarządowi,
  - 2) skreślenia z listy członków przez Zarząd za zaleganie z zapłatą składek członkowskich przez okres roku, mimo pisemnego upomnienia,
  - 3) wykluczenia ze Stowarzyszenia, na mocy uchwały Zarządu, za rażące naruszenie postanowień statutu, regulaminów lub uchwał władz Stowarzyszenia lub skazania prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwa umyślne,
  - 4) śmierci członka lub likwidacji osoby prawnej.
2. Od uchwały Zarządu o skreśleniu z listy członków lub wykluczeniu, członek ma prawo odwołania się do najbliższego Walnego Zebrania w ciągu 30 dni od dnia doręczenia uchwały.
3. Członkostwo wspierające lub honorowe wygasa na skutek dobrowolnego zrzeczenia się zgłoszonego na piśmie do Zarządu lub utraty osobowości prawnej, lub śmierci członka.

R O Z D Z I A Ł I V

Władze i organizacja Stowarzyszenia

§ 18.

1. Władzami Stowarzyszenia są:
  - 1) Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia zwane dalej „Walnym Zebraniem”,
  - 2) Zarząd,
  - 3) Komisja Rewizyjna,
  - 4) Rada.
2. Kadencja Zarządu, Komisji Rewizyjnej i Rady trwa 3 lata. Członkowie tych władz pełnią swoje funkcje honorowo i są wybierani i odwoływani w głosowaniu tajnym.
3. Walne Zebranie stanowią członkowie zwyczajni.
4. W Walnym Zebraniu mają prawo uczestniczyć członkowie honorowi i wspierający oraz inne zaproszone osoby.
5. Funkcję Prezesa Zarządu, Przewodniczącego Komisji Rewizyjnej oraz Przewodniczącego Rady można pełnić tylko przez dwie kolejne kadencje.
6. Walne Zebranie, Zarząd, Komisja Rewizyjna i Rada działają w oparciu o wewnętrzne regulaminy, które przyjmuje w drodze uchwały Walne Zebranie.
7. Członkostwa w Zarządzie, Komisji Rewizyjnej i Radzie nie można łączyć.
8. Walne Zebranie, Zarząd, Komisja Rewizyjna oraz Rada składa się z co najmniej 50% członków zwyczajnych Stowarzyszenia reprezentowanych przez partnerów społecznych i gospodarczych, którzy działają na obszarze, objętym Lokalną Strategią Rozwoju.

§ 19.

Najwyższą władzą Stowarzyszenia jest Walne Zebranie. Walne Zebranie może być zwyczajne lub nadzwyczajne.

§ 20.

1. Zwyczajne Walne Zebranie zwołuje Zarząd, co najmniej raz w roku, nie później niż do końca czerwca każdego roku. Walne Zebranie Sprawozdawczo-Wyborcze zwoływane jest co 3 lata.
2. Termin i miejsce obrad Zwyczajnego Walnego Zebrania ustala Zarząd i podaje do wiadomości członkom, co najmniej na 14 dni przed wyznaczonym terminem w sposób skuteczny.
3. Porządek obrad, regulamin obrad Zwyczajnego i Nadzwyczajnego Walnego Zebrania oraz regulamin wyboru władz naczelnych Stowarzyszenia proponuje Zarząd.

4. Obrady Walnego Zebrania powinny być prowadzone zgodnie z zatwierdzonym przez Walne Zebranie porządkiem obrad.

§ 21.

1. Walne Zebranie jest władne do podejmowania uchwał w sprawach objętych porządkiem obrad jeżeli liczba obecnych członków wynosi:
  - 1) w pierwszym terminie co najmniej 1/2 uprawnionych do głosowania,
  - 2) w drugim terminie bez względu na liczbę obecnych uprawnionych do głosowania, o ile termin ten podany był w zawiadomieniu.
2. Uchwały Walnego Zebrania zapadają zwykłą większością głosów w głosowaniu jawnym, jeżeli dalsze postanowienia statutu nie stanowią inaczej.

§ 22.

1. Członkowie zwyczajni i wspierający Stowarzyszenia mają prawo zgłaszania pisemnych umotywowanych wniosków na Zwyczajne Walne Zebranie za pośrednictwem Zarządu, w terminie co najmniej 7 dni przed Walnym Zebraniem.
2. O przyjęciu do rozpatrzenia wniosków zgłoszonych w późniejszym terminie decyduje Walne Zebranie.

§ 23.

1. Nadzwyczajne Walne Zebranie może odbyć się w każdym czasie i jest zwoływane przez Zarząd:
  - 1) z własnej inicjatywy,
  - 2) na pisemny wniosek Komisji Rewizyjnej,
  - 3) na pisemny wniosek 1/3 liczby członków zwyczajnych.
2. Zarząd jest zobowiązany zwołać Nadzwyczajne Walne Zebranie w ciągu 21 dni od daty otrzymania uprawnionego wniosku o jego zwołanie.
3. Nadzwyczajne Walne Zebranie obraduje nad sprawami, dla których zostało zwołane, a tryb i sposób jego przeprowadzenia jest identyczny jak w przypadku Zwyczajnego Walnego Zebrania.

§ 24.

1. Do kompetencji Walnego Zebrania należy:
  - 1) uchwalanie głównych kierunków działalności merytorycznej i finansowej Stowarzyszenia,
  - 2) podejmowanie uchwał w sprawach zmiany statutu, regulaminu obrad oraz rozwiązania Stowarzyszenia i przeznaczenia jego majątku,
  - 3) uchwalanie regulaminów wewnętrznych określających działanie organów Stowarzyszenia,
  - 4) wybieranie i odwoływanie członków Zarządu i Komisji Rewizyjnej oraz Rady w głosowaniu tajnym,
  - 5) ustalanie liczby członków Zarządu, Komisji Rewizyjnej i Rady,
  - 6) decydowanie o zbyciu składników majątku trwałego Stowarzyszenia,
  - 7) nadawanie godności członka honorowego,
  - 8) uchwalanie wysokości składek członkowskich i wpisowego,
  - 9) uchwalenie planów działania Stowarzyszenia i planów finansowych,
  - 10) rozpatrywanie sprawozdań z działalności Zarządu, Komisji Rewizyjnej oraz Rady, a także na wniosek Komisji Rewizyjnej, podejmowanie uchwał w sprawie udzielenia bądź odmowy udzielenia absolutorium Zarządowi,
  - 11) podejmowanie decyzji o przystąpieniu do innych organizacji,
  - 12) rozpatrywanie odwołań od uchwał Zarządu odnośnie wykluczenia, skreślenia z listy członków lub nie przyjęcia w poczet członków.

§ 25.

1. Zarząd konstituuje się na pierwszym po wyborach zebraniu. Zarząd jest organem wykonawczym, kieruje działalnością Stowarzyszenia i odpowiada za swoją pracę przed Walnym Zebraniem.
2. W skład Zarządu Stowarzyszenia wchodzi od 5 do 7 członków wybranych przez Walne Zebranie, w tym: prezes, wiceprezes, sekretarz, skarbnik oraz członkowie.
3. Posiedzenia Zarządu odbywają się w miarę potrzeby, jednak nie rzadziej niż dwa razy w roku.
4. Zasady działania Zarządu określa regulamin uchwalony przez Walne Zebranie.
5. Uchwały Zarządu zapadają zwykłą większością głosów, przy obecności co najmniej połowy liczby członków, w tym prezesa. W przypadku równości głosów decyduje głos prezesa Zarządu.
6. Do realizacji swych zadań Zarząd może powołać Biuro Stowarzyszenia i jego Dyrektora.
7. Dyrektor kieruje pracami Biura na podstawie regulaminu zatwierdzonego przez Zarząd.
8. Zarząd może powoływać rady i komisje opiniotwórcze.

§ 26.

1. Do kompetencji Zarządu należy:
  - 1) reprezentowanie Stowarzyszenia na zewnątrz oraz działanie w jego imieniu,
  - 2) kierowanie bieżącą pracą Stowarzyszenia, zgodnie ze Statutem oraz uchwałami Walnego Zebrania,
  - 3) zwoływanie zwyczajnego i nadzwyczajnego Walnego Zebrania, proponowanie ich porządku dziennego i regulaminu obrad oraz regulaminu wyboru władz naczynych,
  - 4) przedstawianie własnych wniosków oraz wniosków zgłoszonych Zarządowi na Walne Zebranie przez członków Stowarzyszenia,
  - 5) występowanie z wnioskami do Walnego Zebrania o nadawanie godności członka honorowego,
  - 6) ustalanie i uchylanie regulaminów innych niż zastrzeżone dla Walnego Zebrania,
  - 7) ustalanie wzorów odznak organizacyjnej i honorowej oraz nadawanie odznak honorowych Stowarzyszenia,
  - 8) zawieszanie w czynnościach swoich członków w przypadkach dokonania czynności wykraczających przeciwko uchwałom władz Stowarzyszenia,
  - 9) podejmowanie uchwał o prowadzeniu przez Stowarzyszenie działalności gospodarczej z określeniem jej formy oraz udzielanie zezwoleń na prowadzenie działalności gospodarczej,
  - 10) składanie sprawozdań Walnemu Zebraniu ze swojej działalności w okresie kadencji,
  - 11) przyjmowanie członków zwyczajnych, za wyjątkiem podmiotów posiadających osobowość prawną, będących jednostkami samorządu terytorialnego,
  - 12) wykluczanie członków zwyczajnych,
  - 13) inicjowanie organizacji szkoleń i projektów.
2. O przyjęciach i skreśleniach z listy członków Zarząd powiadamia Walne Zebranie na najbliższym spotkaniu.

§ 27.

1. Komisja Rewizyjna jest organem kontrolnym Stowarzyszenia.
2. Komisja Rewizyjna składa się od 3 do 5 członków wybranych przez Walne Zebranie, w tym: z przewodniczącego, sekretarza i członków.
3. Członkowie Komisji Rewizyjnej:
  - 1) nie mogą być członkami organu zarządzającego ani pozostawać z nimi w stosunku pokrewieństwa, powinowactwa lub podległości z tytułu zatrudnienia,
  - 2) nie mogą być skazani prawomocnym wyrokiem za przestępstwo z winy umyślnej,
  - 3) mogą otrzymywać z tytułu pełnienia funkcji w takim organie zwrot uzasadnionych kosztów lub wynagrodzenie w wysokości nie wyższej niż określone w art. 8 pkt 8 ustawy z dnia 3 marca 2000 r. o wynagrodzeniu osób kierujących niektórymi

podmiotami prawnymi (Dz. U. Nr 26, poz. 306, z 2001 r. Nr 85, poz. 924 i Nr 154, poz. 1799, z 2002 r. Nr 113, poz. 984 oraz z 2003r. Nr 45, poz. 391 i Nr 60, poz. 535).

4. Do zadań Komisji Rewizyjnej należy:
  - 1) kontrolowanie, co najmniej raz do roku, całokształtu działalności Stowarzyszenia ze szczególnym uwzględnieniem gospodarki finansowej, stanu majątkowego i sposobu zarządzania tym majątkiem przez Zarząd, oraz realizacji uchwał Walnego Zebrania,
  - 2) występowanie do Walnego Zebrania z odpowiednimi wnioskami pokontrolnymi,
  - 3) składanie na Walnym Zebraniu sprawozdania ze swojej działalności i występowanie z wnioskiem w sprawie udzielenia absolutorium ustępującemu Zarządowi,
  - 4) wybór biegłego rewidenta,
  - 5) występowanie z wnioskiem o zwołanie Walnego Zebrania.
5. Szczegółowy zakres, zasady i tryb postępowania Komisji Rewizyjnej określa Regulamin Komisji Rewizyjnej uchwalony przez Walne Zebranie.
6. Uchwały Komisji Rewizyjnej zapadają zwykłą większością głosów, przy obecności co najmniej połowy członków, w tym Przewodniczącego Komisji. W przypadku równości głosów decyduje głos Przewodniczącego Komisji.

§ 28.

1. Członkostwo w Zarządzie, Komisji Rewizyjnej lub Radzie ustaje na skutek:
  - 1) upływu kadencji, przy czym za chwilę upływu kadencji określonej w § 20 ust. 1, uważa się moment wyboru nowych władz,
  - 2) ustania członkostwa w Stowarzyszeniu,
  - 3) zrzeczenia się udziału w Zarządzie, Komisji Rewizyjnej lub Radzie,
  - 4) odwołania przez Walne Zebranie,
  - 5) śmierci członka.
2. W wypadku nie udzielenia członkowi Zarządu absolutorium, wniosek o jego odwołanie może zgłosić każdy członek Stowarzyszenia biorący udział w Walnym Zebraniu, chociażby sprawa ta nie była umieszczona w porządku obrad.
3. Na miejsce członków Zarządu lub Komisji Rewizyjnej, których członkostwo ustało, wchodzi, na czas do końca kadencji, osoby które w ostatnio przeprowadzonych wyborach do tych władz uzyskały kolejno największą liczbę głosów. Kooptacja nie może dotyczyć więcej niż połowy składu tych organów.

§ 29.

1. Stowarzyszenie oprócz Walnego Zebrania Członków, Zarządu i organu kontroli wewnętrznej posiada Radę, do której wyłącznej właściwości należy wybór operacji, zgodnie z art. 62 ust. 4 rozporządzenia nr 1698/2005, które będą realizowane w ramach opracowanej przez Stowarzyszenie Lokalnej Strategii Rozwoju.
2. Rada jest wybierana w liczbie od 9 do 15 osób przez Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia spośród członków tego zebrania. Co najmniej połowę członków Rady stanowią podmioty, o których mowa w art. 6 ust. 1 lit. b i c rozporządzenia nr 1698/2005 lub ich przedstawiciele, z tym że członek Rady nie może być równocześnie członkiem organu kontroli wewnętrznej Lokalnej Grupy Działania ani jej Zarządu oraz pozostawać z nimi w stosunku pokrewieństwa, powinowactwa lub podległości z tytułu zatrudnienia.
3. W skład Rady wchodzi przedstawiciele wszystkich trzech sektorów: społecznego, gospodarczego i publicznego.
4. Pierwsze po wyborach posiedzenie Rady zwołuje Prezes Zarządu. Rada konstituuje się w taki sposób że, w jej skład wchodzi: przewodniczący, wiceprzewodniczący, sekretarz oraz członkowie.
5. Wybór operacji o których mowa w pkt. 1 dokonywany jest w formie uchwały Rady, podjętej zwykłą większością głosów przy obecności co najmniej połowy członków uprawnionych do głosowania.
6. Od uchwały o której mowa w pkt. 5 przysługuje wnioskodawcy odwołanie do Rady, za pośrednictwem Biura LGD.

7. Rada przedkłada Walnemu Zebraniu i Zarządowi roczne sprawozdanie ze swojej działalności.
8. W przypadku zmniejszenia się liczby członków Rady w trakcie trwania kadencji, Zarząd zwołuje Walne Zebranie w celu odbycia wyborów uzupełniających.
9. Zasady działania Rady określa regulamin uchwalony przez Walne Zebranie.

§ 29a.

1. Nadzór nad LGD, oprócz organu kontroli wewnętrznej sprawuje także właściwy ze względu na miejsce siedziby Stowarzyszenia Marszałek Województwa.

R O Z D Z I A Ł V

Majątek i działalność gospodarcza Stowarzyszenia

§ 30.

- Do realizacji zadań statutowych Stowarzyszenie posiada majątek nieruchomy, ruchomy i fundusze stanowiące własność Stowarzyszenia.
- Na fundusze składają się:
  - 1) składki członkowskie,
  - 2) dotacje budżetowe i pozabudżetowe, subwencje, darowizny, spadki otrzymane zarówno z terenu Polski jak i zagranicy oraz świadczenia członków wspierających,
  - 3) dochody z prowadzonej przez Stowarzyszenie działalności statutowej i działalności gospodarczej,
  - 4) dochody pochodzące z ofiarności publicznej i imprez,
  - 5) dochody z majątku nieruchomego i ruchomego,
  - 6) dywidendy i zyski z akcji i udziałów,
  - 7) inne wpływy, w tym fundusz koleżeński.

§ 31.

Funduszami i majątkiem Stowarzyszenia zarządza Zarząd.

Do reprezentowania Stowarzyszenia oraz zaciągania zobowiązań w tym nabywania, zbywania i obciążania majątku Stowarzyszenia oraz zawierania umów, udzielania pełnomocnictw jak też składania oświadczeń woli w sprawach majątkowych Stowarzyszenia wymagane jest współdziałanie i podpisy prezesa lub wiceprezesa i jednego z członków Zarządu łącznie.

§ 32.

Dla zdobycia środków na realizację Lokalnej Strategii Rozwoju Stowarzyszenie może prowadzić działalność gospodarczą zgodnie z obowiązującymi przepisami. Dochód z niej, jest przeznaczony wyłącznie na realizację Lokalnej Strategii Rozwoju i nie może być przeznaczony do podziału między członków Stowarzyszenia.

§ 33.

1. Gospodarkę finansową Stowarzyszenia prowadzi Zarząd na zasadach wynikających z obowiązujących przepisów.
2. Stowarzyszenie prowadzi nieodpłatną i odpłatną działalność pożytku publicznego, która wymaga rachunkowego wyodrębnienia tych form działalności w stopniu umożliwiającym określenie przychodów, kosztów i wyników, z zastrzeżeniem przepisów rachunkowości.

§ 34.

4. Z majątku Stowarzyszenia nie mogą być udzielane pożyczki lub zabezpieczenia zobowiązań w stosunku do członków Stowarzyszenia, członków jego organów lub pracowników oraz osób, z którymi pracownicy pozostają w związku małżeńskim albo w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa w linii prostej, pokrewieństwa lub

- powinowactwa w linii bocznej do drugiego stopnia albo są związani z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli, zwanych dalej „osobami bliskimi”.
5. Majątek Stowarzyszenia nie może być przekazywany na rzecz jego członków, członków organów lub pracowników oraz ich osób bliskich, na zasadach innych niż w stosunku do osób trzecich, w szczególności jeżeli przekazanie to następuje bezpłatnie lub na preferencyjnych warunkach.
  6. Majątek Stowarzyszenia nie może być wykorzystywany na rzecz jego członków, członków organów lub pracowników oraz ich osób bliskich na zasadach innych niż w stosunku do osób trzecich, chyba że to wykorzystanie bezpośrednio wynika ze statutowego celu Stowarzyszenia.
  7. Niedopuszczalne jest dokonywanie zakupu na szczególnych zasadach towarów lub usług od podmiotów, w których uczestniczą członkowie organizacji, członkowie jej organów lub pracownicy oraz ich osób bliskich.

§ 35.

Działalność Stowarzyszenia prowadzona jest w oparciu o roczny plan finansowy uchwalony przez Walne Zebranie, zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa w tym zakresie.

R O Z D Z I A Ł V I

Zmiana statutu i rozwiązywanie Stowarzyszenia

§ 36.

1. Uchwałę w sprawie zmiany statutu podejmuje Walne Zebranie większością 2/3 głosów, przy obecności co najmniej połowy uprawnionych do głosowania.
2. Projektowane zmiany statutu powinny być umieszczone w porządku dziennym obrad Walnego Zebrania członków i przekazane do wiadomości członkom co najmniej na 14 dni przed terminem zebrania.
3. Uchwałę o rozwiązaniu Stowarzyszenia podejmuje Walne Zebranie w pierwszym terminie większością 2/3 głosów przy obecności co najmniej połowy uprawnionych do głosowania, a w drugim terminie niezależnie od liczby obecnych.
4. Uchwała o rozwiązaniu Stowarzyszenia określa jednocześnie sposób przeprowadzenia jego likwidacji oraz przeznaczenia majątku.
5. W sprawach nie uregulowanych niniejszym statutem mają zastosowanie postanowienia prawo o stowarzyszeniach.

CODo OL/15.01/43/2009 Operator: MARKOWSKA IZABELA Strona 1 z 6

ODDZIAŁ CENTRALNEJ INFORMACJI
KRAJOWEGO REJESTRU SĄDOWEGO
ul. Partyzantów 70
Olsztyn

KRAJOWY REJESTR SĄDOWY

Stan na dzień 15.01.2009 godz. 14:18:05

Numer KRS: **0000253650**

ODPIS AKTUALNY

**Z REJESTRU STOWARZYSZEŃ, INNYCH ORGANIZACJI SPOŁECZNYCH I ZAWODOWYCH, FUNDACJI I
PUBLICZNYCH ZAKŁADÓW OPIEKI ZDROWOTNEJ**

PODMIOT NIE WPISANY DO REJESTRU PRZEDSIĘBIORCÓW

Data rejestracji w Krajowym Rejestrze Sądowym	27.03.2006			
Ostatni wpis	Numer wpisu	5	Data dokonania wpisu	15.01.2009
	Sygnatura akt	OL.VIII NS-REJ.KRS/13977/08/207		
	Oznaczenie sądu	SĄD REJONOWY W OLSZTYNIE, VIII WYDZIAŁ GOSPODARCZY KRAJOWEGO REJESTRU SĄDOWEGO		

Dział 1

Rubryka 1 - Dane podmiotu	
1.Oznaczenie rodzaju organizacji	STOWARZYSZENIE
2.Numer REGON/NIP	REGON: 280112070, NIP: ---
3.Nazwa	LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA ZIEMIA LUBAWSKA
4.Dane o wcześniejszej rejestracji	-----
5.Czy podmiot posiada status organizacji pożytku publicznego?	TAK

Rubryka 2 - Siedziba i adres podmiotu	
1.Siedziba	kraj POLSKA, woj. WARMIŃSKO-MAZURSKIE, powiat NOWOMIEJSKI, gmina KURZĘTNIK, miejsc. KURZĘTNIK-WYBUDOWANIE
2.Adres	ul. ---, nr 4, lok. ---, miejsc. KURZĘTNIK-WYBUDOWANIE, kod 13-306, poczta KURZĘTNIK, kraj POLSKA

Rubryka 3 - Jednostki terenowe lub oddziały	
Brak wpisów	

Rubryka 4 - Informacje o statucie		
1.Informacja o sporządzeniu lub zmianie statutu	1	11 LUTEGO 2006R.
	2	22.04.2007 R.

CODO OL/15.01/43/2009 Operator: MARKOWSKA IZABELA Strona 2 z 6

ZMIENIONO: § 32;
DODANO: W § 2 UST.4;W § 27 UST.3;DODANO § 29;W § 33 UST.2;DODANO § 34.

3 6.11.2008 R.
ZMIENIONO §§:1,2,8,9,11,12,13,14,15,16,17,18,24,25,26,27,28,29,32;
DODANO § 29 A

Rubryka 5	
1.Czas, na jaki została utworzona organizacja	NIEOZNACZONY

Rubryka 6 - Sposób powstania podmiotu
Brak wpisów

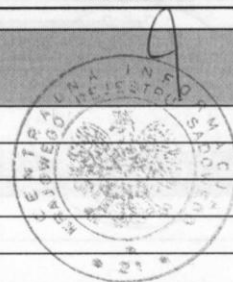
Rubryka 7 - Komitet założycielski		
1	1.Nazwisko / Nazwa lub firma	ROCHEWICZ
	2.Imiona	JAN
	3.Numer PESEL/REGON	65040616257
	4.Numer KRS	*****
2	1.Nazwisko / Nazwa lub firma	SARGALSKI
	2.Imiona	DARIUSZ WALENTY
	3.Numer PESEL/REGON	76021414636
	4.Numer KRS	*****
3	1.Nazwisko / Nazwa lub firma	MARKOWSKI
	2.Imiona	MICHAŁ
	3.Numer PESEL/REGON	72071514197
	4.Numer KRS	*****

Rubryka 8 - Organ sprawujący nadzór	
1.Nazwa organu	MARSZAŁEK WOJEWÓDZTWA WARMIŃSKO-MAZURSKIEGO

Dział 2

Rubryka 1 - Organ uprawniony do reprezentacji podmiotu	
1.Nazwa organu uprawnionego do reprezentowania podmiotu	ZARZĄD
2.Sposób reprezentacji podmiotu	DO REPREZENTOWANIA STOWARZYSZENIA ORAZ ZACIĄGANIA ZOBOWIĄZAŃ W TYM NABYWANIA, ZBYWANIA I OBCIĄŻANIA MAJĄTKU STOWARZYSZENIA ORAZ ZAWIERANIA UMÓW, UDZIELANIA PEŁNOMOCNICTW JAK TEŻ SKŁADANIA OŚWIADCZEŃ WOLI W SPRAWACH MAJĄTKOWYCH STOWARZYSZENIA WYMAGANE JEST WSPÓŁDZIAŁANIE I PODPISY PREZESA LUB WICEPREZESA I JEDNEGO Z CZŁONKÓW ZARZĄDU ŁĄCZNIE

Podrubryka 1 Dane osób wchodzących w skład organu		
1	1.Nazwisko / Nazwa lub firma	DERESZEWSKI
	2.Imiona	WOJCIECH
	3.Numer PESEL/REGON	73071414654
	4.Numer KRS	****
	5.Funkcja w organie reprezentującym	WICEPREZES
2	1.Nazwisko / Nazwa lub firma	MARKOWSKI
	2.Imiona	MICHAŁ
	3.Numer PESEL/REGON	72071514197
	4.Numer KRS	****
	5.Funkcja w organie reprezentującym	PREZES
3	1.Nazwisko / Nazwa lub firma	DRAŚPA
	2.Imiona	KAROL
	3.Numer PESEL/REGON	87040314515
	4.Numer KRS	****
	5.Funkcja w organie reprezentującym	SEKRETARZ
4	1.Nazwisko / Nazwa lub firma	WILLKOMM
	2.Imiona	EDYTA
	3.Numer PESEL/REGON	74062603963
	4.Numer KRS	****
	5.Funkcja w organie reprezentującym	SKARBNIK
5	1.Nazwisko / Nazwa lub firma	KULPA
	2.Imiona	KAMILA ELWIRA
	3.Numer PESEL/REGON	82111503045
	4.Numer KRS	****
	5.Funkcja w organie reprezentującym	CZŁONEK ZARZĄDU

Rubryka 2 - Organ nadzoru		
1	1.Nazwa organu	KOMISJA REWIZYJNA
Podrubryka 1 Dane osób wchodzących w skład organu		
1	1.Nazwisko / Nazwa lub firma	NOWIŃSKA
	2.Imiona	DOROTA
	3.Numer PESEL/REGON	64122010626
	4.Numer KRS	****
2	1.Nazwisko / Nazwa lub firma	WIĘCKIEWICZ
	2.Imiona	MIROSLAW
	3.Numer PESEL/REGON	60100313479
	4.Numer KRS	****
3	1.Nazwisko / Nazwa lub firma	LEWICKI
	2.Imiona	ZBIGNIEW
	3.Numer PESEL/REGON	65081009296

CODo OL/15.01/43/2009 Operator: MARKOWSKA IZABELA Strona 4 z 6

4.Numer.KRS ****

Rubryka 3
Brak wpisów

Dział 3

Rubryka 1 - Nie dotyczy
Brak wpisów

Rubryka 2 - Nie dotyczy
Brak wpisów

Rubryka 3 - Cel działania organizacji

1.Cel działania	1.CELEM STOWARZYSZENIA JEST DZIAŁALNOŚĆ NA RZECZ WSPIERANIA I UPOWSZECHNIANIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU, SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO, ROZWOJU GOSPODARKI OPARTEJ NA WIEDZY, BUDOWANIA PARTNERSTWA I DIALOGU ORAZ PODEJMOWANIE DZIAŁAŃ NA RZECZ POPRAWY JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW OBSZARÓW WIEJSKICH. 2.LGD DZIAŁAJĄC NA RZECZ ROZWOJU OBSZARÓW WIEJSKICH, UWZGLĘDNIA OCHRONĘ ORAZ PROMOCJĘ ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO I WARTOŚCI HISTORYCZNO-KULTUROWYCH, A TAKŻE ROZWÓJ TURYSTYKI ORAZ POPULARYZACJĘ I ROZWÓJ PRODUKCJI WYROBÓW REGIONALNYCH.
-----------------	--

Rubryka 4 - Przedmiot działalności statutowej organizacji pożytku publicznego

1.Odpłatna działalność statutowa	1	---
2.Nieodpłatna działalność statutowa	1	91, 33, , DZIAŁALNOŚĆ NA RZECZ WSPIERANIA I UPOWSZECHNIANIA ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU SPOŁECZEŃSTWA OBYWATELSKIEGO,ROZWOJU GOSPODARKI OPARTEJ NA WIEDZY, BUDOWANIE PARTNERSTWA I DIALOGU.
	2	91, 33, , PODEJMOWANIE DZIAŁAŃ NA RZECZ POPRAWY JAKOŚCI ŻYCIA MIESZKAŃCÓW GMIN KURZĘTNIK I GRODZICZNO.
	3	91, 33, , AKTYWIZACJA GOSPODARCZA I SPOŁECZNA MIESZKAŃCÓW GMIN GRODZICZNO I KURZĘTNIK.
	4	91, 33, , PROMOCJA GMIN GRODZICZNO I KURZĘTNIK JAKO ATRAKCYJNEGO OBSZARU DLA ROZWOJU MAŁEJ PRZEDSIĘBIORCZOŚCI, DZIAŁALNOŚCI TURYSTYCZNEJ, EDUKACYJNEJ I KULTURALNEJ.
	5	91, 33, , WSPÓŁUDZIAŁ W WYPRACOWYWANIU ROZWIĄZAŃ I PODEJMOWANIU INICJATYW W ZAKRESIE ROZWOJU PRZEDSIĘBIORCZOŚCI NA OBSZARACH WIEJSKICH ZE SZCZEGÓLNYM UWZGLĘDNIENIEM OBSZARU GMIN GRODZICZNO I KURZĘTNIK.
	6	91, 33, , WYMIANA DOŚWIADCZEŃ I WSPÓŁPRACY POMIĘDZY MIESZKAŃCAMI GMIN GRODZICZNO I KURZĘTNIK.

Dział 4

Rubryka 1 - Zaległości
Brak wpisów

Rubryka 2 - Wierzytelności
Brak wpisów

Rubryka 3 - Informacje o zabezpieczeniu majątku dłużnika w postępowaniu upadłościowym poprzez zawieszenie prowadzonych przeciwko niemu egzekucji, o oddaleniu wniosku o ogłoszenie upadłości z uwagi na fakt, że majątek niewypłacalnego dłużnika nie wystarcza na zaspokojenie kosztów postępowania
Brak wpisów

Rubryka 4 - Umorzenie prowadzonej przeciwko podmiotowi egzekucji z uwagi na fakt, że z egzekucji nie uzyska się sumy wyższej od kosztów egzekucyjnych
Brak wpisów

Dział 5

Rubryka 1 - Kurator
Brak wpisów

Dział 6

Rubryka 1 - Likwidacja
Brak wpisów

Rubryka 2 - Informacja o rozwiązaniu organizacji
Brak wpisów

Rubryka 3 - Zarząd komisaryczny lub przymusowy lub przedstawiciel do prowadzenia bieżących spraw stowarzyszenia
Brak wpisów

Rubryka 4 - Informacja o połączeniu lub podziale
Brak wpisów

CODo

OL/15.01/43/2009

Operator: MARKOWSKA IZABELA

Strona 6 z 6

Rubryka 5 - Informacja o postępowaniu upadłościowym

Brak wpisów

Rubryka 6 - Informacja o postępowaniu układowym

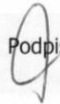
Brak wpisów

Rubryka 7 - Informacja o postępowaniu naprawczym

Brak wpisów

Olsztyn, 15.01.2009 godz: 14:18:06

Podpis

MARKOWSKA IZABELA

**REGULAMIN OBRAD I WYBORÓW WALNEGO ZEBRANIA CZŁONKÓW
LOKALNEJ GRUPY DZIAŁANIA ZIEMIA LUBAWSKA**

I. Przepisy ogólne

§1.

1. Walne Zebranie Członków jest najwyższą władzą Stowarzyszenia.
2. Walne Zebranie może być Zwyczajne lub Nadzwyczajne.
3. Zwyczajne Walne Zebranie zwołuje Zarząd, co najmniej raz w roku, nie później niż do końca czerwca każdego roku. Walne Zebranie Sprawozdawczo-Wyborcze zwoływane jest co 3 lata.
4. Termin i miejsce obrad Zwyczajnego Walnego Zebrania ustala Zarząd i podaje do wiadomości członkom, na co najmniej 14 dni przed wyznaczonym terminem w sposób skuteczny.
5. Nadzwyczajne Walne Zebranie może odbyć się w każdym czasie i jest zwoływane przez Zarząd:
  - 1) z własnej inicjatywy,
  - 2) na pisemny wniosek Komisji Rewizyjnej,
  - 3) na pisemny wniosek 1/3 liczby członków zwyczajnych.
6. Zarząd jest zobowiązany zwołać Nadzwyczajne Walne Zebranie w ciągu 21 dni od daty otrzymania uprawnionego wniosku o jego zwołanie.
7. Nadzwyczajne Walne Zebranie obraduje nad sprawami, dla których zostało zwołane, a tryb i sposób jego przeprowadzenia jest identyczny jak w przypadku Zwyczajnego Walnego Zebrania.

§2.

1. Walne Zebranie Członków obraduje według uchwalonego przez siebie porządku obrad i regulaminu.
2. Obradami Walnego Zebrania Członków kieruje Przewodniczący Walnego Zebrania przy pomocy Sekretarza Walnego Zebrania.

§3.

1. Walne Zebranie Członków otwiera Prezes Zarządu lub inny członek Zarządu LGD, a następnie zebrani dokonują wyboru Przewodniczącego Walnego Zebrania spośród nieograniczonej liczby kandydatów w głosowaniu jawnym.
2. Wybrany Przewodniczący Walnego Zebrania, przeprowadza wybór Sekretarza Walnego Zebrania w sposób określony w ust. 1 oraz zarządza przeprowadzenie wyboru Komisji Uchwał i Wniosków lub Komisji Skrutacyjnej w zależności od potrzeb w składzie trzech osób spośród nieograniczonej liczby kandydatów w głosowaniu jawnym.

§4.

1. Wszyscy członkowie stowarzyszenia mają prawo brać udział w Walnym Zebraniu Członków.
2. W Walnym Zebraniu Członków biorą udział:
  - 1) z głosem stanowiącym – członkowie zwyczajni,
  - 2) z głosem doradczym – członkowie wspierający i honorowi oraz inne zaproszone osoby.
3. Członek Stowarzyszenia potwierdza swoją obecność na Walnym Zebraniu Członków.
4. Członkowie, którzy zamierzają wziąć udział w dyskusji nad określonym punktem porządku zebrania, zgłaszają się kolejno do głosu.

§5.

Z obrad Walnego Zebrania Członków sporządza się protokół, który podpisuje Przewodniczący i Sekretarz Walnego Zebrania. Protokół stanowi jedynie urzędowe

stwierdzenie przebiegu obrad Walnego Zebrania Członków i powinien zawierać: datę, porządek obrad, krótki opis przebiegu dyskusji, wyniki głosowań, nr i treść podjętych uchwał, wniosków, zatwierdzonych planów i załączoną listę obecności członków stowarzyszenia, a także protokoły z prac Komisji Skrutacyjnej i Komisji Uchwał i Wniosków.

II. Podejmowanie uchwał

§6.

1. Walne Zebranie Członków może podejmować uchwały jedynie w sprawach objętych porządkiem obrad podanym do wiadomości członkom w terminie i sposób określony w Statucie Stowarzyszenia.
2. Uchwały Walnego Zebrania Członków zapadają zwykłą większością głosów w obecności co najmniej połowy uprawnionych do głosowania, chyba że przepis szczególny stanowi inaczej. Głosowanie zwykłą większością głosów oznacza, że przyjmowany jest wniosek lub kandydatura, która uzyskała większą liczbę głosów „za” niż „przeciw”. Głosów wstrzymujących się i nieważnych nie dolicza się do żadnej z grup głosujących „za” lub „przeciw”.
3. Walne Zebranie Członków jest władne do podejmowania uchwał w sprawach objętych porządkiem obrad jeżeli liczba obecnych członków wynosi:
  - 3) w pierwszym terminie co najmniej 1/2 uprawnionych do głosowania,
  - 4) w drugim terminie bez względu na liczbę obecnych uprawnionych do głosowania, o ile termin ten podany był w zawiadomieniu.
4. Wszystkie wybory i głosowania w sprawach personalnych są tajne.
5. Walne Zebranie Członków może postanowić utajnić każde inne głosowanie, na zgłoszony wniosek Członka/ów Stowarzyszenia obecnych na Walnym Zebraniu, za wyjątkiem głosowania w sprawach formalnych.
6. Podjęte uchwały opatruje się datą i numerem, na który składają się: cyfry rzymskie oznaczające numer kolejny Walnego Zebrania od początku uchwalenia niniejszego regulaminu, łamane przez numer kolejny uchwały od początku uchwalenia niniejszego regulaminu zapisany cyframi arabskimi, łamane przez cztery cyfry roku.

III. Sprawy wyborcze

§7.

Wybory władz są tajne, bezpośrednie i następują spośród nieograniczonej liczby kandydatów zwykłą większością głosów, w obecności co najmniej połowy uprawnionych do głosowania.

§8.

1. Władzami Stowarzyszenia, poza Walnym Zebraniem Członków są:
  - 1) Zarząd liczący od 5 do 7 osób, składający się z Prezesa, Wiceprezesa, Sekretarza, Skarbnika oraz Członków.
  - 2) Rada licząca od 9 do 15 osób, składająca się z Przewodniczącego Rady, Wiceprzewodniczącego i Sekretarza oraz Członków.
  - 3) Komisja Rewizyjna licząca od 3 do 5 osób, składająca się z Przewodniczącego, Sekretarza i Członków.

§9.

1. Kandydatów do władz Stowarzyszenia mają prawo zgłaszać wszystkie osoby określone w §4 ust. 2, po uprzednim uzyskaniu zgody danego kandydata.
2. Zgłoszenie kandydata do władz Stowarzyszenia następuje bezpośrednio na Walnym Zebraniu Członków. Osoba zgłaszająca poszczególnego kandydata do władz, dla poparcia swojego wniosku zobowiązana jest złożyć stosowną rekomendację.
3. Członków Komisji Rewizyjnej wybiera Walne Zebranie Członków spośród kandydatów zgłoszonych przez członków zwyczajnych Stowarzyszenia.
4. Członków Rady wybiera Walne Zebranie Członków spośród kandydatów zgłoszonych przez członków zwyczajnych Stowarzyszenia.

IV. Głosowanie

§ 10.

1. W głosowaniu tajnym wyboru „za” kandydatem dokonuje się poprzez postawienie znaku „x” na kracie wyborczej w przeznaczony do tego ramce obok imienia i nazwiska kandydata.
  - 1) Jeżeli w głosowaniu personalnym ilość kandydatów jest większa od ilości wybieranych osób, o wyborze decyduje większość głosów „za”, w razie równej ilości głosów „za” uniemożliwiającej stwierdzenie wyboru, głosowanie należy przeprowadzić po raz drugi w odniesieniu do kandydatów z równą ilością głosów „za”.
2. Władze Stowarzyszenia konstituują się na pierwszym po wyborach posiedzeniu.

V. Wnioski formalne

§11.

1. Przewodniczący Walnego Zebrania może udzielić głosu poza porządkiem obrad Walnego Zebrania Członków lub w związku z dyskusją jedynie dla zgłoszenia wniosku formalnego lub sprostowania błędnie zrozumianego lub nieprecyzyjnie przytoczonego stwierdzenia mówcy.
2. Wnioski formalne mogą dotyczyć jedynie spraw będących porządkiem obrad i jego przebiegu.
3. Do wniosków formalnych zalicza się wnioski o:
  - 1) przerwanie lub odroczenie Walnego Zebrania Członków na inny termin,
  - 2) zamknięcie listy mówców,
  - 3) przerwanie, odroczenie lub zamknięcie dyskusji,
  - 4) przejście do porządku dziennego,
  - 5) zmianę w sposobie prowadzenia dyskusji,
  - 6) zmianę w sposobie przeprowadzenia głosowania,
  - 7) ograniczenie czasu wystąpień mówców,
  - 8) stwierdzenia kworum,
  - 9) przeliczenie głosów,
  - 10) przekazanie sprawy odpowiedniej komisji lub zespołowi,
  - 11) zarządzenie przerwy w obradach,
  - 12) kolejność i sposób uchwalania wniosków,
  - 13) uchylenie zarządzenia Przewodniczącego.
4. Walne Zebranie Członków rozstrzyga o wniosku formalnym po wysłuchaniu wnioskodawcy i ewentualnie jednego przeciwnego wniosku.

VI. Zakres zadań organów Walnego Zebrania Członków

§12.

Do wyłącznej właściwości Walnego Zebrania Członków należą sprawy wymienione w Statucie dotyczącej jego kompetencji.

§13.

Przewodniczący zebrania prowadzi je zgodnie z porządkiem obrad i czuwa nad jego zgodnością ze Statutem oraz niniejszym Regulaminem, w szczególności:

- 1) przedstawia zebranych do zatwierdzenia ustalony porządek dzienny zebrania oraz zgłoszone wnioski w sprawie zmiany porządku dziennego lub odroczenia ich rozpatrzenia do następnego Walnego Zebrania Członków oraz zmian w kolejności poszczególnych punktów obrad,
- 2) zarządza wybory Sekretarza Walnego Zebrania i komisji określonych w §3 ust.2 oraz władz Stowarzyszenia,
- 3) sprawdza listę obecności i stwierdza na jej podstawie prawomocność zebrania,
- 4) udziela głosu w sprawach objętych porządkiem dziennym Walnego Zebrania Członków,
- 5) udziela głosu członkom według kolejności zgłoszeń,

- 6) decyduje o przedłużeniu czasu wystąpienia lub o udzieleniu członkowi głosu dodatkowego, a także o odebraniu prawa głosu mówcy,
- 7) sprawuje pieczę nad spokojem i porządkiem obrad oraz wydaje stosowne zarządzenia porządkowe,
- 8) wyjaśnia sposób głosowania, podaje do wiadomości jakie wnioski wpłynęły i ustala kolejność głosowania,
- 9) po wyczerpaniu wszystkich spraw zamieszczonych w porządku obrad ogłasza zamknięcie Walnego Zebrania Członków,
- 10) sprawdza i podpisuje protokół Walnego Zebrania Członków oraz podjęte uchwały.

§14.

Do obowiązków Komisji Skrutacyjnej należy:

- 1) wybór przewodniczącego Komisji,
- 2) przyjmowanie zgłoszeń kandydatów proponowanych do władz z ich rekomendacją,
- 3) sprawdzenie listy obecności i stwierdzenie prawomocności wyboru władz, na wniosek Przewodniczącego Zebrania,
- 4) sprawdzenie urny wyborczej,
- 5) zebranie głosów do urny zgodnie z listą obecności oraz obliczenie z uwzględnieniem ważności oddanych głosów,
- 6) sporządzenie protokołu z wyboru i ogłoszenie wyników,
- 7) Protokół z czynności komisji winien m.in. zawierać: liczbę członków Stowarzyszenia obecnych na zebraniu, liczbę osób biorących udział w danym głosowaniu, liczbę oddanych ważnych i nieważnych głosów, liczbę głosów oddanych „za”, „przeciw” lub „wstrzymujących się” za kandydatem lub wnioskiem.

§16.

Do obowiązków Komisji Uchwał i Wniosków należy:

- 1) wybór przewodniczącego Komisji,
- 2) opracowanie uchwał zgodnie ze stanowiskiem Walnego Zebrania Członków,
- 3) rejestrowanie treści składanych wniosków i przekazywanie ich Przewodniczącemu Walnego Zebrania celem ostatecznego rozstrzygnięcia o celowości przyjęcia tych wniosków.

§17.

Przewodniczący Komisji składa Walnemu Zebraniu Członków protokół z czynności Komisji i przedstawia projekty uchwał i wnioski.

VII. Przepisy końcowe

§18.

Sprawy dotyczące sposobu obradowania nie objęte niniejszym Regulaminem rozstrzyga Przewodniczący Walnego Zebrania zgodnie z postanowieniami Statutu i przyjętymi powszechnie zasadami obradowania.

§19.

Regulamin wchodzi w życie z dniem zatwierdzenia przez Walne Zebranie Członków.

**REGULAMIN ZARZĄDU
LOKALNEJ GRUPY DZIAŁANIA ZIEMIA LUBAWSKA**

§ 1.

1. Zarząd Stowarzyszenia jest organem wykonawczym Stowarzyszenia i działa na podstawie statutu, uchwał Walnego Zebrania Członków oraz niniejszego regulaminu.
2. Siedzibą władz Stowarzyszenia, w tym Zarządu jest Kurzętnik, Wybudowanie 4.
3. Zebrania Zarządu organizowane mogą być w zależności od potrzeb, nie rzadziej jednak niż dwa razy w roku.

§ 2.

Zarząd kieruje całokształtem działalności Stowarzyszenia w okresie pomiędzy posiedzeniami Walnego Zebrania Członków, reprezentuje je na zewnątrz i ponosi odpowiedzialność za swoją pracę przed Walnym Zebraniem Członków.

§ 3.

1. Zarząd liczy od 5 do 7 osób.
2. Członków Zarządu wybiera Walne Zebranie Członków spośród kandydatów (członków zwyczajnych) zgłoszonych przez osoby określone w §18 ust. 3 i 4 Statutu LGD, po uprzednim uzyskaniu zgody danego kandydata.
3. Na miejsce członków Zarządu, których członkostwo ustało, wchodzi, na czas do końca kadencji, osoby które w ostatnio przeprowadzonych wyborach do tych władz uzyskały kolejno największą liczbę głosów. Kooptacja nie może dotyczyć więcej niż połowy składu tych organów.
4. Wyboru Prezesa, Wiceprezesa, Sekretarza oraz Skarbnika dokonują członkowie Zarządu na pierwszym posiedzeniu Zarządu.
5. Kadencja Zarządu trwa 3 lata i kończy się z chwilą wyboru nowego Zarządu przez Walne Zebranie Członków.

§ 4.

1. Do reprezentowania Stowarzyszenia oraz zaciągania zobowiązań majątkowych jest wymagane współdziałanie i podpisy Prezesa lub Wiceprezesa oraz jednego z Członków Zarządu działających łącznie.
2. Zarząd jest uprawniony do ustanawiania pełnomocników prowadzących sprawy Stowarzyszenia w granicach swego umocowania statutowego.

§ 5.

1. Zarząd używa podłużnej pieczęci z określeniem nazwy i siedziby Stowarzyszenia.
2. Członkowie pełniący funkcje w Zarządzie posługują się pieczętkami imiennymi.

§ 6.

Do zadań Zarządu należy:

- 1) reprezentowanie Stowarzyszenia na zewnątrz oraz działanie w jego imieniu,
- 2) kierowanie bieżącą pracą Stowarzyszenia, zgodnie ze Statutem oraz uchwałami Walnego Zebrania,
- 3) zwoływanie zwyczajnego i nadzwyczajnego Walnego Zebrania, proponowanie ich porządku dziennego i regulaminu obrad oraz regulaminu wyboru władz naczelnych,
- 4) przedstawianie własnych wniosków oraz wniosków zgłoszonych Zarządowi na Walne Zebranie przez członków Stowarzyszenia,
- 5) występowanie z wnioskami do Walnego Zebrania o nadawanie godności członka honorowego,

- 6) ustalanie i uchylanie regulaminów innych niż zastrzeżone dla Walnego Zebrania,
- 7) ustalanie wzorów odznak organizacyjnej i honorowej oraz nadawanie odznak honorowych Stowarzyszenia,
- 8) zawieszanie w czynnościach swoich członków w przypadkach dokonania czynności wykraczających przeciwko uchwałom władz Stowarzyszenia,
- 9) podejmowanie uchwał o prowadzeniu przez Stowarzyszenie działalności gospodarczej z określeniem jej formy oraz udzielanie zezwoleń na prowadzenie działalności gospodarczej,
- 10) składanie sprawozdań Walnemu Zebraniu ze swojej działalności w okresie kadencji,
- 11) przyjmowanie członków zwyczajnych, za wyjątkiem podmiotów posiadających osobowość prawną, będących jednostkami samorządu terytorialnego,
- 12) wykluczanie członków zwyczajnych,
- 13) inicjowanie organizacji szkoleń i projektów.

§ 7.

1. Zebrania Zarządu zwołuje Prezes bądź inny Członek Zarządu przez niego upoważniony.
2. W zebraniach mogą brać udział pełnomocnicy Zarządu, Przewodniczący Komisji Rewizyjnej lub upoważniony przez niego Członek z głosem doradczym, Przewodniczący Rady lub upoważniony przez niego Członek z głosem doradczym oraz inni Członkowie Stowarzyszenia lub goście zaproszeni przez Prezesa.

§ 8.

1. Z posiedzeń Zarządu sporządza się protokół. Protokół powinien zawierać: porządek obrad, imiona i nazwiska oraz funkcje obecnych Członków Zarządu i innych osób obecnych na posiedzeniu, liczbę oddanych głosów za poszczególnymi uchwałami oraz odrębne zdanie Członka w danej kwestii. Na protokole składają podpisy Prezes Zarządu lub Wiceprezes Zarządu oraz jeden z pozostałych członków zwyczajowo Sekretarz Zarządu.
2. Zarząd prowadzi rejestr uchwał.

Podjęte uchwały opatruje się datą i numerem, na który składają się: cyfry arabskie oznaczające kolejny numer uchwały łamane przez cztery cyfry roku. Numeracja w kolejnym roku następuje od nr 1.

§ 10.

1. Uchwały Zarządu zapadają zwykłą większością głosów przy obecności co najmniej połowy Członków Zarządu.
2. W przypadku równej liczby głosów decyduje głos Prezesa Zarządu.
3. W przypadkach nie cierpiących zwłoki głosowanie może odbyć się w drodze ustalenia telefonicznego, za pomocą faksu, Internetu lub ustalenia korespondencyjnego.

§ 11.

1. Prezes Stowarzyszenia kieruje pracami Zarządu i reprezentuje Stowarzyszenie na zewnątrz.
2. Skarbnik odpowiada za sprawy finansowe Stowarzyszenia oraz zbieranie składek członkowskich.
3. Członkowie Zarządu wykonują zadania według podziału dokonanego przez Prezesa oraz wynikające ze stosownych przepisów prawnych: Statutu LGD, uchwał Walnego Zebrania Członków i Zarządu oraz regulaminów.

§ 12.

1. W razie sprzeczności interesów Stowarzyszenia z interesami poszczególnego Członka Zarządu, Członek ten wstrzymuje się od udziału w rozstrzygnięciu takiej sprawy i żąda zaznaczenia tego w protokole.
2. W przypadku niezastosowania się Członka do wymogu określonego w ust. 1, Zarząd jest obowiązany dla dobra Stowarzyszenia wykluczyć tego Członka od udziału w posiedzeniu Zarządu, którego sprawa dotyczy.
3. Sprawy konfliktowe nierozwiązane winno rozpatrzyć Walne Zebranie Członków.

§ 13.

1. Do kompetencji Zarządu należy zatrudnianie i zwalnianie pracowników Biura Stowarzyszenia oraz osób prowadzących sprawy Stowarzyszenia lub realizujących określone zadania, oraz określanie ich obowiązków i odpowiedzialności.
2. W zakresie praw i obowiązków wynikających ze stosunku pracy z zatrudnionymi pracownikami mają odpowiednio zastosowanie przepisy kodeksu pracy.

§ 14.

1. Majątek Stowarzyszenia jest lokowany na rachunkach bankowych w postaci lokat terminowych i w papierach wartościowych, ze szczególnym uwzględnieniem obligacji Skarbu Państwa. Przy lokacie wolnych środków finansowych LGD lub tworzonych funduszy celowych Stowarzyszenia winna być brana pod uwagę w pierwszym rzędzie pewność lokaty przed jej dochodowością.
2. Podstawowe konto bankowe Zarząd otwiera w miejscowym Banku i za pośrednictwem tego Banku przeprowadzane są różne – opisane prawem – operacje finansowe.

§ 15.

1. W przypadkach nie uregulowanych niniejszym regulaminem Zarząd podejmuje decyzje kierując się postanowieniami Statutu bądź innymi przepisami prawa, a w ostateczności powszechnie obowiązującymi normami zwyczajowymi.
2. Regulamin pozostaje w korelacji z obowiązującymi przepisami prawa dotyczącymi aktualnych potrzeb Stowarzyszenia.

§ 16.

Regulamin wchodzi w życie z dniem zatwierdzenia przez Walne Zebranie Członków.

**REGULAMIN KOMISJI REWIZYJNEJ
LOKALNEJ GRUPY DZIAŁANIA ZIEMIA LUBAWSKA**

§ 1.

1. Komisja Rewizyjna jest jednym z organów statutowych LGD powołanym do sprawowania kontroli nad jego działalnością.
2. Komisja Rewizyjna działa w oparciu o Statut LGD oraz uchwalony przez Walne Zebranie Członków regulamin i uchwały Walnego Zebrania Członków.

§ 2.

1. Komisja Rewizyjna jest wybierana przez Walne Zebranie Członków w głosowaniu tajnym na 3. letni okres kadencji (do czasu wyboru nowej Komisji Rewizyjnej).
2. Komisja składa się z 3 do 5 Członków, w tym z Przewodniczącego, Sekretarza i Członków.
3. Komisja konstituuje się na pierwszym po wyborach zebraniu.
4. Członek Komisji nie może być:
  - 1) Członkiem organu zarządzającego ani pozostawać z nimi w stosunku pokrewieństwa, powinowactwa lub podległości z tytułu zatrudnienia,
  - 2) skazany prawomocnym wyrokiem za przestępstwo z winy umyślnej,
5. Członek Komisji może otrzymywać z tytułu pełnienia funkcji w takim organie zwrot uzasadnionych kosztów lub wynagrodzenie w wysokości nie wyższej niż określone w art. 8 pkt 8 ustawy z dnia 3 marca 2000 r. o wynagrodzeniu osób kierujących niektórymi podmiotami prawnymi (Dz. U. Nr 26, poz. 306, z 2001 r. Nr 85, poz. 924 i Nr 154, poz. 1799, z 2002 r. Nr 113, poz. 984 oraz z 2003r. Nr 45, poz. 391 i Nr 60, poz. 535).

§ 3.

Przewodniczący Komisji lub inny upoważniony Członek może uczestniczyć z głosem doradczym w posiedzeniach Zarządu.

§ 4.

Komisja ma prawo żądania od członków i władz Stowarzyszenia pisemnych lub ustnych wyjaśnień dotyczących kontrolowanych spraw.

§ 5.

1. Komisja działa w oparciu o stałą siedzibę Stowarzyszenia.
2. Zebrania Komisji organizowane mogą być w różnych miejscach w zależności od potrzeb.

§ 6.

Działalność Komisji kończy się z chwilą wyboru nowej Komisji Rewizyjnej przez Walne Zebranie Członków.

§ 7.

Do zadań Komisji Rewizyjnej należy:

- 1) Przeprowadzenie przynajmniej raz w roku kontroli działalności merytorycznej i finansowej Stowarzyszenia z uwzględnieniem celowości, rzetelności, prawidłowości oraz zgodności z zapisami Statutu LGD i uchwał władz.
- 2) Kontrolowanie przestrzegania zasad prawidłowego gospodarowania funduszami i majątkiem Stowarzyszenia.
- 3) Składanie sprawozdań ze swej działalności na Walnym Zebraniu Członków i zgłaszanie wniosków o udzielenie (lub odmowę udzielenia) absolutorium Zarządowi, bądź w stosunku do każdego członka Zarządu oddzielnie.
- 4) Przekładanie Zarządowi protokołów pokontrolnych wraz z wnioskami.
- 5) Występowanie z wnioskiem zwołania Nadzwyczajnego Walnego Zebrania Członków w razie stwierdzenia nie wywiązywania się przez Zarząd z jego statutowych obowiązków, a także prawo żądania zwołania zebrania Zarządu w sprawach niecierpiących zwłoki.

§ 8.

1. Zebrania Komisji zwołuje Przewodniczący bądź Członek Komisji przez niego upoważniony.
2. Zebrania odbywają się w miarę potrzeby, nie rzadziej jednak niż raz na rok.
3. W zebraniach mogą brać udział osoby zaproszone przez Przewodniczącego Komisji Rewizyjnej.

§ 9.

Komisja Rewizyjna przy wykonywaniu swoich kontrolnych funkcji, w przypadku wyjątkowo skomplikowanej kwestii, może skorzystać z usług specjalisty z danej dziedziny wiedzy, również spoza Stowarzyszenia.

§ 10.

1. Uchwały Komisji zapadają większością głosów przy obecności co najmniej połowy Członków, w tym Przewodniczącego.
2. W przypadku równej liczby głosów decyduje głos Przewodniczącego Komisji.
3. W uzasadnionych nie cierpiących zwłoki przypadkach, głosowanie może odbyć się w drodze ustalenia telefonicznego, za pomocą faksu, Internetu lub ustalenia korespondencyjnego.

§ 11.

1. Zebrań Komisji sporządzany jest protokół według ogólnie przyjętych zasad.
2. Komisja prowadzi rejestr swoich uchwał i wniosków.
3. Za prawidłowość dokumentacji odpowiada Przewodniczący Komisji.

§ 12.

Regulamin Komisji Rewizyjnej wchodzi w życie z chwilą jego uchwalenia przez Walne Zebranie Członków.

REGULAMIN FUNKJONOWANIA RADY LOKALNEJ GRUPY DZIAŁANIA ZIEMIA LUBAWSKA

ROZDZIAŁ I

Postanowienia ogólne

§ 1

Regulamin Rady Lokalnej Grupy Działania Ziemia Lubawska określa organizację wewnętrzną i tryb pracy Rady.

§ 2

Terminy używane w niniejszym Rozporządzeniu oznaczają:

- 1) LGD – oznacza Lokalną Grupę Działania Ziemia Lubawska,
- 2) Rada – oznacza organ decyzyjny LGD Ziemia Lubawska,
- 3) Regulamin – oznacza Regulamin Rady LGD Ziemia Lubawska,
- 4) Walne Zebranie Członków – oznacza walne zebranie członków LGD Ziemia Lubawska,
- 5) Zarząd – oznacza Zarząd LGD Ziemia Lubawska
- 6) Prezes Zarządu – oznacza Prezesa Zarządu LGD Ziemia Lubawska,
- 7) Biuro – oznacza Biuro LGD Ziemia Lubawska.

ROZDZIAŁ II

Członkowie Rady

§ 3

Członkowie Rady są wybierani przez Walne Zebranie Członków LGD Ziemia Lubawska, zwykłą większością głosów.

§ 4

1. Członkowie Rady mają obowiązek uczestniczenia w posiedzeniu Rady.
2. W razie niemożności wzięcia udziału w posiedzeniu Rady, Członek Rady zawiadamia o tym przed terminem posiedzenia Przewodniczącego Rady, a następnie jest obowiązany w ciągu 7 dni usprawiedliwić w formie pisemnej swoją nieobecność Przewodniczącemu Rady.
3. Za przyczyny usprawiedliwiające niemożność wzięcia przez Członka Rady udziału w posiedzeniu Rady uważa się:
  - 1) chorobę albo konieczność opieki nad chorym potwierdzoną zaświadczeniem lekarskim,
  - 2) podróż służbową,
  - 3) inne prawnie lub losowo uzasadnione przeszkody.

§ 5

Prezes i Zarząd udzielają Członkom Rady pomocy w wykonywaniu przez nich funkcji Członka Rady.

§ 6

4. Członek Rady nie może być równocześnie członkiem organu kontroli wewnętrznej Lokalnej Grupy Działania ani jej Zarządu oraz pozostawać z nimi w stosunku pokrewieństwa, powinowactwa lub podległości z tytułu zatrudnienia.
5. Członek Rady nie może być zatrudniony w Biurze LGD.

ROZDZIAŁ III

Przewodniczący Rady

§ 7

1. Rada konstituuje się na pierwszym po wyborach zebraniu zwołanym przez Prezesa Zarządu.

2. Członkowie Rady wybierają spośród siebie Przewodniczącego, Wiceprzewodniczącego oraz Sekretarza Rady.

§ 8

1. Przewodniczący Rady organizuje pracę Rady i przewodniczy posiedzeniom Rady.
2. Pełniąc swą funkcję Przewodniczący Rady współpracuje z Zarządem i Biurem LGD i korzysta z ich pomocy.

§ 9

1. Wiceprzewodniczący Rady przejmuje obowiązki Przewodniczącego w przypadku usprawiedliwionej nieobecności.
2. Za przyczynę usprawiedliwienia uznaje się:
  - 1) chorobę albo konieczność opieki nad chorym potwierdzoną zaświadczeniem lekarskim,
  - 2) podróż służbową,
  - 3) inne prawnie lub losowo uzasadnione przeszkody.

ROZDZIAŁ IV

Przygotowanie i zwołanie posiedzeń Rady

§ 10

Posiedzenia Rady są zwoływane odpowiednio do potrzeb wynikających z naboru wniosków prowadzonego przez LGD.

§ 11

Posiedzenia Rady zwołuje Przewodniczący Rady, uzgadniając miejsce, termin i porządek posiedzenia z Zarządem i Biurem LGD.

§ 12

W przypadku dużej ilości spraw do rozpatrzenia, Przewodniczący Rady może zwołać posiedzenie trwające dwa lub więcej dni.

§ 13

1. Członkowie Rady powinni być pisemnie zawiadomieni o miejscu, terminie i porządku posiedzenia Rady najpóźniej 14 dni przed terminem posiedzenia.
2. W okresie 7 dni przed terminem posiedzenia Rady jej członkowie powinni mieć możliwość zapoznania się z porządkiem posiedzenia, w tym z wnioskami, które będą rozpatrywane podczas posiedzenia. Materiały i dokumenty w formie kopii mogą być przesłane łącznie z zawiadomieniem o posiedzeniu lub udostępnione do wglądu w Biurze LGD.
3. W sytuacji szczególnej (pilnej) Przewodniczący Rady może zwołać posiedzenie Rady nie zachowując terminu opisanego w art. 12 ust. 1. W tej sytuacji forma powiadomienia może być dowolna, jednakże musi być ono skuteczne.

ROZDZIAŁ V

Posiedzenia Rady

§ 14

1. Posiedzenia Rady są jawne. Zawiadomienie o terminie, miejscu i porządku posiedzenia Rady podaje się do publicznej wiadomości co najmniej na 7 dni przed posiedzeniem.
2. W posiedzeniach Rady uczestniczy Prezes Zarządu lub wskazany przez niego członek Zarządu.
3. Przewodniczący Rady może zaprosić do udziału w posiedzeniu osoby trzecie, w szczególności osoby, których dotyczą sprawy przewidziane w porządku posiedzenia.

§ 15

1. Posiedzenie Rady otwiera, prowadzi i zamyka Przewodniczący Rady.
2. Obsługę posiedzenia Rady zapewnia Biuro LGD.

§ 16

1. Przed otwarciem posiedzenia Członkowie Rady potwierdzają swoją obecność podpisem na liście obecności.

2. Wcześniejsze opuszczenie posiedzenia przez Członka Rady wymaga poinformowania o tym Przewodniczącego obrad.
3. Prawomocność posiedzenia i podejmowanych przez Radę decyzji wymaga obecności co najmniej 50% składu Rady (kworum).

§ 17

1. Po otwarciu posiedzenia, Przewodniczący Rady podaje liczbę obecnych Członków Rady na podstawie podpisanej przez nich listy obecności i stwierdza prawomocność posiedzenia (kworum).
2. W razie braku kworum Przewodniczący Rady zamyka obrady wyznaczając równocześnie nowy termin posiedzenia.
3. W protokole odnotowuje przyczyny, z powodu których posiedzenie nie odbyło się.

§ 18

1. Po stwierdzeniu kworum Przewodniczący Rady przeprowadza wybór dwóch lub więcej sekretarzy posiedzenia, stanowiących komisję skrutacyjną, której powierza się obliczanie wyników głosowań, kontrolę kworum oraz wykonywanie innych czynności o podobnym charakterze.
2. Po wyborze sekretarzy posiedzenia Przewodniczący Rady przedstawia porządek posiedzenia i poddaje go pod głosowanie Rady.
3. Członek Rady może zgłosić wniosek o zmianę porządku posiedzenia. Rada poprzez głosowanie przyjmuje lub odrzuca zgłoszone wnioski.
4. Przewodniczący obrad prowadzi posiedzenie zgodnie z porządkiem przyjętym przez Radę.
5. Porządek obrad obejmuje w szczególności:
  - 1) omówienie wniosków o przyznanie pomocy złożonych w ramach naboru prowadzonego przez LGD oraz podjęcie decyzji o wyborze operacji do finansowania,
  - 2) informację Zarządu o przyznaniu pomocy przez samorząd województwa na operacje, które były przedmiotem wcześniejszych posiedzeń Rady,
  - 3) wolne głosy, wnioski i zapytania.
6. Decyzja w sprawie wyboru projektów do finansowania jest podejmowana w formie uchwały Rady.

§ 19

1. Przewodniczący Rady czuwa nad sprawnym przebiegiem i przestrzeganiem porządku posiedzenia, otwiera i zamyka dyskusję oraz udziela głosu w dyskusji.
2. Przedmiotem wystąpień mogą być tylko sprawy objęte porządkiem posiedzenia.
3. W dyskusji głos mogą zabierać Członkowie Rady, Członkowie Zarządu oraz osoby zaproszone do udziału w posiedzeniu. Przewodniczący Rady może określić maksymalny czas wystąpienia.
4. Przewodniczący obrad w pierwszej kolejności udziela głosu osobie referującej aktualnie rozpatrywaną sprawę, osobie opiniującej operację, przedstawicielowi Zarządu, a następnie pozostałym dyskutantom według kolejności zgłoszeń. Powtórne zabranie głosu w tym samym punkcie porządku obrad jest możliwe po wyczerpaniu listy mówców. Ograniczenie to nie dotyczy osoby referującej sprawę, osoby opiniującej operację oraz przedstawiciela Zarządu.
5. Jeżeli mówca w swoim wystąpieniu odbiega od aktualnie omawianej sprawy lub przekracza maksymalny czas wystąpienia, Przewodniczący obrad zwraca mu na to uwagę. Po dwukrotnym zwróceniu uwagi Przewodniczący Rady może odebrać głos. Mówca, któremu odebrano głos, może zażądać w tej sprawie decyzji Rady. Rada podejmuje decyzję niezwłocznie po wniesieniu takiego żądania.
6. Jeżeli treść lub forma wystąpienia albo też zachowanie mówcy w sposób oczywisty zakłóca porządek obrad lub powagę posiedzenia, Przewodniczący Rady przywołuje mówcę do porządku lub odbiera mu głos. Fakt ten odnotowuje w protokole posiedzenia.
7. Po wyczerpaniu listy mówców Przewodniczący Rady zamyka dyskusję. W razie potrzeby Przewodniczący może zarządzić przerwę w celu wykonania niezbędnych czynności

przygotowawczych do głosowania, na przykład przygotowania poprawek w projekcie uchwały lub innym rozpatrywanym dokumencie, przygotowania kart do głosowania.

8. Po zamknięciu dyskusji Przewodniczący Rady rozpoczyna procedurę głosowania. Od tej chwili zabrać głos można tylko w celu zgłoszenia lub uzasadnienia wniosku formalnego o sposobie lub porządku głosowania i to jedynie przed zarządzeniem głosowania przez Przewodniczącego.

§ 20

1. Przewodniczący Rady może udzielić głosu poza kolejnością zgłoszonych mówców, jeżeli zabranie głosu wiąże się bezpośrednio z głosem przedmówcy lub w trybie sprostowania, jednak nie dłużej niż 2 minuty. Poza kolejnością może także udzielić głosu Członkom Zarządu, osobie referującej sprawę i osobie opiniującej projekt.
2. Poza kolejnością udziela się głosu w sprawie zgłoszenia wniosku formalnego, w szczególności w sprawach:
  - 1) stwierdzenia kworum,
  - 2) sprawdzenia listy obecności,
  - 3) przerwania, odroczenia lub zamknięcia sesji,
  - 4) zmiany porządku posiedzenia (kolejności rozpatrywania poszczególnych punktów),
  - 5) głosowania bez dyskusji,
  - 6) zamknięcia listy mówców,
  - 7) ograniczenia czasu wystąpień mówców,
  - 8) zamknięcia dyskusji,
  - 9) zarządzenia przerwy,
  - 10) zarządzenia głosowania imiennego,
  - 11) przeliczenia głosów,
  - 12) reasumpcji głosowania.
3. Wniosek formalny powinien zawierać żądanie i związane uzasadnienie, a wystąpienie w tej sprawie nie może trwać dłużej niż 2 minuty.
4. Rada rozstrzyga o wniosku formalnym niezwłocznie po jego zgłoszeniu. O przyjęciu lub odrzuceniu wniosku Rada rozstrzyga po wysłuchaniu wnioskodawcy i ewentualnie jednego przeciwnika wniosku.
5. Wnioski formalne, o których mowa w ust. 2 pkt 1 i 2 nie poddaje się pod głosowanie.

§ 21

Po wyczerpaniu porządku posiedzenia, Przewodniczący Rady zamyka posiedzenie.

ROZDZIAŁ VI

Głosowanie

§ 22

Po zamknięciu dyskusji w danej sprawie Przewodniczący Rady rozpoczyna procedurę głosowania i zarządza głosowanie zgodnie z postanowieniami wynikającymi ze statutu LGD oraz niniejszego regulaminu.

§ 23

1. Wszystkie głosowania Rady są jawne.
2. Głosowania Rady mogą odbywać się w następujących formach:
  - 1) przez podniesienie ręki na wezwanie Przewodniczącego Rady,
  - 2) przez wypełnienie i oddanie sekretarzom posiedzenia kart do oceny operacji, stanowiących załączniki do niniejszego regulaminu.
3. Członkowie Rady, przed posiedzeniem, składają na ręce Przewodniczącego deklarację bezstronności i poufności (załącznik do niniejszego regulaminu), w której zobowiązują się do zgłoszenia odstąpienia od głosowania (wykluczenia) w przypadku operacji, wobec których nie są osobami postronnymi oraz do zachowania w tajemnicy wszystkich informacji i treści dokumentów dostępnych przy dokonywaniu oceny wniosków.

§ 24

1. W głosowaniu przez podniesienie ręki komisja skrutacyjna oblicza głosy „za”, głosy „przeciw” i głosy „wstrzymujące się od głosu”, po czym informują Przewodniczącego Rady o wyniku głosowania.
2. Wyniki głosowania ogłasza Przewodniczący Rady.

§ 25

1. Głosowanie przez wypełnienie kart do oceny operacji obejmuje:
  - 1) głosowanie w sprawie zgodności operacji z LSR,
  - 2) głosowanie w sprawie oceny operacji według kryteriów lokalnych przyjętych przez LGD.
2. W głosowaniu odbywającym się przez wypełnienie kart do oceny operacji Członkowie Rady oddają głosy za pomocą kart oceny operacji, wydanych Członkom Rady przez komisję skrutacyjną. Każda strona karty oceny musi być opieczetowana pieczęcią LGD i podpisana przez jednego z sekretarzy posiedzenia.
3. Głos oddany przez Członka Rady w formie wypełnionej karty oceny operacji jest nieważny, jeżeli zachodzi co najmniej jedna z poniższych okoliczności:
  - 1) na karcie brakuje nazwiska i imienia lub podpisu Członka Rady,
  - 2) na karcie brakuje informacji pozwalających zidentyfikować operację, której dotyczy ocena (numeru wniosku, nazwy wnioskodawcy, nazwy projektu).
4. Karty muszą być wypełnione piórem, długopisem lub cienkopisem.
5. Znaki „X” lub „V” winny być postawione w polu przeznaczonego na to kwadratu.

§ 26

1. Głos w sprawie uznania operacji za zgodną z LSR oddaje się przez skreślenie jednej z opcji zaznaczonych gwiazdką w zawartym na karcie oceny operacji sformułowaniu: **„Głosuję za uznaniem, że operacja jest* nie jest* zgodna z LSR”**. Pozostawienie lub skreślenie obu opcji uważa się za głos nieważny.
2. W przypadku stwierdzenia błędów i braków w sposobie wypełnienia karty zgodności operacji z LSR komisja skrutacyjna wzywa Członka Rady, który wypełnił tę kartę do złożenia wyjaśnień i uzupełnienia braków. W trakcie wyjaśnień Członek Rady może na oddanej przez siebie karcie dokonać wpisów w kratkach lub pozycjach pustych, oraz dokonać czytelnej korekty w pozycjach i kratkach wypełnionych podczas głosowania, stawiający przy tych poprawkach swój podpis.
3. Jeżeli po dokonaniu poprawek i uzupełnień karta nadal zawiera błędy w sposobie wypełnienia, zostaje uznana za głos nieważny.
4. Wynik głosowania w sprawie uznania operacji za zgodną z LSR jest pozytywny, jeżeli bezwzględna większość głosów (50% + 1) została oddana na opcję, że operacja jest zgodna z LSR.
5. Wynik głosowania ogłasza Przewodniczący Rady.

§ 27

1. Oddanie głosu w sprawie oceny operacji według lokalnych kryteriów LGD polega na wypełnieniu tabeli zawartej na „Karcie oceny operacji według lokalnych kryteriów LGD”, która jest odpowiednia do typu ocenianej operacji. Wszystkie rubryki zawarte w tabeli muszą być wypełnione, w przeciwnym razie głos uważa się za nieważny.
2. W trakcie zliczania głosów komisja skrutacyjna jest zobowiązana sprawdzić, czy łączna ocena punktowa operacji zawarta w pozycji „SUMA PUNKTÓW” została obliczona poprawnie.
3. W przypadku stwierdzenia błędów i braków w sposobie wypełnienia karty oceny operacji według lokalnych kryteriów LGD sekretarze posiedzenia wzywają Członka Rady, który wypełnił tę kartę do złożenia wyjaśnień i uzupełnienia braków. W trakcie wyjaśnień Członek Rady może na oddanej przez siebie karcie dokonać wpisów w kratkach lub pozycjach pustych, oraz dokonać czytelnej korekty w pozycjach i kratkach wypełnionych podczas głosowania, stawiający przy tych poprawkach swój podpis.
4. Jeżeli po dokonaniu poprawek i uzupełnień karta nadal zawiera błędy w sposobie wypełnienia, zostaje uznana za głos nieważny.

5. Wynik głosowania w sprawie oceny operacji według lokalnych kryteriów LGD dokonuje się w taki sposób, że sumuje się oceny punktowe wyrażone na kartach stanowiących głosy oddane ważnie w pozycji „SUMA PUNKTÓW” i dzieli przez liczbę ważnie oddanych głosów.
6. Wynik głosowania ogłasza Przewodniczący Rady.
7. Na podstawie wyników głosowania w sprawie oceny operacji według lokalnych kryteriów LGD sporządza się listę operacji wybranych do finansowania.

§ 28

1. W stosunku do każdej operacji będącej przedmiotem posiedzenia Rady podejmowana jest przez Radę decyzja w formie uchwały o wybraniu bądź nie wybraniu operacji do finansowania, której treść musi uwzględniać:
  - 1) wyniki głosowania w sprawie uznania operacji za zgodną,
  - 2) wyniki głosowania w sprawie oceny operacji według lokalnych kryteriów LGD i sporządzoną na tej podstawie listę rankingową wniosków,
  - 3) dostępność wniosków LGD na poszczególne typy operacji.
2. Przewodniczący Rady odczytuje uchwały dotyczące poszczególnych projektów rozpatrywanych w trakcie posiedzenia, bez potrzeby ich przegłosowania.
3. Każda uchwała powinna zawierać:
  - 1) informacje o wnioskodawcy operacji (imię i nazwisko lub nazwę, miejsce zamieszkania lub miejsce działalności, adres lub siedzibę, PESEL lub REGON, NIP),
  - 2) tytuł operacji zgodny z tytułem podanym we wniosku,
  - 3) kwotę pomocy o jaką ubiegał się wnioskodawca zgodną z kwotą podaną we wniosku,
  - 4) informację o decyzji Rady w sprawie zgodności lub braku zgodności operacji z LSR,
  - 5) informację o finansowaniu lub nie finansowaniu realizacji operacji.

ROZDZIAŁ VII

Dokumentacja z posiedzenia Rady

§ 29

1. W trakcie posiedzenia Rady sporządzany jest protokół.
2. Wyniki głosowań odnotowuje się w protokole posiedzenia.
3. Z każdego głosowania dokonywanego przez wypełnienie kart do oceny operacji komisja skrutacyjna sporządza protokół, w którym zawarte są informacje o przebiegu i wynikach głosowania. Karty oceny operacji, złożone w trakcie danego głosowania stanowią załącznik do protokołu komisji skrutacyjnej z tego głosowania.
4. Protokół komisji skrutacyjnej powinien zawierać w szczególności:
  - 1) skład osobowy komisji skrutacyjnej,
  - 2) określenie przedmiotu głosowania,
  - 3) określenie liczby uprawnionych do głosowania, liczby biorących udział w głosowaniu, ilości oddanych głosów ważnych i nieważnych,
  - 4) wyniki głosowania,
  - 5) podpisy członków komisji skrutacyjnej.

§ 30

1. Uchwałom Rady nadaje się formę odrębnych dokumentów, z wyjątkiem uchwał proceduralnych, które odnotowuje się w protokole posiedzenia.
2. Podjęte uchwały opatruje się datą i numerem, na który składają się: cyfry rzymskie oznaczające numer kolejny posiedzenia od początku realizacji osi 4. Leader, łamane przez numer kolejny uchwały od początku realizacji osi 4. Leader zapisany cyframi arabskimi, łamane przez cztery cyfry roku.
3. Uchwałę podpisuje Przewodniczący Rady po jej podjęciu.
4. Uchwały podjęte przez Radę, niezwłocznie po ich uchwaleniu, Przewodniczący Rady przekazuje Zarządowi.

§ 31

1. Protokół z posiedzenia Rady sporządza się w ciągu 7 dni po odbyciu posiedzenia i wyklada do wglądu w Biurze LGD na okres 14 dni w celu umożliwienia Członkom Rady wniesienia ewentualnych poprawek w jego treści.
2. Wniesioną poprawkę, o której mowa w ust. 1 rozpatruje Przewodniczący Rady. Jeżeli Przewodniczący nie uwzględni poprawki, poprawkę poddaje się pod głosowanie na następnym posiedzeniu Rady, która decyduje o przyjęciu lub odrzuceniu poprawek.
3. Po zakończeniu procedury dotyczącej możliwości naniesienia poprawek do protokołu przewidzianej w ust. 1 i 2, przewodniczący obrad podpisuje protokół.
4. Protokoły i dokumentacja z posiedzeń Rady jest gromadzona i przechowywana w Biurze LGD. Dokumentacja ma charakter jawny i jest udostępniana do wglądu wszystkim zainteresowanym.

ROZDZIAŁ VIII

Wolne głosy, wnioski i zapytania

§ 32

1. Wolne głosy, wnioski i zapytania formułowane są ustnie na każdym posiedzeniu Rady, a odpowiedzi na nie udzielane są bezpośrednio na danym posiedzeniu.
2. Czas formułowania zapytania nie może przekroczyć 3 minut.
3. Jeśli udzielenie odpowiedzi, o której mowa w ust. 1, nie będzie możliwe na danym posiedzeniu, udziela się jej pisemnie, w terminie 14 dni od zakończenia posiedzenia.

ROZDZIAŁ IX

Postanowienia końcowe

§ 33

Regulamin wchodzi w życie z dniem zatwierdzenia przez Walne Zebranie Członków.

**Deklaracja bezstronności i poufności
Członka Rady LGD ZIEMIA LUBAWSKA**

Ja niżej podpisany, członek Rady LGD Ziemia Lubawska, oświadczam, że:

- a) nie pozostaję w związku małżeńskim ani w faktycznym pożyciu albo w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa w linii prostej, i nie jestem związany/a z tytułu przysposobienia, opieki, kurateli z podmiotem ubiegającym się o dofinansowanie, jego zastępcami prawnymi lub członkami władz osoby prawnej ubiegającej się o udzielenie dofinansowania. W przypadku stwierdzenia takiej zależności zobowiązuję się do niezwłocznego poinformowania o tym fakcie Przewodniczącego Rady i wycofania się z **oceny danej operacji**;
- b) nie pozostaję z podmiotem ubiegającym się o dofinansowanie w takim stosunku prawnym lub faktycznym, że może to budzić uzasadnione wątpliwości co do bezstronności. W przypadku stwierdzenia takiej zależności zobowiązuję się do niezwłocznego poinformowania o tym fakcie Przewodniczącego Rady i wycofania się z **oceny danej operacji**;
- c) zobowiązuję się, do wypełniania swoich obowiązków w sposób uczciwy i sprawiedliwy, zgodnie z posiadaną wiedzą;
- d) zobowiązuję się do zachowywania w tajemnicy i zaufaniu wszystkich informacji i dokumentów ujawnionych lub wytworzonych przeze mnie samego lub przygotowanych przez pozostałych członków Rady w trakcie lub jako rezultat oceny, oraz zgadzam się, że informacje te powinny być użyte tylko dla celów oceny operacji i nie mogą zostać ujawnione stronom trzecim.

.....
Miejscowość i data

.....
Czytelny podpis członka Rady LGD Ziemia Lubawska

REGULAMIN BIURA LOKALNEJ GRUPY DZIAŁANIA ZIEMIA LUBAWSKA

§1.

1. Regulamin określa zasady funkcjonowania Biura Lokalnej Grupy Działania „Ziemia Lubawska”, ramowy zakres działania i kompetencji Biura i służb księgowo-finansowych Stowarzyszenia oraz inne postanowienia związane z działalnością Biura Stowarzyszenia.
2. Ilekroć w regulaminie jest mowa o biurze, należy rozumieć przez to, Biuro Lokalnej Grupy Działania Ziemia Lubawska.

§2.

1. W ramach Stowarzyszenia, na mocy § 25 ust 6 Statutu utworzone zostało Biuro Lokalnej Grupy Działania Ziemia Lubawska
2. Biuro prowadzi sprawy LGD między innymi poprzez inspirowanie i podejmowanie działań na rzecz Stowarzyszenia oraz pełną obsługę Zarządu w zakresie spraw administracyjnych, finansowych i organizacyjnych.
3. Biuro służy realizacji celów i zadań LGD.

§3.

Biuro prowadzi swoją działalność w oparciu o Statut Stowarzyszenia, uchwały Walnego Zebrania Członków i Zarządu oraz niniejszy Regulamin.

§4.

1. Biurem Zarządu kieruje Dyrektor Biura zatrudniony przez Zarząd Lokalnej Grupy Działania Ziemia Lubawska, który może z upoważnienia Zarządu reprezentować Stowarzyszenie na zewnątrz w granicach umocowania.
2. Na wniosek Dyrektora Biura, Zarząd zatrudnia pozostałych pracowników, określa ich kompetencje, obowiązki, odpowiedzialność oraz czas pracy i wynagrodzenie.
3. Zarząd udziela pełnomocnictwa Dyrektorowi Biura LGD do prowadzenia spraw bieżących Stowarzyszenia.

§5.

Dyrektor Biura sprawuje pieczę nad majątkiem i sprawami Stowarzyszenia w ramach jego umocowania oraz spełnia swoje obowiązki ze starannością wymaganą w obrocie gospodarczo-finansowym przy ścisłym przestrzeganiu przepisów prawa oraz postanowień statutu, uchwał Walnego Zebrania Członków i Zarządu LGD.

§6.

Do obowiązków Dyrektora Biura poza zadaniami określonymi w §7 należy wykonywanie zaleceń pokontrolnych organu przeprowadzającego kontrole oraz udzielanie kontrolującemu i władzom Stowarzyszenia wyczerpujących wyjaśnień wraz z przedstawieniem wszelkich dokumentów i innych materiałów dotyczących przedmiotu kontroli.

§7.

Dyrektor Biura jest odpowiedzialny za prawidłowe zarządzanie sprawami Stowarzyszenia – w ramach posiadanych uprawnień i nie zastrzeżonych do kompetencji innych organów Stowarzyszenia – oraz Biurem LGD i należyłą realizacją następujących zadań:

- 1) wykonywanie uchwał Walnego Zebrania Członków, Zarządu Stowarzyszenia oraz Rady,
- 2) realizacja zadań określonych przez Zarząd,

- 3) prowadzenie bieżących spraw Stowarzyszenia,
- 4) gromadzenie i udostępnianie informacji z zakresu działalności Stowarzyszenia,
- 5) prowadzenie działalności wydawniczej,
- 6) wydawanie wewnętrznych materiałów informacyjnych i problemowych,
- 7) ogólne poradnictwo prawne, finansowe, organizacyjne i inne w oparciu o własny bank danych oraz zamawiane ekspertyzy i opinie specjalistyczne,
- 8) przygotowywanie materiałów na Walne Zebranie Członków, zebrania Zarządu Stowarzyszenia oraz Rady,
- 9) opracowywanie projektów zmian w statucie i regulaminach organizacyjnych,
- 10) obsługa Walnego Zebrania Członków,
- 11) prowadzenie dokumentacji Walnego Zebrania Członków, Zarządu Komisji Rewizyjnej oraz Rady,
- 12) sporządzanie odpisów uchwał Walnego Zebrania Członków i wydawanie ich uprawnionym organom,
- 13) prowadzenie dokumentacji członkowskiej,
- 14) obsługa Zarządu, Komisji Rewizyjnej oraz Rady,
- 15) sporządzanie syntetycznych protokołów z zebrań Zarządu,
- 16) prowadzenie rejestru uchwał Walnego Zebrania Członków, Zarządu, Rady, Komisji Rewizyjnej,
- 17) opracowywanie planów pracy, budżetu oraz sprawozdań merytorycznych i finansowych,
- 18) przygotowywanie i prowadzenie korespondencji,
- 19) udział w różnego rodzaju naradach, sympozjach, szkoleniach, uroczystościach związanych z działalnością Stowarzyszenia,
- 20) utrzymywanie stałego kontaktu z członkami wspierającymi i honorowymi Stowarzyszenia,
- 21) prowadzenie spraw kadrowych i dokumentacji Stowarzyszenia,
- 22) sprawowanie pieczy nad sprzętem biurowym oraz zlecenie przeprowadzenia jego konserwacji lub naprawy.

§8.

Dyrektor Biura LGD przy wykonywaniu swoich zadań działa w oparciu o udzielone pełnomocnictwo ogólne obejmujące umocowanie do zwykłego zarządu sprawami Biura w imieniu Stowarzyszenia.

§9.

Dyrektor Biura jest upoważniony do:

- 1) reprezentowania Stowarzyszenia w granicach umocowania,
- 2) prowadzenia zwykłego zarządu sprawami Stowarzyszenia,
- 3) podpisywania bieżącej korespondencji,
- 4) dokonywania samodzielnych zakupów bieżących jednorazowo do wysokości 6 000,00 EURO, po akceptacji Zarządu,
- 5) zawierania umów-zleceń i o dzieło, po akceptacji Zarządu,
- 6) kierowania pracą i nadzoru nad pracownikami Biura i zleceniobiorcami,
- 7) składania oświadczeń woli w sprawach majątkowych, jak: podpisywanie dokumentów o charakterze finansowo-rozliczeniowym (łącznie z księgowym Biura),
- 8) współdziałania z przedstawicielami środków masowego przekazu oraz informowania ich o działalności i zamierzeniach Stowarzyszenia,
- 9) organizowania konferencji prasowej,
- 10) koordynowania sprawami funkcjonowania rad i komisji problemowych,
- 11) podejmowania decyzji dotyczących działalności Stowarzyszenia w zakresie nie zastrzeżonym dla innych organów.

§ 10.

Pracownicy Biura wykonują swoje zadania zgodnie z zakresem czynności tj. w przedmiocie zadań, odpowiedzialności i uprawnień określonych przez Zarząd Stowarzyszenia.

§11.

Biuro używa pieczętki podłużnej z nazwą i adresem siedziby oraz pieczętek imiennych.

§12.

W kwestiach nie uregulowanych w niniejszym regulaminie decyduje Zarząd kierując się obowiązującymi przepisami prawa, statutem, uchwałami Walnego Zebrania Członków LGD.

§13.

Regulamin został przyjęty przez Zarząd w dniu 3 stycznia 2009 roku.

Wniosek o zatrudnienie pracownika

*Lokalna Grupa Działania „Ziemia Lubawska”
Kurzętnik, ul. Wybudowanie 4,
13-306 Kurzętnik*

WNIOSEK O ZATRUDNIENIE PRACOWNIKA

Zwracam się z prośbą o wszczęcie procedury rekrutacyjnej na stanowisko

.....

Wakat powstał w wyniku .....

Proponowany termin zatrudnienia .....

W przypadku tworzenia nowego stanowiska wymagane jest uzasadnienie wniosku wraz z wyliczeniem kosztów zatrudnienia nowego pracownika:

.....

.....

.....

.....
(data, podpis i pieczęć Prezesa Stowarzyszenia)

Ogłoszenie rozpoczęcia procedury rekrutacyjnej

ZARZĄD STOWARZYSZENIA

Lokalna Grupa Działania „Ziemia Lubawska”

OGŁOSZENIE ROZPOCZĘCIA PROCEDURY REKRUTACYJNEJ

.....
(nazwa stanowiska pracy)

1. Wymagania niezbędne: .....

2. Wymagania dodatkowe: .....

3. Zakres wykonywanych zadań na stanowisku: .....

4. Wymagane dokumenty:

- 1) List motywacyjny,
- 2) CV z dokładnym opisem przebiegu pracy zawodowej,
- 3) Oryginał kwestionariusza osobowego,
- 4) Kserokopie dokumentów potwierdzające wykształcenie i kwalifikacje zawodowe (poświadczone „za zgodność z oryginałem”),
- 5) Oświadczenie o niekaralności,
- 6) Oświadczenie o wyrażeniu zgody na przetwarzania danych osobowych (***Wyrażam zgodę na przetwarzanie moich danych osobowych zawartych w ofercie pracy dla potrzeb niezbędnych do realizacji procesu rekrutacji zgodnie z ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r., Nr 101, poz.926, z późn. zm.) oraz ustawą z dnia 22 marca 1990 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. z 2001 r., Nr 142, poz. 1593, z późn. zm.)***).
- 7) Inne dokumenty o posiadanych kwalifikacjach i umiejętnościach.

Wymagane dokumenty aplikacyjne należy złożyć lub przesłać pocztą w zamkniętej kopercie opatrzonej imieniem i nazwiskiem kandydata oraz dopiskiem: Dotyczy naboru na stanowisko

.....
do dnia ..... do godziny ..... na adres :

*Lokalna Grupa Działania
„Ziemia Lubawska”
Kurzętnik, ul. Wybudowanie 4,
13-306 Kurzętnik*

Aplikacje, które wpłyną do Biura Stowarzyszenia po wyżej określonym terminie, w inny sposób niż określony w ogłoszeniu lub bez kompletu wymaganych dokumentów nie będą rozpatrywane.

.....
(data, podpis i pieczęć Prezesa Stowarzyszenia)

Lista kandydatów spełniających wymagania formalne

Lokalna Grupa Działania „Ziemia Lubawska”
Kurzętnik, ul. Wybudowanie 4,
13-306 Kurzętnik

**LISTA KANDYDATÓW
SPEŁNIAJĄCYCH WYMAGANIA FORMALNE**

Informujemy, że w wyniku wstępnej selekcji na stanowisko .....
..... do II etapu
rekrutacji zakwalifikowali się następujący kandydaci spełniający wymagania formalne
określone w ogłoszeniu:

Lp.	Imię i nazwisko kandydata	Miejsce zamieszkania
1.		
2.		
3.		
4.		

Rozmowa kwalifikacyjna odbędzie się *podać dokładne miejsce*, w który odbędzie się
rozmowa w dniu ..... o godzinie .....

.....
(data, podpis i pieczęć Prezesa Stowarzyszenia)

Protokół z przeprowadzenia procedury rekrutacyjnej

**PROTOKÓŁ Z PRZEPROWADZENIA PROCEDURY REKRUTACYJNEJ
NA STANOWISKO PRACY W BIURZE STOWARZYSZENIA
"Lokalna Grupa Działania Ziemia Lubawska"**

.....
(nazwa stanowiska pracy)

1. W wyniku ogłoszenia o naborze na w/w stanowisko pracy weryfikację formalną przeszło

.....
(liczba kandydatów)

2. Skład Komisji:

- 1) .....
- 2) .....
- 3) .....

3. Po przeprowadzeniu selekcji aplikacji wybrano następujących kandydatów:

- 1) .....
- 2) .....
- 3) .....

4. Zastosowano następujące metody i techniki naboru:

.....

5. Uzasadnienie wyboru:

.....

6. Załączniki do protokołu:

- 1) Ogłoszenie o naborze,
- 2) Lista kandydatów spełniających wymagania formalne.

Protokół sporządził:

.....

Podpisy członków Komisji:

- 1) .....
- 2) .....
- 3) .....

Informacja o wynikach naboru

*Lokalna Grupa Działania „Ziemia Lubawska”
Kurzętnik, ul. Wybudowanie 4,
13-306 Kurzętnik*

INFORMACJA O WYNIKACH NABORU

NA STANOWISKO .....

Informujemy, że w wyniku zakończenia procedury rekrutacyjnej na stanowisko

.....

został(a) wyłoniony(a) Pan(i) .....

zm. ....

Uzasadnienie dokonanej decyzji:

.....

.....

.....
(data, podpis i pieczęć Prezesa Stowarzyszenia)

Procedura postępowania w sytuacji wystąpienia trudności w zatrudnieniu pracowników

W razie braku wpływu ofert aplikacyjnych Prezes LGD Ziemia Lubawska ponownie ogłasza rozpoczęcie naboru. Ogłoszenie umieszcza się na stronie internetowej LGD, na tablicy ogłoszeń w siedzibie LGD oraz dodatkowo w prasie lokalnej Gmin wchodzących w skład LGD. Ogłoszenie o konkursie powinno zawierać elementy zawarte w procedurze rekrutacji pracowników (zał. nr 1.8b). W momencie wpływu ofert aplikacyjnych postępuje się zgodnie z zasadami w niej określonymi.

W przypadku nie wpłynięcia ofert aplikacyjnych w drugim naborze ogranicza się wymagania kwalifikacyjne wobec poszukiwanych pracowników, następnie po raz trzeci ogłasza się rozpoczęcie procedury rekrutacyjnej. Ogłoszenie umieszcza się na stronie internetowej LGD, na tablicy ogłoszeń w siedzibie LGD oraz dodatkowo w prasie lokalnej Gmin wchodzących w skład LGD. Ogłoszenie o konkursie powinno zawierać elementy zawarte w procedurze rekrutacji pracowników j.w. W momencie wpływu ofert aplikacyjnych postępuje się zgodnie z zasadami w niej określonymi.

W przypadku nie wpłynięcia ofert aplikacyjnych w trzecim naborze Prezes LGD Ziemia Lubawska zgłasza wniosek do Zarządu LGD o wyrażenie zgody na zatrudnienie stażysty z Powiatowego Urzędu Pracy do czasu znalezienia kandydata o odpowiednich kwalifikacjach.

W celu uniknięcia zakłóceń w funkcjonowaniu Biura LGD Prezes LGD opiera pracę na społecznej pracy członków LGD Ziemia Lubawska.

W przypadku wystąpienia długotrwałych trudności w zatrudnieniu pracowników Biura LGD Prezes LGD może wystąpić z wnioskiem do Zarządu o zgodę na zawarcie umowy zlecenia lub umowy o dzieło z członkami Stowarzyszenia „Lokalna Grupa Działania Ziemia Lubawska”, na pracy których opiera pracę Biura LGD w trakcie występowania trudności z zatrudnieniem pracowników.

Zmiany procedury przysługują Zarządowi LGD.

Cechy charakteryzujące sytuację społeczno-gospodarczą w gminach subregionu

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powiat działdowski	Powiat iławski	Powiat nowomiejski		
	Rybno	Lubawa (gm. wiejska)	Grodziczno	Kurzętnik	Nowe Miasto Lubawskie (gm. wiejska)
1	2	3	4	5	6
UWARUNKOWANIA PRZESTRZENNE					
Powierzchnia w km²					
1999	147	237	154	150	138
2004	147	237	154	150	138
2005	147	237	154	150	138
2006	148	236	154	149	138
2007	149	236	154	149	139
Liczba miejscowości (łącznie z miastami)					
1999	25	37	17	21	20
2004	25	37	17	21	20
2005	25	37	17	21	20
2006	26	37	17	21	20
2007	26	37	17	21	20
Liczba miejscowości wiejskich					
1999	25	37	17	21	20
2004	25	37	17	21	20
2005	25	37	17	21	20
2006	26	37	17	21	20
2007	26	37	17	21	20
UWARUNKOWANIA GEOGRAFICZNE I PRZYRODNICZE					
Powierzchnia lasów w ha					
1999	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.
2004	3578,9	3032,6	2243,8	2622,4	2264,6
2005	3744,1	3207,4	2238,9	2624,1	2269,6
2006	3757,0	3191,0	2487,2	2815,4	2548,2
2007	3757,0	3191,0	2487,2	2815,4	2548,2
Powierzchnia obszarów prawnie chronionych w ha					
1999	8998,5	9092,0	5765,0	7009,8	9445,0
2004	10577,0	8967,2	5075,2	2571,8	8364,9
2005	10577,0	8967,2	5075,2	2571,8	8364,9
2006	10577,0	8724,3	5075,2	2571,8	8364,9
2007	10577,0	8724,3	5075,2	2571,8	8364,9
Liczba pomników przyrody					
1999	25	7	3	1	5
2004	25	6	3	2	4
2005	25	6	3	2	4
2006	25	6	3	2	4
2007	25	6	3	2	4
POTENCJAŁ DEMOGRAFICZNY					
Ludność zameldowana na pobyt stały (stan na 31 XII)					
1999	7203	10197	6372	8716	7847
2004	7280	10477	6401	8779	8065
2005	7314	10477	6370	8802	8115
2006	7320	10555	6379	8794	8169

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powiat działdowski	Powiat ilawski	Powiat nowomiejski		
	Rybno	Lubawa (gm. wiejska)	Grodziczno	Kurzętnik	Nowe Miasto Lubawskie (gm. wiejska)
1	2	3	4	5	6
2007	7303	10580	6395	8842	8223
Ludność według faktycznego miejsca zamieszkania (stan na 31 XII)					
1999	7131	10076	6234	8526	7776
2004	7180	10386	6213	8664	7740
2005	7269	10406	6197	8656	7837
2006	7230	10415	6228	8709	7870
2007	7234	10430	6243	8697	7914
mężczyźni					
1999	3563	5063	3166	4236	3860
2004	3592	5241	3182	4308	3869
2005	3655	5241	3158	4307	3928
2006	3622	5239	3179	4341	3948
2007	3620	5288	3172	4317	3960
kobiety					
1999	3568	5013	3068	4290	3916
2004	3588	5145	3031	4356	3871
2005	3614	5165	3039	4349	3909
2006	3608	5176	3049	4368	3922
2007	3614	5142	3071	4380	3954
Współczynnik feminizacji					
1999	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.
2004	100	98	95	101	100
2005	99	99	96	101	100
2006	100	99	96	101	99
2007	100	97	97	101	100
Gęstość zaludnienia					
1999	49	43	40	57	56
2004	49	44	40	58	56
2005	49	44	40	58	57
2006	49	44	40	58	57
2007	49	44	40	58	57
Ludność według ekonomicznych grup wieku					
w wieku przedprodukcyjnym					
1999	2183	3235	1923	2534	2484
2004	1942	3042	1766	2238	2145
2005	1940	2984	1668	2175	2133
2006	1870	2947	1650	2134	2134
2007	1847	2859	1619	2085	2086
w wieku produkcyjnym					
1999	4015	5521	3429	4866	4319
2004	4282	6037	3522	5292	4616
2005	4367	6142	3605	5352	4710
2006	4402	6165	3638	5421	4732
2007	4430	6241	3679	5436	4816
w wieku poprodukcyjnym					
1999	933	1320	882	1126	973
2004	956	1307	925	1134	979
2005	962	1280	924	1129	994

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powiat działdowski	Powiat ilawski	Powiat nowomiejski		
	Rybno	Lubawa (gm. wiejska)	Grodziczno	Kurzętnik	Nowe Miasto Lubawskie (gm. wiejska)
1	2	3	4	5	6
2006	958	1303	940	1154	1004
2007	957	1330	945	1176	1012
Wskaźnik obciążenia demograficznego					
1999	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.
2004	67,7	72,0	76,4	63,7	67,7
2005	66,5	69,4	71,9	61,7	66,4
2006	64,2	68,9	71,2	60,7	66,3
2007	63,3	67,1	69,7	60,0	64,3
Ludność według poziomu wykształcenia (dane z Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002)					
Ogółem	5731	7990	4982	7016	6082
Wyższe	187	163	147	203	173
Średnie razem (łącznie z policealnym)	1001	1235	784	1232	1087
w tym					
ogólnokształcące	214	255	169	257	200
zawodowe	702	899	544	880	770
Zasadnicze zawodowe	1531	2421	1374	2363	1945
Podstawowe ukończone	2862	3849	2522	2916	2546
Podstawowe nieukończone i bez wykształcenia szkolnego	144	308	150	298	306
Nieustalone	6	14	5	4	25
Urodzenia żywe					
1999	110	174	104	113	108
2004	82	142	91	104	107
2005	89	121	72	110	90
2006	95	155	95	119	120
2007	85	127	97	124	114
Zgony ogółem					
1999	59	109	66	75	62
2004	52	79	60	82	62
2005	59	93	62	76	49
2006	77	82	61	60	65
2007	72	70	61	80	72
Przyrost naturalny					
1999	51	65	38	38	46
2004	30	63	31	22	45
2005	30	28	10	34	41
2006	18	73	34	59	55
2007	13	57	36	44	42
Zameldowania ogółem					
1999	59	100	80	99	146
2004	56	109	60	87	127
2005	72	104	39	100	103
2006	65	134	49	85	136
2007	71	106	64	131	132
Wymeldowania ogółem					
1999	92	148	102	113	131

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powiat działdowski	Powiat ilawski	Powiat nowomiejski		
	Rybno	Lubawa (gm. wiejska)	Grodziczno	Kurzętnik	Nowe Miasto Lubawskie (gm. wiejska)
1	2	3	4	5	6
2004	70	97	72	131	101
2005	68	132	80	111	94
2006	77	129	74	152	137
2007	101	138	84	127	120
Saldo migracji					
1999	-33	-48	-22	-14	15
2004	-14	12	-12	-44	26
2005	4	-28	-41	-11	9
2006	-12	5	-25	-67	-1
2007	-30	-32	-20	4	12
POTENCJAŁ GOSPODARCZY					
Podmioty gospodarki narodowej					
Podmioty gospodarcze zarejestrowane w rejestrze REGON (stan na 31 XII)					
1999	301	306	187	387	257
2004	301	353	188	456	385
2005	298	368	199	463	391
2006	306	367	205	472	400
2007	322	394	221	500	420
sektor publiczny					
1999	15	17	13	15	9
2004	17	21	14	16	19
2005	16	25	14	16	19
2006	16	25	14	17	19
2007	16	25	14	18	20
sektor prywatny					
1999	286	289	174	372	248
2004	284	332	174	440	366
2005	282	343	185	447	372
2006	290	342	191	455	381
2007	306	369	207	482	400
Podmioty gospodarcze według form prawnych					
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą					
1999	266	260	157	336	227
2004	255	275	141	378	299
2005	249	284	154	387	304
2006	258	278	159	394	313
2007	273	304	167	416	331
Spółki handlowe					
1999	3	3	4	2	3
2004	4	6	6	19	7
2005	4	6	6	18	8
2006	4	6	6	17	8
2007	4	6	6	21	8
w tym z udziałem kapitału zagranicznego					
1999	2	1	3	1	-
2004	2	1	3	1	1
2005	2	1	3	2	1
2006	2	1	3	2	1

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powiat działdowski	Powiat iławski	Powiat nowomiejski		
	Rybno	Lubawa (gm. wiejska)	Grodziczno	Kurzętnik	Nowe Miasto Lubawskie (gm. wiejska)
1	2	3	4	5	6
2007	2	1	3	5	1
Spółdzielnie					
1999	3	1	3	2	1
2004	3	2	2	2	1
2005	3	2	2	2	1
2006	3	3	2	2	1
2007	2	2	2	2	1
Stowarzyszenia i organizacje społeczne					
1999	-	-	1	5	1
2004	10	21	15	15	16
2005	12	21	15	15	16
2006	12	21	16	17	16
2007	13	22	23	18	17
Podmioty gospodarcze według sektorów ekonomicznych					
rolniczy					
1999	18	73	43	60	73
2004	14	51	23	31	40
2005	16	51	21	35	42
2006	16	55	24	32	41
2007	18	58	22	34	43
przemysłowy					
1999	115	77	45	112	66
2004	101	72	42	135	87
2005	103	78	50	135	86
2006	116	78	53	137	93
2007	133	86	67	163	104
usługowy					
1999	168	156	99	215	118
2004	186	230	123	290	258
2005	179	239	128	293	263
2006	174	234	128	303	266
2007	171	250	132	303	273
usługi rynkowe					
1999	148	136	81	194	104
2004	157	186	92	259	221
2005	152	195	95	256	219
2006	146	192	94	266	221
2007	141	199	98	265	226
usługi nierynkowe					
1999	20	20	18	21	14
2004	29	44	31	31	37
2005	27	44	33	37	44
2006	28	42	34	37	45
2007	30	51	34	38	47
Wyposażenie w infrastrukturę techniczną					
Długość sieci wodociągowej w km					
1999	66,5	157,2	97,7	186,1	144,7
2004	99,9	211,8	125,2	89,1	177,9

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powiat działdowski	Powiat ilawski	Powiat nowomiejski		
	Rybno	Lubawa (gm. wiejska)	Grodziczno	Kurzętnik	Nowe Miasto Lubawskie (gm. wiejska)
1	2	3	4	5	6
2005	99,9	408,9	169,9	89,2	178,2
2006	99,9	221,3	172,9	89,2	178,2
Ludność korzystająca z sieci wodociągowej					
1999	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.
2004	5199	7846	3173	7160	5945
2005	5273	10155	3520	7171	6020
2006	5258	10170	3633	7218	6045
Gęstość sieci wodociągowej w km/100km²					
1999	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.
2004	67,7	89,5	81,2	59,5	128,9
2005	67,7	172,8	110,1	59,5	129,1
2006	67,3	93,6	112,0	59,8	128,7
Długość sieci kanalizacyjnej w km					
1999	28,6	3,3	-	8,0	2,4
2004	19,3	3,6	-	29,3	2,5
2005	26,3	7,2	-	29,5	2,5
2006	26,3	-	-	29,5	2,5
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej					
1999	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.
2004	2488	291	-	2617	186
2005	2576	292	-	2684	188
2006	2576	292	-	2726	189
Gęstość sieci kanalizacyjnej w km/100km²					
1999	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.
2004	13,1	1,5	-	19,6	1,8
2005	17,8	3,0	-	19,7	1,8
2006	17,7	-	-	19,8	1,8
Liczba oczyszczalni ścieków					
1999	1	-	-	2	-
2004	1	-	-	1	1
2005	1	-	-	1	1
2006	1	-	-	1	1
Ludność obsługiwana przez oczyszczalnie ścieków					
1999	1315	-	-	2500	-
2004	4188	-	-	2600	221
2005	4443	311	-	2600	221
2006	4473	320	-	2600	221
Sektor rolniczy					
Powierzchnia użytków rolnych w ha					
1999	8464	18614	11423	10450	9574
2004	8482	18594	11534	10489	9553
2005	8375	18606	11521	10485	9523
2006	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.
Liczba gospodarstw rolnych według grup obszarowych użytków rolnych (dane z Powszechnego Spisu Rolnego 2002)					
Ogółem	790	1635	944	1147	1003
Do 1 ha	249	397	224	345	404
1-5	189	226	157	318	215
5-10	113	271	128	160	109

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powiat działdowski	Powiat iławski	Powiat nowomiejski		
	Rybno	Lubawa (gm. wiejska)	Grodziczno	Kurzętnik	Nowe Miasto Lubawskie (gm. wiejska)
1	2	3	4	5	6
10-15	90	267	163	126	97
15-20	59	195	115	81	66
20-30	51	184	84	53	54
30-50	28	75	62	48	37
50 ha i więcej	11	20	11	16	21
Powierzchnia gospodarstw rolnych według grup obszarowych użytków rolnych (dane z Powszechnego Spisu Rolnego 2002)					
Ogółem	8174	20760	12603	10453	9565
Do 1 ha	130	224	101	199	199
1-5	568	643	425	864	561
5-10	963	2346	1065	1322	977
10-15	1226	3642	2250	1667	1355
15-20	1143	3678	2123	1626	1272
20-30	1376	4846	2198	1400	1408
30-50	1134	3034	2581	1978	1508
50 ha i więcej	1634	2348	1859	1397	2284
Średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego (dane z Powszechnego Spisu Rolnego 2002)					
Ogółem	10,3	12,7	13,4	9,1	9,5
Turystyka					
Liczba obiektów noclegowych zbiorowego zakwaterowania (stan na koniec lipca; za 1999 r. stan na koniec września)					
1999	1	-	1	-	-
2004	-	1	-	-	-
2005	-	1	-	-	-
2006	-	1	-	-	-
2007	-	-	-	-	-
Liczba kwater agroturystycznych					
2006	4	6	1	2	3
2007	5	4	1	4	3
Liczba pokoi gościnnych					
2006	3	-	-	-	1
2007	10	1	-	-	1
Miejsca noclegowe w obiektach zbiorowego zakwaterowania (stan na koniec lipca; za 1999 r. stan na koniec września)					
1999	9	-	88	-	-
2004	-	18	-	-	-
2005	-	18	-	-	-
2006	-	18	-	-	-
2007	-	-	-	-	-
Miejsca noclegowe w kwaterach agroturystycznych					
2006	49	53	6	18	34
2007	48	26	6	37	34
Miejsca noclegowe w pokojach gościnnych					
2006	13	-	-	-	10
2007	73	15	-	-	10
Korzystający z noclegów w obiektach zbiorowego zakwaterowania (w okresie I-XII; za 1999 r. w okresie I-IX)					
1999	11	-	2064	-	-
2004	-	711	-	-	-
2005	-	707	-	-	-
2006	-	882	-	-	-

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powiat działdowski	Powiat ilawski	Powiat nowomiejski		
	Rybno	Lubawa (gm. wiejska)	Grodziczno	Kurzętnik	Nowe Miasto Lubawskie (gm. wiejska)
1	2	3	4	5	6
2007	-	786	-	-	-
Turyści zagraniczni korzystający z noclegów w obiektach zbiorowego zakwaterowania (w okresie I-XII; za 1999 r. w okresie I-IX)					
1999	-	-	-	-	-
2004	-	80	-	-	-
2005	-	15	-	-	-
2006	-	7	-	-	-
2007	-	37	-	-	-
Liczba udzielonych noclegów w obiektach zbiorowego zakwaterowania (w okresie I-XII; za 1999 r. w okresie I-IX)					
1999	205	-	7327	-	-
2004	-	1075	-	-	-
2005	-	823	-	-	-
2006	-	1089	-	-	-
2007	-	1038	-	-	-
Długość pobytu turystów (liczba noclegów) w obiektach zbiorowego zakwaterowania (w okresie I-XII; za 1999 r. w okresie I-IX)					
1999	-	-	-	-	-
2004	-	1,5	-	-	-
2005	-	1,2	-	-	-
2006	-	1,2	-	-	-
2007	-	1,3	-	-	-
POZIOM AKTYWNOŚCI SPOŁECZNEJ					
Aktywność na rynku pracy					
Pracujący w głównym miejscu pracy					
1999	625	448	389	934	776
2004	701	613	403	1057	624
2005	692	598	446	1202	358
2006	866	803	469	1102	353
2007	822	929	518	1213	355
mężczyźni					
1999	361	173	179	531	531
2004	449	317	196	661	422
2005	425	274	223	762	148
2006	568	428	249	718	137
2007	547	534	272	783	145
kobiety					
1999	264	275	210	403	245
2004	252	296	207	396	202
2005	267	324	223	440	210
2006	298	375	220	384	216
2007	275	395	246	430	210
Pracujący według sektorów ekonomicznych					
rolniczy					
1999	57	58	27	22	54
2004	48	28	15	16	30
2005	39	20	17	17	29
2006	39	21	bd.	5	bd.
przemysłowy					
1999	293	87	119	481	428

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powiat działdowski	Powiat ilawski	Powiat nowomiejski		
	Rybno	Lubawa (gm. wiejska)	Grodziczno	Kurzętnik	Nowe Miasto Lubawskie (gm. wiejska)
1	2	3	4	5	6
2004	349	217	140	613	360
2005	346	182	162	671	77
2006	461	253	bd.	615	bd.
usługowy					
1999	275	303	243	431	294
2004	304	368	248	428	234
2005	307	396	267	514	252
2006	366	529	266	482	240
usługi rynkowe					
1999	72	62	43	206	81
2004	104	98	40	239	76
2005	88	136	40	235	64
usługi nierynkowe					
1999	203	241	200	225	213
2004	200	270	208	189	158
2005	219	260	227	279	188
Pracujący według sektorów własności					
sektor publiczny					
1999	212	265	244	500	272
2004	223	275	223	240	185
2005	242	269	243	327	238
sektor prywatny					
1999	413	183	145	434	504
2004	478	338	180	817	439
2005	450	329	203	875	120
Bezrobotni zarejestrowani (stan na 31 XII)					
1999	848	635	847	818	557
2004	946	712	503	974	860
2005	889	719	531	957	908
2006	738	612	492	808	780
2007	566	351	386	603	531
mężczyźni					
1999	331	220	330	288	247
2004	372	251	216	420	393
2005	354	252	227	414	390
2006	232	189	188	322	296
2007	130	126	142	191	193
kobiety					
1999	517	415	517	530	310
2004	574	461	287	554	467
2005	535	467	304	543	518
2006	506	423	304	486	484
2007	436	225	244	412	338
Stopa bezrobocia w % (dane z Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002)					
Ogółem	30,7	14,1	21,0	26,9	28,9
Mężczyźni	24,5	9,7	16,3	21,2	22,7
Kobiety	39,4	20,2	27,3	34,7	37,1
Aktywność ekonomiczna ludności (dane z Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002)					

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powiat działdowski	Powiat iławski	Powiat nowomiejski		
	Rybno	Lubawa (gm. wiejska)	Grodziczno	Kurzętnik	Nowe Miasto Lubawskie (gm. wiejska)
1	2	3	4	5	6
Ludność ogółem	5492	7622	4735	6726	5824
Aktywni zawodowo	3027	4582	2657	3880	3327
pracujący	2098	3936	2100	2835	2367
bezrobotni	929	646	557	1045	960
Bierni zawodowo	2415	2992	2048	2811	2454
Nieustalony status na rynku pracy	50	48	30	35	43
Współczynnik aktywności zawodowej w % (dane z Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002)					
Ogółem	55,6	60,5	56,5	58,0	57,6
Wskaźnik zatrudnienia w % (dane z Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002)					
Ogółem	38,6	52,0	44,6	42,4	40,9
Sytuacja ekonomiczna rodzin					
Ludność według głównego źródła utrzymania (dane z Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2002)					
Ogółem	7157	10194	6271	8655	7710
Utrzymująca się z pracy - razem	4283	7335	3873	5289	4664
najemnej	2932	3463	1739	3359	3089
na rachunek własny lub z dochodów z najmu	1351	3872	2134	1930	1575
w tym w swoim gospodarstwie rolnym (działce rolnej)	986	3579	1931	1536	1186
Utrzymująca się z pozostałych źródeł - razem	2853	2830	2392	3361	3021
w tym z emerytur	965	1338	849	1075	915
z rent	1017	955	929	1353	1109
Nie ustalono	21	29	6	5	25
Infrastruktura społeczna					
a) edukacja					
Przedszkola i oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych					
liczba placówek					
1999	9	13	7	4	5
2004	7	9	6	5	6
2005	7	9	6	5	6
2006	7	9	6	5	6
liczba dzieci w przedszkolach					
1999	180	179	106	129	110
2004	138	154	96	130	98
2005	154	152	103	140	95
2006	152	154	101	130	98
Szkoły podstawowe dla dzieci i młodzieży (ze specjalnymi)					
liczba szkół					
1999	8	16	7	6	6
2004	6	9	6	5	6
2005	6	9	6	5	6
2006	6	9	6	5	6
liczba uczniów					
1999	867	1200	850	1049	844
2004	730	931	655	723	712

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powiat działdowski	Powiat ilawski	Powiat nowomiejski		
	Rybno	Lubawa (gm. wiejska)	Grodziczno	Kurzętnik	Nowe Miasto Lubawskie (gm. wiejska)
1	2	3	4	5	6
2005	685	922	629	675	682
2006	671	911	620	649	617
liczba absolwentów					
1999	133	178	117	148	103
2004	128	154	121	152	109
2005	142	157	127	127	117
2006	111	163	110	133	142
Gimnazja dla dzieci i młodzieży (ze specjalnymi)					
liczba szkół					
1999	1	3	2	2	2
2004	2	3	2	2	2
2005	2	4	2	2	2
2006	2	4	2	2	2
liczba uczniów					
1999	153	161	112	146	85
2004	393	490	351	420	368
2005	406	495	345	405	355
2006	391	486	343	390	374
liczba absolwentów					
1999	bd.	bd.	bd.	bd.	bd.
2004	132	145	131	150	89
2005	127	150	128	140	126
2006	123	169	106	131	124
Współczynnik skolaryzacji brutto					
szkoły podstawowe					
2004	102,53	89,52	112,93	100,56	89,11
2005	101,93	89,34	114,99	98,83	90,69
2006	102,91	92,49	113,97	98,78	89,03
gimnazja					
2004	105,65	84,78	105,41	93,54	90,42
2005	103,05	88,87	108,83	96,20	86,37
2006	102,89	86,79	108,20	96,77	85,39
Współczynnik skolaryzacji netto					
szkoły podstawowe					
2004	101,69	88,75	111,55	98,61	87,61
2005	101,19	88,66	114,26	96,93	89,36
2006	102,30	91,27	112,13	97,26	87,73
gimnazja					
2004	102,42	83,22	101,80	88,20	85,50
2005	100,76	85,46	105,68	90,97	82,73
2006	100,00	83,21	105,99	91,56	82,88
Liczba komputerów w szkołach podstawowych i gimnazjach					
2004	75	83	72	59	45
2005	69	101	74	62	49
2006	79	144	95	78	53
Liczba komputerów podłączonych do internetu w szkołach podstawowych i gimnazjach					
2004	32	65	62	20	26
2005	47	77	63	22	30

WYSZCZEGÓLNIENIE	Powiat działdowski	Powiat ilawski	Powiat nowomiejski		
	Rybno	Lubawa (gm. wiejska)	Grodziczno	Kurzętnik	Nowe Miasto Lubawskie (gm. wiejska)
1	2	3	4	5	6
2006	77	131	87	58	35
Liczba uczniów w szkołach podstawowych (bez specjalnych) przypadających na 1 komputer					
2004	41	27	21	80	712
2005	21	22	26	75	682
2006	12	10	13	20	103
Liczba uczniów w gimnazjach (bez specjalnych) przypadających na 1 komputer					
2004	39	21	15	47	19
2005	41	22	15	41	19
2006	24	20	15	28	20
b) opieka zdrowotna					
Zakłady opieki zdrowotnej (1999 - przychodnie i ośrodki zdrowia)					
1999	1	2	2	2	2
2004	1	2	1	1	-
2005	1	-	1	1	-
2006	1	2	2	1	1
Apteki i punkty apteczne					
1999	1	-	-	1	-
2004	1	2	1	1	-
2005	1	2	1	1	-
2006	1	1	1	1	-
c) kultura					
Biblioteki i filie					
1999	1	3	4	1	6
2004	1	3	4	1	5
2005	1	3	4	1	5
2006	1	3	4	1	5
Księgozbiór (w woluminach)					
1999	21920	28661	34802	17781	48293
2004	22822	30444	30932	17261	48922
2005	23995	31084	31697	17854	46166
2006	22757	31452	32518	18489	42648
Czytelnicy w ciągu roku					
1999	1121	892	904	307	1626
2004	1076	1002	1177	382	1812
2005	1087	997	994	279	1932
2006	1034	1034	1037	269	1838
Wypożyczenia księgozbioru na zewnątrz					
1999	27622	39007	15096	15639	39610
2004	25753	45617	16719	17592	30492
2005	22156	47474	15737	13974	30221
2006	19489	55202	17515	10089	27107

Lista organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie gmin „Ziemi Lubawskiej

1. Gmina Rybno

Stowarzyszenia

Stowarzyszenie na rzecz rozwoju wsi Hartowiec

Stowarzyszenie na rzecz rozwoju Gminy Rybno

Kluby sportowe

Uczniowski Klub Sportowy "Szuwarek"

OSP

Ochotnicza Straż Pożarna Rybno

Ochotnicza Straż Pożarna Żabiny

Ochotnicza Straż Pożarna Hartowiec

Ochotnicza Straż Pożarna Koszelewy

Ochotnicza Straż Pożarna Rumian

Ochotnicza Straż Pożarna Dębień

Ochotnicza Straż Pożarna Truszczyzny

Ochotnicza Straż Pożarna Jeglia

Ochotnicza Straż Pożarna Grądy

2. Gmina Lubawa

Stowarzyszenia

Lubawskie Towarzystwo Producentów trzody Chlewnej

Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju Wsi Sampława

Stowarzyszenie Przyjaciół Zespołu Szkół w Prątnicy

Kluby sportowe

Gminne Stowarzyszenie Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej Ludowych Zespołów Sportowych

Gminne Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe w Lubawie

Gminny Szkolny Związek Sportowy w gminie Lubawa

Lubawski Ludowy Klub Kick-Boxingu w Lubawie

Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „JORDAN” w Kazanicach

Ludowy Uczniowski Klub Sportowy „PRĄTNICZANKA” w Prątnicy

Powiatowy Klub Jeździecki „BERYL” w Mortęgach

Uczniowski Klub Sportowy „BULINEK” w Rożental

OSP

Ochotnicza Straż Pożarna w Złotowie

Ochotnicza Straż pożarna w Zielkowie

Ochotnicza Straż Pożarna w Wałdykach

Ochotnicza Straż Pożarna w Tuszewie

Ochotnicza Straż Pożarna w Szczepankowie

Ochotnicza Straż Pożarna w Rumienicy

Ochotnicza Straż Pożarna w Rożentalu

Ochotnicza Straż Pożarna w Rakowicach

Ochotnicza Straż Pożarna w Prątnicy

Ochotnicza Straż Pożarna w Pomierkach

Ochotnicza Straż Pożarna w Omulu

Ochotnicza Straż Pożarna w Łążyńcu

Ochotnicza Straż Pożarna w Lubstynku
Ochotnicza Straż Pożarna w Kazanicach
Ochotnicza Straż Pożarna w Gutowie
Ochotnicza Straż Pożarna w Grabowie
Ochotnicza Straż Pożarna w Targowisku
Ochotnicza Straż Pożarna w Byszwałdzie

3. Gmina Grodziczno

Stowarzyszenia

Stowarzyszenie Kulturalno Oświatowe w Grodzicznie
Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych w Grodzicznie
Parafialno-Gminna Orkiestra Dęta Grodziczno
Grodzickie Stowarzyszenie Kultury Fizycznej w Grodzicznie

Kluby sportowe

Uczniowski Klub Sportowy „HERKULES”
PARAFIALNY KLUB SPORTOWY „VIRTUS” z/s w GRODZICZNIE

OSP

Ochotnicza Straż Pożarna w Lorkach
Ochotnicza Straż Pożarna w Świniarciu
Ochotnicza Straż Pożarna w Zajączkowie
Ochotnicza Straż Pożarna w Ostaszewie
Ochotnicza Straż Pożarna w Boleszynie
Ochotnicza Straż Pożarna w Grodzicznie
Ochotnicza Straż Pożarna w Mroczeniu
Ochotnicza Straż Pożarna w Mrocznie
Ochotnicza Straż Pożarna w Kowalikach
Ochotnicza Straż Pożarna w Zwiniarzu
Ochotnicza Straż Pożarna w Trzcinie

Koła Gospodyń Wiejskich

Gmina Rada Kobiet Wiejskich
Koło Gospodyń Wiejskich w Zwiniarzu
Koło Gospodyń Wiejskich zs. w Grodzicznie
Koło Gospodyń Wiejskich w Zajączkowie Lub.
Koło Gospodyń Wiejskich w Mrocznie
Koło Gospodyń Wiejskich w Linowcu
Koło Gospodyń Wiejskich w Kuligach
Koło Gospodyń Wiejskich w Montowie
Koło Gospodyń Wiejskich w Mroczeniu

4. Gmina Kurzętnik

Stowarzyszenia

Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Kurzętnik
Stowarzyszenie Prywatnych Właścicieli Domków Wypoczynkowych Usytuowanych nad
Jezioro Wielkie Partęczyny k/Tereszewa
Lokalna Grupa Działania na rzecz Rozwoju Gmin Kurzętnik i Grodziczno

Kluby sportowe

Jeździecki Klub Sportowy „OKSER” z/s w Szafarni
Klub Sportowy „ZAMEK”
UKS „KOGUT” Kurzętnik

Uczniowski Klub Sportowy „START”, Tereszewo

OSP

Ochotnicza Straż Pożarna w Bratuszewie
Ochotnicza Straż Pożarna w Marzęcicach
Ochotnicza Straż Pożarna w Brzoziu Lubawskim
Ochotnicza Straż Pożarna w Wielkich Bałówkach
Ochotnicza Straż Pożarna w Mikołajkach
Ochotnicza Straż Pożarna w Nielbarku
Ochotnicza Straż Pożarna w Sugajenku
Ochotnicza Straż Pożarna w Krzemieniewie
Ochotnicza Straż Pożarna w Tereszewie

Koła Gospodyń Wiejskich

Koło Gospodyń Wiejskich w Mikołajkach

Inne organizacje

Kółko Rolnicze w Brzoziu Lubawskim
Kółko Rolnicze w Mikołajkach

5. Gmina Nowe Miasto Lubawskie

Stowarzyszenia

Kiwanis International Club „Ruda” Poland z Siedzibą w Rudzie
Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Bratian Z/S w Bratianie

Kluby sportowe

13. UKS „ŻAK”, Jamielnik
14. UKS „TĘCZA”, Skarlin
15. UKS „Tornado” –Gwiździny
16. UKS „Sprint” – Tylice

OSP

Ochotnicza Straż Pożarna w Jamielniku
3. Ochotnicza Straż Pożarna w Gwiździnach,
4. Ochotnicza Straż Pożarna w Bratianie
5. Ochotnicza Straż Pożarna w Chrośle
6. Ochotnicza Straż Pożarna w Gryżlinach
7. Ochotnicza Straż Pożarna w Nowym Dworze Bratiańskim
8. Ochotnicza Straż Pożarna w Skarlinie
9. Ochotnicza Straż Pożarna w Tylicach
10. Ochotnicza Straż Pożarna w Radamnie
11. Ochotnicza Straż Pożarna w Lekartach

Inne organizacje

Towarzystwo Miłośników Ziemi Nowomiejskiej
Gminne Zrzeszenie Ludowe Zespoły Sportowe w Nowym Mieście Lubawskim Z/S
w Mszanowie

CHARAKTERYSTYKA GŁÓWNYCH ZAŁOŻEŃ DZIAŁAŃ PROW

Odnowa i rozwój wsi

Zgodnie z założeniami PROW 2007–2013 o pomoc na operacje w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” mogą ubiegać się:

- gmina,
- instytucja kultury, dla której organizatorem jest jednostka samorządu terytorialnego;
- osoba prawna lub jednostka organizacyjna nie posiadająca osobowości prawnej, działająca na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania;
- organizacja pozarządowa o statusie organizacji pożytku publicznego w rozumieniu ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. Nr 96, poz. 873, z późn. zm.2)), której cele statutowe są zbieżne z celami działania „Odnowa i rozwój wsi” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

Forma i poziom finansowania

Poziom pomocy finansowej wynosi maksymalnie 75% kosztów kwalifikowanych operacji. Wymagany krajowy wkład środków publicznych, w wysokości co najmniej 25% kosztów kwalifikowanych projektu, pochodzi ze środków własnych beneficjenta lub uzyskanych z innych źródeł finansowania wkładu własnego dopuszczonych przez PROW 2007–2013 (Fundusz Kościelny, środki innych j.s.t., Ministerstwo Sportu, Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego).

Pomoc finansowa ma formę refundacji części kosztów kwalifikowanych projektu. Maksymalna wysokość pomocy na realizację projektów w jednej miejscowości wynosi **500 tys. zł** w okresie realizacji Programu. Wielkość pomocy przyznanej na realizację jednego projektu nie może być niższa niż **25 tys. zł**.

Koszty podlegające refundacji:

Tak jak w działaniu Odnowa i rozwój wsi pomocy finansowej udziela się podmiotom z tytułu inwestycji w zakresie:

- 1) budowy, przebudowy, remontu lub wyposażania budynków pełniących funkcje rekreacyjne, sportowe i społeczno-kulturalne, w tym świetlic i domów kultury, z wyłączeniem szkół, przedszkoli i żłobków;
- 2) budowy, przebudowy, remontu lub wyposażania obiektów małej architektury;
- 3) budowy, przebudowy lub remontu przeznaczonych do użytku publicznego ścieżek rowerowych, szlaków pieszych, placów zabaw, miejsc rekreacji oraz obiektów sportowych, z wyłączeniem sal sportowych przeznaczonych wyłącznie dla szkół lub przedszkoli;
- 4) zakupu towarów służących przedsięwzięciom związanym z kultywowaniem tradycji społeczności lokalnych lub tradycyjnych zawodów;
- 5) związanych z kształtowaniem obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych, ze względu na ich położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne, w szczególności poprzez odnawianie lub budowę placów parkingowych, chodników lub oświetlenia ulicznego;

- 6) urządzania i porządkowania terenów zielonych, parków lub innych miejsc wypoczynku;
- 7) budowy, przebudowy lub remontu infrastruktury turystycznej;
- 8) zagospodarowania zbiorników i cieków wodnych w celu wykorzystania ich do rekreacji lub w celu poprawy estetyki miejscowości;
- 9) rewitalizacji budynków wpisanych do rejestru zabytków lub objętych wojewódzką ewidencją zabytków, użytkowanych na cele publiczne oraz obiektów małej architektury, odnawiania lub konserwacji lokalnych pomników historycznych i miejsc pamięci;
- 10) zakupu i odnawiania obiektów charakterystycznych dla danego regionu lub tradycji budownictwa wiejskiego i ich adaptacji na cele publiczne;
- 11) budowy, przebudowy, remontu lub wyposażania obiektów budowlanych przeznaczonych na cele promocji lokalnych produktów i usług, w tym pawilonów, punktów wystawowych, sal ekspozycyjnych lub witryn;
- 12) odnawiania elewacji zewnętrznych i dachów w budynkach architektury sakralnej wpisanych do rejestru zabytków lub objętych wojewódzką ewidencją zabytków i odnawiania cmentarzy wpisanych do rejestru zabytków;
- 13) wyburzenia i rozbiórki zdewastowanych obiektów budowlanych w celu uporządkowania terenu w miejscowości, jeżeli niemożliwe jest ich odnowienie i dalsze użytkowanie – w zakresie koniecznym do realizacji operacji wymienionych w pkt 1-12;
- 14) zakupu materiału siewnego lub nasadzeniowego roślin wieloletnich - koniecznego do realizacji operacji;
- 15) zakupu sprzętu, materiałów i usług, służących realizacji operacji;
- 16) ogólnych, które są bezpośrednio związane z przygotowaniem i realizacją operacji.

Do kosztów kwalifikowanych, o których mowa w pkt. 16, zalicza się koszty w wysokości nieprzekraczającej 10% pozostałych kosztów kwalifikowanych, obejmujące koszty:

- 1) przygotowania dokumentacji technicznej operacji, w tym:
  - a) kosztorysów,
  - b) projektów architektonicznych lub budowlanych,
  - c) ocen lub raportów oddziaływania na środowisko,
  - d) dokumentacji geologicznej lub hydrologicznej,
  - e) wypisów i wyrysów z katastru nieruchomości,
  - f) usług geodezyjno-kartograficznych,
  - g) usług rzeczoznawcy majątkowego;
- 2) opłat za patenty lub licencje;
- 3) sprawowania nadzoru inwestorskiego lub autorskiego i związane z kierowaniem robotami budowlanymi;
- 4) przygotowania innych dokumentów niezbędnych do realizacji operacji.

Do kosztów kwalifikowanych zalicza się także podatek od towarów i usług (VAT), na zasadach określonych w art. 71 ust. 3 lit. a rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) (Dz. Urz. UE L 277 z 21.10.2005, str. 1, z późn. zm.).

Ustalono, że łączna kwota dofinansowania na projekty w ramach odnowy i rozwoju wsi dla obszaru Ziemi Lubawskiej będzie stanowić w okresie realizacji LSR 42 % kwoty przeznaczonej na wdrażanie strategii. Przyjęto założenie, że średnia wartość operacji wyniesie ok. 200 tys. zł, co pozwoli na zrealizowanie 10 projektów.

Małe projekty

Zgodnie z założeniami PROW 2007–2013 o pomoc na operacje w ramach „**Małych projektów**” może ubiegać się podmiot będący:

- 1) osobą fizyczną, która jest: obywatelem państwa członkowskiego Unii Europejskiej, pełnoletnia, zameldowana na pobyt stały na obszarze objętym lokalną strategią rozwoju, zwaną dalej "LSR", lub wykonuje działalność gospodarczą na tym obszarze albo
- 2) osobą prawną albo jednostką organizacyjną nie posiadającą osobowości prawnej, którym ustawy przyznają zdolność prawną:
  - a) działającym na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania, które posiadają siedzibę na obszarze objętym LSR lub prowadzą działalność na tym obszarze, lub
  - b) utworzonym na podstawie przepisów ustaw, w tym fundacjom albo stowarzyszeniom, które posiadają siedzibę na obszarze objętym LSR lub prowadzą działalność na tym obszarze.

Forma i poziom finansowania

Pomoc na małe projekty przyznaje się i wypłaca do wysokości limitu, który w okresie realizacji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, zwanego dalej „Programem”, wynosi 100 000 złotych na jednego beneficjenta, przy czym wysokość pomocy przyznanej na realizację jednego małego projektu nie może być niższa niż 4500 zł oraz wyższa niż 25000 zł.

Koszty podlegające refundacji

Kosztami podlegającymi refundacji w ramach realizacji małych projektów są koszty:

- 1) ogólne:
  - a) przygotowania dokumentacji technicznej małego projektu, obejmujące koszty: kosztorysów, projektów architektonicznych lub budowlanych, dokumentacji geologicznej lub hydrologicznej, wypisów lub wyrysów z katastru nieruchomości,
  - b) opłat za patenty lub licencje,
  - c) badań lub analiz,
  - d) sprawowania nadzoru autorskiego lub inwestorskiego;
- 2) robót budowlanych;
- 3) wynagrodzenia za świadczenie usług, w tym usług prawnych lub księgowych;
- 4) podłączenia do Internetu;
- 5) opracowania, druku lub powielenia oraz dystrybucji materiałów informacyjnych lub szkoleniowych, w tym audiowizualnych, dotyczących małego projektu, zakupu lub wynajęcia powierzchni reklamowych, zakupu czasu antenowego oraz zamieszczenia materiałów prasowych w prasie;
- 6) najmu sal lub innych powierzchni lub dzierżawy gruntu;
- 7) zakupu materiałów lub przedmiotów, w tym materiału siewnego lub nasadzeniowego roślin wieloletnich;
- 8) zakupu, najmu lub dzierżawy oraz montażu maszyn, urządzeń, narzędzi, wyposażenia, sprzętu lub oprogramowania, z wyłączeniem środków transportu, przy czym koszt zakupu podlega refundacji jedynie w przypadku, gdy koszt najmu albo dzierżawy przekraczałby koszt zakupu;

- 9) organizacji i przeprowadzenia wydarzeń promocyjnych, kulturalnych, rekreacyjnych lub sportowych;
- 10) wytyczenia lub oznakowania szlaków turystycznych, ścieżek dydaktycznych lub przyrodniczych, w tym pomników przyrody, obiektów małej infrastruktury turystycznej, obiektów historycznych, przyrodniczych, kulturowych lub sakralnych;
- 11) utworzenia lub aktualizacji baz danych, w tym bazy informacji turystycznej;
- 12) tworzenia stron internetowych;
- 13) upominków lub nagród do łącznej wysokości 5% pozostałych kosztów podlegających refundacji w ramach realizacji małych projektów;
- 14) wynagrodzenia lub pobytu osób prowadzących szkolenia;
- 15) podróży lub wyżywienia uczestników szkoleń;
- 16) noclegu uczestników szkoleń - w przypadku szkoleń trwających co najmniej dwa dni;
- 17) tłumaczeń, jeżeli osoby prowadzące szkolenia nie posługują się językiem polskim.

Do kosztów kwalifikowanych małych projektów zalicza się:

- 1) podatek od towarów i usług (VAT), uiszczany w związku z poniesieniem kosztów, o których mowa w ust. 1 pkt 1, na zasadach określonych w art. 71 ust. 3 lit. A rozporządzenia Rady (WE) nr 1698/2005 z dnia 20 września 2005 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) (Dz. Urz. UE L 277 z 21.10.2005, str. 1, z późn. zm.), zwanego dalej "rozporządzeniem nr 1698/2005";
- 2) wartość pracy oraz usług świadczonych nieodpłatnie, stanowiącą iloczyn liczby przepracowanych godzin oraz ilorazu przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w roku poprzedzającym rok, w którym złożono wniosek o przyznanie pomocy na małe projekty, i liczby 168, lecz nie więcej niż 10% całkowitych kosztów kwalifikowanych małych projektów pomniejszonych o wysokość kosztów ogólnych.

W przypadku przyznania pomocy do kosztów kwalifikowanych małych projektów zalicza się również koszty, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i ust. 3 Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dn. 8 lipca 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (Dz. U z 2008 r., nr 138, poz. 868 z późn. zmianami), poniesione przez wnioskodawcę przed dniem zawarcia umowy, na podstawie której jest przyznawana pomoc na małe projekty, lecz nie wcześniej niż w dniu, w którym został złożony wniosek o przyznanie pomocy na małe projekty, a w przypadku kosztów stanowiących koszty ogólne – nie wcześniej niż w dniu 1 stycznia 2007 r.

Przyjęto założenie, że kwota przeznaczona na małe projekty będzie stanowić 36% łącznej kwoty przeznaczonej na wdrażanie strategii. Średnia wartość dofinansowania jednej operacji wyniesie ok. 10 tys. zł, co pozwoli na zrealizowanie 1172 operacji.

Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw

Beneficjentami działania „**Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw**” będą osoby fizyczne lub osoby prawne, lub jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej, które prowadzą działalność jako mikroprzedsiębiorstwo zatrudniające poniżej 10 osób, i mają obrót nieprzekraczający równowartości w zł 2 mln euro.

Forma i poziom finansowania

Poziom pomocy finansowej wynosi **maksymalnie 50%** kosztów kwalifikowanych operacji i ma formę zwrotu części kosztów kwalifikowanych operacji. Wysokość pomocy przyznanej na realizację operacji nie może przekroczyć:

- 1) 100 tys. zł – jeśli biznesplan przewiduje utworzenie od 1 do 2 miejsc pracy (w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne), co uzasadnione jest zakresem rzeczowym operacji;
- 2) 200 tys. zł – jeśli biznesplan przewiduje utworzenie powyżej 2 i mniej niż 5 miejsc pracy (w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne), co uzasadnione jest zakresem rzeczowym operacji;
- 3) 300 tys. zł – jeśli biznesplan przewiduje utworzenie co najmniej 5 miejsc pracy (w przeliczeniu na pełne etaty średnioroczne), co uzasadnione jest zakresem rzeczowym operacji.

Maksymalna wysokość pomocy udzielonej jednemu beneficjentowi, w okresie realizacji Programu, nie może przekroczyć 300 tys. zł.

W przypadku przetwórstwa produktów rolnych (objętych załącznikiem nr 1 do Traktatu Wspólnot Europejskich) lub jadalnych produktów leśnych, maksymalna wysokość pomocy udzielonej jednemu beneficjentowi, w okresie realizacji Programu, wynosi 100 tys. zł.

Pomocy udziela się podmiotom z tytułu inwestycji związanych z tworzeniem lub rozwojem mikroprzedsiębiorstw, działających w zakresie:

- 1) usług dla gospodarstw rolnych lub leśnictwa;
- 2) usług dla ludności;
- 3) sprzedaży hurtowej i detalicznej;
- 4) rzemiosła lub rękodzielnictwa;
- 5) robót i usług budowlanych oraz instalacyjnych;
- 6) usług turystycznych oraz związanych ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem;
- 7) usług transportowych;
- 8) usług komunalnych;
- 9) przetwórstwa produktów rolnych lub jadalnych produktów leśnych;
- 10) magazynowania lub przechowywania towarów;
- 11) wytwarzania produktów energetycznych z biomasy;
- 12) rachunkowości, doradztwa lub usług informatycznych.

Koszty podlegające refundacji

Refundacji podlegają wydatki zgodnie z wykazem w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 lipca 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz wypłaty pomocy finansowej w ramach działania „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. (Dz. U z 2007 r., nr 139, poz. 883 z późn. zmianami). W LSR, z względu na przyjętą strukturę celów ograniczono wielkość projektów finansowanych w ramach działania „Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” maksymalnie do 100 tys. zł.

Przyjęto założenie, że kwota przeznaczona na „tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw” będzie stanowić 11 % łącznej kwoty przeznaczonej na wdrażanie strategii. Średnia wartość dofinansowania jednej operacji wyniesie ok. 51 tys. zł, co pozwoli na zrealizowanie 10 operacji.

Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej

Beneficjentami działania będą osoby fizyczne ubezpieczone na podstawie ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników jako rolnik, małżonek rolnika lub domownik.

Forma i poziom finansowania

Pomoc ma formę zwrotu części kosztów kwalifikowanych operacji. Maksymalna wysokość pomocy udzielonej jednemu beneficjentowi w gospodarstwie rolnym, w okresie

realizacji Programu, nie może przekroczyć 100 000 zł (25 616,1 euro). Równowartość kwoty wyrażona w euro ma charakter indykatywny. Poziom pomocy finansowej wynosi maksymalnie 50% kosztów kwalifikowanych operacji.

Zgodnie z założeniami PROW przedmiotem wsparcia mogą zostać objęte dziedziny gospodarki w zakresie:

- 1) usług dla gospodarstw rolnych lub leśnictwa,
- 2) usług dla ludności,
- 3) sprzedaży hurtowej i detalicznej,
- 4) rzemiosła lub rękodzielnictwa
- 5) robót i usług budowlanych oraz instalacyjnych,
- 6) usług turystycznych oraz związanych ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem,
- 7) usług transportowych,
- 8) usług komunalnych,
- 9) przetwórstwa produktów rolnych lub jadalnych produktów leśnych,
- 10) magazynowania lub przechowywania towarów,
- 11) wytwarzania produktów energetycznych z biomasy,
- 12) rachunkowości, doradztwa lub usług informatycznych,

Pomoc nie obejmuje kosztów:

- 1) podatku od towarów i usług (VAT);
- 2) nabycia nieruchomości;
- 3) nabycia rzeczy używanych.

Koszty podlegające refundacji:

Refundacji podlegają wydatki zgodnie z wykazem zawartym w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 17 października 2007 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013. (Dz. U z 2007 r., nr 200, poz. 1442 z późn. zmianami).

W przypadku działania PROW „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” przewidziana kwota na wdrażanie tej części strategii to 11 %. Średnia wartość dofinansowania jednej operacji wyniesie ok. 51. zł, co umożliwi realizację 10 operacji.

Wdrażanie projektów współpracy

Beneficjent projektów współpracy jest Lokalna Grupa Działania. Pomoc przyznaje się w formie refundacji kosztów przygotowania lub realizacji projektu współpracy, a także poniesionych od dnia, w którym została zawarta umowa - zwanych dalej „kosztami kwalifikowalnymi”.

2. Do kosztów kwalifikowalnych zalicza się także podatek od towarów i usług (VAT), uiszczony w związku z poniesieniem kosztów przygotowania lub realizacji projektu współpracy, na zasadach określonych w art. 71 ust. 3 lit. a rozporządzenia nr 1698/2005.

Pomoc przyznaje się i wypłaca do wysokości limitu, który w okresie realizacji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013, dla jednej LGD stanowi iloczyn liczby mieszkańców zameldowanych na pobyt stały, na obszarze objętym LSR, według stanu na dzień 31 grudnia 2006 r., ustalonej na podstawie wyników informacji statystycznych ogłaszanych, udostępnianych lub rozpowszechnianych zgodnie z przepisami w sprawie trybu i form ogłaszania, udostępniania i rozpowszechniania wyników informacji statystycznych, i kwoty 3 zł, przy czym na przygotowanie projektu współpracy pomoc nie może przekroczyć iloczynu liczby mieszkańców zameldowanych na pobyt stały na obszarze objętym LSR i kwoty 1 zł.

Do kosztów kwalifikowalnych operacji polegającej na przygotowaniu projektu współpracy zalicza się, niezbędne do realizacji tej operacji, koszty:

- 1) organizacji i przeprowadzenia spotkań podmiotów, które mają realizować projekt współpracy, zwanych dalej „partnerami projektu współpracy”, w tym koszty:
  - a) podróży lub pobytu osób zaangażowanych ze strony LGD w przygotowanie projektu współpracy,
  - b) najmu sprzętu lub pomieszczeń,
  - c) tłumaczeń,
  - d) opracowania, druku lub powielenia materiałów;
- 2) wynagrodzenia za wykonanie badań, analiz, opracowań, studiów lub planów wykonalności, planów rozwoju gospodarczego lub planów rozwoju przedsiębiorczości;
- 3) wynagrodzenia za świadczenie usług prawnych.

Do kosztów kwalifikowalnych operacji polegającej na realizacji projektu współpracy zalicza się, niezbędne do realizacji tej operacji, koszty:

- 1) organizacji wyjazdów związanych z realizacją projektu współpracy, w tym koszty:
  - a) podróży lub pobytu osób zaangażowanych ze strony LGD w realizację projektu współpracy,
  - b) tłumaczeń;
- 2) najmu sal lub innych powierzchni lub dzierżawy gruntu;
- 3) przygotowania dokumentacji technicznej, badań lub analiz;
- 4) zakupu, najmu lub dzierżawy oraz montażu maszyn, urządzeń, narzędzi, wyposażenia, sprzętu lub oprogramowania, z wyłączeniem środków transportu, przy czym koszt zakupu zalicza się do kosztów kwalifikowanych jedynie w przypadku gdy koszt najmu albo dzierżawy przekraczałby koszt zakupu;
- 5) zakupu materiałów lub przedmiotów;
- 6) zakupu materiału siewnego lub nasadzeniowego roślin wieloletnich;
- 7) robót budowlanych;
- 8) nadzoru autorskiego lub inwestorskiego;
- 9) organizacji i przeprowadzenia wydarzeń promocyjnych, kulturalnych, rekreacyjnych lub sportowych;
- 10) opracowania, druku lub powielenia oraz dystrybucji materiałów informacyjnych, w tym audiowizualnych, dotyczących projektu współpracy, zakupu lub wynajęcia powierzchni reklamowych, zakupu czasu antenowego oraz zamieszczenia materiałów prasowych w prasie;
- 11) wytyczenia lub oznakowania szlaków turystycznych, ścieżek dydaktycznych lub przyrodniczych, w tym pomników przyrody, obiektów historycznych, przyrodniczych, kulturalnych lub sakralnych, wykraczających poza obszar LSR;
- 12) utworzenia lub aktualizacji baz danych, w tym bazy informacji turystycznej;
- 13) tworzenia stron internetowych;
- 14) wynagrodzenia za świadczenie usług, w tym usług prawnych lub księgowych;
- 15) opłat sądowych i opłat za licencje lub patenty.

Do kosztów kwalifikowalnych, nie zalicza się rat zapłaconych z tytułu umowy leasingu oraz zakupu rzeczy używanych, z wyłączeniem rzeczy związanych z lokalną kulturą lub dziedzictwem historycznym.

Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja

Działanie „**Funkcjonowanie lokalnej grupy działania, nabywanie umiejętności i aktywizacja**”. Zapewni sprawną i efektywną pracę LGD wybranych w ramach realizacji osi 4 PROW 2007-2013 oraz doskonalenie zawodowe osób uczestniczących w realizacji lokalnych strategii rozwoju. Beneficjentem będzie Lokalna Grupa Działania.

Zakres działania

W ramach działania pomoc przyznawana jest LGD na realizację aktywności zgodnie z listą kosztów kwalifikowanych określoną w odrębnych przepisach. Pomoc przyznawana w ramach działania może w szczególności dotyczyć:

- badań nad obszarem objętym LSR,
- informowania o obszarze działania LGD oraz o LSR
- szkolenia kadr biorących udział we wdrażaniu LSR
- wydarzeń o charakterze promocyjnym związanych z obszarem działania LGD i LSR
- szkolenia lokalnych liderów
- animowania społeczności lokalnych
- koszty bieżące LGD (koszty administracyjne związane z działalnością LGD)

Udział kosztów bieżących w budżecie LDG

Koszty bieżące LGD są kosztami kwalifikowanymi do wysokości 15% sumy zrefundowanych kosztów kwalifikowanych wszystkich operacji zrealizowanych w ramach LSR w okresie jej realizacji.

Pomoc przyznaje się i wypłaca do wysokości limitu, który w okresie realizacji Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007—2013, zwanego dalej „Programem”, dla jednej LGD stanowi iloczyn liczby mieszkańców zameldowanych na pobyt stały, na obszarze objętym LSR, według stanu na dzień 31 grudnia 2006 r., ustalonej na podstawie wynikowych informacji statystycznych ogłaszanych, udostępnianych lub rozpowszechnianych zgodnie z przepisami w sprawie trybu i form ogłaszania, udostępniania i rozpowszechniania wynikowych informacji statystycznych, i kwoty 29 zł.

W zakresie kosztów bieżących (administracyjnych) LGD, kosztami podlegającymi refundacji są koszty:

- 1) wynagrodzenia członków organu decyzyjnego za udział w posiedzeniach organu decyzyjnego dotyczących wyboru operacji;
- 2) podróży i pobytu członków organów LGD w związku z wykonywanymi obowiązkami służbowymi;
- 3) wynagrodzenia i innych świadczeń związanych z pracą pracowników LGD oraz nie więcej niż 3 członków zarządu LGD;
- 4) podróży służbowych pracowników LGD;
- 5) wynagrodzenia za wykonanie zlecenia w celu zapewnienia sprawnego funkcjonowania LGD oraz inne koszty ponoszone przez LGD na podstawie odrębnych przepisów w związku z zawarciem umowy zlecenia;
- 6) wynagrodzenia osób posiadających kwalifikacje lub doświadczenie w zakresie zarządzania projektami współfinansowanymi ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej za wykonanie prac związanych z aktualizacją LSR;
- 7) najmu i utrzymania pomieszczeń biurowych LGD, w szczególności koszty opłat za gaz, energię elektryczną i wodę;
- 8) usług telekomunikacyjnych, podłączenia Internetu, hostingu, wykupienia i utrzymania domeny oraz opłat pocztowych;

- 9) zakupu lub najmu wyposażenia, urządzeń i sprzętu biurowego, w tym sprzętu komputerowego, a także utrzymania, konserwacji i naprawy tego wyposażenia, urządzeń i sprzętu;
- 10) zakupu materiałów biurowych;
- 11) obsługi finansowo-księgowej;
- 12) doradztwa prawnego;
- 13) opłat notarialnych, skarbowych i sądowych;
- 14) prowadzenia rachunku bankowego.

W zakresie realizacji badań dotyczących obszaru objętego LSR, kosztami podlegającymi refundacji są koszty:

- 1) wykonania, w zakresie niezbędnym do realizacji LSR:
  - a) badań i analiz dotyczących obszaru objętego LSR,
  - b) studiów i planów wykonalności,
  - c) planów rozwoju gospodarczego i planów rozwoju przedsiębiorczości;
- 2) konsultacji niezbędnych do przeprowadzenia czynności, o których mowa w pkt 1.

W zakresie informowania o: obszarze objętym LSR, realizacji LSR oraz działalności LGD, kosztami podlegającymi refundacji są koszty:

- 1) prowadzenia i aktualizacji stron internetowych związanych z informowaniem o: obszarze objętym LSR, realizacji LSR oraz działalności LGD;
- 2) udostępnienia niezbędnej dokumentacji dla potencjalnych wnioskodawców na stronie internetowej LGD i w jej siedzibie;
- 3) doradztwa w zakresie przygotowania wniosku o przyznanie pomocy na realizację operacji w ramach działania, o którym mowa w art. 5 ust. 1 pkt 21 ustawy, w tym wynagrodzenia osób posiadających kwalifikacje lub doświadczenie w zakresie objętym tym wnioskiem;
- 4) opracowania, przygotowania, druku lub powielenia i dystrybucji materiałów informacyjnych;
- 5) zakupu czasu antenowego w telewizji i radiu;
- 6) zamieszczenia materiałów prasowych w prasie, zwłaszcza lokalnej lub regionalnej;
- 7) tworzenia i obsługi baz danych, w szczególności baz danych informacji turystycznej, związanych z obszarem realizacji LSR;
- 8) wynagrodzenia, podróży i pobytu osób zajmujących się informowaniem o: obszarze objętym LSR, realizacji LSR oraz działalności LGD.

W zakresie szkolenia pracowników LGD, członków zarządu LGD oraz członków organu decyzyjnego kosztami podlegającymi refundacji są koszty:

- 1) najmu sprzętu lub pomieszczeń niezbędnych do przeprowadzenia szkolenia;
- 2) wynagrodzenia lub pobytu osób prowadzących szkolenie;
- 3) podróży lub wyżywienia uczestników szkolenia;
- 4) noclegu uczestników szkolenia — w przypadku szkolenia trwającego co najmniej dwa dni;
- 5) tłumaczenia, jeżeli osoba prowadząca szkolenie nie posługuje się językiem polskim, w tym koszty tłumaczenia materiałów szkoleniowych;
- 6) opracowania, druku lub powielenia materiałów szkoleniowych;
- 7) udziału w szkoleniu — w przypadku szkolenia realizowanego przez podmiot inny niż LGD.

W zakresie realizacji wydarzeń promocyjnych lub kulturalnych (np. targów, konferencji, festiwali, festynów i konkursów), związanych z obszarem objętym LSR, realizacja LSR oraz działalnością LGD, kosztami podlegającymi refundacji są koszty:

- 1) najmu sprzętu lub nieruchomości niezbędnych do przeprowadzenia wydarzeń promocyjnych lub kulturalnych;

- 2) wynagrodzenia lub pobytu osób prowadzących wydarzenie promocyjne lub kulturalne;
- 3) tłumaczenia, jeżeli osoba prowadząca wydarzenie promocyjne lub kulturalne nie posługuje się językiem polskim, w tym tłumaczenia materiałów promocyjnych;
- 4) opracowania, druku lub powielenia i dystrybucji materiałów promocyjnych;
- 5) zakupu upominków i nagród o łącznej wartości nieprzekraczającej 5 % pozostałych kosztów, wymienionych w pkt 1—4.

W zakresie aktywizowania społeczności lokalnej, kosztami podlegającymi refundacji są koszty:

- 1) najmu sprzętu lub pomieszczeń niezbędnych do przeprowadzenia spotkania aktywizującego społeczność lokalną;
- 2) wynagrodzenia lub pobytu osób przeprowadzających spotkanie aktywizujące społeczność lokalną;
- 3) podróży lub wyżywienia uczestników szkolenia;
- 4) noclegu uczestników szkolenia — w przypadku szkolenia trwającego co najmniej dwa dni;
- 5) tłumaczenia, jeżeli osoba prowadząca szkolenie nie posługuje się językiem polskim, w tym tłumaczenia materiałów szkoleniowych;
- 6) opracowania, druku lub powielenia i dystrybucji materiałów związanych z aktywizowaniem społeczności lokalnej.

KARTA PRZYJĘCIA WNIOSKU Z ZAŁĄCZNIKAMI

.....
Pieczęć LGD

Potwierdzenie przyjęcia wniosku wraz z załącznikami

Numer wniosku: .....

Tytuł wniosku:
.....
.....

Data złożenia wniosku: .....

Liczba załączników: .....

Przekazał:
.....
Data, godzina, czytelny podpis

Przyjął:
.....
Data, godzina, czytelny podpis

.....
Pieczęć LGD

LISTA ZŁOŻONYCH PROJEKTÓW

Nabór wniosków: .....

Lp.	Tytuł wniosku	Numer wniosku	Przedmiot projektu	Źródło finansowania (instytucja, program)	Data złożenia	Podpis

Przewodniczący Rady:

Dyrektor Biura LGD:

.....

Data, czytelny podpis

.....

Data, czytelny podpis

KARTA WERYFIKACJI WSTĘPNEJ WNIOSKU O DOFINANSOWANIE PROJEKTU

NUMER KONKURSU: .....
 NUMER WNIOSKU: .....
 DATA WPŁYWU: .....
 TYTUŁ PROJEKTU: .....
 NAZWA WNIOSKODAWCY: .....

Instrukcja wypełniania karty

W odniesieniu do każdego pytania wyszczególnionego w punktach 1-11 należy wybrać i zaznaczyć odpowiedź TAK lub NIE przez postawienie znaku X w odpowiednim polu.

Wniosek uznaje się za wymagający uzupełnienia jeżeli w przynajmniej jednym pytaniu zaznaczona została odpowiedź NIE. W takim przypadku wniosek o dofinansowanie jest obligatoryjnie kierowany do uzupełnienia.

A	OGÓLNE KRYTERIA FORMALNE	TAK	NIE	Uwagi
1	Czy wniosek został złożony we właściwej instytucji?			
2	Czy wniosek został złożony w określonym terminie (w przypadku konkursów, dla których określono ostateczną datę wpływu)?			
3	Czy wniosek został wypełniony w języku polskim?			
4	Czy wniosek został sporządzony na obowiązującym formularzu?			
5	Czy wniosek jest kompletny (tj. wydruk zawiera wszystkie strony, został opatrzony pieczęciami wnioskodawcy oraz podpisany przez upoważnione osoby)?			
6	Czy wypełniono wszystkie wymagane pola we wniosku i złożono wymagane załączniki?			
7	Czy wniosek został dostarczony w wersji papierowej oraz w wersji elektronicznej?			
8	Czy okres realizacji projektu mieści się w granicach określonych w ogłoszeniu o konkursie?			
9	Czy Beneficjent jest uprawniony do ubiegania się o dofinansowanie projektu?			
10	Czy koszt całkowity projektu nie jest niższy od minimalnej dopuszczalnej wartości projektu?			
11	Czy koszt całkowity projektu nie jest wyższy od maksymalnej dopuszczalnej wartości projektu?			
Czy wniosek wymaga uzupełnienia?				

Imię i nazwisko: .....

Funkcja: .....

Podpis: .....

Data: .....

Instrukcja wypełniania karty wstępnej weryfikacji wniosku (część B)

W odniesieniu do każdego celu wymienionego w punktach 1 i 2 należy wybrać i zaznaczyć odpowiedź TAK lub NIE przez postawienie znaku X w odpowiednim polu.

W punkcie 3 należy wybrać i zaznaczyć odpowiedź TAK lub NIE przez postawienie znaku X w odpowiednim polu i wpisać poniżej przedsięwzięcie, z którym operacja jest zgodna.

Operację można uznać za zgodną z LSR, gdy z odpowiedzi udzielonych na pytania zawarte w punktach 1,2 i 3 wynika, że jej realizacja przyczyni się do osiągnięcia co najmniej jednego celu ogólnego LSR, co najmniej jednego celu szczegółowego LSR oraz że jest ona zgodna z co najmniej jednym przedsięwzięciem planowanym w ramach LSR.

B	ZGODNOŚĆ Z LOKALNĄ STRATEGIĄ ROZWOJU	TAK	NIE	Uwagi
1	Czy realizacja operacji przyczyni się do osiągnięcia celów ogólnych LSR?			
	Cel ogólny 1			
2	Czy realizacja operacji przyczyni się do osiągnięcia celów szczegółowych LSR?			
	Cel szczegółowy 1.1			
3	Czy operacja jest zgodna z przedsięwzięciami planowanymi w ramach LSR (jeżeli tak należy podać z jakimi)?			
Czy wniosek jest zgodny z LSR?				

Imię i nazwisko: .....

Funkcja: .....

Podpis: .....

Data: .....

KARTA OCENY ZGODNOŚCI WNIOSKU O DOFINANSOWANIE PROJEKTU Z CELAMI LSR

NUMER KONKURSU: .....
 NUMER WNIOSKU: .....
 DATA WPŁYWU: .....
 TYTUŁ PROJEKTU: .....
 NAZWA WNIOSKODAWCY: .....

Instrukcja wypełniania karty wstępnej weryfikacji wniosku

W odniesieniu do każdego celu wymienionego w punktach 1 i 2 należy wybrać i zaznaczyć odpowiedź TAK lub NIE przez postawienie znaku X lub V w odpowiednim polu.

W punkcie 3 należy wybrać i zaznaczyć odpowiedź TAK lub NIE przez postawienie znaku X lub V w odpowiednim polu i wpisać poniżej przedsięwzięcie, z którym operacja jest zgodna.

Operację można uznać za zgodną z LSR, gdy z odpowiedzi udzielonych na pytania zawarte w punktach 1,2 i 3 wynika, że jej realizacja przyczyni się do osiągnięcia co najmniej jednego celu ogólnego LSR, co najmniej jednego celu szczegółowego LSR oraz że jest ona zgodna z co najmniej jednym przedsięwzięciem planowanym w ramach LSR.

B	ZGODNOŚĆ Z LOKALNĄ STRATEGIĄ ROZWOJU	TAK	NIE	Uwagi
1	Czy realizacja operacji przyczyni się do osiągnięcia celów ogólnych LSR?			
	Cel ogólny 1			
2	Czy realizacja operacji przyczyni się do osiągnięcia celów szczegółowych LSR?			
	Cel szczegółowy 1.1			
3	Czy operacja jest zgodna z przedsięwzięciami planowanymi w ramach LSR (jeżeli tak należy podać z jakimi)?			
Czy wniosek jest zgodny z LSR?				

Imię i nazwisko: .....

Funkcja: .....

Podpis: .....

Data: .....

KARTA OCENY OPERACJI WEDŁUG KRYTERIÓW LOKALNYCH

(Odnowa i rozwój wsi/Małe projekty)

NUMER KONKURSU: .....

NUMER WNIOSKU: .....

TYTUŁ PROJEKTU: .....

NAZWA WNIOSKODAWCY: .....

Lp.	KRYTERIA	Waga	Maksymalny wynik	Ocena projektu
1	DOŚWIADCZENIE			
	<p>Kryterium to ocenia czy wnioskodawca ma odpowiednie doświadczenie w realizacji podobnych działań, czy potencjał wnioskodawcy zapewni realizację – posiadanie odpowiednich zasobów ludzkich i finansowych?</p> <p>0 – wnioskodawca nie realizował podobnych działań, nie przedstawił kadry zaangażowanej w realizację projektu oraz nie przedstawił dokumentów potwierdzających wymagany wkład własny, 1 – wnioskodawca spełnił 1 warunek z wymienionych powyżej, 2 – wnioskodawca spełnił 2 warunki z wymienionych powyżej, 3 – wnioskodawca spełnił wszystkie warunki z wymienionych powyżej.</p>	1	3	
2	ODDZIAŁYWANIE PROJEKTU			
	<p>Kryterium to ocenia korzyści, jakie nastąpią w wyniku realizacji projektu.</p> <p>0 – wnioskodawca nie przedstawił mierzalnych produktów projektu, nie przedstawił opisu rezultatów projektu, produkty i rezultaty projektu nie przyczynią się do poprawy sytuacji społeczności lokalnej, 1 – wnioskodawca spełnił 1 warunek z wymienionych powyżej, 2 – wnioskodawca spełnił 2 warunki z wymienionych powyżej, 3 – wnioskodawca spełnił wszystkie warunki z wymienionych powyżej.</p>	2	6	
3	WPŁYW NA POTENCJAŁ GOSPODARCZY			
	<p>Jaki jest wpływ projektu na potencjał gospodarczy obszaru LGD?</p> <p>0 – projekt nie przyczynia się do wzrostu poziomu aktywności społecznej mieszkańców, nie przyczynia się do poprawy infrastruktury (Internet, drogi, baza turystyczna, komunikacja), nie dotyczy tworzenia nowych miejsc pracy, 1 – projekt spełnia 1 warunek z wymienionych powyżej, 2 – projekt spełnia 2 warunki z wymienionych powyżej, 3 – projekt spełnia wszystkie warunki z wymienionych powyżej.</p>	3	9	

WPŁYW NA ROZWÓJ KAPITAŁU SPOŁECZNEGO			
4	Jaki jest wpływ projektu na rozwój kapitału społecznego? 0 – projekt nie wpływa na rozwój kapitału społecznego, 1 – projekt przyczynia się do integracji grup społecznych i gmin na obszarze Ziemi Lubawskiej, 2 – projekt przyczynia się do rozwoju inicjatyw społecznych podejmowanych m.in. przez organizacje pozarządowe, 3 – projekt przyczynia się do utworzenia nowego stowarzyszenia.	3	9
WYKORZYSTANIE DZIEDICTWA PRZYRODNICZEGO			
5	W jakim stopniu projekt wykorzystuje lokalne dziedzictwo przyrodnicze? 0 – projekt nie przyczynia się do rozwoju infrastruktury służącej popularyzowaniu aktywnego stylu życia, nie podnosi świadomości ekologicznej mieszkańców, ani nie promuje walorów przyrodniczych obszaru, 1 – projekt spełnia jeden warunek z wymienionych powyżej, 2 – projekt spełnia dwa warunki z wymienionych powyżej, 3 – projekt spełnia trzy warunki z wymienionych powyżej.	3	9
SUMA Wymagana ilość punktów: 18 (przy czym, co najmniej 9 w punktach 3-5)			36

Instrukcja wypełniania karty oceny operacji według kryteriów lokalnych

Ocena musi być liczbą całkowitą, nie może być ułamkiem np. 1,5; 2,75. Przyznane punkty odnośnie każdego z kryteriów mnożone są przez wskaźnik wagowy ustalony przy poszczególnych kryteriach.

Wnioski ocenione pod względem merytorycznym, które otrzymały ocenę co najmniej 50% punktów ogólnej sumy punktów (18 punktów) umieszczane są na liście rankingowej projektów rekomendowanych do realizacji.

Imię i nazwisko: .....

Funkcja: .....

Podpis: .....

Data: .....

KARTA OCENY OPERACJI WEDŁUG KRYTERIÓW LOKALNYCH
(Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej/Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw)

NUMER KONKURSU: .....

NUMER WNIOSKU: .....

TYTUŁ PROJEKTU: .....

NAZWA WNIOSKODAWCY: .....

Lp.	KRYTERIA	Waga	Maksymalny wynik	Ocena projektu
1	DOŚWIADCZENIE			
	Kryterium to ocenia czy wnioskodawca ma odpowiednie doświadczenie w realizacji podobnych działań, czy potencjał wnioskodawcy zapewni realizację operacji – posiadanie odpowiednich zasobów ludzkich i finansowych? 0 – wnioskodawca nie realizował podobnych działań, nie przedstawił kadry zaangażowanej w realizację projektu oraz nie przedstawił dokumentów potwierdzających wymagany wkład własny, 1 – wnioskodawca spełnił 1 warunek z wymienionych powyżej, 2 – wnioskodawca spełnił 2 warunki z wymienionych powyżej, 3 – wnioskodawca spełnił wszystkie warunki z wymienionych powyżej.	1	3	
2	ODDZIAŁYWANIE PROJEKTU			
	Kryterium to ocenia korzyści jakie nastąpią w wyniku realizacji projektu. 0 – wnioskodawca nie przedstawił mierzalnych produktów projektu, nie przedstawił opisu rezultatów projektu, produkty i rezultaty projektu nie przyczynią się do poprawy sytuacji społeczności lokalnej, 1 – wnioskodawca spełnił 1 warunek z wymienionych powyżej, 2 – wnioskodawca spełnił 2 warunki z wymienionych powyżej, 3 – wnioskodawca spełnił wszystkie warunki z wymienionych powyżej.	2	6	
3	WIELKOŚĆ DOTACJI			
	Wnioskodawca zwraca się o udzielenie wsparcia w wysokości: 1 – powyżej 100 tys. PLN, 2 – od 50 tys. PLN do 100 tys. PLN, 3 – od 30 tys. PLN do 50 tys. PLN, 4 – poniżej 30 tys. PLN.	3	12	
4	WPŁYW NA LOKALNĄ GOSDPODARKĘ			
	Realizacja operacji spowoduje utworzenie: 1 – mniej niż jednego miejsca pracy, 2 – 1 miejsce pracy, 3 – 2 miejsca pracy, 4 – 3 i więcej miejsc pracy.	3	12	

5	ZWIĄZEK DZIAŁANOŚCI Z ZASOBAMI OBSZARU			
	Kryterium to ocenia czy działalność, której dotyczy dotacja, jest oparta o wykorzystanie lokalnego dziedzictwa kulturowego, historycznego lub przyrodniczego. 0 – projekt nie wykorzystuje żadnego lokalnego dziedzictwa, 1 – projekt wykorzystuje zasoby dziedzictwa historycznego, 2 – projekt wykorzystuje zasoby dziedzictwa przyrodniczego, 3 – projekt wykorzystuje zasoby dziedzictwa kulturowego.	3	9	
6	INNOWACYJNOŚĆ OPERACJI			
	Operacja ma charakter innowacyjny na poziomie: 0 – operacja nie ma innowacyjnego charakteru, 1 – lokalnym, 2 – regionalnym, 3 – krajowym.	3	9	
SUMA Wymagana ilość punktów: 26 (przy czym, co najmniej 18 w punktach 3-6)			51	

Instrukcja wypełniania karty oceny operacji według kryteriów lokalnych

Ocena musi być liczbą całkowitą, nie może być ułamkiem np. 1,5; 2,75. przyznane punkty odnośnie każdego z kryteriów mnożone są przez wskaźnik wagowy ustalony przy poszczególnych kryteriach.

Wnioski ocenione pod względem merytorycznym, które otrzymały ocenę co najmniej 50% punktów ogólnej sumy punktów (26 punktów) umieszczane są na liście rankingowej projektów rekomendowanych do realizacji.

Imię i nazwisko: .....

Funkcja: .....

Podpis: .....

Data: .....

Miejscowość, data

.....
Pieczęć LGD

PISMO DO WNIOSKODAWCY O ZGODNOŚCI OPERACJI Z LSR

Wniosek o finansowanie projektu nr:.....

Beneficjent

Adres

Telefon/Fax

Szanowni Państwo,

Uprzejmie informuję, że Państwa wniosek o dofinansowanie realizacji projektu otrzymany w dniu *data* jest poprawny pod względem formalnym i został przekazany do oceny pod względem zgodności z kryteriami lokalnymi.

W razie pytań bądź wątpliwości należy skontaktować się z pracownikami naszego biura.

Z poważaniem,

Imię i nazwisko

Podpis

Miejscowość, data

.....

Pieczęć LGD

PISMO O NIEZGODNOŚCI OPERACJI Z LSR

Wniosek o finansowanie projektu nr: .....

Beneficjent

Adres

Telefon/Fax

Szanowni Państwo,

Informuję, że Państwa wniosek o dofinansowanie projektu pt.

.....
nie jest zgodny z Lokalną Strategią Rozwoju i nie spełnia wstępnych kryteriów oceny.

Zastrzeżenia dotyczą: .....

Prosimy o osobiste stawienie się w siedzibie LGD celem udzielenia wyjaśnień, ewentualnej korekty wniosku, w terminie do .....

W razie pytań bądź wątpliwości należy skontaktować się z pracownikami naszego biura.

Z poważaniem,

Imię i nazwisko

Podpis

Miejscowość, data

.....
Pieczęć LGD

INFORMACJA DLA WNIOSKODAWCY O PRZYJĘCIU OPERACJI DO REALIZACJI

Wniosek o finansowanie projektu nr:.....

Beneficjent

Adres

Telefon/Fax

Szanowni Państwo,

Uprzejmie informuję, że Państwa wniosek o dofinansowanie projektu uzyskał pozytywną ocenę Rady LGD i został przekazany do realizacji. W załączeniu przesyłam informację dotyczącą liczby punktów uzyskanych w poszczególnych etapach oceny.

W razie pytań bądź wątpliwości należy skontaktować się z pracownikami naszego biura.

Z poważaniem,

Imię i nazwisko

Podpis

Miejscowość, data

.....
Pieczęć LGD

INFORMACJA O NEGATYWNEJ OCENIE WNIOSKU PRZEZ RADĘ

Wniosek o finansowanie projektu nr:.....

Beneficjent

Adres

Telefon/Fax

Szanowni Państwo,

Uprzejmie informuję, że Państwa wniosek o dofinansowanie projektu nie uzyskał pozytywnej oceny Rady LGD i nie został rekomendowany do oceny formalnej i merytorycznej Urzędu Marszałkowskiego woj. warmińsko-mazurskiego.

Powodem odrzucenia wniosku było.....

W załączeniu przesyłam informację dotyczącą liczby punktów uzyskanych w poszczególnych etapach oceny wraz z uzasadnieniem oceny projektu. Powyższa informacja pozwoli Państwu na zidentyfikowanie mocnych i słabych stron wniosku, co w przyszłości ułatwi aplikowanie o środki.

Jednocześnie informujemy, że przysługuje Państwu odwołanie od tej decyzji do LGD w terminie 14 dni od dnia doręczenia tego pisma.

W razie pytań bądź wątpliwości należy skontaktować się z pracownikami naszego biura.

Z poważaniem,

Imię i nazwisko

Podpis

Miejscowość, data

.....
Pieczęć LGD

PISMO O WYNIKU OCENY OPERACJI

Wniosek o finansowanie projektu nr: .....

Beneficjent

Adres

Telefon/Fax

Szanowni Państwo,

Uprzejmie informuję, że Państwa wniosek o dofinansowanie projektu uzyskał w ocenie Rady LGD „Ziemia Lubawska” ..... miejsce w rankingu, co kwalifikuje go/nie kwalifikuje go do rekomendowania do Instytucji Wdrażającej o finansowanie (wpisania na listę rezerwową).

W załączeniu przesyłam informację dotyczącą liczby punktów uzyskanych w poszczególnych etapach oceny.

Przysługuje Panu(i) złożenie odwołania (osobiście w biurze LGD) w terminie 7 dni od dnia otrzymania niniejszej decyzji.

W razie pytań bądź wątpliwości należy skontaktować się z pracownikami naszego biura pod numerem telefonu .....

Z poważaniem,

Imię i nazwisko

Podpis

KWESTIONARIUSZ ANKIETY

DO LIDERÓW ŻYCIA SPOŁECZNO-GOSPODARCZEGO

GMIN LGD ZIEMIA LUBAWSKA

1. Proszę o ocenę poziomu rozwoju (stanu) infrastruktury wiejskiej znajdującej się na terenie Pana(i) gminy/powiatu w skali 1-5, gdzie 5 to ocena maksymalna

01. oczyszczalnie ścieków	1	2	3	4	5
02. poziom telefonizacji przewodowej	1	2	3	4	5
03. sieć wodociągowa	1	2	3	4	5
04. zaopatrzenie w energię elektryczną	1	2	3	4	5
05. zaopatrzenie w gaz	1	2	3	4	5
06. sieć kanalizacyjna	1	2	3	4	5
07. stan dróg gminnych	1	2	3	4	5
08. system instytucji społecznych	1	2	3	4	5
09. połączenia komunikacyjne	1	2	3	4	5
10. pomoc społeczna	1	2	3	4	5
11. dostęp do kultury	1	2	3	4	5
12. wywóz śmieci	1	2	3	4	5
13. usługi bytowe	1	2	3	4	5
14. handel	1	2	3	4	5
15. ochrona zdrowia	1	2	3	4	5
16. oświata	1	2	3	4	5
17. dostęp do obiektów sportowych i służących rekreacji	1	2	3	4	5
18. inne elementy (jakie?)	1	2	3	4	5

2. Proszę o dokonanie wyboru i zakreślenie (dla gminy/obszaru LGD) maksym. 5 priorytetowych obszarów, które w Pana(i) opinii wymagają podjęcia pilnych działań (podjęcia kompleksowych programów).

01. realizacja programów rolnośrodowiskowych,
02. działania na rzecz pozyskiwania dodatkowych źródeł dochodu,
03. działania na rzecz poprawy przetwarzania i marketingu produktów rolnych,
04. propagowanie szeroko rozumianej wiedzy (organizacja kursów i szkoleń podwyższających kwalifikacje) mieszkańców wsi,
05. realizacja programu zalesiania terenów nie użytkowanych rolniczo,
06. działania na rzecz poprawy warunków bytowania zwierząt,
07. działania propagujące podnoszenie poziomu wykształcenia mieszkańców wsi,
08. działania promujące lokalne produkty rolne,
09. wspieranie projektów inwestycyjnych w gospodarstwach rolnych,
10. działania na rzecz promocji i dystrybucji lokalnych produktów,
11. zachęcanie do rozwoju działalności turystycznej na wsi,
12. działania wspierające renowację i rozwój wsi oraz ochronę i konserwację dziedzictwa kulturowego,
13. działania na rzecz rozwoju i modernizacji infrastruktury technicznej,
14. działania na rzecz dywersyfikacji aktywności gospodarczej mieszkańców wsi,

15. działania służące ochronie środowiska – gruntów, lasów i krajobrazu,
16. działania wspierające rozwój podstawowych usług,
17. odbudowa zniszczonego potencjału produkcyjnego oraz wprowadzenie odpowiednich instrumentów prewencji,
18. działania służące reparcelacji – poprawie struktury obszarowej gospodarstw rolnych,
19. wspieranie inicjatyw na rzecz pozyskiwania środków na finansowanie rozwoju lokalnego,
20. inicjowanie i prowadzenie szkoleń liderów wiejskich,
21. działania służące realizacji programów odnowy kulturowej wsi,
22. działania wspierające rozwój infrastruktury instytucjonalnej,
23. inny obszar(jaki?) .....

3. Proszę o dokonanie wyboru i zaznaczenie 3 najważniejszych grup problemów, z jakimi boryka się w Pana(i) opinii gmina/obszar LGD przyznając 1 - problemowi głównemu, a 2 i 3 kolejnym)

01. zła sytuacja w rolnictwie	1	2	3
02. zła sytuacja na rynku pracy, bezrobocie	1	2	3
03. niski poziom rozwoju przedsiębiorczość	1	2	3
04. niezadowolający stan opieki społecznej	1	2	3
05. brak możliwości pozyskania kapitału	1	2	3
06. niski poziom życia mieszkańców wsi	1	2	3
07. zły stan infrastruktury technicznej	1	2	3
08. stan kultury i oświaty	1	2	3
09. słabo rozwinięty system edukacji osób dorosłych	1	2	3
10. niski poziom wykształcenia lokalnej społeczności	1	2	3
11. znaczne oddalenie od ośrodków gospodarczych (peryferyjne położenie)	1	2	3
12. inne (jakie?)	1	2	3

4. Jak Pan(i) ocenia znaczenie wymienionych poniżej czynników, które wpływają na rozwój obszarów wiejskich (proszę o dokonanie wyboru i ustalenie rankingu czynników w kolejności od 1 do 15, gdzie 1 to czynnik bardzo ważny, a 15 najmniej ważny)

01. posiadanie strategii rozwoju społeczno-gospodarczego	.....
02. stan rozwoju przedsiębiorczości	.....
04. możliwości pozyskania kapitału	.....
05. rozwinięty system informacji i promocji obszaru	.....
06. realizowana polityka rozwoju regionalnego	.....
07. rozwinięty system instytucji i organizacji pozarządowych	.....
08. stan infrastruktury technicznej	.....
09. stan lokalnego kapitału ludzkiego	.....
10. istniejące bogactwa naturalne (zasoby surowcowe)	.....
11. korzystne położenie/lokalizacja obszaru	.....
12. warunki przyrodnicze (stan i ochrona zasobów środowiska naturalnego)	.....
13. istniejąca i kultywowana tradycja i kultura	.....
14. sytuacja na rynku pracy (struktura zatrudnienia, bezrobocie)	.....
15. realizowana polityka wobec obszarów wiejskich	.....

5. Proszę o ocenę postaw miejscowego społeczeństwa ,w którym Pan(i) przebywa i pracuje (w skali 1-5, gdzie 5 to ocena maksymalna)

01. stosunek do przedsiębiorczości	1	2	3	4,	5
02. stosunek do inicjatyw podejmowanych przez władze	1	2	3	4,	5
03. poziom zintegrowania lokalnych społeczności	1	2	3	4,	5
04. identyfikacja z miejscem zamieszkania	1	2	3	4,	5

05. dbałość o estetykę otoczenia	1	2	3	4,	5
06. umiejętność współdziałania	1	2	3	4,	5
07. umiejętności organizacyjne- współdziałanie	1	2	3	4,	5
08. pracowitość, wytrwałość	1	2	3	4,	5
09. uczciwość, praworządność	1	2	3	4,	5
10. stopień zgodności wśród elit	1	2	3	4,	5
11. inne cechy (jakie?)	1	2	3	4,	5

6. W przypadku pojawienia się możliwości finansowania dużego projektu wspierającego rozwój regionu, dotyczyć on powinien przede wszystkim) (proszę wybrać i zaznaczyć **maksym. 2 możliwości):**

01. wsparcia sektora małych i średnich przedsiębiorstw,
02. rozwoju infrastruktury instytucjonalnej, tworzenia LGD,
03. rozwoju infrastruktury społecznej,
04. rozwoju infrastruktury technicznej,
05. promocji obszaru,
06. szkolenia/podnoszenia kwalifikacji zawodowych mieszkańców,
07. wsparcia procesu modernizacji rolnictwa,
08. wsparcia rozwoju systemów zarządzania,
09. tworzenia sieci kontaktów (pomiędzy gminami, instytucjami, społecznościami itp.),
10. innych działań (jakich?) .....

7. Proszę zaznaczyć maksymalnie 3, w Pana(i) opinii, kluczowe obszary niezbędne w diagnozie lokalnego potencjału rozwojowego (prosimy o dokonanie oceny przyznając: 1 - obszarowi kluczowemu, a 2 i 3 kolejnym).

01. aktywność i zaangażowanie społeczne lokalnej ludności	1	2	3
02. aktywność gospodarcza	1	2	3
03. zdolności konkurencyjne obszaru	1	2	3
04. wpływ otoczenia na rozwój obszaru	1	2	3
05. stan i jakość infrastruktury	1	2	3
06. posiadane zasoby naturalne	1	2	3
07. tożsamość obszaru – w stylu życia, kultury, architektury, krajobrazu, zachowań, etyki społecznej itp.	1	2	3
08. obraz markowy obszaru (jego walory)	1	2	3
09. migracje oraz społeczna i zawodowa asymilacja	1	2	3
10. rozwój technologii – poziom innowacyjności	1	2	3
11. stan środowiska naturalnego	1	2	3
12. poziom zamożności społecznej	1	2	3

8. Proszę o ocenę wpływu różnych instytucji na rozwój obszarów wiejskich (w skali 1-5, gdzie 5 oznacza stan bardzo korzystny, 4-korzystny, 3- mało korzystny, 2- niekorzystny, 1- obojętny).

01. władze centralne	1	2	3	4	5
02. administracja rządowa (województwa)	1	2	3	4	5
03. samorząd województwa	1	2	3	4	5
04. agendy rządowe	1	2	3	4	5
05. władze lokalne	1	2	3	4	5
06. obsługa biznesu	1	2	3	4	5
07. organizacje pozarządowe	1	2	3	4	5
08. izby rolnicze	1	2	3	4	5
09. ośrodek doradztwa rolniczego	1	2	3	4	5
10. inne instytucje doradcze	1	2	3	4	5
11. instytucje edukacyjne	1	2	3	4	5
12. partie polityczne	1	2	3	4	5

13. związki zawodowe	1	2	3	4	5
14. inne (jakie?)	1	2	3	4	5

9. Proszę o opinię dotyczącą niezbędnych warunków sprawnej, skutecznej i efektywnej realizacji działań dotyczących rozwoju obszarów wiejskich (proszę wybrać i zaznaczyć max 3 możliwości).

01. stworzenie silnego przywództwa,
02. promowanie współpracy z sąsiednimi gminami w rozwiązywaniu lokalnych problemów,
03. pomoc z zewnątrz w realizacji lokalnych programów rozwoju,
04. wmontowanie realizowanych programów w kompleksową strategię rozwoju regionalnego ,
05. inwestowanie w kapitał ludzki i społeczny,
06. usprawnienie współpracy instytucji samorządowych i pozarządowych odpowiedzialnych za różne dziedziny życia społeczno-gospodarczego,
07. udzielanie pomocy koncepcyjnej i organizacyjnej z zewnątrz lokalnym grupom działania,
08. uspołecznienie procesu zarządzania poprzez angażowanie do realizacji działań lokalnych społeczności,
09. integrowanie i koordynowanie ekonomicznych, społecznych i przestrzennych aspektów rozwoju.

10. Jak w Pana(i) opinii w środowisku lokalnym oceniana jest:

(w skali 1-5, gdzie 5 to ocena maksymalna)

01. aktywność liderów życia społeczno-gospodarczego	1	2	3	4	5
02. aktywność samorządu lokalnego	1	2	3	4	5
03. sprawność instytucji wiejskich na rzecz aktywizacji lokalnego rynku pracy	1	2	3	4	5
04. sprawność instytucji wiejskich na rzecz wspierania przedsiębiorczości	1	2	3	4	5
05. aktywność lokalnych władz w zakresie podejmowania różnych inicjatyw społecznych	1	2	3	4	5

11. Proszę o wyrażenie opinii nt. funkcjonowania organizacji i sektora pozarządowego na Pana(i) terenie (w skali 1-5, gdzie: 1-zdecydowanie tak, 2-raczej tak, 3-raczej nie, 4-zdecydowanie nie, 5-trudno powiedzieć).

01. mają one trudności w zdobywaniu funduszy niezbędnych do prowadzenia działań	1	2	3	4	5
02. mają one trudności w zdobywaniu umiejętności niezbędnych do prowadzenia działań	1	2	3	4	5
03. istnieją napięcia i konflikty wewnątrz instytucji	1	2	3	4	5
04. brak osób gotowych angażować się w działania	1	2	3	4	5
05. brak komunikacji i koordynacji z innymi organizacjami i instytucjami	1	2	3	4	5
06. brak współpracy	1	2	3	4	5
07. brakuje spójnych przepisów regulujących działania instytucji	1	2	3	4	5
08. istniejąca w ocenianych instytucjach biurokracja	1	2	3	4	5
09. odchodzenie od misji, dla której instytucja powstała	1	2	3	4	5
10. liczba tych instytucji jest niewystarczająca	1	2	3	4	5
11. inne (jakie?)	1	2	3	4	5

12. Proszę wybrać, Pana(i) zdaniem, najważniejsze działania, które mogłyby w znacznym stopniu wpłynąć na rozwój obszarów wiejskich w naszym regionie

(w skali 1-3, gdzie 3 to ocena maksymalna)

01. podniesienie jakości życia i pracy na wsi	1	2	3
02. wzrost atrakcyjności turystycznej i inwestycyjnej obszarów wiejskich	1	2	3
03. zaspokojenie potrzeb społecznych i kulturalnych mieszkańców wsi	1	2	3

04. rozwój tożsamości społeczności wiejskiej	1	2	3
05. zachowanie dziedzictwa kulturowego i specyfiki obszarów wiejskich	1	2	3
06. promocja obszarów wiejskich	1	2	3

13. Proszę wybrać najważniejsze zadania, które Pana(i) zdaniem byłyby konieczne, aby poprawić warunki bytowe mieszkańców wsi (proszę wybrać maksymalnie 3 możliwości)

01. modernizacja i wyposażenie obiektów pełniących funkcje publiczne, społeczno-kulturalne, rekreacyjne i sportowe,
02. budowa lub modernizacja publicznej infrastruktury związanej z rozwojem funkcji turystycznych i społeczno-kulturalnych,
03. odnowa obiektów zabytkowych charakterystycznych dla tradycji budownictwa wiejskiego,
04. budowa, odnawianie i urządzenie placów zabaw, obiektów sportowych, ścieżek rowerowych, szlaków pieszych,
05. kształtowanie centrów wsi przez odnawianie lub budowę placów, parkingów, chodników, oświetlenia,
06. urządzenie terenów zielonych, parków i innych miejsc wypoczynku,
07. zagospodarowanie zbiorników i cieków wodnych w obrębie miejscowości.

14. Proszę wymienić te wszystkie słabe strony, które koncentrują się wokół problemów aktywizacji i rozwoju obszarów wiejskich (proszę zaznaczyć maksymalnie 3 odpowiedzi)

01. niska jakość dróg publicznych
02. niewystarczająca i uboga promocja obszarów wiejskich
03. brak bezpiecznych dróg
04. niski poziom wykształcenia mieszkańców
05. wysoki poziom migracji
06. wysoki poziom bezrobocia
07. niedostateczna baza sportowo-rekreacyjna
08. niski poziom świadomości ekologicznej
09. niski poziom przedsiębiorczości mieszkańców wsi
10. niski standard życia mieszkańców wsi
11. inne (jakie?) .....

15. Proszę o ocenę proponowanych celów, które mają wpływ na rozwój społeczno-gospodarczy Pana(i) gminy/powiatu (w skali 1-5, gdzie 1- bardzo ważny, 2- ważny 3- zadowalający, 4- niezadowalający, 5- bez znaczenia)

01. działania na rzecz ograniczania stopnia bezrobocia	1	2	3	4	5
02. rozwój i specjalizacja produkcji rolnej	1	2	3	4	5
03. stworzenie odpowiednich warunków i struktur dla rozwoju aktywności ludzi przedsiębiorczych	1	2	3	4	5
04. podniesienie atrakcyjności i promocja obszaru	1	2	3	4	5
05. utrzymanie nieskażonego i czystego środowiska naturalnego	1	2	3	4	5
06. rozwój infrastruktury technicznej i społecznej	1	2	3	4	5
07. działania na rzecz rozwoju turystyki	1	2	3	4	5
08. aktywizacja społeczno-zawodowa mieszkańców	1	2	3	4	5
09. opracowywanie i wdrażanie programów lokalnego rozwoju	1	2	3	4	5

16. Jakie ciekawe/oryginalne inicjatywy społeczno-gospodarcze zostały podjęte w gminie/powiecie w ciągu ostatnich 3 lat?

.....
.....
.....

17. Prosimy o zaznaczenie jakiego rodzaju programy posiada gmina/powiat

Program *na lata*

01. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego	.....
02. Strategia rozwoju	.....
03. Plan Rozwoju Lokalnego	.....
04. Zintegrowana Strategia Rozwoju Obszarów Wiejskich	.....
05. Inne dokumenty programowe dotyczące rozwoju lokalnego (jakie?)	.....

18. Jakie warunki posiada gmina/obszar LGD dla rozwoju przedsiębiorczości?

(Proszę o zaznaczenie jednej z ocen)

01. bardzo dobre	02. sprzyjające	03. przeciętne
04. raczej sprzyjające	05. niesprzyjające	

Uwagi i opinie:.....
.....
.....
.....
.....
.....

Zamieszczone w ankiecie dane będą wykorzystywane wyłącznie do prac analitycznych służących opracowaniu Lokalnej Strategii Rozwoju.

Dziękuję za wypełnienie ankiety!

KARTA PROJEKTU

(nazwa stowarzyszenia opracowującego projekt)

Elementy opisu działania

I. Tytuł projektu/działania							
II. Cel strategiczny LSR							
III. Cel operacyjny i działanie							
IV. Opis działania							
IV. Partnerzy projektu							
V. Planowane rezultaty – co konkretnie powstanie (np.: jakie produkty, ile miejsc pracy, o ile wzrośnie liczba turystów, podmiotów gospodarczych, uczestników projektu, przeszkolonych osób itp.)							
VI. Powiązanie z innymi projektami, także nie realizowanymi z Lidera							
VII. Harmonogram (czas realizacji)							
Zadania	Okres realizacji						
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
1							
2							
3							
VIII. Budżet							
		Koszty (w zł)					
		Całkowite 2009-2015		Kwalifikowane 2009-2015			
IX Osoby odpowiedzialne za realizację projektu							
Imię i nazwisko							
Instytucja							
E-mail/telefon							

